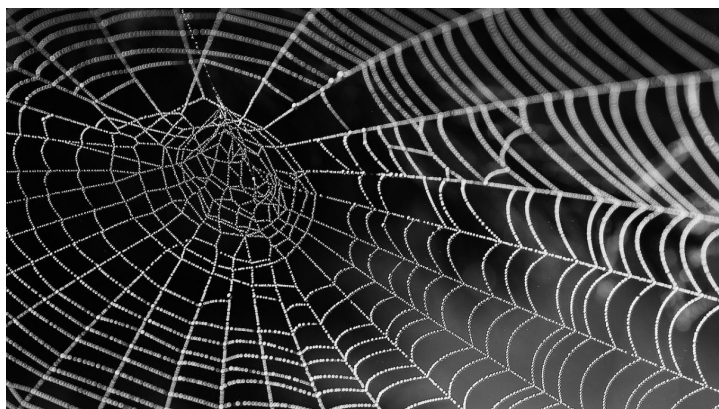
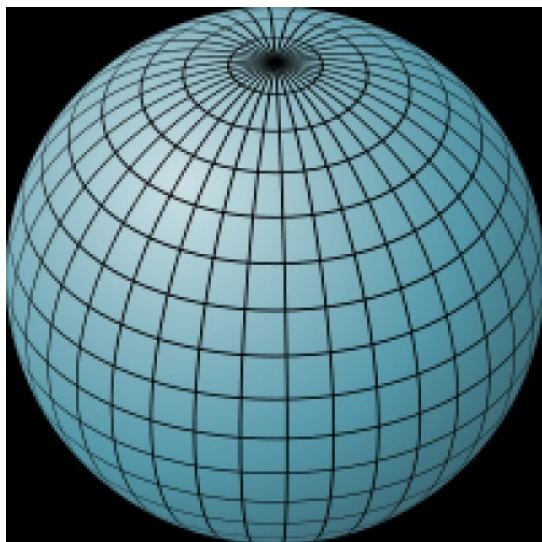

ÖRÜMCEĞİN SIRRI

ANKEBÛT SÛRESİ TEFSİRİ

İsmail Dinçer

“E hasiben nâsu en yutrekû en yekûlû âmennâ.”

“İnsanlar inandık demekle kurtulduklarını mı sanıyorlar?”

“Ve hum lâ yuftenûn”

“Neden kendi yaratılışlarını anlamak
için düşünmüyorlar?”

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	7
İNSAN VE DOĞA.....	15
ÖRÜMCEKTEN GELEN MESAJLAR.....	31
ALLAH'IN İPİ AŞK.....	45
ANKEBÛT SÛRESİ	65
SON DEĞERLENDİRME.....	372

GİRİŞ

Örümcek...

Nice mahlûkâttan biridir.

Nice sırları vardır.

İpeğinde, ipeğinden yaptığı evinde nice sırlar taşır.

Bedeninde nice hikmetler taşır.

Kur'ân'da adına sûre vardır.

O da Hakk'ın bir mektubudur.

Okunası, incelenesi bir mektuptur.

O mektup okunmayı, hikmetlere erişilmeyi bekler.

Her bir varlık mektuptur.

Her insan bir mektuptur.

İnsan kâinatın mektubudur.

O mektubun sayfalarında nice sırlar vardır.

İnsan bu mektubu okumalıdır.

Bu mektubun sayfalarına girmelidir.

Allah kendine ait sırları, kendinden açığa çıkardığı varlığın sayfalarına yazmıştır.

İnsanoğlunu da bunu okuyabilecek bir kabiliyette halk eylemiştir.

İşte bu kitabımızda Örümcek mektubunu incelemeye gayret göstereceğiz.

O mektubun içindeki sayfaları açmaya çalışacağız.

Gönlümüz izin verdiği kadar sayfaları okumaya çalışacağız.

Ankebût Sûresinin ilk âyetinde belirtildiği gibi iman ile inanç arasındaki inceliği anlamaya çalışacağız.

Kur'ân'da başlı başına "Örümcek-Ankebût Sûresi" vardır.

Bu sûreden insanlığa sunulan mesajları anlamaya çalışacağız.

Örümcekten gelen nice mesajları yakalamaya gayret göstereceğiz.

Örümceğin hayatımızda yeri nedir, bulmaya çalışacağız.

Örümceğin taşıdığı nice sırları bulmaya gayret göstereceğiz.

Yeryüzünde olan her bir varlığın insan ile bağlantısı vardır.

Her bir varlığın insanda karşılığı vardır.

Varlık ve insan birbiriyle bağlantılıdır.

İnsan ve doğa kardeştir.

İnsan ve her bir varlık kardeştir.

İnsan ve her bir varlık, bir özden süzülüp gelmiştir.

İnsan, hiçbir varlıktan yüce değildir.

İnsan, doğanın özünden süzülüp gelmiştir.

İnsan, doğanın en son ortaya çıkan evladıdır.

İnsan da doğadaki mahlukât gibi yaratılmış bir varlıktır.

En'âm Sûresi 38: "Ve mâ min dâbbetin fîl ardı ve lâ tâirin yatîru bi cenâhayhi illâ umemun emsâlukum."

Ve mâ min dâbbetin	: Değil, varlık, hareket eden, yürüyen,
Fi el ard	: Yeryüzü, toprak, beden,
Ve lâ tâirin	: Yok, kuş, uçmak, yücelik,
Yatîru bi cenâhayhi	: Uçan, kanatları,
İllâ umemun emsâl kum	: Topluluk, ümmet olmasın, gibi, sizin,

Meâli: “Yeryüzünde hiçbir varlık olmasın ki ve gökyüzünde kanatları ile uçan bir kuş yoktur ki, sizin gibi bir topluluk olmasın.”

Âyette çok anlamlı bir şekilde belirtildiği gibi insanlar da yeryüzünde, diğer varlık toplulukları gibi bir topluluktur.

İnsan, hiçbir varlıktan zerre kadar üstün değildir.

İnsan, kendini asla doğadan ayrı görmemelidir.

İnsan doğayı incelemelidir.

Doğada olan nice varlığın yaratılışını düşünmelidir.

Her bir varlığın yaratılış fitratını anlamaya çalışmalıdır.

Doğada her bir varlığa saygı göstermelidir.

Doğada olan her mahlukâtın yaratılışında nice sırlar vardır.

Kur’ân’da yine başlı başına “Hayvanlar-En’âm Sûresi” vardır.

Hayvan adı ile başlayan sûreler vardır.

Ya da bazı sûrelerin içinde hayvan isimleri geçmektedir.

Bunlar şunlardır:

Örümcek, Ankebût Sûresi

Sığır, Bakara Sûresi

Bal Arısı, Nahl Sûresi

At, Âdiyat Sûresi

Karınca, Naml Sûresi

Deve, A’râf Sûresi

Buzağı, Bakara, Hûd Sûresi

Sivrisinek, Bakara Sûresi

At, Katır, Eşek, Nahl, Cumâ Sûresi

İnek, Koyun, Keçi, En’âm Sûresi

Yılan, A’râf, Şuara Sûresi

Çekirge, Kamer, A'râf Sûresi

Balık, Kâlem Sûresi

Sağılan tüm hayvanlar, Âl-i İmrân Sûresi

Domuz, En'âm Sûresi

Kurt, Yûsuf Sûresi

Sinek, Hacc Sûresi

Bıldırcın, Bakara, Tâ-Hâ Sûresi

Çekirge, Bit, Kurbağa, A'râf Sûresi

Karga, Mâide Sûresi

Kelebek, Kâria Sûresi

Maymun, Mâide Sûresi

Aslan, Müddessir Sûresi

Köpek, A'râf Sûresi

Hüdhüd-İbibik-Çavuş Kuşu, Neml Sûresi

Fil, Fil Sûresi

Pervane-Kelebek, Kâria Sûresi

Kuşlar, Mülk, Nahl, Nûr Sûresi

Görüldüğü gibi Kur'ân'da nice hayvanın adı geçmektedir.

Ayrıca bitkilerin de adı geçmektedir.

İnsan ve varlık, Allah'ın rahîmiyet boyutundan açığa çıkmıştır.

Rahîmiyette ne varsa, zaman içinde kendi fitratına göre şekillenmiştir.

Her varlığın bir kaderi ilahisi vardır.

Her bir varlık o kadere göre şekil almıştır.

Varlık ve insan akrabadır.

Yâni birbirine yakındır, birbiriyle kardeştir.

Tüm varlığın birbiriyle olan yakınlığını DNA gösterir.

DNA, varlığın birbiriyle olan bağı gösterir.

DNA benzerliğini tespit ederek, türler arasında da akrabalık seviyesi tespit edilebilir.

İnsanların birbiriyle DNA benzerliği % 99,9'dur.

İki kardeşin ortalama DNA benzerliği ise % 99,95'e yakındır.

İnsanın insan ile olan, uzak ve yakın akrabalık bağlarını gösteren DNA benzerliği ise % 99,90 ile % 99,95 arasındadır.

İnsanoğluna DNA olarak en yakın akrabası hayvanlardır.

Sonra bitkilerdir.

Şempanze ile insanın DNA benzerliği yaklaşık % 98,77'dir.

İnsanla şempanze arasındaki benzerlik, yapılan analizlerde 18.000'den fazla genin tek tek nükleotit dizilerine bakılarak ortaya çıkarılmıştır.

Gorille insan arasındaki DNA benzerliği de yaklaşık %98'dir.

İnsanların, kedilerle, köpeklerle %90 DNA benzerliği vardır.

Kobay ve farelerle DNA benzerliği yaklaşık %85'tir.

Örümcek ile %63 benzerlik vardır.

Meyve sineği ile benzerlik ise %61'dir.

Salatalıkla yaklaşık %37'dir.

Muz ile yaklaşık %44 benzerlik vardır.

Her varlık ile insanın DNA yapısında % olarak benzerlikler vardır.

Bu oranlar, tüm varlığın birbiriyle uzak ya da yakın akrabalık bağlarını ortaya koyar.

Ve bunlar gösterir ki tüm varlık tek nefsten var olmuştur.

Nisâ Sûresi 1: "Ellezi halakakum min nefsin vâhidet."

Meâli: "Sizi tek nefsten halk ettim."

İşte Kur'ân'da da belirtildiği gibi tüm varlık Allah'ın kendi nefesinden, nefâsından halk olmuştur.

Yaratılan her bir varlığın kendisi, Allah'ın sıfatlarıyla kuşatılmıştır.

Her bir varlığın kendinde nice hakikatler vardır.

Her bitkinin, her hayvanın muhteşem özellikleri, güzellikleri vardır.

Her bir hayvanın yaptığı yuvalar, yaşam yerleri nice sırlar barındırır.

Örümceğin ağ şeklinde, ipek böceğinin koza şeklinde, kuşların çeşit çeşit yaptığı yuvalar nice sırları barındırır.

İnsanda olan merak duygusu, varlığı anlama duygusudur.

İnsan varlığı incelediğinde, tespit ettiği nice hakikatler, insanın kendi yaşantısında ona yol gösterir.

İnsan, bir hayvanla karşılaşsa onu incelemek için merakla bakar.

Gökte uçan bir kuşu seyretse, onun uçuşunu merak eder.

Ve içinde kuşlara karşı içinde bir güzellik hisseder.

İnsan, bir kuzuyu görse ona sarılası gelir.

İnsan, bir kuş sesi duysa içinde farklı bir duygu oluşur.

İşte bu ve benzeri duygular, insanın varlığı anlama ve onlarla bağ kurma duygusundan gelir.

İnsanlar birçok şeyi hayvanlardan öğrenmiştir.

Kur'ân'da En'âm Sûresi, bir anlamıyla da 'Hayvanlar Sûresi'dir.

İnsan, hayvanlar olsun, bitkiler olsun, onları incelemeli, onların taşıdığı nice sırları anlamaya çalışmalıdır.

İnsan hayvanlara zulüm etmemeli, onların kendisi için nice lütuflar taşıdığını unutmamalıdır.

En'âm Sûresi 138: "Ve en'âmun lâ yezkurûn esma Allâh."

Meâli: "Hayvanlarda da Allah'ın işaretlerinden başka bir hatırlatma yoktur."

İşte bu kitabımızda Örümcekten gelen mesajları anlamaya gayret göstereceğiz.

Örümcek-Ankebût Sûresini incelemeye gayret göstereceğiz.

Hatamız eksiklerimiz olursa affola.

İsmail Dinçer

İNSAN VE DOĞA

İnsan doğadır.
Doğa insandır.
İnsan ve doğa birbirine bağlıdır.
İnsan ve doğa birbirinden ayrı değildir.
İnsan, doğanın bir parçasıdır.
İnsan, varlığın hakikatlerini doğanın kendisinden öğrenir.
Doğa yayılmış bir kitaptır.
Her bir varlık kendi içinde sayfalardan oluşan kitaptır.
Doğa Allah'ın hayy sıfatının tecelli ettiği yerdir.
Doğa, doğan, doğmuş, doğuş birbirine bağlı kelimelerdir.
Doğada olan her şey Allah'ın rahîmiyetinden doğup gelmiştir.
Doğa, hayatın kendisidir.
Hayat, Allah'ın hayy esmasının tecelli ettiği yerdir.
Doğa aynı zamanda Allah'ın tüm sıfatlarının tecelli ettiği yerdir.
Hayat gerçektir.
Yaşam gerçektir.
Görünen varlık hayal değildir.
Gördüğümüz kuşlar, çiçekler, ağaçlar, denizler, dağlar, taşlar gerçektir.
Hayat hologram değildir, illizyon değildir.

Her bir varlık hakikattir.

Her bir varlığın var oluşu hakikatin tecellisidir.

Kuşların o güzel ötüşleri asla illüzyon değildir.

Varlığın eni, boyu, şekli, kütlesi vardır.

Varlığın kimyasal yapısı, biyolojik yapısı vardır.

Varlık, özünde gerçeği taşır.

İnsanın duyguları gerçeğin kanıtıdır.

İnsanın bedeni, bedeninin işleyişi, bedeninin nitelikleri ilmî değerler taşıyan gerçek bir yapıdır.

İllüzyon nedir, hayal nedir çok iyi bilinmelidir.

İllüzyon yok olan bir şeyin, beynimiz tarafından varmış yanılsamasıdır.

Yılandan korkan bir kimse düşünelim.

Bir arkadaşı onu evine davet etti, o da arkadaşının bahçesinde koyu renkli bir hortum gördü.

Onu yılan zannetti ve hemen sokağa kaçtı.

Arkadaşını aradı, “senin bahçede yılan var, ondan bahçeye giremedim” dedi.

Arkadaşı da hemen bahçeye çıktı, “nerede” dedi.

“İşte orada ağacın altında” dedi.

Arkadaşı tebessüm etti “o hortum” dedi.

Arkadaşının elinden tuttu, bahçeye doğru onu çekmeye çalıştı.

Ama arkadaşının, hortumu yılan olarak görme yanılsaması o kadar güçlü idi ki, bahçeye girmek istemedi.

Arkadaşı, bahçeden hortumu aldı karşıdan gösterdi.

“Korkma ya hortum bu” dedi.

İşte hortumu yılan olarak görmek, bir yanılsamadır, illüzyondur.

Beyinde olan yılan korkusu o kadar büyüktür ki yılan benzeyen her şey bir yılan yanılsamasına dönüşür.

Hayat gerçektir, asla bir yanılsama değildir.

“Hayat yoktur, hologramdır, illüzyondur” diyenler, Allah’ın varlıktaki tecellilerini görmezden gelenlerdir, anlayamayanlardır.

Allah gerçektir, her varlıktan gerçekliğini gösterir.

Allah gerçekliğini, doğanın kendinden gösterir.

İnsanın, doğa ile ilgilenmesi gerekir.

Doğanın oluşumunu anlamaya çalışması gerekir.

İnsanın kendisi doğanın bir parçası olduğundan dolayı, insanın kendi yaratılışını okumaya çalışması, doğayı da anlamasıdır.

Doğanın kendisi insanın bedeninde gizlidir.

Doğada ne varsa insan bedeninde vardır.

İnsan bedeni bir kitâbtır.

O kitâbta Allah’ın zâtı gizlidir.

Onun için Kur’ân’da “Oku vücûd kitâbın” âyeti vardır.

İsrâ Sûresi 14: “İkra kitâbek kefâ bi nefsikel yevme aleyke hasîbâ.”

İkra kitâbe ke : Oku, kitâb, senin, kendi vücûd kitâbın,

Kefâ bi nefsi ke : Kâfi, yeterli, senin nefsine, kendini,

El yevme aleyke hasîbâ : Vakit, an, gün, sana, kendinde, hesap, araştırma, anlama,

Meâli 1: “Oku, kendini tanımak için kendi vücûd kitâbın sana yeter. Her an kendindeki niteliklerin sahibini anlama içinde ol.”

Meâli 2: “Kendi vücûd kitâbını oku, incele, yaratılışı anlamaya çalış, hakikate erişmen için senin vücûdun sana yeterlidir, her zaman kendini hesaba çek.”

Görüldüğü gibi, insanın nefs kitâbı yâni beden kitâbı okunacak olan kitâbdır.

Burada nefs kelimesiyle işaret edilen muhteşem hakikat, kişinin kendi vücûd kitâbıdır.

Okunacak olan da öncelikle bu kitâbdır.

İnsan kendi hakikatini bilmek için kendine dönmeli, kendini okumalıdır.

Kendi varoluşunu anlamaya çalışmalıdır.

Kişi kendi varoluşunu anladığında, kendi doğasını da anlayacaktır.

İnsan kendini okuduğunda, kendi varoluşunu anladığında, her bir varlığın da varoluşunu anlayacaktır.

Âyette bu hakikat belirtilmiştir.

Nefsini okumak, yâni kendini okumak, yâni kendi yaratılışını anlamaya çalışmak, insan makamına erişmenin yoludur.

Bu âyette de geçen “nefs-ke” “kendi nefsi, kendi, kendi vücûdu, kişinin kendisi” anlamlarına gelir.

Kâmil insanlar, “Oku kendini, oku varlığı, oku âlemi, seni ve varlığı tutan ilâhi gücü anla” diye öğütler vermişlerdir.

Doğanın hakikatine ulaşmak doğayı okumakla mümkündür.

İnsanın gördüğü her varlık okunası bir kitâbtır.

Okumaktan murad, varlığın var oluşunu ve işleyişini anlamaya çalışmaktır.

Kur'ân oku ile başlar.

“Kur'ân-K,R” okunacak olan şey demektir.

Varlık nereden gelmiştir, nasıl var olmuştur, her an nasıl bir işleyiş içindedir ve nereye gitmektedir.

Bunlar hep okunacak konulardır.

Varlığı okuyabilecek, ilmî olarak anlayabilecek tek varlık insandır.

Varlığı okumak, halk oluşu okumaktır.

Kur'ân çok güzel bir şekilde “oku” diye başlar.

Okumaktan maksat, varoluşu anlamaya çalışmaktır.

Alâk Sûresi 1: “Ikra bismi rabbikellezî halaka”

Meâli: “Seni vücûdlandırmanın delilleriyle, yaratılışı araştır, anla.”

İşte insanın doğası, bedenidir.

İnsan doğaya muhtaçtır.

Doğa olmasa insanın varlığı olmaz.

İnsanın doğaya sevgi içinde bakması gerekir.

Doğayı anlamaya çalışması gerekir.

Her hayvanı, her bitkiyi önemsemesi gerekir.

İnsana her hayvandan, nice güzel lütûflar akar.

Her varlık bir şekilde birbiriyle kardeştir, yâni birbirine yakındır.

İnsanın asla hiçbir canlıya zarar vermemesi gerekir.

Âyette belirtildiği gibi; “lekum fihâ cemâlun-onlardaki güzellikleri görün” (Nahl Sûresi 6) mesajı ne kadar müthiştir.

Her hayvanın taşıdığı güzellikler, Allah'a ait güzelliklerdir.

Yâ-Sîn Sûresi:

71- Onları nasıl halk ettiğimizi bakıp da görmezler mi? Açığa çıkan her varlıktaki işleyiş kudretimizin göstergesidir. Hayvanları da var eden Biziz. Sonra da onlara sahip olursunuz.

72- Bütün o var olanlar Bize bağlıdırlar. Böylece o hayvanlara biner gidersiniz ve onlardan beslenirsiniz.

73- Onlardan faydalanır ve içecek şeyler elde edersiniz. Hâlâ lütufların sahibini bilip teslim etmezler mi?

Mü'min Sûresi:

79- Allah, onları inceleyip onlardan fayda bulasınız diye size hayvanları sundu.

80- Sizin için onlarda faydalar vardır ve bir yere ulaşmak için onların üstünde yolculuk yaparsınız ve onlarla uzağa yük taşırsınız. Gönüllerinizin içinde onlara yer verin.

Görüldüğü gibi Kur'ân'da hayvanlara iyi davranılması, onların sevilmesi gerektiği bildirilmiştir.

Hazreti Muhammed, çevresine karşı çok duyarlı biriydi.

Hayvanlara, bitkilere karşı gönlü sevgi doluydu.

Hayvanlara karşı, bitki ve ağaçlara karşı gönlü duyarlıydı.

Hayvanlara zulüm edilmesin diye koşardı.

Hazreti Muhammed, hayvanlara büyük bir sevgiyle yaklaşmıştır.

Onlara güzel isimler vermiştir.

Atını, 'mürteciz' (Beyhâkî, 1416, X, 45)

Merkebinin, 'ufeyr'/'ya'fûr' (Buhârî Cihâd, 46)

Katırını 'düldül', 'şehba', 'beyda' (Beyhakî, X, 45)

Devesini ‘kasvâ’, ‘ced’a’, ‘adbâ’ (Ebû Dâvûd, “Cihâd”, 156), ‘ced’â’ (Nesâî, Menâsikü’l-Hacc, 187.) (Buhârî, Rikâ”, 38) olarak isimlendirmiştir.

Hazreti Muhammed hayvanlara olan sevgisini her ortamda göstermiştir.

Hazreti Muhammed;

“Hayvanlara eziyet etmeyin.”

“Onlara fazla yük yüklemeyin.”

“Onlara işkence etmeyin.”

“Onlara iyi davranın.”

“Onları da sulayın, besleyin.”

“Onları sevin, saygı gösterin.”

“Develere fazla yük yüklemeyin, onlara eziyet etmeyin.”

“Atın alnındaki tüyleri kesmeyin, yeleleri de kesmeyin, kuyruğundaki tüyleri de. Çünkü kuyruğu sinekleri vs. kovalar, yeleleri onu ısıtan elbisesidir, alnı ise orada hayır bağlıdır.” (Ebû Dâvûd, Cihâd, 41)

“Atların alınlarını ve sırtlarını okşayın boyunlarına takı bağlayın” demiştir.

Kuşlara çirkin kelime kullananlara “onların ruhları vardır” diye sitem etmiştir. (Müslim, Sayd, 59)

“Kim bir canlıya zarar verirse, Allah da ona zarar verir.” (İbn Mâce, Ahkâm, 17)

“Kim bir canlıya iyilik yaparsa, Allah da ona sevap verir.” buyurmuştur (Müslim, “Selâm”, 153)

Sebepsiz yere öldürülen bir serçenin dahi hesabının sorulacağı, hatta serçenin “Allah’ım! Bu beni boş yere öldürdü. Ne cesedimden yararlandı ne de beni bıraktı ki arzında

yaşayayım.” şeklinde şikâyetle bulanacağını bildirmiştir. (Nesâî, Dahâyâ, 43)

Bir gün susuz kalmış bir köpeği sulayan bir günahkârın, bu yaptığı güzel eylemden ötürü, Allah’ın onun günahlarını bağışladığını bildirmiştir. (Buhârî, Müsâkât, 9)

Hazreti Muhammed, hayvanların yuvalarının bozulmaması, yumurta ve yavrularının alınmaması, doğal ortamdan uzaklaştırılmaması konusunda uyarmıştır. (Edeb, Ebu Dâvûd)

Yavruları alındığı için ızdırap içinde kanat çırpıp bir kuşu görünce “Bu kuşun canını yakan kim!” diye çıkmış yavrularının derhal yerine konulmasını söylemiştir. (Ebû Dâvûd, Cihâd, 112)

“Hayvanların doğal yaşam alanlarını daraltmaya, ortamlarından koparmaya hakkımız yoktur. Onlar da birbirleri ile ilişki ve iletişimde bulunan topluluklardır.” diye bildirmiştir. (Enâm, 6/38; Ebû Dâvûd, Cihâd, 44)

Bir keresinde bir eşeğin yüzünün dağlandığını gördüğünde, eşeği gitmiş sevmiş ve “yazıklar olsun, bunu yapan Allah’ın rahmetinden düşmüştür” demiştir. (Buhârî, Zebâih, 25)

Hayvanlara dağlama yapmayı, her türlü zalimlik yapmayı yasak etmiştir. (Müslim, Libâs, 108)

Hayvanların beslenmesini, sulanmasını, onlarla gönül bağı kurulmasını tavsiye etmiştir.

Abdullah b. Cafer’in naklettiğine göre, Hazreti Muhammed bir seferinde Ensâr’dan bir zatın bahçesine girdi.

Orada bir deve vardı.

Deve onu görünce inledi ve gözlerinden yaşlar aktı.

Hazreti Muhammed deveye yaklaştı, göz yaşlarını sildi, hayvanı sakinleştirdi ve ardından sahibini soruşturdu.

Ensâr'dan bir genç: "O bana aittir Ey Allah'ın Rasûlü!" deyince.

Hazreti Muhammed ona çıkıştı ve "Allah'ın sana mülk kıldığı bu deve hakkında Allah'tan korkmuyor musun? Bak! Bu bana şikâyetinde bulundu. Sen bunu aç bırakıyor ve fazla çalıştırarak da yoruyorsun." (İbn Hanbel, III, 274)

Bir başka olayda da sahip olduğu hayvanı kulağından çekerek sürükleyen kişiyi "Hayvancağızı, kulağını bırak da boynundan tutarak götür." diyerek uyarmıştır. (İbn Mâce, "Zebâih", 3)

Hz. Enes'in küçük kardeşi Ebû Umeyr'i gördüğünde ona "Nuğayr" diye isimlendirdiği küçük kuşunu sorar ve onunla sakalaşır.

Bir gün onun çok sevdiği kuşunun öldüğünü öğrenmiş, bir insanın ölümüne taziyeye gider gibi, kuş için, büyük bir adamı kale alırcasına küçük bir çocuğa taziyeye gitmiştir. (Buhârî Edeb, 81)

Hazreti Muhammed, doğal yaşamın korunmasına, kırsal alanların ağaçlandırılmasına da büyük önem vermiştir.

Mesela, Medine yakınlarında "Zureybu't-Tavil" adıyla bilinen alanı ormanlaştırmaya bizatihi çaba göstermiştir.

Orayla ilgili olarak: "Kim buradan bir ağaç keserse onun karşılığı olarak bir ağaç diksin" diye bildirmiştir. (Belâzürî)

Hayvanları yersiz olarak öldürmeyi ve onları dövüşürmeyi yasaklamış, onlara şefkatle muamele etmeyi öğütlemişti.

Hayvanları hapsederek veya üzerinde ok atış denemesi yaparak hayvanları öldürmeyi ve onlara zarar vermeyi yasaklamıştı.

Hayvanlara fazla yük yüklemeyin demiştir.

Bir gün hayvana fazla yük yükleyenle karşılaşmış; “niye hayvana zulüm ediyorsun” deyip ona çıkmıştı.

“Şu dilsiz hayvanlar hakkında Allah’tan çekinin!” demişti. (Ebu Davud)

Yine bir gün yuvasından alınan yavrularından ötürü çırpınan anne kuş için “Kim bu zavallının yavrusunu alıp onu ıstıraba attı, yavrusunu geri verin” demişti. (Ebu Davud)

Hayvanlara zarar vermeyin, faydasız ve keyfî bir şekilde öldürmeyin. (Bûhârî, Bed’u’l-halk, 16; Müslim, Hacc, 66-67)

- “Kim bir serçeyi boş yere sırf eğlence olsun diye öldürürse, kıyamet günü o serçe feryât ederek Allah’a şöyle seslenir.”

- “Ey Rabbim! Falan beni gereksiz yere öldürdü, herhangi bir fayda için öldürmedi.” (Nesâî, Dahâyâ, 42)

Abdullah bin Mesût der ki: Biz bir yolculukta Resûlullah ile beraber idik. Efendimiz bir ihtiyacı için yanımızdan ayrıldı. O sırada bir kuş gördük, iki tane de yavrusu vardı. Biz yavrularını aldık, kuş ise aşağı yukarı çıkıp inerek çırpınmaya başladı.

Neticede Resûl-i Ekrem geldi ve şöyle buyurdu:

- “Kim bu zavallının yavrusunu alarak ona eziyet etti, çabuk yavrusunu geri verin!” (Ebü Dâvûd, Cihâd, 112, Edeb, 163-164)

Amir’den nakledildiğine göre Hazreti Muhammed bir gün ashabıyla birlikte otururken elinde üzeri sarılı bir şey bulunan bir adam gelir.

Ve Efendimiz’e şöyle der:

- “Ey Allah’ın Resûlü seni görünce buraya geldim. Gelirken bir ağaç kümesinin yanına uğradım. Orada bir kuşun yavrularının seslerini işittim de hemen onları alıp elbisemin

arasına sardım. Derken anneleri gelip başımın üzerinde dönmeye başladı. Neticede ben yavrularının üzerine açtım, anne kuş gelip onların üzerine kondu. Ben tekrar üzerlerini örttüm. Şimdi onlar işte burada benimle beraberdir.”

Nebiy-i Muhterem: “Onları hemen bırak” diye söyledi.

Adam da bıraktı. Ama anneleri yavrularını terk etmedi.

Bunun üzerine Hazreti Muhammed ashabına sordu:

- “Şu annenin yavrularına şefkatine hayret ediyorsunuz değil mi?”

Ashap: “Evet, yâ Resûlallah” dediler.

Bunun üzerine Hazreti Muhammed:

- “Beni hak ile gönderen Zât-ı Zülcelâl’e yemin olsun ki, Allah’ın kullarına karşı rahmeti, şu anne kuşun yavrularına karşı taşıdığı şefkatten daha fazladır. Onları götür, aldığın yere koy, anneleri de beraber olsun” buyurdu. Adam da onları tekrar geri götürdü. (Ebû Dâvûd, Cenâiz, 1)

Bir gün Hazreti Muhammed, arkadaşları ile yolda yürürken, yavrularının üzerine gerilmiş ve onları emzirmekte olan bir köpek gördü.

Hemen ashâbından Cuayl bin Sürâka’yı yanına çağırarak onu bu kelb ve yavrularının başına nöbetçi dikti.

Anne kelbin ve yavrularının insanlar tarafından ürkütülmemesi husûsunda tembihte bulundu. (Vâkıdî, II, 804)

Bir keresinde Hazreti Âişe hırçın bir deveye binmişti.

Hayvanı sakinleştirmek için onu sert bir şekilde ileri geri götürmeye başladı.

Hazreti Muhammed Âişe’ye:

- “Hayvana yumuşak davran! Çünkü yumuşaklık nerede bulunursa orayı güzelleştirir. Yumuşaklığın bulunmadığı her davranış çirkindir” buyurdu. (Müslim, Birr, 78, 79)

Bir gün Hazreti Muhammed'e sordular:

- "Ey Allah'ın Resûlü! Bizim için hayvanlardan dolayı da sevap var mı?" dediler.

Hazreti Muhammed; "Her canlı sebebiyle sevap vardır" buyurdu. (Buhârî, Şûrb, 9; Müslim, Selâm 153)

- "Kıyamet koparken elinde hurma fidanı bulunanınız, onu dikmeye gücü yetiyorsa hemen dikiversin" demiştir. (Buhari)

Hayvanlarla insanlar aynı özden süzülüp gelen kardeşlerdir.

Mü'min Sûresi 79: "Allâhullezî ceale lekumul enâme li terkebû minhâ ve minhâ tekulûn."

Allah ellezi ceale lekum : Allah, ki o, yaptı, düzenledi, sundu, kıldı, size,

El enâme : Hareketli olan, varlık, tüm varlık, hayvanlar,

Li terkebu min ha : Binmek, yararlanmak, rakib, kontrol, inceleme, ondan,

Ve min ha tekulûne : Kiminden, onlardan, beslenmek, faydalanmak,

Meâli: "Allah, onları inceleyip onlardan fayda bulasınız diye size hayvanları sundu."

İşte insan her zaman hayatı öğrenme içinde olmalıdır.

Ve bilmelidir ki hayat insana en iyi öğretmendir.

Her bir varlık hayatın göstergesidir.

Allah'ın hayy sıfatının tecelli ettiği yerdir.

Hayat her zaman öğretir.

Hayatın kendisi dershanedir.

Hayatın kendisi en iyi öğretmendir.

Her varlıktan hikmetler çıkarılmalıdır.

Her olaydan gerekli dersler alınmalıdır.

Hayatın acıları da vardır.
Güzellikleri de vardır.
Hiç unutulmamalıdır ki asıl ders acılardan, sıkıntılardan gelir.
İnsan hata yaptı diye üzülmemelidir.
O hata kişiyi doğruya ileten bir kapıdır.
Hatalar en iyi deneyimlerdir.
Her olay karşısında öncelikle sabırlı olunmalıdır.
Bana buradan ne ders geliyor denilmelidir.
Her olay kişiye iki kapı açar.
Biri sabır kapısıdır.
Diğeri isyan kapısıdır.
Kişi, olay karşısında sabır kapısını açarsa...
Ona nice dersler, hikmetler gelir.
İsyan kapısını açarsa...
Ders almanın kapısını kapatır.
Nice isyan, öfke, nefret içine düşer.
Kişi mutlaka öfkesini kontrol etmelidir.
Sabır her zaman hikmetlere kapılar açar.
Kişinin her zaman bakacağı yer...
Onun muhteşem bedeni ve onun yaratılışı olmalıdır.
Çevresindeki hiç kimseyi aptal, cahil görmemelidir.
Bir göz aptal, cahil olabilir mi?
Burun, dil, ağız, aptal, cahil olabilir mi?
Her zaman karşısındaki kişinin bedeninin yaratılışına bakmalıdır.
Onu yaratanı orada görmelidir.
Kimsenin hatasını, eksikliğini aramamalıdır.

Kişinin her zaman her olaydan, her varlıktan alacağı dersler vardır.

Hayatın amacını yakalayan kimse...

Kimseyi cahil, avam görmez.

Kendi hedefine odaklanır.

Boş bardaktan su içilmez, dolu bardaktan su içilir.

Kişi, olumsuz şeylere enerjisini harcamamalıdır.

Tüm enerjisini amacına yönlendirmelidir.

Kökü sağlam olan ağaç meyve verir.

Kökü kuruyan ağaç asla meyve veremez.

Kişi de bağlanacağı heyecanını iyi yakalamalıdır.

Oraya bağlanmalıdır, irfâniyetler zaman içinde gelecektir.

Ben başarılı olacağım derdine düşmemelidir.

İlgi alaka duyduğun yere yönelmeli, oraya rabıta olmalıdır.

Aşk içinde ilgi duyduğu alana bağlanmalı...

Oranın akışına kendini teslim etmelidir.

Akış, verimliliği kendiliğinden getirecektir.

İnsan sadece gayret içinde olmalıdır.

Ağaç, meyve vereceğim derdine düşmez.

O toprağa bağlanır.

O güneşten beslenir.

O sudan beslenir.

Meyve sonunda gelir.

İşte insan da her zaman ilim ve edep içinde olmalıdır.

Hayatın kendine rabıta olmalıdır.

Oradan açılacak nice kapıları beklemelidir.

Hayat her an insana yeni kapılar açar.

İnsan gönlünün sesini mutlaka duymalıdır.
Onu yönlendirecek olan ses oradan gelecektir.
Bedeninden gelen seslenişe gönül vermelidir.
Onun için doğru olanı bedeni ona seslenecektir.
Kimseyle sakın alay etmemelidir.
Hiçbir varlığa hor bakmamalıdır.
Herkesin hayat deneyimleri olacaktır.
Herkesin düştüğü durumdan ders alma hakkı vardır.
İnsan, hiçbir insana hor bakmamalıdır.
Her bedende "Ekber" olan Allah'ı görmelidir.
Bakacağı yer her zaman varlığın özü olmalıdır.
Hakikati gören, kimseye hor bakmaz.
Bedenlerde "Ekber" olanı gören...
Kimseye asla hâkir bakamaz.
Her bedende tam olan Allah'ı görür.
Bakara Sûresi 37: "Fe telekkâ Âdem."
Meâli: "Âdem-İnsan her zaman öğrenme içinde olandır."
Bakara Sûresi 102: "Yeteallemûne mâ yadurruhum."
Meâli: "Her türlü sıkıntılardan dersler çıkaranlardan olun."
Âl-i İmrân Sûresi 134: "Vel kâzımînel gayza."
Meâli: "İsyanını, öfkeni her zaman bastır."
Âl-i İmrân Sûresi 200: "Usburi ve sabıru."
Meâli: "Sabret ve her zaman sabırlı olmalısın."
İnsan hayatın akışını yakalamalıdır.
Zamanın akışından gelen dersleri almalıdır.
Hayatın heyecanını yakalamalıdır.
Kimsenin eksikliğini hatasını aramamalıdır.

Kimseyi asla yargılamamalıdır.

Eğer insan bu edebe uyarsa, mutlaka ona nice sırlar açılacaktır.

İşte insan doğadır.

Doğa insandır.

İnsan hayatın kendisidir.

Hayat insanın kendisidir.

Hayatı okuyan insan, kendini okuyacaktır.

Kendi varoluşunu anlayacaktır.

Ve böylelikle Allah hakikatine erişecektir.

Hayatı anlayan kimse sevgi ve saygı makamına erişecektir.

Çevresinde her varlığa tevâzû ve tenezzül içinde davranacaktır.

ÖRÜMCEKTEN GELEN MESAJLAR

Kur'ân'da varlıkla ilgili birçok bilgiler sunulur.

Kur'ân'da birçok hayvandan da bahsedilir.

Bunlardan biri de Örümcektir.

Örümceğin dünya üzerindeki varlığı, yapılan tespitlere göre yaklaşık 500 milyon yıldan fazladır.

Örümcek, eklembacaklılardır.

4 çift eklem bacakları vardır.

Zehir bezleri vardır.

Örümcek zehir üretir.

Örümcek zehrini, avını felç etmek için ve sindirimi için kullanır.

Çoğu Örümcek türünün zehri insan için zararsız olsa da, Latrodectus (karadul) ve Loxosceles (keman örümceği) Brezilya Gezgin Örümceği (Phoneutria) gibi türlerin zehirleri, şiddetli ağrı, doku hasarı ve sinir sistemi etkileri, felce yol açabilir.

Sydney Huni Ağılı Örümceği ise insan ölümlerine yol açabilir.

Örümcek zehirleriyle ilgili çalışmalar, tıp dünyasında nice fayda veren şeylerin keşfine yol açacaktır.

Örümcekler genelde tek kâblidirlir.

Örümceklerin büyük bir kısmınının 8 gözü vardır.

Türlerine göre 6, 4, 2 gözlü olanları da vardır.

Hatta hiç gözü olmayan türleri de mevcuttur.

Gözler genellikle baş bölgesinde 4 çift halinde bulunur.

Örümcekler gözlerini, avlarını izlemek için içten döndürebilirler.

Bazı türler, avlarıyla aralarındaki mesafeyi tespit etmek için ön yan gözlerini kullanırlar.

Örümcekler her türlü sinek, sivrisinek, güvelerle beslenirler.

Örümcek kendi bedeninden ipek iplik çıkarır.

Yuvasını bununla yapar, o yuvada yaşar.

Yuva bir çember biçimindedir.

Yuva yukarıdan aşağıya ve paralel ipliklerden oluşur.

O ipliğe takılan çeşitli sineklerle beslenir.

Beslenme alanı evinin dışında da olabilir.

Örümcek ipeği biyopolimerdir.

Biyopolimer yapılar, bitkiler, hayvanlar ve mikroorganizmalar tarafından ortaya çıkarılır.

Karbon temellidirler.

Protein yapıları vardır.

Biyolojik olarak parçalanabilir ve yenilenebilir yapılarıdır.

Örümcek ipeği çok hafiftir.

Çok sağlamdır.

Yapılan araştırmalarda kurşungeçirmez özelliği tespit edilmiştir.

Antibakteriyel özelliklere sahiptir.

Bilim insanları örümcek ağlarının tıbbi alanda da kullanılabileceğini keşfetmişlerdir.

Karpat Dağları'nda yapılan araştırmalarda, örümcek ipeğinin kanın pıhtılaşmasına yardımcı olduğu keşfedilmiştir.

Bilim insanları, sentetik antibiyotik içeren örümcek ipeğinden yara pansumanları üretmeyi başarmışlardır.

Wyoming Üniversitesi'ndeki yapılan araştırmalarda, örümcek ağı genlerini keçilere aktararak, keçilerin sütünden ipek elde edilmiştir.

Bu teknolojiyle kurşungeçirmez yelekler elde edilmiştir.

Bilim insanlarının örümcek ağı ile ilgili çalışmaları nice keşiflere kapılar açacaktır.

Örümceklerin ağırlıkları türlere göre değişir.

Bazı ev örümcekleri miligram düzeyindedir.

Dünyanın en büyük türü olan Dev kuş yiyici örümcek (Theraphosa blondi) ise 100-150 grama kadar ulaşabilir.

Karadul gibi daha yaygın türler ise sadece birkaç gram ağırlığındadır.

Örümceklerin ömrü değişkenlik gösterir.

Örümceklerin çoğu türünün ömrü 1 ila 2 yıldır.

Evlerde sık rastlanan türler genellikle bir yıl yaşar.

Ama tarantula gibi bazı türler 20 yıl veya daha uzun yaşayabilir.

Örümcekler, cinsel yolla ürerler.

Erkekler, dişiden yapı itibarıyla küçüktürler.

Çiftleşme döneminde erkekler dişilere kur yaparlar.

Dişilerin etrafında dans ederler.

Dişiler kendilerinden çıkardıkları ipeklerle yaptıkları ipek kozalara (yumurta kesesi) yüzlerce yumurta bırakırlar.

Erkekler, spermi dişiye aktarırlar.

Yumurtalar genellikle ilkbaharda açılır.

Bazı kuşlar, Örümcek ağlarını kullanarak yuva yaparlar.

Bunlar Asma Bülbülü, Terzi Kuşu denilen kuşlardır.

Bu kuşlar, örümcek ağlarını, tüyleri, bitki liflerini örerler ve yuva yaparlar.

Bu yuvalar rüzgârda sallanan, dayanıklı, kese şeklindedir.

İnsana her varlıktan ilahi mesajlar aktığı gibi mutlaka Örümcekten de nice mesajlar akar.

Örümcekten insana ne mesajlar sunulur?

Yuvasından ne sırlar gelir?

Örümceğin ne gibi özellikleri vardır?

Örümceğin ipeğinin sırrı nedir?

Hafif ve güçlü olmasının sırrı nedir?

Örümceğin ipeğinin ip gibi görünmesinden gelen mesaj nedir?

Örümceğin evinin yatay ve dikey ipliklerden oluşması ne sırlar sunuyor olabilir?

Yatay ve dikey iplikler tevâzû ve tenezzüle işaret ediyor olabilir mi?

Örümceğin ipi, Allah'ın ipine neden benzetilmiştir?

“Atasımû bi habl Allah” (Âl-i İmrân Sûresi 103)

Allah'ın ipine tutunmak nedir?

Kur'ân'da sunulan...

Örümcek (Ankebût) Sûresi sırrı nedir?

“Meselil Ankebût-Örümceğin Misali” sırrı nedir?

“Beytul Ankebût-Örümceğin Evi” sırrı nedir?

(Ankebût Sûresi 41)

Örümcekle işaret edilen nedir?

Kamil insanlar, Örümceğin evinin ipini, Allah’ın ipine işaret etmişlerdir.

Örümceğin ipi, dünyanın en hafif ipi-evidir.

İpeğin hafifliği “varlığından geçmeye” işarettir.

İpek gibi hafif olmak, Hakk yolunda bir düsturdur.

İpek gibi hafif olmak, varlığında kalmamaktır, Allah’ın ulviyetinde yokluğunu bilmektir.

İpek gibi hafif olmak, benlik duygularından uzaklaşmak, ilâhi aşk makamına erişmektir.

İpek gibi hafif olmak, Allah’ın tecellileri ile donanmak, benlik yükünden kurtulmaktır.

İpek gibi hafif olmak, özüne erişerek saflaşmak, Allah’ın nûru ile nûrlanmaktır.

İpek gibi hafif olmak, tenezzül ve tevâzû makamına erişmek, öyle yaşamaktır.

İpeğin gücü ise muhteşemdir.

1 milimetre karesi 178 kilogram yük taşıyabilir.

Kütlece aynı miktar çelikle kıyaslandığında...

Çelikten 10 kat daha güçlüdür...

Bu güç Allah’ın kudretine işarettir.

Allah’ın ipine işarettir.

Varlığından geçenler...

Bu kudrete rabîta olurlar.

Allah'ın gücüyle güçlenenler..

Allah'ın ipine tutunanlardır.

Allah'ın ipine tutunanlar..

“Kaviyy” esmasına nâil olurlar.

“Râbbeke huve el kaviyy” (Hûd Sûresi 60)

“Rabbindir her varlıkta güçlü olan.”

Allah'ın gücünü hissedener..

Zayıflıktan kurtulurlar.

Örümcek ağı lastikten daha esnektir.

Bu da insana “esnek ol” mesajıdır.

Esnek olmak, akışa teslim olmaktır.

Sakin, tenezzüllü, tevâzûlu olmaktır.

Esnek olan, her şeyi kucaklar.

Her şeyin hikmetini düşünür.

Örümceğin ipeği hem zayıftır hem de çok güçlüdür.

Kulun kulluk ciheti zayıftır, ama kulu tutan Hakk ciheti gücün, kudretin boyutudur.

İnsan zayıf olduğunu, aciz olduğunu unutmamalıdır.

Ölümlü olduğunu unutmamalıdır.

Muhtaç olduğunu unutmamalıdır.

Ama şunu da unutmamalıdır.

İnsanın bedeni, Allah'ın kudretinin tecellisidir ve Allah da kudretini o bedenden gösterir.

İnsan zayıftır ama bir kudreti taşır.

İnsanın beden yönü zayıftır ama bedenini tutan kudret Allah'ın zâtıdır.

İşte örümceğin evini oluşturan ipeğin gücü iyi anlaşılmalıdır.

Örümceğin evi, avuçlamakla yıkılabilir.

Ama bu örümceğin evinin zayıflık olarak görülse de buradaki zayıflık kula nispet edilmelidir.

Kulun, kulluğunu unutmaması gerektiğine işaret eder.

İşte Örümceğin kendinden çıkardığı ipeğin sırrı iyi anlaşılmalıdır.

Örümcek de İpek böceği de ipeklerini kendi vücûdlarından çıkarırlar.

İpek böceği kendinden çıkardığı, ipektен yaptığı evine gizlenir.

İşte bu âlem Allah'ın kendinden zâhir olmuştur.

Allah bu zâhir olan varlığın kendinde gizlidir-bâtındır.

İpek böceğinin kozası ile bu sır işaret edilir.

İpek böceğinin kendinden çıkardığı ipeğe kendini gizlemesi, Allah'ın kendinden halk ettiği halkiyete kendini gizlemesine işarettir.

Örümcek de ipeğini kendinden çıkarır.

O ise kendinden çıkardığı evinde zâhiren görünür, merkezinde görünür.

O merkez, tüm varlığın merkezinde olan Allah'a işarettir.

Allah tüm varlığı tutandır, tüm varlığa hakîm olandır, tüm varlığı kontrol edendir.

İşte, Örümceğin yaptığı evde Örümceğin zâhiren görünmesi, Allah'ın da kendinden halk ettiği âlemdе, Hakk esmasıyla Halk'da zâhir görünmesine işarettir.

Hadîd Sûresi 3: "Huvel zâhiru vel bâtın."

Meâli: "O'dur zâhir olan, O'dur bâtın olan."

Örümceğin ipeğinin sırrı, “Allah’ın ipi” diye ifade edilen ipin sırrıdır.

O ipek çok güçlüdür.

O ipek çok esnektir.

O ipek çok hafiftir.

O ipek dünya yaralarını durdurur.

Allah’ın ipine tutunanlar, varlığından geçerler, hafif olurlar.

Allah’ın gücüyle güçlenirler, güçlü olurlar.

Allah’a teslim olurlar.

Dünyalık yaraları kapanır.

Âl-i İmrân Sûresi 103: “Atasımû bihablillâhi cemîân ve lâ teferrekû.”

Meâli: “Allah’ın ipine birlik içinde tutunanlar, ikiliğe düşmezler.”

Ankebût Sûresi 41: “İttehazet beytâ ve inne evhenel buyûti le beytul ankebût lev kânû yalemûn.”

“Örümceğin evinin zayıflığı gibi onlar da zayıflıklarını, acizliklerini bilemediler.”

“Keşke örümcek ağının ilmî sırlarına erselerdi.”

Âyette belirtildiği gibi, “beytul ankebût lev kânû yalemûn” örümcek ağında ne gibi sırlar vardır.

Örümceğin ve evinin özellikleri nedir?

Örümceğin evinin şekli, dünyanın enlem ve boylamlarına benzer.

Enlem ve boylamlar, meridyenler ve paraleller olarak da bilinir.

Dünyanın 360 adet meridyeni-boylamı vardır.

Bu 360 bir yıla işaret eder.

Boylamların birleştiği yere “Güney Kutbu ve Kuzey Kutbu” adı verilir.

Tüm boylamların kutuplarda birleşmesi, yaratılan tüm varlığın Allah’ta birleşmesine işaret eder.

Tüm varlık, Allah’tan inzal etmiştir.

Tüm varlık, Allah’tan süzülüp gelmiştir, boylamlar da buna işaret eder.

Dünyanın 180 adet de paralel-enlemi vardır.

Dünyayı tam ortadan bölen paralelin adı Ekvator’dur.

Ekvator’un doğusunda 90 batısında 90 paralel bulunur.

180 paralel dairenin arasındaki mesafe birbirine eşittir.

Paralellerin aralarındaki mesafe 111 km’dir.

Üç tane birin yan yana gelmesi de birden gelen birliğe işarettir diye düşünülebilir.

Paraleller birbirleriyle kesişmezler.

Her varlık da birbirine paralel yaratılmıştır, ama fitratları gereği birleşmezler, aynı olmazlar.

İşte Örümceğin yaptığı evi de Dünyanın enlem ve boylamlarına benzer.

Örümceğin de ipekten oluşturduğu boylamların birleşimi, Örümceğin evinin merkezidir, kutbudur.

İnsan da dünya gibi iki kutupludur.

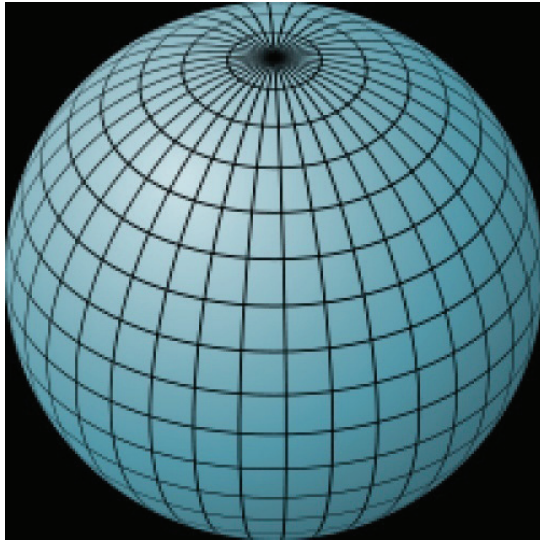
Biri tüm âlemin toplandığı merkezdir.

Diğeri ise Allah’ı taşıyan merkezdir.

Beden ciheti ve rûh ciheti ile insan iki merkezlidir.

İnsan topraktan yaratılmıştır ama özünde de Allah’ı taşır.

“Allah insana şah damarından yakındır” âyeti buna işaret eder.

Dünyanın enlem ve
boylamları bir örümceğin evine benzer.

Örümceğin evinin boylamı, yâni yukarıdan aşağıya iplikleri tenezzül boyutuna işaretler.

Tenezzül, inzâl içinde olmak, nüzûl etmek demektir.

Nüzûl etmek; inmek, yukarıdan aşağıya inmek, içten dışarı akmak demektir.

Allah her varlığı kendinden nüzûl ettirir.

Her varlığı, varlığın fıtratına göre şekillendirir.

Kendi rahîmiyetinden inzal ettirir.

İşte insan bunu unutmadan yaşamalı ve varlığa bu şurla bakmalıdır.

Yâni varlık boyutuna inmeli, kendinin de varlıkla aynı derecesinde olduğunu görebilmelidir.

İnzal kelimesinden gelen tenezzül kelimesi, kişinin yaşam duygusu olmalıdır.

Tenezzül, ben egosundan düşmek demektir.

Kişi asla varlıktan üstün değildir.

Varlıktan da aşağı değildir.

Kişi ben egosundan biz boyutuna inmelidir.

Yâni tenezzüllü olmalıdır.

Yunus Emre'nin dediği gibi 72 millete Hakk nazarı ile bakmalıdır.

Halk'ta Hakk'a inmek, nazar etmek, tenezzül boyutudur.

Kişi, ben egosundan düşüp, kulluk boyutuna inmelidir.

Her zaman tenezzül içinde olmalıdır.

Kulluğunu unutmamalı, kibre düşmemeye gayret göstermelidir.

Örümceğin evinin enlemi, yâni yatay iplikleri tevâzû boyutuna işaretler.

İnsan varlıkla bir olduğunu, kendinin de diğer varlıklar gibi bir varlık olduğunu unutmamalıdır.

İşte bu tevâzû boyutudur.

Tevâzû; paralel, aynılık, alçakgönüllülük, saygılı davranmak, kibirden kurtulmuşluk anlamlarına gelir.

İnsan varlıkla paralel olduğunu görebilmelidir.

Varlıkla aynı derecede yaratıldığını görebilmelidir.

Varlığa tevâzû içinde yaklaşmalıdır.

Sevgiden, saygıdan asla ayrılmamalıdır.

İşte Örümceğin evi, tenezzül ve tevâzû boyutuna da işarettir.

Dünyayı saran eylem ve boylamlar da yâni paralel ve meridyenler de insanın tevâzû ve tenezzülle kuşatılması gerektiğine işarettir.

Örümcek ile ilgili ayrıca bir hikâye de vardır.

Hazreti Muhammed Medine'ye hicreti sırasında, Hazreti Ebubekir ile birlikte Mekke'nin güneyindeki Sevr Dağı'nda bulunan " Athal-Sevr" mağarasına saklanmıştı.

Müşriklerin takibinden kaçarken sığındıkları bu mağaranın girişine, hemen bir örümcek gelmiş ve mağaranın ağzını kapatmıştır.

Yine mağaranın ağzına bir güvercin gelmiş, hemen bir yuva yapmış, iki de yumurta doğurmuştur.

Bunu gören müşrikler "örümcek ağı bozulmamış, güvercin de uçmamış buradan" diyerek mağaranın içine girmemişler ve geri gitmişlerdir.

Bu sadece bir hikâyedir.

Bunun içinde yatan hikmet nedir?

Kâmil insanlar bunu sunmakla neyi hatırlatmışlardır.

Hikâyede Hazreti Muhammed, Ebubekir ve onlara yol gösteren rehber yola çıkmışlar, Hazreti Muhammed ve Ebubekir çölde olan Sevr mağarasına girip saklanmışlar.

Rivayet edildiğine göre, bu mağara Sevr dağındaki, "Athah" adıyla bilinen mağaradır.

Peki, burada soralım!

Rehber ve atı nereye saklandı?

Hazreti Muhammed'in devesi ve Ebubekir'in bindiği binek nereye saklandı?

Müşrikler bunları görmedi mi?

Aslında o yolları Hazreti Muhammed ezbere biliyordu.

Çünkü küçüklüğünden beri ticaretin içindeydi.

Böyle anlatılmasındaki hikmet, elbette başka bir şeydir.

Bu rivayetin altında yatan uyarı ne olabilir?

Sevr; güç, kuvvet, boğanın gücü demektir.

Athal; dâhil olunan yer, kül rengi, kendinden geçmek, varlığından geçmek demektir.

Sevr'deki athal, Allah'ın gücüne, kudretine, varlığından geçenler dâhil olur demektir.

Allah'ın gücüne teslim olanlar, Allah'ın kudretiyle güçlenirler.

Örümceğin ipeği, nûra işaret edilmiştir.

Örümceğin ipeğinden oluşan evi, nûr makamına işaret edilmiştir.

Nûr makamı, Hazreti Muhammed'in makamıdır.

Nûr Sûresi 35: "Nûrun alâ nûr."

Birinci nûr Allah'ın nûrudur.

İkinci nûr, nûrdan gelen nûr olan Muhammed nûrudur.

İlk nûru deniz olarak düşünelim, ikinci nûru yâni nûrdan gelen nûrları denizin damlaları olarak düşünelim.

İşte her varlık damlalar boyutudur, kul boyutudur.

Damlaların geldiği yer ve birleşimi olan olan deniz ise Allah boyutudur.

Bu cümle âlem Allah'ın nûrundan gelmiştir, nûru ile sarılıdır.

İşte, müşriklikte kalan, sûrette kalan, senlik benlik kavgasında kalan, varlığın içindeki nûru göremez, enfüs boyutuna geçemez.

Müşriklerin mağarının dışında kalmaları, mağarının içini görememeleri, varlığın sûret boyutunda kalmaya işarettir.

İnsan kendi bedeninin dış yüzünde kalırsa, iç yüzünü görmekten uzaklaşır, kendinin nûraniyetini görmekten uzaklaşır.

Güvercin de İslâm makamına, barışa, huzura, samimi-yete, temizliğe, teslimiyete işarettir.

Müşriklikte kalan kimse de İslâm makamına erişemez.

İki yumurta olan fenâ ve bekâ makamımın mânâsına erişemez.

İşte Örümcekten ve onun ipeğinden yaptığı evden nice mesajlar gelir.

Her bir varlıktan nice mesajlar akmaktadır.

Yeter ki insan hikmet üzere baksın.

Aklı ve gönlü tertemiz olarak baksın.

İşte insan her zaman tefekkür içinde olmalıdır.

Varlıktan kendine akan nice mesajlara ulaşmalıdır.

Yaratılışı ve yaratıcıyı anlamaya çalışmalıdır.

Anlatılan kıssalardan, menkibelerden, rivayetlerden gelen mesajları yakalamaya çalışmalıdır.

İlâhi aşka erişip, o aşkla teslimiyetle erişip, nice hikmetlere kapılar açmalıdır.

ALLAH'IN İPİ AŞK

Bilindiği gibi, Örümceğin ipi güçlüdür, naiftir, hafiftir ve birbirine bağlı ipliklerden oluşur.

Örümceğin ipinin güçlülüğü, Allah'ın varlıktaki kudretine işaret olabilir mi?

O ipeğin gücü, aşkın gücüne işaret olabilir mi?

O ipeğin gücü, aşk duygusunun kudretine karşılık olabilir mi?

O ipeğin naifliği, aşkın nezaketine işaret olabilir mi?

O ipeğin hafifliği, aşığın Maşuğuna karşı secdesi olabilir mi?

O ipeğin birbirine bağlılığı, aşığın ve Maşuğun birbirine bağlılığı olabilir mi?

Örümceğin ipinden ne mesajlar sunuluyor olabilir?

Allah'ın ipi ne demektir?

Allah'ın ipi nerededir?

“Her varlık Allah'ın ipine bağlıdır” ne demektir?

Birçok yorumcu, Allah'ın ipi olarak farklı farklı yorumlar yapmışlardır.

Kimi Kur'ân'dır,

Kimi Vahy'dir,

Kimi Şeriâttır,

Kimi İslâm dinidir,

Kimi Namazdır,

Kimi Ehl-i Beyt'tir,
Kimi İlimdir,
Kimi İlm-i Ledün'dür,
Kimi insandır,
Kimi her bir varlıkta olan Allah'ın kudretidir,
Kimi her bir varlıktır,
Kimi ilâhi aşktır gibi açıklamalar yapmışlardır.
Kur'ân'ı incelediğimizde ip; "Habl" "Hayt" kelimeleridir.
Âl-i İmrân Sûresi 103: "Habli."
"Ve atasımû bi habli Allah cemîân."

Bazı meâller: "Hepiniz Allah'ın ipine sımsıkı sarılın" diye çevrilir.

Tevhîd-i Kur'ân Meâli: "Allah'ın sizdeki tecellilerine bir birlik içinde sımsıkı sarılın."

Âl-i İmrân Sûresi 103: "Ve atasımû bi habl allah cemîân ve lâ teferrekû vezkurû ni'metallâhi aleykum iz kuntum adâen fe ellefe beyne kulûbikum fe asbahtum bi nimetihî ihvânâ ve kuntum alâ şefâ hufretin minen nâri fe enkazekum minhâ kezâlike yubeyyinnullâhu lekum âyâtihî leallekum tehtedûn."

Meâli: "Allah'ın sizdeki tecellilerine bir birlik içinde sımsıkı sarılın. İkiliğe düşüp fırkalara ayrılmayın. Sizin üzerinizdeki Allah'ın nimetlerini anlayın. Siz bir düşmanlık içindeyken kâlbleriniz hakikatlerle birleştirdi. O'nun lütuflarıyla kardeş olduğunuzu anladınız. Sizler bir cehalet ateşinin boşluğunda iken, siz o hakikatlerle o halden kurtuldunuz. İşte sizdeki o işaretler Allah'ın apaçık delilleridir. Umulur ki siz dosdoğru yolu bulursunuz."

Âyette belirtildiği gibi, Allah'ın ipinden maksat, Allah'a ait tecellileri, sıfatları, varlıktaki O'nun Zâtı diye düşünülebilir.

Allah'ın ipine tutunan yine âyette belirtildiği gibi “lâ te-ferrekû” tefrikaya, ikiliğe düşmeyecektir.

Âl-i İmrân Sûresi 103. âyette geçen “Habl” kelimesi “İp” olarak çevrilse de Kâf Sûresi 16. âyette “damar” olarak geçer.

Kâf Sûresi 16: “Min habli el veridi” âyetinde geçen “Habl” kelimesi damar olarak, şah damarı olarak çevrilir.

Kâf Sûresi 16: “Habli.”

“Ve nahnu akrebu ileyhi min habli el verîdi”

“Biz ona şahdamarından daha yakınız.”

İnsan bedenindeki damarlar, bir ip gibi bedeni sarar.

Tüm beden damarlarla ayakta durur.

Damarlardan akan kan, bedeninin hayatın, bedendeki yaşamın işaretidir.

Kur’ân’da geçen, “habl” kelimesini, müellifler genelde; ip, organ...

“Hayt” kelimesini ise, ince iplik olarak çevirirler.

Bir de oruçtaki siyah iplik beyaz iplik meselesi vardır.

Habl kelimesi; ip, vücûddaki organlar, damarlar, Allah'ın tecellileri, organ, halat gibi anlamlara gelir.

Allah'ın ipinden murat, insanın vücûdundaki ve cümle varlıktaki Allah'a ait olan tüm tecelliler, tüm niteliklerdir, tüm hakikatler olarak düşünülebilir.

Her varlık Allah'ı gösteren bir âyettir.

Tüm hücrelerin, tüm dokuların, vücûda sımsıkı bağlı oldukları gibi...

Varlıktaki her bir âyet de Allah'ın zâtına bağlıdır.

İnsanın vücûdundaki tüm tecellileri ve tüm nitelikleri tutan, insanın vücûd boyutunda mevcûd olan Allah'tır.

Tüm varlık bir ip misali Allah'a sımsıkı bağlıdır.

Allah, her bir varlığı sıfatları ile sımsıkı tutar.

Her varlık, fiiliyle, sıfatıyla, varlığıyla sımsıkı Allah'a bağlıdır.

Eğer kişi kendinin Allah'a bağlı olduğunu anlarsa, o şurada yaşar.

Oruçta ise siyah iplik beyaz iplik meselesini incelersek; "haytul ebyadu minel haytil evsedi"

Bakara Sûresi 187. âyet genelde çevrilen meâllerde "Sabahın beyaz ipliği (aydınlığı), siyah ipliğinden (karanlığından) ayırt edilinceye kadar yeyin, için, sonra akşama kadar orucu tamamlayın" diye çevriliyor.

Eğer bu âyeti oruçtaki yeme içme ve yemekten içmekten uzak durma diye çevirirsek, bu bazı ülkelerde oruç tutma zamanı olabilir.

Ama bazı ülkelerde ise zaman dilimine uymaz.

Örnek vermek gerekirse; İsveç, Norveç, Finlandiya, Rusya'nın kuzeyi, Alaska, Greenland, Kanada'nın kuzeyi, Ekvator gibi ülkelerde 6 ay gece 6 ay gündüz olur.

Norveç'in kuzeyinde ise 3,5 ay gece gündüz birlikte yaşanır.

3,5 ay batmayan bir güneş vardır.

Norveç Tromso'da Güneş 3,5 ay sürekli ufkun altındadır.

Peki, bu ülkelerde siyah iplik beyaz iplik uygulaması nasıl olacak, nasıl oruç tutulacak?

Siyah iplik beyaz iplik görülmesi uygulaması, bu ülkelerde olamayacağına göre, Kur'ân meâli tüm dünya ülkelerini kuşatamıyor gibi bir algı hissettiriyor.

Kur'ân tüm dünya insanlarına eşit derecede hitap ettiğine göre, bu âyeti nasıl meâl etmeliyiz?

Kur'ân'ın bu âyetinin doğru meâl ve manası, tüm insanlığı kuşatıcılığı nasıl olmalıdır?

Genelde meâllerde; “haytul ebyadu minel haytıl evsedi” siyah iplik beyaz iplik geçer.

Peki, Allah Kuran'da, bizlere siyah iplik beyaz iplik demekle neyi işaret ediyor olabilir?

Siyah iplik beyaz iplik diye çevrilen kelimeler başka anlamlara da geliyor olabilir mi?

Kâf Sûresi 16: “habl”

“Min habli el veridi-şah damarı”

Bakara Sûresi 187: “Hayt”

Bakara Sûresi 187. âyetini “Lekum haytul ebyadu minel haytıl evsedi min el fecr” kelime kelime incelersek!

Lekum el hayt	: Sizin için, size, birbirine bağlayan, iplik,
Ebyadu min el haytıl	: Beyaz, aydınlık, temiz, iplik, birbirine bağlayan,
El evsedi	: Siyah, karanlık, cehalet karanlığı,
Min el fecr	: Aydınlık vakti, aydınlanma,

Kelime kelime incelediğimizde, meâli şöyle de yapabiliriz.

Tevhîd-i Kur'ân Meâli: “Hatta cehalet karanlığından aydınlığa çıkıncaya kadar, tüm varlığın birbirine bağlılığını anlayıncaya kadar, tertemiz bir bağla Hakk'a bağlanıncaya kadar.”

Diğer mealler: “Sabahın beyaz ipliği (aydınlığı), siyah ipliğinden (karanlığından) ayırt edilinceye kadar yeyin, için, sonra akşama kadar orucu tamamlayın”

Kelime kelime incelediğimizde anlıyoruz ki, “haytıl evsed” siyah iplikten murad; kişinin benlik, gurur, kibir gibi cehalet karanlığına bağlı olma durumudur.

Beyaz iplik “haytul ebyadu” den murad ise; kişinin irfâniyet aydınlığına bağlanmasıdır.

Yâni Allah hakikatini bilmeyen kişi kendi cehalet karanlığına bağlıdır.

Ki bu bağ atalarından gelen batıl olan, hurafeler yönüdür.

Allah hakikatini idrak eden kişi ise; ilim, irfân aydınlığına bağlıdır.

Ki bu bağ; ilim, irfân, aşk, tefekkür, tevekkül, teslimiyet secde sırası ile oluşur.

Savm-Oruç; sakınmak, korunmak, tüm kötü hallerden uzak durmak, Allah'a ait olan nitelikleri kendimize nisbet etmekten sakınmak, demektir.

Bakara Sûresi 187:

Diyanet Meâli: “Oruç gecesinde kadınlarınıza yaklaşmak size helâl kıldı. Onlar sizin için birer elbise, siz de onlar için birer elbisesiniz. Allah sizin kendinize kötülük ettiğinizi bildi ve tevbenizi kabul edip sizi bağışladı. Artık (ramazan gecelerinde) onlara yaklaşın ve Allah'ın sizin için takdir ettiklerini isteyin. Sabahın beyaz ipliği (aydınlığı), siyah ipliğinden (karanlığından) ayırt edilinceye kadar yeyin, için, sonra akşama kadar orucu tamamlayın. Mescitlerde ibadete çekilmiş olduğunuz zamanlarda kadınlarla birleşmeyin. Bunlar Allah'ın koyduğu sınırlardır. Sakın bu sınırlara yaklaşmayın. İşte böylece Allah âyetlerini insanlara açıklar. Umulur ki korunurlar.”

Tevhîd-i Kur'ân Meâli: “Sizler cehaletten, fena hallerden sakınıp ehil kimseler olun. Siz nefsini tanıma yolunda olanlara fena sözler söylemeyin. Onlar size örnektir, sizler de onlar için bir örneksinizdir. Allah'ı bilin. Siz nefsinizi tanımada henüz alt makamlarda bulunuyorsunuz. Artık yaptığınız hatalardan dönüp bağışlanma içinde olun. Apaçık görünen varlığı anlamaya başlayın. Allah'ın tüm varlıkta yazılı olan hakikatlerini arayın ve faydalanın ve hissedin. Hatta cehalet

karanlığından aydınlığa çıkıncaya kadar, tüm varlığın birbirine bağlılığını anlayıncaya kadar, tertemiz bir bağla Hakk'a bağlanıncaya kadar. Sonra da cehaletten, fenalardan sakınıp hakikatleri anlamayı tamamlayın ve o hakikatleri anlama yolunda olmayı yok etmeyin. Siz teslimiyet içinde olmaya devam edin. Bunlar Allah'ın hududlarıdır, artık O'na olan yakınlığı yok etmeyin. İşte Allah insanlarda işaretlerini apaçık gösterir. Umulur ki onlar fenalardan sakınır, hakikatleri anlarlar.”

Her bir varlık Allah'a bağlı olan Allah'ın ipidir.

Cümle varlık, nûr boyutuyla yâni ilâhî ışık boyutuyla her an birbirine bağlıdır.

Varlık bir ışıktan gelir ve bir ışıkla birbirine her an bağlıdır.

Cümle kâinat nûr enerjisiyle akar gider ve nûr ışığıyla birbirine bağlıdır.

Aslında her varlık bir ip misali, her an Allah'a bağlıdır.

Ve ayrıca insanı, şuur olarak Allah'a bağlayan her şeyi de bir ip olarak düşünebiliriz.

Yeter ki insan yaratıcısını unutmasın, her an o şuurda yaşasın.

Her cemaat, tarikat Allah'ın ipini farklı farklı yorumlamışlardır.

Allah insana şah damarından yakındır.

Yâni Allah insanın vücûdunu içiyle dışıyla her an ihata eder.

Şöyle değerlendirebiliriz.

Bizi Allah'a bağlayan her şey Allah'ın ipidir.

Bu kendi vücûdumuz da olur, varlık da olur, Kur'ân da olur, âyetler de olur, tecelliler de olur, ilim de olur, mürşid de olur.

Hatta tüm resûl nebîler de olur.

Efendimiz Hazreti Muhammed Allah'ın en güzel ipidir.
Efendimize sarılan, Allah'ın hakikatlerine kapı açar.
Yeter ki insan her an Allah duygusu düşüncesi içinde olsun.
Kişi kendi çocuğuna, Allah'ın güzelliği olarak baksın,
kendi çocuğu da Allah'ın ipi olur.

Her varlık Allah'a bağlıdır.

Allah her varlıkta tecellilerini tezâhür ettirir.

Nasıl ki anne babadan doğan çocuklar tüm gen bağla-
rıyla, yâni DNA ipiyle anne babaya bağlansa...

Her varlık da, Allah'a aynen öyle bağlıdır.

İşte anlıyoruz ki Allah Kur'ân'da Allah'ın ipi şu deyip bir
kayıt getirmemiştir.

İnsanı Allah'a bağlayan her şey Allah'ın ipidir.

Bu Allah duygusu da olur, Allah düşüncesi de olur.

Allah için yaptığı bir yardım da olur.

Anlıyoruz ki, bizi Allah'a bağlayan her şey Allah'ın ipidir.

İlâhi aşk ise bağların en ulvîsidir.

İlâhi aşka erişen Allah'dan hiçbir zaman kopmaz.

Aşk, her an Maşuğunu hatırlatır.

Maşuk ile aşığın arasındaki bağ Aşk bağıdır.

Onun için Yunus Emre bu duyguyla ne güzel dile getirmiş.

“Aşkın aldı benden beni

Bana seni gerek seni”

İşte ilâhi aşk Allah'ın en güzel ipidir.

Aşk ipine tutunan Maşuğa bağlanmıştır.

Maşuğun ipi aşktır.

Aşk Maşuğun nefesine tutunmaktır.

O nefes ile cân bulmaktır.

O nefesten beslenmektir.
Aşk rûhun mabedinde secdeye varmaktır.
Aşk Maşuğun cemâline tutulmaktır.
Aşk ruhun ışığıyla kâlbın parlamasıdır.
Aşk iki kâlbın bir kâlb olmasıdır.
Aşk iki nefesin bir nefes olmasıdır.
Aşk iki bedenin bir vücûd olmasıdır.
Aşk aynı rûhun özünden gelen ışığın parlamasıdır.
Aşk iki damlanın rûh denizinde buluşmasıdır.
Aşk rûhun nefes alıp verişidir.
Aşk rûh denizinin dalgalanmasıdır.
Aşk rûhun ateşinde bedenin kül olmasıdır.
Aşk Maşuktur.
Maşuk aşktır.
Maşuk aşkı yarattı, aşkından yarattı, aşkla yarattı.
Aşk O'nun nûruydı, ışığıydı, gönüllerin Güneşiydi.
Aşk O'na aitti.
Aşk O idi, o yüce his aşkla hissedilebilirdi.
Aşk cümle âlemi saran O'nun ışığıydı.
O ışık O'nun ipiydi.
O'nun aşkıyla aşkılanan, O'ndan başka bir şey görebilir mi hiç!
Dil başka bir şey diyebilir mi hiç!
Gönülde başka bir his olabilir mi hiç!
Cümle varlık O'nun aşkıyla var oldu.
Cümle renkler, kokular, şekiller o aşktan var oldu.
Sana nefes olarak gelen hava, aşkla esip geldi.

Sana akıp gelen su, can olan su, aşkla akıp geldi.
Sana akıp gelen ışık aşktı.
Topraktan filizlenen her şey aşkla açığa çıktı.
Aşk, bedeni tutan candı.
Bedenin kendi de aşktı.
Aşk beden kadehine konan, Allah'ın içkisidir.
O içkiyi tadan gayrı ayılmaz olur.
Her an O'nun sarhoşluğu ile kendine gelmez olur.
"İllâ Sen, İllâ Sen" kelâmıyla yaşar olur.
Aşkla açıldı vücûddaki tüm boyutlar.
Aşkla geçildi tüm makamlar.
Aşkla geldi tüm lütûflar.
Aşkla sunuldu tüm sırlar.
Aşkla birleşti damla deryayla.
Aşkla başladı her şey.
Aşkla yaratıldı her şey.
Aşkla tutuldu tüm kâinat.
Aşk kesret gibi görünen âlemdeki vahdetti.
Aşk her varlıktaki nûrdu.
O'nun aşkına ulaşan O'ndan gayrısını göremez.
Âşığa gayrısı yoktur, her yerde O vardır.
O'nun aşkına ulaşan O idi.
O'nun aşkına ulaşan aşk idi.
Hakk yoluna varmak için aşk gerek.
O yolda perde açmak için teslimiyet gerek.
Aşk ile teslim olana açılır tüm kapılar.
Âşığa sunulur tüm lütûflar.

Aşkla açığa çıktı her şey.
Aşkla doğdu bebekler.
Tohum aşkla filiz verdi.
Aşkla açtı çiçekler.
Kuzular aşkla meledi.
Kuşlar aşkla uçtu.
Cümle varlık aşkla var oldu, aşkla göründü, aşkla as-
lına yürüdü.
Aşk, tutulmaktı, ayrılmamaktı, birlik olmaktı.
Aşk, ısınmaktı, sevinmekti, heyecan duymaktı.
Aşk, kavuşmaktı, vuslat etmekti, damla olup deryaya
karışmaktı.
Aşk, hayret etmekti, seyir etmekti, kendinden geçmekti.
Aşk, akıldan geçmekti, gönüle düşmekti, gönülden bak-
maktı.
Aşk, cemâli ilâhiydi, vahdetteki O'nun yüzüydü.
Aşk, celâli ilahiydi, kesretteki vahdet yüzüydü.
Aşk, her yerde kendini seyretmekti.
Aşk, Muhammed aynasından Hakk'ın kendi görüntüsü idi.
Aşk cândı, cânandı, cânın tezâhürüydü.
Aşk O'ydu, O'nun nefesiydi.
O aşktı, aşkın kendisiydi.
Aşka erenler O'na erdiler.
O'na erenler aşkı buldular.
Aşk buların, O'nun sırlarına erdiler.
Aşk, ikilikten geçirir.
Birliğe erdirir.
İkiyi aynı eder.

Birliğin güçlü bağıdır.
Kâlbın huzurudur.
Kâlb aşk ile atar.
Kan aşk ile dolaşır.
Nefes alınıp verilmiş aşk ile olur.
Gönül haykırır, illâ aşk, illâ aşk.
Akıl aşkla gönüle secde eder.
Gönül aşkla rûha secde eder.
Rûh, aşkla birlikte nûrun deryasından süzülür gelir.
Aşk, rûhdan gelen üflenişin sırrı idi.
Aşk, nûrdan gelen bir nefes idi.
Hiçbir şey yok iken aşk vardı.
Aşk nefes oldu, beden bulmayı bekledi.
Aşk, nûrun deryasında rüzgâr olup esmeyi beklerdi.
Gün gelip esti, ilk tecelli olarak coşup gitti.
Âlemin ilk nûru oldu.
Âlemin ilk ipi oldu.
Varlığın açığa çıkış sebebi oldu.
Aşk, nûr boyutunda cân buldu.
Cân aşkla beden buldu.
Beden aşkla yaşam buldu.
Beden gün gelir fâni olur.
Ama aşk her an bâkidir.
Aşk yerlere göklere sığmaz.
Aşk ehlinin gönlüne sığar.
Aşk ehlinin kâlbî, illâ aşk, illâ aşk diye atar.
Aşk makamı, nûr makamıdır.

Nûr makamı “Hayt” makamıdır.
Yâni her varlık Allah’ın nûr iplikleridir.
Bu nûr ipliklerinden gelen varlık, hayat bulur, hayata çıkar.
Ve her bir varlık “Hayy” sıfatıyla birbirine bağlıdır.
Ve tüm varlık “Hayy” sıfatıyla Allah’a bağlıdır.
Bu âlem “nûr alâ nûr”dur.
Nûr makamına erişenler, nûr-u aşk ile boyanırlar.
Nûr-u aşka boyananlar, aşkın nûruna tutunurlar.
Aşkın nûruna erişenler, gerçek âşka erenlerdir.
Ehl-i aşk, aşkın nûruyla nûrlanandır.
Aşk, bedeni esir alan, götürüp câna secde ettiren bir
nûrdur.
Aşk, Allah’ın kendine ait bir ulvîyettir.
Aşk, Allah’ın nûruna ait bir ışıktır.
O ışığa kapılan, aşk ile görür, aşk ile duyar, aşk ile yürür.
Allah’ın aşkı, kişiyi kendinden geçirir.
Aşk-ı ilâhiyeye erenler, âşıklardır.
Cennet âşıkların kâlbidir.
Cennet ehli, âşıkların yeridir.
Cennet ehli, âşiğa secde eder.
Hazreti Muhammed ne güzel söylemiş.
“Allah aşkı ilk yarattı.
Aşk ile âlemi donattı.”
Tüm âlemi saran aşka erenler, aşkın deryasına dalanlardır.
Aşkın deryasına dalanlar, aşkta kaybolanlardır.
Aşkın nûruyla buluşan gönül, tüm bedeni bir gönüle çevirir.
O gönül, aşkın gözü olur, her an her yerde sevdiğini görür.

Aşk, dünyalık her şeyi yıkar geçer.
Gururu, kibri, benliği kül eyler.
Ben demeyi bıraktırır "illâ Sen" dedirtir.
"İllâ Sen" dedi tüm âşıklar.
"İllâ Sen" dedi tüm resûl tüm nebîler.
İsâ makamı, Sevgi makamıdır.
Muhammed makamı, Aşk makamıdır.
Allah makamı, sevginin ve aşkın cem'i olan Şefkat makamıdır, Edeb makamıdır.
Tüm bunlar, Muhammedî nûra erende tecelli eder.
Muhammedî nûra erişen gönül, gerçek aşkı tadar, aşk ehli olur.
Âşık her varlıkta Allah'ın tecellilerini, tecellilerindeki güzelliğini görür.
Aşk ehli, o güzelliklerin geldiği nûru görür.
Aşk ehli, Allah'ın aşkıyla donanmıştır.
Allah'ın aşkına boyanmıştır.
Allah'ın aşkıyla kokulanmıştır.
Onların gönüllerinden dâim aşkın kokusu yayılır.
Çiçeklerin kokularının sırrı aşk kokusunun sırrıdır.
Âşıklar Allah kokusu yayarlar.
Onlar, gönüllere o kokuyu sunarlar.
Onlar o kokunun hissiyle sarhoş gezerler.
O sarhoşluk onların secdesidir.
O secdeden asla dönmezler.
Allah'ın aşkıyla âşık olanlar, ilâhi aşka erişmiş olandır.
Aşkla bakanlar, aşkla görenlerdir.
Aşkla duyanlar, aşkı duyanlardır.

Aşka kapı açanlar, cemâle ererler.
Cemâli görenler cemâle tutulurlar.
Gözler aşkla kamaşır, aşktan gayrı görmez olur.
Aşka erenler, bedenden geçerler.
Aşkla kâble görürler.
Aşk gözlerin değil, gönüllerin görmesidir.
Aşk akılların değil, gönüllerin duygusudur.
Aşk bedenlerin yolculuğu değil, gönüllerin yolculuğudur.
Aşkta eriyip bitenler, aşкта nûruyla dirilirler.
Aşkta doğanlar, mecnunlardır.
Leyla'sında kaybolanlar, Leyla olup doğanlardır.
Aşkın nefesine erişenler, nefâ sırrına erenlerdir.
Aşkla yanıp bitenler, gül kokusu yayanlardır.
Aşk, sûreti sûreti bir bilmektir.
Aşk, tende cânı görebilmektir.
Aşk, her varlıkta Allah'a nazar edebilmektir.
Aşk, sûretlerin ardında bir ummana dalabilmektir.
O ummanda, nice güzelliğe şahit olabilmektir.
Ummanın sahibinde kaybolmaktır.
Kendini unutmaktır, O'nda bulunmaktır.
İlâhi aşka erişen, sûrete takılıp kalmaz.
Aşkı sûrette arayan, gün gelir o sûretten başka sûrete
yöneler.

Dış yüzünde kalmak değildir ilâhi aşk.
Dış güzelliğe hayran olan kimse, bu güzelliği vereni, gü-
zellikte görür.

Güzelliği veren de güzel olandır.
Varlığın özünde güzel olanı görebilmektir aşk.

Aşkın duygusu, aşkın heyecanına iletiverir.

O heyecan tüm bedeni sarıverir.

İllâ sen, illâ sen dedirtiverir.

Sende kendini unutturuverir.

Kendini Allah'ta unutana, lütuf olarak ilâhi aşk duygusu hediye edilir.

Aşkla hayata sarılanlar, her an aşk duygusunun heyecanı içinde yaşarlar.

Aşkla hayata sarılanlar, hayatta başarılı olurlar.

Aşkla yapılan her şey, güzel olur, kıymetli olur, değerli olur.

Aşk, Allah'ın ulvi değeridir, değer üretir.

Aşk, çözülmeyeni çözdürür.

Taşınmayı taşıttırır.

Aşk, aşılmayı aştırır.

Nice güzelliklere koşturur.

Nice güzellikleri açığa çıkarttırır.

Aşk şefkati getirir.

Aşk merhamet duygusunu getirir.

Aşk masum eyler.

Aşk garip eyler.

Aşk sakın eyler.

Aşk melek eyler.

Aşk cânanda cân eyler.

Cân gözünden bakmayı nasip eyler.

Aşk, her yerde Mâşuğunu göstertir.

Aşk, bakışları Mâşuğuna kilitletir.

O'ndan gayrı göstermez olur.

Sevgi dolu yüreğine, Mâşuğun cemâli doluverir.

O'na olan secden dâim olur.
Varlığa olan saygın aşkından olur.
İlâhi aşk kâlblerin fethidir.
Cânların kaynaşması, Mâşuğun cânında buluşmasıdır.
İlâhi aşk duyguların birliğidir.
Bedenlerin bütünlüğüdür.
Nefeslerin karışımıdır.
Rûhların birliğidir.
Tüm düşüncelerin Mâşuğun düşüncesine secde etmesidir.
Aşk ikilikten geçirir, birliğe erdirir, ayrılmaz eyler, bir eyler.
Aşk kâlbın huzurudur, tüm hücrelerin sevincidir.
Aşk uçurur, aşk vardırır.
Aşk duyurur, aşk gördürür, aşk hissettirir.
Aşk eritir, aşk oldurur, aşk tattırır.
Aşk özlemdir, aşk hasrettir.
Aşk kavuşmaktır, aşk ayrılmamaktır.
Aşk teninle cânınla mutluluğun sırrıdır.
Aşk tüm hücrelerini titreten duygudur.
Gönülde güneşi doğduran duygudur.
Gönülde aşk çiçeğini açtıran duygudur.
Dünyanın Güneşi batacaaktır, ama aşk Güneşi hiç batmayacaktır.
Açan çiçek gün gelir solar, ama gönül çiçeği solmayacaktır.
Aşk tenden cânndan geçiren, bir gönüle bağlayan duygudur.
Aşk, Allah'ın en güzel hediyesidir.
Allah aşığın gönlünü evi edinmiştir.
İşte aşk, bir gönüle Sultan olmaktır.

İşte aşk, Allah'ın en güzel lütfûna kavuşmaktır.
Allah aşkı ilk yarattı.
Yarattığı aşk kendine aitti.
O aşk ile tüm varlığı yarattı.
Her varlığın içine bir parça aşkını koydu.
Tüm varlıktaki aşkı derledi topladı ve insanın gönlüne koydu.
Aşk, gönülde kaynamayı bekledi.
Ne zaman aşk gönülde kaynadı, akıl, beden, aşka secde etti.
Aşk, secdenin sırrıydı.
Aşk, birliğin sırrıydı.
Aşk, tenlerden geçmenin sırrıydı.
Aşk, cânların haykırışıydı, heyecanıydı, tutkusuydu.
Aşkın ulvî duygusu her yerde aşkını gördürür.
Aşk, bedenler kıyametinin kopması, cânların dirilişidir.
Aşk, cânların bir cân olması, bir cânda canlanmaktır.
Aşk, Nûh'un gemisinin deryaya açılmasıdır.
Aşk, İbrâhîm'in Kâbe'yi oluşturmasıdır.
Gönlünü Allah'ın kâbesi yapmasıdır.
Aşk, İsmâil'in İbrâhîm'e teslim oluşudur.
İbrâhîm ile İsmâil'in teveccühde buluşmasıdır.
Aşk, Mûsâ'nın çıktığı Tûr dağının sırrıdır.
Aşk, İsâ'nın çarmıha gerilmesiyle Semâ âleminin açılışdır.
Aşk, Muhammed'in nûrunun tüm varlıkta nefes alıp verişidir.
Gönlün sönmeyen ilâhi ateşidir.
İlâhi ateşin yakıp kül eylemesidir.

İlâhi aşka eren, secdenin derin ulvîyetinde Hakk ile Hakk olur.

Halk'a çıkar Hakk'ın nefesi olur.

O nefes, edebın sırrı olur.

Edeb, ilâhi aşkın sırrı idi.

Edeble davranış, âşıkların hâli idi.

Âşığın hâli edebtir.

Edeb, Allah'ın ipidir.

O ipe tutunan, edeb ile eğilir, çiçeğe, ağaca, taşa, toprağa.

Edeb ile eğilir, kuşa, kurda, tüm hayvanata.

Onun eğildiği mahlukât değildir.

Mahlukâtı halk eden, mahlukâta olan Hâlik'adır eğilişi.

İşte aşk, Allah'ın ipidir.

Aşkın ipine tutunanlar Allah'a tutunurlar.

O ipe tutunan, Allah duygusundan hiç ayrılmaz.

O ipe tutan, Halk'ta Hakk'a nazar eder.

Halk'ta Hakk'a dâim secde hâlidir.

Aşk ipine tutunan kimsenin gönlü, her dâim Allah duygusu ile dopdoludur.

Allah duygusuyla dopdolu olanın gönlü, her nereye dönerse dönsün, Allah'ın vechînden gayrı görmez olur.

Âşık her nereye dönerse dönsün aşka nazar eder.

Âşık olan nâzik olur.

Örümceğin, İpek böceğinin ipeği gibi, nâif olur, hâfif olur.

Kırmaz, üzmez, surat asmaz.

Kızmaz, öfkelenmez, sesini yükseltmez.

Besler, büyütür, geliştirir.

Nefes olur, nefes aldırır.

Isıtır, sıcaklık verir.

Sırdaş olur, yoldaş olur.

Işığını saçar yol gösterir.

Yolu süsler, çiçeklerle donatır.

Âşık mutluluk verir, huzur verir, huşu verir.

Âşığın gönlü, Allah'ın aşk ipine tutunmuştur, o ipi hiç bırakmaz.

İşte bizim gönlümüzden de Allah'ın ipi, O'na ait olan aşktır diye geçti.

ANKEBÛT SÛRESİ

1

الم

Elif lâm mîm.

Elif lâm mîm : Zât, Hakk, halk, nokta, Allah

Meâli 1: “Elif, Lam, Mim.”

Meâli 2: “Hakk, halk, Hakk halk birliği.”

Bazı sûreler, bazı harflerle başlar.

Toplumda bunlara “Hurûf-u mukatta” denilir.

Hurûf, harfin çoğuludur.

Mukatta ise, kâta kelimesinden gelir.

Kata, Elif harfinden kesilip-süzülüp gelen demektir.

Tüm harfler “Elif” harfinden süzülüp gelmiştir.

Mukatta harfler, kendi içinde sırlar barındıran harflerdir.

Her bir harfin, varlıkta ve insan vücûdunda bir karşılığı vardır.

Hurûf-u mukatta, Kur’ânı Kerim’deki yirmi dokuz sûrenin başında geçer.

Bu harfler bazı sûrelerin başında tek harf olarak bulunurken, bazısında ise birkaç tane bulunur.

Tek harf olarak “Sâd, Kâf ve Kalem.”

İki harf olarak geçenler; “Tâhâ, Neml, Yâsîn, Mü”min, Fussilet, Zuhruf, Duhân, Câsiye, Ahkâf.”

Üç harf olarak geçen; “Bakara, Âl-i İmrân, Ankebût, Rûm, Lokmân, Secde, Yûnus, Hûd, Yûsuf, İbrâhîm, Hicr, Şuarâ, Kasas.”

Dört harf olarak geçenler; “A’râf, Rad.”

Beş harf olarak geçenler; “Meryem ve Şûrâ.”

Ankebût Sûresi “Elif, Lâm, Mîm” harfleri ile başlar.

Bu sûrede Allah’ın zâtı, sıfatları, zâtı ve sıfatlarının birliği konusu açılır.

“Elif, Lâm, Mîm” ne anlamlara gelir?

İbranice’de olsun Arapça’da olsun ilk harf Alef-Elif’tir.

Elif “ا“:

Her varlığı tutan Zât olan Allah’a işaret edilmiştir.

Her varlığı tutan tek kudrete işaret edilmiştir.

Tüm kâinattaki tek güç, tek kudret, Allah’tır.

El Hû (güç, kudret O’dur) hakikatine işaret edilmiştir.

Sayısal değeri 1 olarak belirtilmiştir.

Elif ile 1 rakamının yazılımı aynıdır.

Birlik, Tevhîd sırrına işaret eder.

Tüm harfler, tüm boyutlar buradan doğmuştur

Tüm varlığı tutan kudret, tek kudrettir.

Lâm “ل“:

Elif’in varlıktaki yansımasıdır.

Varlığı tutan halk boyutunun sırrıdır.

Her varlıktaki halk sırrıdır.

Elif ve Nûn'nun birlik yazılıdır.

Asa, değnek, dirilmek, halk olmaktır.

Mim “ م “:

Muhammed sırrıdır.

Nûr'dan gelen akış sırrıdır.

Elif'in nûr boyutudur.

Hakk, Halk birliğidir.

Varlıktaki halkta hakk ile olan birlik boyutudur.

Denizin dalgası, damla deniz birliğidir.

Tüm harflerin kaynağı “Elif” harfidir.

Elif (ا)

Elif neden 1 gibi yazıldı.

Bunu yazan Kâmil kişi, varlıkta neyi gördü de böyle yazdı?

Elif'de gizli olanlar nedir?

Elif neyin sembolik yazılıdır?

Kâinat yok iken “Elif” vardı.

Tüm harfler “Elif”ten geldi.

Elif'le şekillendi.

Elif'le şekle girdi.

Elif'le ayakta durdu.

Elif'le Elif'e döndü.

Elif tüm harflerin içinde vardır.

Elif tüm harflerin sırrıdır.

Elif varlığı tutan Zât'ın sırrıdır.

Varlıktaki Hakk'ın sırrıdır.

Varlıkta Hayy olandır.

Varlıkta Kayyum olandır.

Elif bir harf değildir.
Elif her varlıktaki Hakk'ın kendisidir.
Elif, Alef, Elf; ünsiyettir.
Varlığın öz ünsiyetidir.
O ünsiyet Elif'tir.
Elif, Hakk'ın Zât'ı ilâhiyesidir.
Elif, Zât'a işaretir.
Diğer harfler Elif'ten çıkan sıfatlara işaretir.
Elif varlığın geldiği özdür.
Bedenlerde olan kudrettir.
Elif "ENE" sırrıdır.
Diğer harfler "ENTE" sırrıdır.
"ENE" varlığı ayakta tutandır.
Rahîmde olup, rahmâna çıkandır.
Tüm âlem Elif'ten gelir.
Elif ile kuşatılır.
Varlığı ayakta tutan Elif'tir.
Varlığın kendisi Elif'tir.
Harflerin, rakamların atası Elif'tir.
Rakamlar, Elif'in sayısal değeridir.
Varlıkta Zâkir olan Elif'tir
Varlıkta Fâil olan Elif'tir.
Varlıkta Mevsûf olan Elif'tir
Varlıkta Mevcud olan Elif'tir.
Elif, nûrun ışığıdır.
Elif, râhimde rûh boyutunda idi.
Rahmân boyutunda nice ten elbiselerine büründü.

Zâhire çıktı varlık olarak göründü.

Elif “Vahdet” sırrıdır.

Kesretin nûrudur.

“Cem” sırrıdır.

Tüm varlığın Câmîsidir.

Tüm varlığın ünsiyetidir.

Bedenlerin Zât'ıdır.

Eliften gelen “Lâm” bedenlerin sıfatıdır.

Elif, her varlığı tutan Zât sırrıdır.

Lâm, her varlıktaki sıfatlar sırrıdır.

Mîm ise Zâtın ve sıfatların birliğidir.

Damlalar ve deryanın birliği gibi...

أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ

E hasiben nâsu en yutrekû en yekûlû âmennâ ve hum lâ yuftenûn

- E hasibe el nâs : Düşünme, sanma, hesap etme, araştırma, insanlar,
 En yutrekû : Bırakılacak, kurtulma, terk etmek,
 En yekûlû âmennâ : Onların demeleri, inandık, iman ettik,
 Ve hum lâ yuftenûn : Onlar, imtihan, düşünmek, varoluşu düşünmüyorlar,

Meâli 1: “İnsanlar, inandık demeleriyle kurtulduklarını mı sanıyorlar? Fakat onlar varoluşu anlamak için dikkatlice düşünmüyorlar.”

Meâli 2: “İnsanlar sadece inandık demekle kalıyorlar, bir araştırma içinde olmuyorlar, varlığın yaratılışını düşünmüyorlar.”

Burada çok güzel belirtildiği gibi, insan her zaman gördüğü varlığın yaratılışını düşünmelidir.

İnsan her zaman hakikate erişmek için düşünce içinde olmalıdır.

Sadece “inandım” dememelidir.

İlme dayalı, şahitliğe dayalı olan, iman boyutuna erişmelidir, yâni eminlik mertebesine gelmelidir.

İnsanlar genelde, annesinden babasından gelen bir Allah inancına inanırlar ve “Allah’a inanıyorum” derler.

İşte bu âyette; “yekûlû âmennâ” inandım demenin yeterli olmadığı belirtilir.

İnsan her zaman hesap yâni, “ilme dayalı teknik düşünce” içinde olmalıdır.

Nasıl ki Allah her bir varlığı bir hesap ile yaratmıştır.

İnsan da yaratılışı, yaratılışa ait olan hesap içinde anlamaya çalışmalıdır.

Burada geçen “hasib” kelimesini inceleyelim.

Hasîb, hesap, muhasebe, muhsî aynı kökten gelen kelimelerdir.

Kur’an’da birçok yerde, hasîb, hıساب, hasibin, hasebe, kelimeleri şeklinde geçer.

Allah’ın varlıktaki hasîb esmâsı, varlığın oluşumundaki muhteşem bir ölçü ile şekillenme ile ilgilidir.

Varlığın muhteşem bir Matematiksel oluşumu vardır.

Her hücrenin, atomun, molekülün, dokuların, organların, bedenlerin, hesap boyutu muhteşemdir.

Bu hesap boyutunun sahibi Allah’tır, bu boyutun adı da “El Hasîb”dir.

İnsan, Allah’a inandım demekle iman sahibi olamaz.

İman, Allah’a şahit olmakla oluşur.

Allah’a şahit olmak, varlığın yaratılışını ve varlıkta olan değerleri anlamakla mükündür.

İnsan öncelikle kendi yaratılışını düşünmelidir.

Nasıl yaratıldığını anlamaya çalışmalıdır.

Düşün, nasıl yaratıldın?

Düşün, nereden geldin?

Düşün, nasıl şekillendin?

Düşün, nereye gitmekteisin?

“Halakal insâne min nutfе.” (Nahl Sûresi 4)

“İnsan, bir nutfeden, bir özden, bir embriyodan yaratıldı.”

Düşün, hücre hücre nasıl şekillendin?

Nasıl bedenlendin?

Şunu asla unutma!

Sen kendini var etmedin.

Sen kendini asla şekillendirmedin.

Doğumu, ölümü sen tasarlamadın?

Sadece düşün, sen nasıl var oldun?

Eğer var oluşunu anlayamazsan, benliğe düşersin.

Ben, benim der, kibre düşersin.

Ve yaratıcına karşı hasım olursun.

“Fe ızâ huve hasîmun mubin.” (Nahl Sûresi 4)

Ve O’na karşı apaçık benlik içinde olursun, “ben de varım” egosuna kayarsın.

İnsan, annenin yumurtası ve babanın sperminin birleşimi ile hücre hücre, doku doku, organ organ halk edildi.

İnsan bu yaratımda zerre kadar muktedir olan değildi.

İnsan hiçbir hücrelerini yaratan, şekillendiren değildi.

İnsan bu gerçeği bilmeli ve edep içinde olmalı.

Ben, benim demekten vazgeçmeli, yaratıcısını tanımalıdır.

“Allah hakikati nedir?” iyi düşünmelidir.

Kendine dönmeli, bedenine bakmalıdır.

Bedeni nasıl halk edildi düşünmelidir.

Sen seni var etmedin.

Elini, ayağını sen oluşturmadın.

Gözünü, kulağını sen yapmadın.

Beynindeki muhteşem yapının zerrisini sen yapmadın.

Gel, düşün sen nasıl yaratıldın?
Hangi kaynaktan geldin?
Gel yaratıcına karşı hasım içinde olma.
Ben, benim deme.
Allah'ın ulviyetini gör, O'ndan ayrı olmadığını bil.
Sen seni yaratan değilsin.
Sen seni şekillendiren değilsin.
O mükemmel gözünün bir hücrecini bile yaratan değilsin.
O mükemmel beyninin bir sinir hücrecini yaratan değilsin.
Bedeninin hiçbir hücrecini yaratan sen değilsin.
Gel düşün, ben neyim de?
Görünen varlık nasıl var oldu de?
Hakikat senin bedeninde gizli.
Gel düşün.
Gel oku, kendini anla.
Gel nasıl yaratıldın araştı.
Kendine kendinde şahit ol.
Hakikati kendinde bul.
Anneden babadan öğrendiğin bir inançla, Allah'a inandım demekle iman sahibi olunmaz.
İnandım demekle de insan sorumluluğundan kurtulamaz.

وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ
صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ

Ve lekad fetennellezîne min kablihim fe le yalemennel-
lâhullezîne sadakû ve le yalemenel kâzibîn

Ve lekad feten nâ	: Doğrusu, imtihan, düşünmek, biz,
Ellezîne min kabli him	: Onlardan öncekiler,
Fe le yaleme	: Böylece, elbette, bilirler,
Enne Allah	: Olduğunu, doğrusu, Allah
Ellezine sadakû	: O kimseler, sadık olan, sadakat, dürüst,
Ve le yalemen	: Elbette, bilirler, yalanlarını bilirler,
El kazîbîn	: Yalanlarda kalanlar, yalancılar,

Meâli 1: “Doğrusu onlardan öncekilere de Bizi anlamları için dikkatlice düşünmeleri söylendi. Sadakat içinde hareket eden kimseler, elbette her varlıkta tecelli edenin Allah olduğunu bilirler ve yalanlarda kalanlar da elbette yalanları bilirler.”

Meâli 2: “Daha önceki insanlara da düşünmeleri, var oluşu anlamları bildirildi. Sadık olan kimseler muhakkak ki Allah hakikatinin ne olduğunu bileceklerdir. Yalanlarla hareket eden kimseler de yalanları bileceklerlerdir.”

Burada işlenen konu doğruluk ve yalan konusudur.

İnsan doğru nedir yalan nedir bunu çok iyi bilmelidir.

Her anlatılana her okuduğuna hemen inanmamalı, doğruluk derecesini araştırmalıdır.

Doğru olan şeyler her zaman varlığın kendinde gizlidir.

Varlık dosdoğru hakikatlerin olduğu yerdir.

Kişi yalanlarda kalırsa hakikatlerin doğruluğuna erişemez.

Ve yaşantısında da dosdoğru hareket etmekten uzaklaşır.

Kişi her nerede olursa olsun, hangi konuda olursa olsun, her zaman sadakat içinde olmalıdır.

Sadakat içinde olmak kişiyi hakikate götürecektir.

İlme uyan muhakkak ki hakikate erişecektir.

Dosdoğru ilim üzere olan Allah hakikatine erişecektir.

Kur'ân'ın muhteşem hakikati, insanın dosdoğru sadakat içinde hareket etmesidir.

Hûd Sûresi 112: "Festekim kemâ umirte."

Meâli: "Emrolunduğun gibi dosdoğru ol."

Ne yaparsan yap, dosdoğru, dürüstçe yap.

Esnaf mısın, çiftçi misin, doktor musun, avukat, hâkim misin?

Siyasetçi misin, vali, kaymakam, muhtar mısın?

Anne baba mısın, evlat mısın?

Hangi alanda olursan ol, dosdoğru ol, dürüst ol, ahlaklı ol.

Dini alanla gönlün meşgul mü oluyor?

Sen de "Emrolunduğun gibi dosdoğru ol."

Gönlünü mânevi alandan başka şeylerle meşgul etme.

Gece gündüz, hakikatleri düşün.

Sakın dilinde, Allah'ın kelâmından başka sözler olmasın.

Dilinde siyaset olmasın, dilinde dedikodu olmasın, dilinde dünyalık oldular-bittiler olmasın.

Sakın dini alanı suistimal etme, dini para kazanma aracı yapma, makam mevki aracı yapma.

Asla Allah kelimesini kendi çıkarına alet etme.

Bâtıl şeylerle meşgul olma.

İnsanlara aslı olmayan şeyler anlatma.

Ne zaman ve neyi konuşacağını iyi bil.

Sabırlı ol, isyan etme, olumsuz konuşma, ümitsizlik verme.

Gönlünü de, dilini de hep mânevi alanla meşgul et.

Gönlünü de, dilini de hep Allah ile meşgul et.

Yâni “Emrolunduğun gibi dosdoğru ol”

Mâide Sûresi:

Asla çalıp çırpmayın, verdiğiniz sözü yerine getirin.

Zerre kadar da olsa zarar vermeyin, hep iyi haller içinde olun.

Fedakârlıktan vazgeçmeyin, gösteriş peşinde olmayın.

Kan dökmeyin.

Kötülük için yardımlaşmayın.

İyilik üzere yardımlaşın.

Düşmanlık içinde olmayın.

Öfkeyle hareket etmeyin, vurup zarar vermeyin, bozup dağıtmayın.

Fakir bırakmayın.

Adâlet üzere hareket edin, hiç adaletten ayrılmayın.

Bakara Sûresi 44: “E temurûnen nâse bi el birr ve ten-sevne enfusekum ve entum tetlûnel kitâb e fe lâ takılûn.”

Meâli: “İnsanlara; doğruluk üzere olun, iyilikler yolunda çalışın, deyin ve kendiniz de unutmayın. Sizler tüm varlığın bir kitap olduğunu anlayın. Hâlâ akledip düşünmez misiniz?”

İşte âyette belirtildiği gibi, insan yalanlarda olmamalı.

Yalan ile doğru olanın ne olduğunu bilmeli.

Ve doğrularla hareket etmelidir.

Yalan aslı olmayan şey demektir.

Uydurulan şeylere inanmak yalan boyutudur.

Uydurulan, yâni aslı olmayan şeyleri esas sanıp aktarmak yalan boyutudur.

Yâni iftiraları aktarmak yalan boyutudur.

Yâni iftiracının söylediği şeyleri aktarmak, yalan boyutudur.

Bunu doğru zannedip yayan da yalancıdır.

Bir kimse, birinden bir şeyler dinler, aslında dinlediğinin hakikatine ulaşmaz ve bunu esas sanıp aktarır.

Değer verdiği kimsenin sözüne inanır ve o sözü orada burada esas sanıp aktarır.

Anlatan kişi de bir şey anlatır, anlatan da anlattığının hakikatini bilmez, o da bunu duymuştur, bir yerden okumuştur, bunlar uydurma olabilir.

Aslına ulaşmadan onu esas sanıp aktarmak doğru değildir.

Her zaman duyumların ve kitaplardan okunanların gerçeği araştırılmalıdır.

Eğer bunlar yalanlar ise, bunları aktarmak yalan boyutunun aktarımıdır.

İşte, dinleyen inanır, anlatan inanır, anlatılan inanır, fakat hiç biri anlatılanın hakikatini bilmez.

Esas sanıp anlatırlar, hiç şahit olmadan sadece inanca dayalı bilgiler aktarırlar.

İşte yalan, uydurulmuş şeyleri aktarmaktır.

Aktaran da yalancıdır.

İşte yalanları doğru zanneden ve yalanlarda yaşayan kimse, âyette belirtildiği gibi, "le yalemenel kâzibîn" yalanları doğru zanneder.

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا
سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ

Em hasibellezîne yamelûnes seyyiâti en yesbikûnâ, sâe mâ yahkumûn

Em hasibe ellezîne	: Yoksa, veya, öylemi düşünüyor, hesap, zan, o kimseler,
Yamelûne	: Yaparlar, yapıyorlar,
El seyyiât	: Kötülük, fena haller, şer, zarar vermek,
En yesbikû nâ	: Geçmeleri, önde, ileride olan, karşımızda, bizi tanıma,
Sâe mâ yahkumûn	: Kötü, şey, değil, hüküm veriyorlar,

Meâli 1: “Yoksa fena hâllerde kalanlar Bizi tanıdıklarını mı düşünüyorlar? Ne kötü hüküm veriyorlar.”

Meâli 2: “Kötü âmeler içinde olanlar hakikati düşünme içinde olmazlar, bizi tanıma yolunda olmazlar, onlar kendi inançlarının hükümleriyle hareket ederler.”

İşte yalanlarda kalan kimseler, senlik benlik kavgasıyla seyyie-fenâ haller üzere yaşarlar.

Fenâ haller üzere yaşayanlar, Allah’a şahit olmaktan uzaktırlar.

Kendi inançlarının kavgasına düşenler, kendi bildiklerinin inadında dururlar ve halleri kavga halidir.

İnsan, iyilik nedir kötülük nedir bilebilmelidir.

Burada geçen “seyyie” kelimesi; kötülük, zarar veren şeyler, fena haller anlamlarına gelir.

Kişinin kendine ve bir başkasına kötülük içinde olması gerekir.

Kişinin kendine yapacağı en büyük kötülük, benlik içinde kibir içinde olmasıdır.

Başkasına yapacağı kötülük ise, zarar verme duygusu, düşüncesi, eylemi içinde olmasıdır.

Kur’ân’da seyvie kelimesi birçok âyette geçer.

Ve Kur’ân’da iyiliğin ve kötülüğün bir tutulmaması gerektiği bildirilir.

Fussilet Sûresi 34: “Ve lâ testevîl hasenetu ve les seyzieh.”

Meâli: “İyilik ve kötülük bir değildir.”

Fussilet Sûresi 34: “Ve lâ testevîl hasenetu ve les seyzieh idfa billetî hiye ahsenu fe izellezî beyneke ve beynehu adâvetun ke ennehu veliyyun hamîm

“İyilik kötülük bir değildir-Ve lâ testevîl hasenetu ve les seyzieh.”

“Kötülüğü en güzel şekilde önle-İdfa billetî hiye ahsenu.”

“Önle ki, aranızda olan düşmanlık, sıcak bir dostluğa dönüşsün-Fe izellezî beyneke ve beynehu adâvetun ke ennehu veliyyun hamîm.”

İşte âyetten gelen mesaj iyi anlaşılmalıdır.

1- İyilik kötülük bir değildir.

2- Kötülüğe kötülükle karşılık verme.

3- Kötülüğe iyilikle karşılık ver ki karşı taraf yaptığı kötülükten utansın ve pişman olsun ve bir daha kimseye kötülük yapmamaya gayret göstere sin.

4- Kötülüğü en güzel bir şekilde önle, önle ki yapılan kötülüğün sonucu büyük bir ders alınsın ve bir daha kötülük yapma eylemi olmasın.

İşte amelleri kötülük üzere olanların Allah'ı anlama yolunda olamayacakları bildirilir.

Allah'ı anlama yolunda olabilmek için, duygular, düşünceler, ameller tertemiz olmalıdır.

Kur'ân'da bu durum Vakıâ Sûresinde bildirilir.

Akıl ve gönül temizlenmeden hakikatlere erişmek mümkün değildir.

Vakıâ Sûresi 79: "Lâ yemessuhû illel mutahherûn."

Meâli: "Allah'ın hakikatlerine tertemiz olanlar erişeceklerdir."

Âyette de bildirildiği gibi, akıl ve gönül temizlenmeden hakikatlere erişmek mümkün değildir.

Aklı ve gönülü tertemiz olanlara, hakikat kapıları açılacaktır.

Akılda ve gönülde firavuni duygular olan; gurur, kibir, benlik, inat, hasetlik, fesatlık, fâsıklık, dedikodu, çekiştirme, iftira, yalan, hor bakmak, aldatmak, hak yemek, çalıp çırpmak, zarar vermek, kötülük yapmak gibi zulme kapı açan tüm duygular ve düşünceler temizlenmelidir.

Temizlenmelidir ki hâller, huylar tertemiz olsun.

Hâlleri, huyları tertemiz olanlar, Allah'ın hakikatlerini anlama yolunda olacaklardır.

Hâlleri, huyları zararlı olanlar, kötülük içinde olanlar, Allah'ın hakikatlerini anlama yoluna giremeyeceklerdir.

Onlar çevrelerine kötülük ekeceklerdir, insanları kötü huylu olmaya sevk edeceklerdir.

Enfâl Sûresi 37: “Li yemîzallâhul habîse minet tayyibi ve yecalel habîse badahu alâ badîn fe yerkumehu cemîan fe yecalehu fî cehennem ulâike humul hâsirûn.”

Meâli: “Temiz huylu olanla, kötü huylu olan; Allah’ın hakikatlerini anlayıp anlamadığına göre ayırt edilir. Onların bazısı bazısını kötü huylu yapar. Böylece o hâlde olanlar bir arada bulunur. İşte o kötü şeyler yapanlar, yakıp yıkıcı haller içindedirler. İşte hüsrana uğrayanlar onlardır.”

Burada yâni Ankebût Sûresi 4. âyette geçen “yesbikû” kelimesi sabikûn kelimesi ile aynıdır.

Vakîâ Sûresi 10. âyette geçen; “Ves sâbikûnes sâbikûn” kelimesi Hakikat yolunda, hakikatlerde ilerledikçe, ilerleyenler” demektir.

Âyette sunulan mesaj nettir.

Kötülük içinde olanlar, hakikatler yolunda olamazlar.

Ama iyi haller içinde olanlar hakikatleri anlayacaklardır.

Bunu lütfen iyi düşünelim.

Kötülük yapan birinin bedeninden nasıl bir enerji yayılır?

İyilik içinde olan birinin bedeninden nasıl enerji yayılır?

Ve bu enerjiler neyin kapılarını açar?

مَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ
وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

Men kâne yercû likâallâhi fe inne ecelallâhi leât ve hu-
ves semûl alîm

Men kâne yercû	: Kim, oldu, talep, istek, arzu,
Likâe Allah	: Birlik, Tevhid, ulaşma, birleşme, tanıma, Allah
Fe inne ecele Allah	: O zaman, muhakkak, belirli, o gün, Allah
Le âtin	: Elbette gelecek,
Ve huve el semû	: O, işitmek, duymak,
El alîm	: İlimle vareden, ilmin sahibi,

Meâli 1: “Kim Allah’ı anlamada istekli olursa, muhakkak ki Allah’ı idrak edeceği o vakit elbette gelecektir ve ilmin sahibinin ve işittirenin O olduğunu bilecektir.”

Meâli 2: “Allah hakikatini anlamak isteyen kimse, eninde sonunda mutlaka Allah’ın ne olduğunun idrakine erişecektir, O’nun kelamını işitecek, O’nun ilimiyle O’na yol bulacaktır.”

Burada geçen “likâe” kelimesi, mulâki kelimesiyle bağlantılıdır.

Mulâki; ulaşan, kavuşan, buluşan, birleşen, tanıyan, hakikate erişen demektir.

Allah hakikatine ermek isteyen bir kimse, mutlaka bir gün hakikatin kapısını açacaktır.

İnsan Allah'a kendinde kavuşacaktır.

Kâf Sûresi 16: "Ve nahnu akrebu ileyhi min hablil verîd."

Meâli: "Ve Biz ona şahdamarından daha yakınız."

Kur'ân'da belirtildiği gibi, Allah insanın kendine, kendindeki şah damarından yakındır.

İnsan, kendine vücûduna dönmeli, o vücûdun nasıl oluştuğunu, nasıl bir kaynaktan geldiğini düşünmelidir.

İnsan kendi vücûdunu var etmedi ve kendi vücûdunda her an olan işleyişin sahibi de değildir.

İnsanın kendi vücûdu canlı bir kitaptır.

A'dan Z'ye Allah hakkında aradığı tüm soruların cevabı kendi vücûdundadır.

İnsan kendi vücûd kitâbını okumalıdır.

O kitâbı anlamaya çalışmalıdır.

İsrâ Sûresi 14: "İkra kitâbek kefâ bi nefsikel yevme aleyke hasîbâ."

Meâli: "Oku, kendini tanımak için kendi vücûd kitâbın sana yeter. Her an kendindeki niteliklerin sahibini anlama içinde ol."

İnsan, kendi aklına yüklenen, kendi dışında bir Allah inancını terk etmelidir.

Kendi dışında bir Allah'a inanmayı değil, ona şah damarından yakın olan Allah'a iman etmeyi başarabilmelidir.

Bunu başarmanın yolu, kendi vücûdunda ve cümle varlığın vücûdunda her an işleyen, ilâhi kudreti hissedebilmeli ve O'nun tecellilerine şahit olmalıdır.

Şahit olmanın, Allah'ı anlamanın yolu edeb ve ilimdir.

Kâmil insanlar hep öğütler sunmuşlardır.

İnsan her zaman ilimle hareket etmelidir.

İlim ifade etmeyen şeyin ardına düşmemelidir.
Asılsız şeylere inanmamalıdır.
Delillere dayalı hareket etmelidir.
İşpat her zaman ilmin kendindedir.
Hakikat ancak ve ancak ilimle anlaşılır.
Bilinmeyenler, ilimle bilinir olur.
Delillere ilimle ulaşılır.
Kitaplarda yazılanlar ilim değildir.
İlim, varlığın sayfalarında yazılı olanlardır.
Kitaplarda yazılan bilgiler kişiye yardımcı olur.
Ama bilinmelidir ki o bilgiler asla ilim değildir.
İlim nedir bilgi nedir, ince ince düşünülmelidir.
İlim; varlığın varoluşunun akışında ve işleyişinde vardır.
İlim, varlığın özünde olan, varlığın varoluşunun ve varlığa ait olan sonsuz inceliklerdir, yazılımdır, hakikatlerdir.
İlim varlığın özünde vardır.
Bilgi ise sözlerde ve kitaplarda vardır.
İnsan duyduğu, okuduğu bilgiyi analiz etmelidir.
Bilgi vardır, ilimle tanıştırır.
Bilgi vardır, zulümle tanıştırır.
İlme dayalı bilgi ile hurafeye dayalı bilgi iyi analiz edilmelidir.
İnsan asla ilimden ayrılmamalıdır.
Hazreti Muhammed'in mesajı olan ezanda, günde 20 defa okunan "Eşhedü" kelimesi, şahitliğin olduğu yer olan ilme işaretir.
Şahit olmak için ilim şarttır.
İlim kişiyi hakikate ulaştıracaktır.

Ve asla unutulmamalıdır.

Allah, âlim isminin tecellisi olan ilim ile her varlıktan mürşitlik yapar.

Allah her varlıktan, âlim isminin tecellisi olan ilim ile irşat eder.

Kişi kendine anlatılan şeylere hemen inanmamalıdır.

Düşünmeli, araştırmalı, şahit olmaya çalışmalıdır.

Bilinmelidir ki aslı olmayan şeyler kişiyi, ayrımcılığa, kibre, cehalete sürükleyecektir.

Bilinmelidir ki ayrımcılık algısı veren her söz kişiyi zalimleştirecektir.

Bilinmelidir ki Tevhîd'e iletmeyen her açıklama, kişiyi şirke düşürecektir.

Kişi ilimden hiç ayrılmadan, hep ilimle hareket etmelidir.

Bilinmelidir ki ilim, varlığın varoluş sıfatlarından biridir.

Bilinmelidir ki ilim, Allah'ın sıfatlarından biridir.

Bilinmelidir ki ilimsiz her şey kişiyi ikiliğe düşürür, bilmişliğe sürükler, kibre düşürür.

Bilinmelidir ki ilim, yol göstericidir, rahmettir.

İnsan ilim ifade etmeyen bir şeyin ardına düşmemelidir.

İsrâ Sûresi 36: "Ve lâ takfu mâ leyse leke bihî ilm."

Meâli: "Bir ilim ifade etmeyen şeylerin ardına düşmeyin."

İlimle tanışmak istiyorsak varlık kitâbını okumalıyız.

İlimden ayrılmak istemiyorsak varlığın varoluşunu incelemeliyiz.

Mü'minlik makamına ermek istiyorsak, ilmin gösterdiği yoldan ayrılmamalıyız.

İlimden ayrılmayan mutlaka nice hakikatlere erişecektir.

İnsan, düşünmekten, araştırmaktan, gözlemlemekten, incelemekten ayrılmamalıdır.

İlim kişiyi Allah hakikatine erdirecektir.

İlim hem kişiyi, hem ortamını hem de ülkesini geliştirecektir.

Edeb ve ilim birbirine bağlıdır.

Edeb ve ilim bir bilgidен diğer bir bilgiye eriştirir.

Ve aranılan soruların cevaplarına ulaştırır.

İnsan zulüm getiren her bilgidен uzak durmalıdır.

Hurafeler yâni aslı olmayan şeyler, kişiyi yozlaştırır.

Hurafeler kişiyi, her gün aynı yerde bırakır, her gün aynı şeyleri yaptırır.

İlim kişiyi varlığın varoluşunun sırlarına götürür.

İlim, Allah'ın varlıktaki Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji tecellisidir.

İnsan ilimle tanışmalıdır ve hakikatleri anlama yolunda yol almalıdır.

İlim kişiyi tüm soruların cevabına zaman içinde ulaştıracaktır.

İlimle tanışmayan kişinin müşkülleri yok olmaz, hakikatlere ulaşmaları olmaz.

Ve bil ki ilim Allah'a aittir, Allah'a ait sıfatlardan biridir.

Allah'a ait olan ilimle, Allah'ı anlamaya çalış.

Bir ilim olmadan hareket edersek, hurafelere kapılır gideriz.

İlim olmadan hareket edersek, bir ego içinde şeytanlaşırız.

Hacc Sûresi 3: "İnsanlardan, Allah hakkında bir ilim olmaksızın mücadele eden bazı kimseler vardır. O halde onların hepsi şeytani hallere tâbi olurlar."

Allah hakkında konuşabilmek için, Allah'a ait olan ilme tâbi olmak gerekir.

Varlık kitâbındaki ilimle buluşmak gerekir.

Allah hakikatine ermenin sırrı ilimdir, "Eşhedü-Şahit ol" sırrıdır.

İlme dayalı olmayan her bilgi, ikiliğe düşürür, kibre düşürür.

Hacc Sûresi 8: "İnsanlardan, Allah hakkında bir ilim olmadan ve doğru yolu bulmadan ve her varlığın aydınlatıcı bir kitap olduğunu anlamadan mücadele eden bazı kişiler vardır."

Hacc Sûresi 9: "Onlar Allah yolundan kendi cehaletlerine saptırırlar, kibirlenip ikiliğe düşürürler. O halde olana yaşamlarında kaybetme vardır ve ölünceye kadar cehaletin o yakıcı sıkıntılı hallerinde kalmak vardır."

En'âm Sûresi 144: "Bir ilim olmaksızın hareket eden, insanları hakikatlerden saptırandan daha zalim olan kimdir? Muhakkak ki zalim kimseler Allah'a yol bulamazlar."

Hevâ nedir anla ve hevâna göre hareket etme.

Aslı olmayan bilgilerle oyalanma.

Bâtıl sözlere kanma.

Zulme kapı açacak her bilgiden uzak dur.

İsrâ Sûresi 36: "Ve lâ takfu mâ leyse leke bihî ilm innes sema vel basara vel fuâde kullu ulâike kâne anhu mesûlâ."

Meâli: "Bir ilim ifade etmeyen şeylerin ardına düşmeyin. Muhakkak ki iştmeniz ve görmeniz ve idrakinizle, işte bunların hepsiyle o konuda sorumlu olursunuz."

وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ
لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ

Ve men câhede fe innemâ yucâhidu li nefsih innallâhe le ganiyyun anil âlemîn

Ve men câhede	: Kim, cihat, mücadele etti, gayret,
Fe innemâ yucâhidu	: Böylece, işte, sadece, doğrusu, cihat, mücadele,
Li nefsi hi	: Kendini, nefsinin, kendini anlamak için, o
İnne Allah	: Muhakkak ki Allah,
Le ganiyy	: Elbette, değerlerin sahibi, zengin olan, her şeyin sahibi,
Anil âlemîn	: Tüm âlemlerin sahibidir, tüm varlığın, tüm kâinat,

Meâli 1: “Allah’ı anlamak için mücadele eden kimse, işte doğrusu o kendini anlamak için mücadele eden kimsedir. Muhakkak ki Allah, elbette tüm kâinattaki değerlerin sahibidir.”

Meâli 2: “Kim, nefsinin-kendini bilme yolunda bir gayret içinde olursa, muhakkak ki o kendi hakikatine erişecektir, kendindeki ve tüm varlıktaki değerlerin Allah’a ait olduğunu anlayacaktır.”

Burada geçen kişinin kendi hakikatine erişmesi, Allah hakikatine erişmesine kapı açacaktır.

İnsan kendini bilme yolunda olmalıdır.

Kendi yaratılışını bilen, mutlaka yaratılış hakikatine erişecektir.

Hazreti Muhammed'in; "Men arafe nefsehu- kendini bil" sözü insanlık tarihi kadar eskidir.

Tüm Kâmil insanlar neden hep "Kendini bil" öğüdünü vermişlerdir?

Evet, her şey kendini bilmekle başlıyor.

"Ben kimim, bu görünen âlem ne, nasıl var oldum, nereden geldim, nereye gidiyorum, bedenimde olan işleyiş nedir, doğum nedir, yaşam nedir, ölüm nedir, ölüm sonrası nedir?" gibi soruların cevabını arayan kişi, kendini bilmek için bir gayret içinde olur.

İnsan Allah'ın değeridir.

İnsan bu değeri anlamak için buradaki âyette de belirtildiği gibi "câhede-cihat" içinde olmalıdır.

Gerçek cihat kendini bilme mücadelesidir.

İnanç grupları hep cihadı, düşmanla olan savaş olarak öğrettiler.

Allah yolunda, kâfirlerle olan savaş olarak öğrettiler.

Din için yapılan mücadele olarak anlattılar.

Peki, cihad bu mudur?

Cihad dışarıda kâfir arayıp onlarla savaşmak mıdır?

Allah yolunda savaşıyorum deyip, kendin gibi inanmayanları öldürmek midir?

Elbette değildir.

Asıl cihat Allah'ı anlamak için mücadele içinde olmaktır.

Asıl cihat insanın kendini fethetmesidir.

İnsan, fatihi ve fethi iyi anlamalıdır.

Fethedilecek olan, insanın kendi vücûdu ve açığa çıkan varlıktır.

Fethedilecek olan, insanın kendi vücûdundaki nice hakikatlerdir.

Fethedilecek olan, varlığın kendinde olan nice hakikatlerdir.

Kendisinin ve açığa çıkan varlığın hangi özden yaratıldığını anlamaya başlayan kişinin fethi başlamıştır.

Fetih; kendinin ve varlığın yaratılışını idrak etmeye başlamaktır.

Yâni kendini fethetmeye, yâni kendini bilmeye başlamanın adı fetihtir.

Fatih, kendi vücûdunu tutan Zâtı anlayan ve O Zâta teslim olandır.

Kendini fethetmek için yapılan mücadelenin adı cihattır.

Buradaki âyette de belirtildiği “fe innemâ yucâhidu li nefsih” gerçek cihat kişinin nefsinin yâni kendini bilme gayreti içinde olmasıdır.

İnsan kendini bilmeli, var oluşunu düşünmelidir.

Var oluşunu düşünerek, var ediciye şahit olmalıdır.

Kendi bedeninde; fâil olanı yâni işleyeni, mevsûf olan yâni sıfatların sahibini, mevcûd olan yâni bedenini tutan Zâtı anlamalı ve ona teslimiyet içinde olmalıdır.

İnsan kâlbini attıran gücü düşünmelidir.

Kanını dolaştıran gücü düşünmelidir.

Gözlerinden gördüren gücü düşünmelidir.

Tüm bedeninin işleyişini düşünmelidir.

“Beni yaratan, şekillendirdin kim?” diye düşünmelidir.

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ
وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ

Vellezîne âmenû ve amilûs sâlihâti le nukeffiranne anhum
seyyiâtihim ve le necziyennehum ahsenellezî kânû yamelûn

Ve ellezine âmenû	: İman edenler,
Ve amilû es sâlihâti	: Dosdoğru hak yolunda çalışanlar,
Le nukeffiranne	: Elbette örtmek, geçmek, kaybolmak, biz,
An hum seyyiâti him	: Onların fenaları, fenalarda kalanlar, kötülük, günah,
Ve le necziyenne-hum	: Elbette, biz, karşılık, onlar,
Ahsen	: Güzel olan, en güzel, iyi, hoş,
Ellezi kânû yâmelûn	: Daha güzel, iyilik, onlar, oldu, yaptıkları, gayret,

Meâli 1: “İman edenler ve dosdoğru hakk yolunda çalışanlar, onlar Bizi idrak ettiklerinden dolayı fenalardan geçerler ve elbette onlara, Bizi anlamak için yaptıkları gayretlerinden dolayı en güzel karşılıklar vardır.”

Meâli 2: “İman edenler ve sâlih amelde olanların düşükleri günahlarını onlarda örteriz ve onlara iyi amellerinin karşılığı olarak nice güzellikler sunarız.”

Hakikati bilen kimse, iman makamına erişmiş kimsedir.

İman makamına erişmiş kimse her zaman sâlih âmelde olan kimsedir.

Allah hakikatine eren kimse kâmil kimsedir.

Kâmil kimse, iyi haller içinde olan kimsedir.

Kâmil insanların mücadelesi iyi insan olma mücadelesidir.

Kur'ân iyi insan olma eğitimini sunar.

İyi insan olmanın yolu nedir?

İyi insan olmanın yolu, yaratılışın hakikatine ermek, Allah denilen ilâhi kudreti anlamaktır.

İyi insanın vücûdu çevresine rahmet enerjisi, pozitif enerji yayar.

İyi insanın vücûdunda rahmânî enerji kalkanı vardır.

Kur'ân'da çok güzel bir şekilde belirtilir ki Allah hakikatine eren iyi insan olacaktır.

Yûsuf Sûresi 22: "O ergenlik çağına ulaştığında, sunduğumuz hakikatlerle her şeyde mutlak hâkim olanı ve ilmiyle varedeni anladı ve işte böylece Bizi anlamanın karşılığı olarak iyi insanlardan oldu."

İşte burada da belirtildiği gibi, sâlih insan Allah hakikatine eren kimsedir.

Sâlih insan yâni iyi hallerde olan kimse, çevresine her zaman rahmeti hissettirir.

Mücadele Sûresi 9: "Ey iman edenler! Bir araya gelip konuştuğunuzda, artık fenalardan konuşmayın ve hiçbir kimseye düşmanlık içinde, sinsilik içinde olmayın ve hakikati gösterene karşı güvensizlik içinde olmayın ve iyi insan olma konusunda istişare edin ve fenalara düşmekten sakının ve Allah'a ortak koşmayın. Ki hepiniz O'nun birliğindesiniz."

İşte burada da belirtildiği gibi, sâlih insan düşmanlığı bitiren, rahmeti getiren insandır.

Kur'ân'da birçok yerde "Sâlih amel" geçer.

Yâni “İyi insan olarak çalışmak ve üretken olmak.”

İyi insanın vücûdu hep pozitif bir enerji üretir.

Ve bu enerji ile kendi vücûdunun etrafında bir pozitif yâni rahmânî bir kalkan oluşur.

Aynı dünyamızda olduğu gibi, nasıl ki dünyamızda bir enerji kalkanı vardır.

Ki biz buna atmosfer diyoruz.

Bu enerji kalkanı, güneşten gelen zararlı ışıklardan ve göktaşlarından dünyayı korur.

Dünyamıza gelen göktaşları eğer olduğu gibi dünyamıza düşse yaşamın sonu gelir.

Göktaşları dünyamızın atmosferine girdiğinde yanarak küçülür, ya dünyamıza düşmeden toz haline gelir ya da çok küçük parça olarak düşer.

İşte sâlih insan olan kişinin, yâni iyi insanın da vücûdunun etrafında pozitif bir enerji kalkanı vardır.

Bu kalkan o kişinin imanının güçlülüğü ve yaşantısında sâlih amelde olmasından dolayı oluşur.

İman; ancak ve ancak kâinatın okumakla ve hakikatlere ulaşmakla oluşur.

İman sahibi olan kişi, zerre kadar zararlı haller içinde olmaz.

Varoluşu ve var edeni idrak ettiğinden dolayı “sâlih İnsan” makamına ulaşır.

Sâlih insan, imanî cihette güçlü insandır.

İmanı güçlü olan kişi;

Dedikodulardan etkilenmez, dedikodu yapmaz da.

Başına bir sıkıntı geldiğinde ümitsizliğe düşmez.

Her an Allah aşkıyla yaşar ve bu aşk onu korur.

Yaratılanı hor görmez, yaratılarda yaradani müşahede eder.

Her an “Tevhîd”şuuruyla yaşar.

Adaletlidir.

Hep iyilikler içinde olur.

Paylaşma, dayanışma, yardımlaşma içindedir.

Kendini üstün görmez.

Başkasını küçük görmez.

Kötü hallerde asla olmaz.

Hasetlik içinde asla olmaz.

Haksızlık asla yapmaz, haksızlığa karşı da mücadele eder.

Başkasına zulüm etmez, herhangi bir varlığa zarar vermez.

Yusuf Sûresi 22. âyette de belirtildiği gibi; “sunduğumuz hakikatlerle her şeyde mutlak hâkim olanı ve ilmiyle varedeni anladı ve işte böylece Bizi anlamanın karşılığı olarak iyi insanlardan oldu.”

İşte kişi ancak ve ancak, kâinatın sahibini anlamakla “İman Sahibi” olur.

İman sahibi olan da “İyi İnsan” olur.

İyi insan çevresine zerre kadar zarar vermeyen insandır.

Çünkü varlığa baktığında, varlığın ardında Hakka nazar eder.

Nereye dönerse dönsün, neye bakarsa baksın Hakk’ın yüzünü görür.

Bu yüz insan yüzü gibi değil, nûr cihetiyle Hakk’ın “Nûr yüzü”dür.

Adeta bembeyaz bir bulut gibi...

İşte bizden istenen, bizlerin iyi insan olması ve o şuurda yaşamasıdır.

İyi insan olmanın yolu da iman sahibi olmaktan geçer.
İman sahibi olmanın yolu da, varoluşu ve var edeni anlamaktan geçer.

İman sahibi olan kişi iyi insan olmuştur.

Yâni sâlih insan olmuş kişidir.

İyi insan olanın vücûd çevresinde ilâhi bir enerji kalkanı vardır.

Bu enerji kalkanı onu korur.

İyi insan hep iyi hâl ve davranışlar içinde olduğundan dolayı bu ilâhi kalkan daha da güçlenir.

İşte bu halde olan kişinin, vücûdunda ve tüm kâinatta olan kanallar birleşmiştir.

İşte o kanalların birleşmesiyle ilâhi bir enerji, o kişinin vücûdunu sarar ve o kişiye gelecek olan zararları engeller.

İyi insan, hep iman şuuruyla yaşar ve o kişi:

Zerre kadar zulüm yapmaz,

Zerre kadar dedikodu yapmaz,

Zerre kadar kimseye kötülük yapmaz,

Zerre kadar yalan söylemez,

İçinde zerre kadar öfke, kin, nefret, gurur, kibir gibi haller barındırmaz,

İnsanların eksikliğini gediğini aramaz,

İnsanlara kötü mahlas, lakap takmaz,

İnsanların ırzına namusuna tasallut etmez,

İnsanları ötekileştirmez,

Her varlığı Allah'ın kulu görür,

İnsanlar hakkında bu cehennemlik bu cennetlik demez,

İnsanları inançlarına göre ayırmaz, inançlarına karışmaz,

Allah adına asla hüküm vermez,
Dini; makam, mevki, şan, şöret için kullanmaz.
İbadetlerinde zerre kadar gösteriş içinde olmaz,
Kimsenin hakkına girmez,
Yaptığı hataları unutmaz,
Hep iyilik peşinde koşar, hep güzel sözler söyler, hep hakikatlerden bahseder,
İhtiyacı olanlara yardım eder, darda olanlara yardım eder,
Asla kendi çıkarına göre hareket etmez, kendine iyi deneilsin diye hareket etmez,
Kimse hakkında zerrece kötü söz söylemez, içinden dahi geçirmez,
İman sahibi olan yâni iyi insan olan güvenilir olandır,
Elinden, dilinden, halinden, çalışmalarından güven verendir,
İyi bir insana rast geldiğinizde, size yardım etmek için çırpınır, sıkıntınızı çözmeye çalışır ve zerre kadar bir beklenti içinde olmaz,
Hep kâinat kitâbını okur, orada bulunan Allah'ın lütfelerini anlamaya çalışır.
İşte böyle kişilerin vücûd çevrelerinde ilahi bir enerji kalkanı vardır.
Kişi, birine zerre kadar bir kötülük yapsa, birini hor görse, birinin dedikodusunu yapıp ardından çekiştirse o kişideki enerji kalkanı zayıflar ve negatif bir enerji hasıl olur.
Yâni çöldeki yakıcı enerji gibi...
İşte iyi insanların vücûdundan etrafına her an ilâhi bir enerji salınımı vardır.
Bu enerji çevresine huzur sunar, mutluluk sunar.
Bu enerji cennetten gelen esintidir.

Kötülük içinde olanların vücûdundan ise etrafına hep negatif enerji salınımı vardır.

Bu enerji kişinin hem kendisini hem de çevresindekileri yakar, zarar verir, huzursuzluk verir.

Bu enerji cehennemden gelen ateştir.

İyi bir insanın yanına vardığımızda, ondan gelen cennet esintisi bizlere çok farklı bir huzur sunar.

Güzel insan Hazreti Muhammed'in yanına gelenler; "senin yanına geldiğimizde sıkıntılarımız hafifliyor, ayrı bir huzur hissediyoruz" demişlerdir.

İşte Kur'ân, bizlere hep iyi insan olmamız gerektiğini tavsiye eder.

Ve bunun nasıl olacağını açıklar.

Çünkü iyi insan, çevresine ve kendine hep huzur sunan insandır.

İşte bu bölümdeki; "Vellezîne âmenû ve amilûs sâlihâti" âyetinde de belirtildiği gibi, iman edenler ve sâlih amelde olanlara nice ilâhi lütuflar vardır.

Bu bölümde geçen "nukeffiranne anhum seyyiâtihim" âyetini de iyi anlamalıyız.

Burada geçen; "nukeffiranne anhum seyyiâtihim" âyetinin açılımı, "onların günahlarını onlarda örteriz" anlamındadır.

Burada geçen, kâfir kelimesini inceleyelim.

Kâfir "يُكْفِّرُ"; örten, günahları rahmetiyle örten, varlığın sûretiyle Zâtını örten anlamına gelir.

Kâfir kelimesi birçok anlama gelir.

Aslında kelimenin asıl anlamı örtmektir.

Çiftçinin, tohumu toprağa ekip üstünü örtmesi de, kâfir kelimesiyle adlandırılır.

Kişinin, kendine sunulan hakikat bilgilerini, kendi bildiği bâtil bilgilerle örtmesi de kâfir kelimesiyle adlandırılır.

Buna örnek Ahkâf Sûresi 3. âyettir.

Ahkâf Sûresi 3: “Vellezîne keferû ammâ unzirû mu’ridûn.”

Meâli: “O kimseler, hakikatler açıklanıp uyarılmalarına rağmen, hakikatleri görmemezlikten geldiler, reddettiler, inkâr ettiler.”

Burada da belirtildiği gibi, kâfir kelimesi, kendine sunulan hakikatleri reddetmek, görmezden gelmek, inkâr etmek anlamındadır.

Allah’ın ulviyetinin yanında, kendine varlık isnat etmek de kâfirlik, müşriklik olarak adlandırılır.

Kâfir, inkâr etmek anlamındada kullanılmıştır.

Lâkin kelimenin aslî anlamı, örtmek demektir.

Bazen Kâmil kişiler, her bilgiyi her yerde açmamışlar, örtmüşlerdir.

Kâfir kelimesinin Allah ile bağı, Kur’ân’da şöyle geçmektedir.

Allah’ın rahmetiyle, kullarının günahlarını örtmesi de, kâfir kelimesiyle belirtilmiştir.

Kur’ân’da geçen, Allah’a ait olan “El Kâfir” boyutunun anlamı, kulların günahlarının örtülmesidir.

İlk anda okuyucuya bu tespit ters gelebilir, çünkü bu zamana kadar, kâfirliği hep farklı bir şekilde öğretiler.

Kur’ân’a dayalı tesbitler ise şöyledir.

Bakara Sûresi 271: “Ve yukeffiru ankum min seyyiâtikum.”

Meâli: “Sizin günahlarınızı sizde örteriz.”

Mâide Sûresi 12: “Ve akratumullâhe kardan hasenen le ukeffirenne ankum seyyiâtikum.”

Meâli: Allah'a olan varlık borcunuzu güzel bir şekilde öderseniz, elbette sizin fenalarınız örtülür."

Mâide Sûresi 65: "Le keffer nâ anhum seyyiâti him."

Meâli: "Elbette onların günahlarını onlarda örteriz."

Tegâbün Sûresi 6: "Ve men yû'min billâhi ve ya'mel sâlihan yukeffir anhu seyyiâtihi."

Meâli: "Kim Allah'a iman eder ve dosdoğru hakk yolunda çalışanlardan olursa, onların günahları örtülür."

Talâk Sûresi 5: "Ve men yettekilâhe yukeffir anhu seyyiâtihi."

Meâli: "Kim Allah'a karşı fenalara düşmekten sakınırsa, onun fenaları örtülür."

Tahrîm Sûresi 8: "Yukeffire ankum seyyiâti kum."

Meâli: "Allah sizdeki günahları sizde örter."

Enfâl Sûresi 29: "Yukeffir ankum seyyiâti kum."

Meâli: "Allah sizdeki günahları sizde örter."

Meâlin tamamı: "Ey iman edenler! Eğer fenalardan sakınır, Allah'a ortak koşmazsanız, siz hakk ve batılı anlayanlardan olursunuz ve sizin fenalarınız sizde örtülür, size mağfiret edenin ve bütün lütûfların yüce sahibinin Allah olduğunu anlarsınız."

Zümer Sûresi 35: "Li yukeffir Allah anhum esve elleziâmilû."

Meâli: "Allah onların kötü amellerini onlarda örter"

Nisâ Sûresi 31: "Nukeffir ankum seyyiâtikum."

Nukeffir ankum : Kâfir, örter, kapatır, sizden, sizde,

Seyyiâti kum : Fenalar, günahlarınızı, siz,

Meâli: "Sizin günahlarınızı sizde örteriz."

Meâlin tamamı 31: “Eğer siz, size yasaklanmış olan o kibirlilik hallerinden kaçınırsanız, sizin fenalarınızı örteriz ve sizi asil makamlara dâhil ederiz.”

Kul zayıftır, günahlar işleyebilir, hatalar yapabilir, işte bu durumda vücûd o günahlardan sıyrılmak için, merhamet boyutundan bir his sunar.

Bu his, kişinin rahmeti hissetmesinin, o günaha bir daha dönmemesinin kapısını açar.

Allah, günah işleyen kulunun günahını, onun vücûdunda rahmetiyle örter.

Eğer kul, işlediği günahı çıkarırsa, kendi psikolojisi açısından çok büyük tehlikelere kayabilir.

İşte “El Kâfir” esmâsı, kulun günahının onda örtülme boyutudur.

Buradaki örtü Allah’ın rahmet örtüsüdür.

Yâni günahların, rahmet ile örtülmesidir.

Kur’ân’da üç yerde bu çok güzel açıklanmıştır.

“Yukeffir ankum seyriâti kum-sizin günahlarınızı sizde örtücüdür.”

Bu muhteşem bir hakikattir, Allah’ın rahmetinin ne kadar geniş olduğunun da ispatıdır.

İşte bu bölümde geçen âyet “İman edenler ve sâlih amelde olanların düştükleri günahlarını onlarda örteriz ve onlara iyi amellerinin karşılığı olarak nice güzellikler sunarız” çok iyi tefekkür edilmelidir.

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ
لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا إِلَيَّ
مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

Ve vassaynel insâne bi vâlideyhi husnâ ve in câhedâke
li tuşrike bî mâ leyse leke bihî ilmün fe lâ tutıhumâ ileyye
merciukum fe unebbiukum bimâ kuntum tamelûn

Ve vassaynâ el insan	: Öğütledik, vasiyet ettik, tavsiye, insan,
Bi vâlidey hi	: Anne ve babasına,
Husnen	: İyi, güzel davranmasını,
Ve in câhedâ ke	: Eğer, seninle mücadele ederlerse,
Li tuşrike	: Şirk koşman için, ortak koşman,
Bîmâ leyse leke	: Şey, değil, sana, senin,
Bihî ilm	: Onunla, ilmi, bilgi,
Fe lâ tutıhumâ	: O zaman, o ikisine itaat etme, o hallerine,
İla merciakum	: Ancak, sadece, merci, dönüş, kaynak, siz,
Fe unebbiu kum	: Böylece, haber verilecek, bildirilir, siz,
Bimâ kuntum tamelûn	: Şeyle, şeyi, siz oldunuz, yaptığınız şeyler sebebiyle,

Meâli 1: “İnsana, anne babasına güzel davranmasını tavsiye ettik. Eğer onlar hiçbir bilgileri olmadıkları şeyler hakkında, senin ortak koşman için mücadele ederlerse, onların

o hâllerine itaat etme. Sizin kaynağınız Biziz. Öyle ki yapmış olduğunuz şeylerden hakikatler size her an bildirilir.”

Meâli 2: “İnsana anne babasına iyi davranmasını vasiyet ettik. Eğer anne babası ilme dayalı olmayan şeyler için evladını ortak koşmaya yönlendirirse, onlara uymamasını bildirdik. Siz her şeyin aslını bizde arayın. Size bütün her şeyden ve yaptığınız şeylerden hakikatler bildirilir.”

İnsan anne babasına olsun, bir başkasına olsun her zaman iyi davranışlar içinde olmalıdır.

Kur’ân’da “anne babanıza öf bile demeyin” âyet vardır.

“Cennet annelerin ayakları altındadır” Hazreti Muhammed

İsrâ Sûresi 23: “Ve kadâ rabbuke ellâ ta’budû illâ iyyâhu ve bil vâlideyni ihsânâ immâ yebluganne indekel kibere ehaduhumâ ev kilâ humâ fe lâ tekul lehumâ uffin ve lâ tenher humâ ve kul lehumâ kavlen kerîmâ.”

Meâli: “Rabbin farz kıldı: O’ndan başkasına kul olmanızı, anne ve babanıza iyi davranmanızı, eğer onlardan biri ya da her ikisi yanınızda iken yaşlanırsa, onlara öf bile dememenizi ve onlara kötü davranmamanızı ve onlara hep güzel sözler söylemenizi.”

Annen seni dokuz ay etinden, kanından, canından besledi.

Annen seni acıyla lâkin mutlulukla doğurdu.

Annen seni emzirdi, kустun temizledi, altına ettin temizledi.

Annen senin için çırpındı, yemedi sana yedirdi.

Annen sen ağladığında ağladı, kâlbî dağlandı.

Annen senin için koştu, didindi durdu, çalıştı.

Annen sen hastalandığında o da hastalandı.

Annen sen hastaneye yattığında, başucundan ayrılmadı, seninle ağladı, iyileşmen için ne dualar etti.

Annen hep yanında oldu, başına bir şey gelmesin diye sana öğütler verdi.

Annen sen okula başladığında senden daha çok heyecanlandı.

Annen senin eğitimin için her şeyini feda etti.

Annen sen evlendiğinde, senin için yine koştu çırpındı.

Annen torunu oldu, torunu için yine çırpındı koştu.

Baban, hep duygularını içinde sakladı.

Baban, sen acı çektiğinde gözyaşlarını gönlüne akıttı.

Baban, senin iyi olman için koştu durdu.

Baban, senin her şeyini hissetti.

Baban, sabah erkenden kalktı, senin için çalışmaya gitti.

Baban, kendi yemedi sana yedirdi, kendi giymedi sana giydirdi.

Baban, senin için yeri geldi öldü.

Kırma anne babanın kâlbini.

Anne babanın kâlbini kıran, ilâhî sistemi sarsar.

Bağırma anne babana, kırma onun kâlbini.

Bil ki senin vücûdun yaptığının karşılığını muhakkak verir.

Anne babana iyi davran ki, senin evlatların da sana iyi davransın.

Unutma ki sen ne ekersen onu biçersin.

Anne babanın evladına olan rahmeti bizzat Allah'ın rahmetidir.

Bir kadın elinde çocuğuyla Hazreti Muhammed'in yanına gelir.

Ve sitem içinde sorar.

- "Ya Muhammed! Allah mı daha merhametli yoksa ben mi?"

Hazreti Muhammed: “Sence bunun cevabı nedir?”

Kadın cevap verir: “Ben ya Muhammed! Ben bu çocuğumu ateşe atar mıyım, elbette atmam. Peki, Allah kullarını nasıl atar?”

Hazreti Muhammed cevap verir: “Merak etme, Allah’ın merhameti tüm âlemleri sarmıştır, kullarını asla yakmaz. Kullar kendi yaptıklarıyla kendilerini yakarlar.”

Anne babanın sevgisini hiç unutma.

Anne babanı hep ara sor.

Hep anne babanın elini öp, onlara sarıl.

Anne babanın duasını al.

Ve bil ki anne babanın duası semâ âleminde nice kapılar açar.

Kırma anne baba kâlbini.

Anne babanın kâlbini kıran yerleri gökleri sarsar.

Burada belirtildiği gibi anne baba evladını “in câhedâke li tuşrike bî mâ leyse leke bihî ilmun” Allah’a ortak koşma durumuna düşürürse, ilimden ayrılmayın tavsiyesi vardır.

Her şeyin aslını Allah’ın ilminde aramamız bildirilir.

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ

Vellezîne âmenû ve amilûs sâlihâti le nudhîlennehum
fîs sâlihîn

Ve ellezine âmenû	: İman edenler,
Ve amilû es sâlihâti	: Dosdoğru hak yolunda çalışanlar, iyi çalışmalarda olan,
Le nudhîlenne-hum	: Elbette, biz, dâhil olma, anlama, o halde olma, onlar,
Fî el sâlihîn	: Salihlerden, sulh üzere olan, hakka uygun, iyi kimse,

Meâli 1: “İman edenler ve dosdoğru hakk yolunda çalışanlar, elbette onlar Bizi anlamakla iyi kimselerden olmuşlardır.”

Meâli 2: “Allah’tan emin olanlar ve sâlih amelde olanlar, elbette bizim hakikatlerimize dâhil olmakla iyi kimselerden oldular.”

Sâlih insan Allah hakikatine erişmiş kimsedir.

İman ehlidir.

Sâlih insan yâni iyi insan, toplumda yaşantısıyla kendini belli eder.

O, adaletlidir.

Haksızlık yapmaz.

Hep iyilikler içinde olur.

Kendini üstün görmez.

Başkasını küçük görmez.

Kötü haller içinde olmaz.

Hasetlik içinde olmaz.

Gönlüne iman yerleşen kimse, hiç zalim olabilir mi?

Sâlihlik makamına eren kimse, hiçbir kimseye kötülük edebilir mi?

Hiçbir varlığa gaddarlık edebilir mi?

Her yerde Hakk'a nazar eden, hiçbir varlığa hor bakabilir mi?

İman ehli zerre kadar da olsa, zulüm edebilir mi?

Kimsenin hakkına girebilir mi?

Kışkırtma, bölme, parçalama içinde olabilir mi?

Fitnelik, fesatlık, hasetlik içinde olabilir mi?

Ayrımcılık içinde, dışlama içinde olabilir mi?

İman ehli, "bizden, bizden değil" ayrımcılığına düşebilir mi?

Gaddar olabilir mi, acımasız olabilir mi?

Öfke, nefret içinde olabilir mi?

Bir kimseyi, bir topluluğu aşağılama, hor görme içinde olabilir mi?

Alay etme, eksik arama, dedikodu, çekiştirme içinde olabilir mi?

Başkasına zulüm etmek, herhangi bir varlığa zarar vermek, iyi insanın hayatında bulunmaz.

İyi insan, hiçbir kimseye zarar verme duygusu, düşüncesi, eylemi içinde olmaz.

İyi insan olarak yetiştirilme eğitimi çok önemlidir.

Her anne baba, çocuklarını ilim, edeb ve toplumda iyi insan olabilecek şekilde yetiştirmeye gayret göstermelidir.

Bu bölümdeki âyette ne güzel bildirilmiştir.

Allah'tan emin olanlar, sâlih kimselerdir.

Sâlih kimseler, iyi kimselerdir.

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ
 فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ وَلَئِن جَاء نَصْرٌ مِّن رَّبِّكَ لَيَقُولُنَّ
 إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ أَوْ لَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ

Ve minen nâsi men yekûlu âmennâ billâhi fe izâ ûziye fîl-
 lâhi ceale fitneten nâsi ke azâbillâh ve le in câe nasrun min
 rabbike le yekûlunne innâ kunnâ meakum e ve leysallâhu bi
 aleme bi mâ fî sudûril âlemîn

Ve min el nas	: İnsanlardan,
Men yekûlu	: Bazıları, kim, kimse, derler, söyler,
Âmenna bi Allah	: İnadık, iman ettik, Allah'a
Fe izâ ezay	: Sonra, sıkıntı, üzüme, eza, zorluk,
Fi Allah	: Allah, Allah'tan, Allah hakkında, Allah için,
Ceale	: Yaptı, etti, verdi,
Fitnete el nâs	: Fitne, deneme, sınama, mihnet, kargaşa, sıkıntı, insanlar,
Ke azabi Allah	: Gibi, sıkıntı, azap, Allah
Ve le in câe	: Elbette, eğer, ise, yapmak, geldi, buldu,
Nasrun	: Yardım, yardımcı olan,
Rabb ke	: Rabbi, Rabbinin, kendini vüçdüldiran,
Le yekûlunne	: Elbette derler,
İnna kunnâ mea kum	: Muhakkak, biz olduk, sizinle birlikte, beraber,

E ve leyse Allah	: Değil mi, Allah
Bi âlîme	: İlmin sahibi, ilmiyle var eden,
Bima fi suduri	: Şeyler, nesne, sadır olma, ortaya çıkma, gönüller,
El âlemîne	: Bütün âlem, tüm kâinat, bütün varlık,

Meâli 1: “İnsanlardan bazıları Allah’a inandık der, sonra bir sıkıntıda kaldıkları zaman; insanlara fitneyi veren Allah’tır der, Allah’ın azabı sayar. Kendilerini vücûdlandırır Allah’ın bir yardımını bulduğunda ise, elbette biz de sizinle beraberiz der. Allah, gönüllerde olan ve tüm varlıkta olan şeylerdeki ilmin sahibi değil midir?”

Meâli 2: “İnsanlar, Allah’a inandık derler ama başlarına bir sıkıntı geldiğinde, bu sıkıntıyı Allah verdi, bu Allah’ın azabı derler. Başlarına bir iyilik geldiğinde de bu da Rabbimizin yardımı derler. Muhakkak ki Allah her an sizdedir. Allah gönüllerdeki ilmin ve bütün âlemin sahibi değil midir?”

İnsanlar, anne ve babalarından gelen bir inancı takip ederler.

Anne babaları inandık demekle, çocuklar da o inancın içinde olurlar ve onlar da inandık derler.

İnandım demekle iman edilmiş olunmaz.

İnanç ve iman inceliği çok iyi anlaşılmalıdır.

İman, ilmî olarak şahitliğin boyutudur.

Allah’a kâlbî iman etmek, şahitliğin boyutudur, teslimiyetin sırrıdır.

İnandım demekle, teslim olunmaz.

Allah’tan emin olan, O’nu kendinde bulan ve O’ndan gayrı bir kudretin olmadığını bilen teslimiyet içinde olacaktır.

Önemli olan, başımıza bir sıkıntı geldiğinde teslimiyetimizi göstermektir.

Teslimiyet şuurunda yaşayan kimse, başına ne gelirse gelsin, sabreder, isyan etmez, gerekli dersi çıkarır.

Allah'a karşı asla isyan içinde olmaz, benlik içinde olmaz.

Allah'ın onun gönlüne sunduğu hissiyatı her an hisseder.

Nedir bu hissiyat:

İnsan bir kuldur ve sınırlı bir varlıktır.

İnsan Allah'tan ayrı değildir ama O da değildir.

İnsan, Allah deryasının bir damlasıdır.

Sonsuz deryanın sahibi Allah'tır.

Damlaya kul denir ve o kul deryadan gelir, deryaya akar.

İnsan kul olmanın şuuruna ulaşmalıdır.

Ve son nefesine kadar, teslimiyet ve tevekkül içinde olmalıdır.

İşte bu şuurda yaşayan kimse, isyan içinde olmaz, tevekkül içinde olur.

Tevekkül de Allah'ı vekil edinmektir.

Yâni O'na dayanmaktır.

Allah'a dayanmayan kimse ise, âyette belirtildiği gibi; "İnsanlardan bazıları Allah'a inandık der, sonra bir sıkıntıda kaldıkları zaman; insanlara fitneyi veren Allah'tır der, Allah'ın azabı sayar."

Bu inanç Mekkeli müşriklerin kader inancıdır.

Başına iyi bir şey geldiğinde Allah'ı yanında gören, kötü bir şey geldiğinde bunu Allah'ın kaderi sayan inanç, müşriklerin kader inancıdır.

Kader inancı çok iyi anlaşılmalıdır.

İyiliğin de kötülüğün de Allah'tan geldiğine inanmak, Kur'an'ın ruhâniyetine uymaz.

Kötülükler Allah'ın yazdığı bir kader midir?

Azap, sıkıntı Allah'tan mıdır?

Yoksa yaptığımız hatalardan dolayı karşılaştığımız bir durum mudur?

Allah hiç kimseye azap etmez, hiç kimseye zerre kadar kötülük vermez.

Biz, Sümer Tanrısı Enki'de ve Zeus mitlerinde Tanrıların azap verdiğini görüyoruz.

Nasıl olur da bunu Kur'ân meâllerinde buluyoruz.

Hâlbuki dikkatlice incelediğimizde, kelime kelime bakıp anladığımızda görüyoruz ki böyle bir meal yapmak doğru değil.

Kötülük Allah'tan dersek, kötülük yapmak isteyen kim-seler bundan cesaret almaz mı?

Kur'ân'da;

“Allah kötülük vermez.”

“Allah'ta kötülük yoktur.”

“Size isabet eden kötülükler kendinizdendir.”

“Allah kulları için kötülüğü irade eden değildir.”

“Şüphesiz Allah zerre kadar kötülük vermez” gibi on-larca âyet vardır.

Kur'ân'ı başından sonuna kadar incelediğimizde bir tek âyette bile, kötülüğün Allah'tan geldiğine dair bir anlama rastlamıyoruz.

Kâf Sûresi 29: “Ve mâ ene bi zallâmin lil abîd.”

Meâli: “Kullarım için bir kötülük veren değilim.”

Mu'min Sûresi 31: “Ve mâllâhu yurîdu zulmen lil ibâd.”

Meâli: “Allah kulları için kötülüğü irade eden değildir.”

Nisâ Sûresi 40: “İnnallâhe lâ yazlimu miskâle zerreh.”

Meâli: “Şüphesiz Allah zerre kadar kötülük vermez.”

Nisâ Sûresi 40. âyette ise ne kadar ince bir mesaj vardır!

“Allah zerre kadar kötülük vermez.”

Yâni, zerre kadar da olsa kötülük Allah’tan gelmez, uyarısı ne kadar çok önemlidir!

Kur’ân’ın bizlere “kötülüğü Allah’ta aramayın, kendinizde arayın” ihtarı vardır.

Peki, kötülük nereden gelir?

Niye bizlere yıllarca kötülük Allah’tan gelir diye öğrettiler.

Kaderin açılımını, hayır da şer de Allah’tandır diye öğrettiler.

Kur’ân, apaçık kötülükleri kendinizde arayın diyor.

Kur’ân’ı incelediğimizde anlıyoruz ki Allah’ı anlayan kişi, zerre kadar kötülük içinde olamaz.

Kişi kendini okuduğunda, kâinatı okuduğunda ve sonuçta Allah’ı anladığında eğitimlerin en güzelini görmüş olur ve Salih insan olur. Yâni iyi insan olur.

İyi insan olan zerre kadar kötülük düşünmez, hep iyilik düşünür.

Allah insana; akıl, kâlb, şuur, düşünme, tefekkür, ferâset, tercih etme, neyi yapıp neyi yapmama kararı ve bunun gibi kabiliyetler vermiştir.

İnsan bu kabiliyetleri görmemezlikten gelemez.

Bu kabiliyetler; insanın eğitimi için, insanın hakikati anlaması için ve insanın iyilik içinde olması için, her insana bahşedilmiş lütuflardır.

İnsan aklını, kaderi anlayabilmek için kullanılmalıdır.

Ve şer Allah’tan mıdır, bunu çok iyi çözebilmelidir.

İnsan, her varlıkta her an olan işleyişi anlayabilmeli ve bu işleyişin kader boyutu olduğunu düşünmelidir.

İnsan aklındaki bâtil bilgileri terk etmeli, yâni asılsız olan bilgileri terk etmeli, ilmî bir ölçüye bağlı olarak, varlığın varoluş hakikatlerine şahit olmalıdır.

İşte insana verilen akıl, tefekkür, şahitlik hakikatleri anlayabilmek, kader hakikatini çözebilmek içindir.

(Kader kitabımızda “Kader Nedir” konusunu inceleyebilirsiniz)

Yine bu bölümde geçen Rabb ve Allah hakikati de iyi anlaşılmalıdır.

Kur’ân’da Rabb kelimesi, Allah kelimesiyle bazen ayrı bazen birlikte geçer.

Rabb kelimesi, Kur’ân’da 1000’e yakın yerde geçer.

Allah kelimesi yaklaşık 3000 defa geçer.

Toplumda Rabb, Allah inceliği pek bilinmez.

Toplumda, Rabb, Allah aynı anlamda kullanılır.

Aynıdır ama bir incelik vardır.

Bedenler boyutunda Allah esması Rabb kelimesiyle ifade edilir.

Tüm bedenlerin birliği boyutunda Allah kelimesi kullanılır.

Bir bedendeki Allah boyutu Rabb’dır.

Tüm bedenlerin tek sahibi Allah’tır.

Yâni damladaki derya Rabb’dır.

Deryadaki damlalar birliği Allah’tır.

Rabb, Allah inceliğini “Kur’ân’a Göre Nefs Rabb Allah” kitabımızda inceleyebilirsiniz.

وَأَيُّعَلِّمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَعَلِّمَنَّ الْمُنَافِقِينَ

Ve le yalemennallâhullezîne âmenû ve le yalemennel munâfikîn

Ve le yalemen Allah	: Elbette, bilirler, bilgi, ilim, Allah
Ellezi âmenû	: İman edenler, emin olan,
Ve le yalemen	: Elbette, bilirler, bilgi, ilim,
El munâfikîn	: İçi başka dışı başka olan, ikiyüzlü, münafıklar,

Meâli 1: “İman edenler elbette Allah’ı bilirler ve elbette münafıklar da münafıklığı bilirler.”

Meâli 2: “Elbette Allah hakikatinin ne olduğunu bilenler, iman eden kimselerdir. Elbette nifak içinde olanlar da nifak içinde olmayı bilirler.”

Allah hakikatine erişen, Allah nedir sorusunun cevabına erişmiştir.

Allah’tan emin olmuştur.

İşte bu eminlik boyutu iman boyutudur.

İman boyutuna erişmek, Allah hakikatini bilmektir.

İşte âyette belirtildiği gibi; “İman edenler elbette Allah’ı bilirler.”

Münafıklık ise Allah hakikatine erişemeyip, benlik içinde yaşamaktır.

Allah var ben de varım deyip kendine varlık isnat etmektir.

İnsan benlik içinde olduğunda Allah hakikatine erişemez.
Senlik benlik kavgası münafıklığa yol açar.
Münafık nifak kelimesinden gelir.
Nifak, iki yüzlülük anlamında idafe edilir.
Nifak, tarla faresinin yuvasına da denilir, tünele de denilir.
Tarla faresi yuvasını “el nafika” ikiyüzlü yapmıştır.
Tehlike durumunda yuvasının diğer yüzünden kaçar.
İşte münafıklık ta Allah’a karşı ikiyüzlülük yapmaktır.
Kişi inandım der ama “Allah var bende de varım” der, Allah karşı hasım olur, bir gaflet içinde yaşar.
Bu durum münafıklık halidir.
Münafıklık da riyâyâ kapı açar.
Riyâ yapmak münafıklık belirtisidir.
Riyâ, re’y kelime kökünden gelir.
Re’y görmek demektir.
Riyâ-riâ; görsünler diye gösteriş içinde olmak demektir.
Yâni kendi egosunu tatmin etmek için, bir gösteriş içinde olmak demektir.
Maun Sûresi 6: “Ellezîne hum yurâûn.”
Meâli 1: “O kimseler riyâ içindedirler.”
Meâli 2: “O kimseler gösteriş için hareket ederler.”
Riyâ:
Gösteriş içinde olmak...
Kendine iyi desinler diye iyilik yapmak...
Başkaları beğensinler diye hareket etmek...
Toplumda itibar kazanmak için hareket etmek...
Çıkar sağlamak amacıyla hareket etmek anlamlarındadır.
Riyâ ve münafıklık benliğin göstergesidir.

Münafıklık ikiyüzlülük içinde olmaktır.

Biliyor desinler, âlim desinler diye öğrenmek ve konuşmaktır.

İbadetlerini birilerine karşı “ben ibadet ediyorum” ispatı içinde yapmaktır.

İbadetlerini Allah için değil de yaşadığı topluma dindar kişi desinler diye yapmaktır.

İbadetlerinde şekilde kalmak, mânâsına ermeden gösteriş içinde olmaktır.

Kur’ân okumayı biliyor desinler diye, Arapça öğrenmektir.

Güzel Kur’ân okuyor desinler diye Kur’ân okumayı öğrenmektir.

Oysa Kur’ân Allah hakikatini öğrenmek için okunmalıdır.

Münafıklık, ihtiyacı olanlara, gösteriş içinde iyilik yapmaktır.

Birilerine iyilik yaparken, onlara fakirlik içindeymiş hissinin vermektir.

Birilerini küçük görerek, onları garip sayarak, onları muhtaç sayarak iyilik yapmaktır.

Birilerini fakir görerek iyilik yapmak çok büyük bir egodur.

İyilik yaparken birilerini utandırmak çok ayıp bir şeydir.

Münafıklık, giysileriyle gösteriş içinde olmaktır ki bu da riyâdır.

Giysileriyle birilerini utandırmak, giysileriyle birilerine hava atmak riyâdır.

Edindiği mal, mülk, araçlarla gösteriş içinde olmak riyâdır.

Edindiği meslek ile gösteriş içinde olmak riyâdır.

Mesleğini öncelikle hizmet için değil de para için yapmak egodur.

Hazreti Muhammed: “Sol elinin verdiğini sağ eli duy-
mayacak şekilde gizlice iyilik yapan kimselerden olun” der.
(Müslim, 2006: Zekât, 30)

Hazreti Muhammed:

“Kıyamet günü hesabı ilk görülecek kişi, şehit düşmüş
bir kimse olup huzura getirilir. Allah Teâlânın ona verdiği
nimetleri hatırlatılır, o da hatırlar ve bunlara kavuştuğunu
itiraf eder.

Ona denilir: Peki, bunlara karşılık ne yaptın?

- Şehit düşüncüye kadar Allah’ın uğruna cihad ettim,
diye cevap verir.

Ona bildirilir; yalan söylüyorsun, sen, “babayiğit adam”
desinler diye savaştın.

Sonra emrolunur da o kişi yüzüstü cehenneme atılır.

Bu defa ilim öğrenmiş, öğretmiş ve Kur’an okumuş bir
kişi huzura getirilir.

Ona da Allah’ın verdiği nimetler hatırlatılır.

O da hatırlar ve itiraf eder.

Ona da: Peki, bu nimetlere karşılık ne yaptın? diye sorulur.

- İlim öğrendim, öğrettim ve Allah rızâsı için Kur’an oku-
dum, cevabını verir.

- Ona da denilir; yalan söylüyorsun, sen “âlim” desinler
diye ilim öğrendin, “ne güzel okuyor” desinler diye Kur’ân
okudun. Bunlar da senin hakkında söylendi.

Sonra emrolunur o da yüzüstü cehenneme atılır.

Daha sonra Allah’ın kendisine her çeşit mal ve imkân
verdiği bir kişi getirilir.

Allah’ın verdiği nimetler ona da hatırlatılır.

O kişi de hatırlar ve itiraf eder.

Ona da denilir; peki ya sen bu nimetlere karşılık ne yaptın?

O kişi de; Allah'ın verilmesini bildirdiği, razı olduğu şeyleri hiç bir yerden esirgemedim, sadece Allah rızâsını kazanmak için verdim, harcadım, der.

Ona da denilir: “Yalan söylüyorsun. Hâlbuki sen, bütün yaptıklarını “ne cömert adam” desinler diye yaptın. Bu da senin için zaten söylendi, buyurur.

Emrolunur o da yüzüstü cehenneme atılır.” (Müslim, İmâre 152)

İşte hep bunlar riyâ ve münafıklığı anlatmak için sunulmuştur.

Bakara Sûresi 224: “Ve lâ tecalûllâhe urdaten li eyrnânikum en teberrû ve tettekû ve tuslihû beynen nâs vallâhu semîun alîm.”

Meâli: “Kendinizi; erdemlilik içinde noksansız görüp, bir gösteriş içinde Allah'ın yerine koymayın, fenalardan sakının Allah'a ortak koşmayın, insanlar arasında uzlaşmacı olun, işittirenin ve ilmin sahibi olanın Allah olduğunu bilin.”

İnsan Allah'ın ulviyetine teslimiyet içinde olmalıdır.

İnsan haddini bilmeli, kul olduğunu unutmamalı, münafıklık ve riyâ içinde olmamalıdır.

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا
وَلْنَحْمِلْ خَطَايَاكُمْ وَمَا هُمْ بِحَامِلِينَ مِنْ خَطَايَاهُمْ
مِّنْ شَيْءٍ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ

Ve kâlellezîne keferû lillezîne âmenûttebiû sebîlenâ vel-
nahmil hatâyâkum ve mâ hum bi hâmilîne min hatâyâhum
min şey innehum le kâzibûn

Ve kâle ellezine keferu	: Dedi, hakikatleri görmemezlikten gelip örtenler,
Li ellezîne âmenû	: İman eden kimseler için,
İttebiu sebile nâ	: Gelin bizim yolumuza tâbi olun,
Ve li nahmil	: Biz taşıyalım, biz yüklenelim,
Hatâyâ kum	: Günahlarınızı, hatalarınız,
Ve mâ hum bihâmilîn minşey	: Onlar değil, taşıyacak, bir şey,
İnne hum le kâzibûne	: Elbette, onlar, yalanlarda kalanlar,

Meâli 1: “Hakikatleri görmemezlikten gelip örtenler, iman eden kimselere derler ki: Gelin bizim yolumuza tâbi olun, sizin günahlarınızı biz taşıyalım. Fakat onlar bir şey taşıyacak değildirler. Elbette onlar yalanlarda kalanlardır.”

Meâli 2: “Kâfirlikte kalan kimseler, iman eden kimselere, gelin bizim inancımıza tâbi olun, sizin günahlarınız bizim olsun derler, onlar kendi günahlarının farkında değildirler, onlar yalanları taşırlar.”

Herkes kendi inancını doğru bilir.

Kendi inancının bilgilerini taşır.

Kendi inancının kavgasını yapar.

İman inanç inceliğini bilmeden yaşar.

Başkasının inancına hor bakar.

“Gel bizim inancımıza kurtul” derler.

Oysa kâfirlik ile iman arasındaki fark iyi anlaşılmalıdır.

Kâfirlik Allah’ın ulviyetine yanında “ben de varım” deme gafletidir.

İman ise “sen varsın ben yokum” makamıdır.

Yalan Allah’ı bilememek değil midir?

Yalan, Allah’ın ulvîyetinin yanında “ben de varım” demek değil midir?

En büyük günah, benlik kibri değil midir?

Benlik kibrinde kalanlar, Allah hakikatine erebilirler mi?

Senlik benlik yalanlarında kalanlar varlığın özüne bakabilirler mi?

Konuştuklarının hakikat olup olmadığını bilmeyenler, hakikatin ne olduğunu bilebilirler mi?

Allah hakkında yalanlarda kalanlar, iman hakikatine erişebilirler mi?

Senlik benlik kavgasıyla nefret duygusuna batanlar, hakikati anlayabilirler mi?

Saff Sûresi 8-9:

8: “Onların konuştukları yalandır, kendi istedikleri o yalanlar Allah’ın hakikatlerini anlamaya engel olan şeylerdir. Allah hakikatlerini her an apaçık ortaya çıkarır. Eğer hakikatleri görmemezlikten gelenler nefret hallerinde olmasalardı, hakikatleri anlardı.”

9: “Ki o Resûl; hakikatin yolunu göstermek ve bütün dinlere karşı, dinin hakikatini anlatmak için ortaya çıktı. Eğer ortak koşanlar nefret hallerinde olmasalardı, din hakikatini anarlardı.”

Kur’an bölünmeyin diye bildirdi.

Ama insanlar cemaatlere, tarikatlara, mezheplere bölündüler.

Her bir inanç kendi inancını üstün gördü, kendi yolunu kurtuluş gördü.

Başka inançlara hor baktı, onları imansız saydı.

Kur’ân’da “dini layıkıyla anlayan bir bölünme içinde olmaz” diye bildirilir.

Kur’ân’da “bölünmeyin, Tevhîd üzere, yâni birlik üzere olun” diye bildirilir.

Köylerde yaşayanlar genelde cemâat, târîkat bilmezler.

Onlar saf bir inanç içinde, Allah’a inanırlar, ibadetlerini yaparlar ve tarlalarında çalışırlar.

Ne zaman ki bir târîkâta, bir cemâate gidilse, bir ayrımcılık, bir üstünlük halleri hissedilmeye başlanır.

Buna örnekler verirsek;

Bizden, bizden değil.

Onların yolu doğru değil, bizim yolumuz hidâyet yolu.

Bizim yolumuz şefâat yolu.

Biz gerçek ibadet ediyoruz, onların ki doğru değil, onlar şeytana uyuyor.

Şeriatlı, şeriatsız.

Onlar İslâm dışı.

Onlar cehennemlik, gibi onlarca kendi gibi olmayanları dışlayan ve kendilerini yüce gören sözlere rastlıyoruz.

Hatta kendi şeyhlerini o kadar yüce görüyorlar ki, adeta Allah yerine koyuyorlar. Allah'ı anmaktan çok şeyhlerini anıyorlar, övüyorlar, Allah'a ait nitelikleri şeyhlerine isnat ediyorlar.

Kur'ân bizlere bölünmenin tehlikelerini, târîkat, cemâtlere ayrılmanın tehlikelerini birçok âyette ortaya koyuyor.

Rûm Sûresi 32: "Minellezîne ferrakû dînehum ve kânû şiyeâ kullu hızbın bimâ ledeyhim ferihûn."

Meâli: "Onlar dini bölen kimselerden oldular ve bütün hepsi târîkatlara, mezheplere, cemâatlere bölündüler. Her zümre kendi inançlarıyla avunup övündü."

Mü'minûn Sûresi 53: "Fakat onlar aralarında hakikatler hakkında bölündüler. Mezheplere, târîkatlara, cemâatlere ayrıldılar. Her zümre kendi inançlarıyla avunup övündü."

Kur'ân'da; Kasas Sûresi 3. âyette, firavunun halkını cemâatlere böldüğünü...

Tâ-Hâ Sûresi 63. âyette ise kendi târîkatını yâni kendi yolunu yüce gördüğü belirtiliyor.

Tâ-Hâ Sûresi 63: "Ve yezhebâ bi tarîkatikumul muslâ."

Kur'ân'ı dikkatlice incelediğimizde, cemâat, târîkat gibi bölünmelerin firavun zihniyetinde olan kişilerden kaynaklı olduğu anlaşılıyor.

Çünkü halkı bölmek ve onları birbirine düşürmek, kaos çıkarmak isteyenler kendilerine saltanat yapma planları içinde olanlardır.

Aslında târîkat, cemâat kelimeleri, çok özel anmalar taşır.

Târîkat; târîk kelime kökünden gelir.

Târîk; yol, vasıta, tarz, usûl anlamına gelir.

Yâni hakikate götüren yol anlamındadır.

Her varlık bir tarikattır.

O tarikat Allah'a götürür.

Kur'an bize her varlığın Allah'a bir yol olduğunu, bir vasıta olduğunu belirtir.

Enâm Sûresi 4: "Her varlıktan her an sunulan şeyler bir delildir."

Burada da belirtildiği gibi her varlığın hakikatleri gösteren bir vasıta-tarikat olduğu belirtilir.

Cemâat; Cem kelime kökünden gelir.

Birlik, beraberlik, topluluk, halkiyat anlamına gelir.

Tüm kâinattaki tüm varlık bir cemâattir.

Tüm varlığı birlik içinde tutan da Allah'tır.

İnsan vücûdunda olan sonsuz hücreler birliği cemâttir.

Ve tüm hücreleri birlik içinde tutan vücûddur.

Vücûdun sahibi de Allah'tır.

Kâmil kişi bilir ki bu kâinat Allah'ın cemâatidir, birliğidir, halkiyatıdır.

Tüm kâinat câmi, tüm varlık cemâattir.

Kur'ân'da bizlere; tarikatlaşmayın, ceamâatleşmeyin, diye bildirilir.

Yâni, Kur'ân'da bizlere, "bölünmeyin" diye bildirilir.

Çünkü bölünmek, bölmek, şeytanlaşmaktır.

Mücadele Sûresi 19: "Ulâike hizbuş şeytân elâ inne hizbeşşeytâni humul hâsirûn."

Meâli: "İşte şeytani hallerde kalan bölendir, bölen ancak şeytani hallerde kalandır. Onlar kaybedenlerdir."

Kâinat kitâbını okumayı terk eden, yâni târîk, cemâat hakikatini başka anlamlara getiren, bölücülük haline getirenler aklını şeytana teslim edenlerdir.

Gurur, kibir, benlik, kendini farklı görmek, kötülük yapmak gibi haller, aklımızı hakikatleri düşünmekten uzaklaştırır ve bizleri şeytanlaştırır ve bölünmeye götürür.

Bahâeddin Nakşibend Hazretleri, Nakşilik diye bir yol kurmamıştır.

“Nakkaş Allah’tır, bu kâinat da O’nun nakşıdır” diye hep hakikatleri anlatmaya gayret etmiştir.

Maalesef bugün İslâm dünyasında onlarca farklı nakşi târîkati vardır.

Abdülkâdir Geylânî, Kâdirilik diye bir târîkat kurmamıştır.

Ahmed er Rûfâî, Rûfailik diye bir yol kurmamıştır.

Mevlana, mevlevilik diye bir yol kurmamıştır.

Bu örnekleri çoğaltabiliriz.

Gönül insanları gece-gündüz hakikatleri idrak etmeye çalışmışlar ve hakikati anlamak isteyenlere de yol göstermişlerdir.

Maalesef o kâmil insanlar vefat ettikten sonra, onlar adına yol kurmuşlardır.

Aynı yolda olanlar da birbirlerine girmişler, kendi aralarında onlarca ayrı yola bölünmüşlerdir.

Her biri benim yolum doğru deyip bölünmeye devam etmiştir.

Hazreti Mûsâ’nın Mûsevilik, Hazreti İsâ’nın İsevilik, Hazreti Muhammed’in Müslümanlık diye bir din kurmadığı gibi.

Oysa Hazreti Âdem’den beri İslâm vardır.

İslâm üzere olana da Müslüman denilir.

Hiç bir resûl, nebî bölünmediler.

Hiç bir kâmil kişi bölünmedi.

Onlar iman sahibi olmuş kâmil insanlardı.

Bir bedenin hücreleri gibi Allah yolunda kenetlenmişlerdi.
Tek amaçları vardı; varoluşu ve var edeni anlamak, anlatmak.

Her varlığın Hakk'a giden bir târifkat olduğunu anlattılar.
Tüm varlığın birlik içinde cemâat olduğunu anlattılar.
Kâmil insanlar Hakk yolunun öğretmenleridir.

Ve aynı zamanda son nefeslerine kadar Hakk kapısında talebedir.

Hakk'ı idrak etmek isteyenlere onlar yol gösterirler.

Ve derler ki; “yol da sensin, yolcu da sensin, aradığın tüm cevaplar senin vücûd kitâbında ve her varlıkta yazılıdır.”

Oku, tenezzül, edep, samimiyet, teslimiyet içinde.

Oku, hiç bir çıkar beklemeden, bir makam beklemeden.

Kişinin bir tek makamı vardır.

O da kulluktur.

Kulluk makamına gelen İnsan olur.

İnsan olana, İslâm elbisesi giydirilir.

İslâm olan yaşantısında Müslüman olarak yaşar.

Hâl ve yaşantısında da bunu her an gösterir.

Kur'ân, birlik üzere olmayı, bölünmemeyi, birbirine yardım etmeyi, birbirini kucaklamayı emreder.

Kur'ân'da; “bölünmeyin, fâsıklık içinde olmayın, kendinizi hayırlı başkasını hayırsız görmeyin” diye bildirilir.

وَلِيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَنْتَ أَثْقَالًا مَعَ أَثْقَالِهِمْ وَلَيْسَ أَلَنَ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ

Ve le yahmilunne eskâlehum ve eskâlen mea eskâlihim
ve le yuselunne yevmel kıyâmeti ammâ kânû yefterûn

Ve le yahmilun	: Elbette, taşıyacaklar, hamal,
Eskâle hum	: Kendi yükleri, günahları, onlar,
Ve eskâlen	: Yükler, günahlar,
Mea eskâl him	: Beraber, yükleri, günahları, onlar,
Ve le yuselunne	: Elbette, sorumlu, mutlaka sorulacaklar, sorgulanacaklar,
Yevme el kıyâmeti	: Hakikatlerin ortaya çıkışı, diriliş vakti, ölünceye kadar,
Ammâ kânû yefterûn	: Şeylerden, oldu, uydurma, iftira, yalanlama,

Meâli 1: “Elbette onlar kendi günahlarını taşıyacaklar ve o günahlarla birlikte nice günahları taşıyacaklar ve elbette uydurdukları şeyler hakkında ölünceye kadar sorumludurlar.”

Meâli 2: “Her günahkâr kendi günahını taşıyacak. Günahktan sıyrılmadığı müddetçe nice günahları da taşıyacak. Elbette uydurma şeylere tâbi olanların ölünceye kadar sorumlulukları bitmeyecek.”

İnsan kendi günahını taşır.

İnsan düştüğü günahın günah olduğunu bildiği an, sorumluluğu başlar.

O gnahtan kurtulmak için mücadele içinde olur.
Uydurma Şeylere tâbi olanların günaha düşme durumu
vardır.

Günah dediğin düşmektir.

Tohumun toprağa düŐmesi gibi...

Günah dediğin toprak ile buluşmaktır.

Tohumun toprak ile buluŐması gibi...

Günahını anladığın an düşersin.

Benlik günahından Allah'ın ulviyetine düŐmeye baŐlırsın.

Günahını anladığın an...

Kendini sorgulamaya "yuselunne" baŐlırsın.

Yeter ki günahlarından sonra filiz vermeye bak.

Yeter ki filizden meyveye akmaya bak.

Gnahkrım deyip boğma kendini.

Günah iŐledim diye, karamsar olma, umutsuz olma.

Ne kadar günahın olursa olsun, Allah'tan ümidini kesme.

Günah, eğer bilersen, mağfirete açılan bir kapıdır.

Günah, eğer bilersen, Allah ile kucaklaŐmaktır.

Günahsız insan olur mu? Olmaz elbette.

İnsan günah iŐlemeden yaşayabilir mi? YaŐayamaz elbette.

Günah, seni kendine döndürür.

Günah, sana pişmanlık duygusunu getirir.

Pişmanlık tövbe ettirir.

Tövbe, seni Tevvab ile buluşturur.

Tevvab sana af kapılarını açar.

Af kapılarının ardında, mağfiret deryası vardır.

Bak bu kapılar, hep gnahkra açılır, "ben gnahkrım"
diyene açılır.

Günah seni sana döndürür, gönlün ile buluşturur, nice lütuflar getirir.

Günah, pişmanlık getirir, gözyaşı getirir, o gözyaşı temizlenmeyi getirir.

Günah kirlenmektir, kirlenmeyen hiç yıkanabilir mi?

Günahsız insan olur mu? Olmaz elbette.

Yaratılan varlığın içinde, tek günah işleyen insanoğludur.

İşte o insanoğlu da, Allah hakikatini idrak edebilecek tek canlıdır.

Anla ki günah, seni insan makamına getirecek olan bir ateştir.

Günah dediğin, kemâlâta giden yoldur.

Günah dediğin, haberdar olmaktır, kendinden, duygularından haberdar olmaktır.

Günah dediğin, kendini sigaya çekmektir, “ben bunu niye yaptım ki” diyebilmektir.

Günah dediğin, gönlünü keşfetmektir, aşk kapısının anahtarını bulmaktır.

Günah dediğin, varlığa dönebilmektir, varlık ile kucaklaşabilmektir.

Günah, insan olabilmenin yoludur.

Temizlenmenin yoludur, Hakk’a teslim olabilmenin yoludur.

Günah, varlığından geçebilmenin, Hakk’a teslim olabilmenin duygusudur.

Günah dediğin, hasta olan aklını, kirli olan gönlünü, gözyaşı ile temizlemenin yoludur.

Günah dediğin, düşmektir, Yûsuf gibi bir kuyuya düşmektir.

O kuyuya düşmeden, o kuyuda yıkanmadan, kendi vücûdunda olan Sultan ile buluşulabilir mi?

İnancını gözden geçir.
Bak bakalım inancın seni benlik günahına mı sürüklüyor?
Yoksa Allah hakikatine mi kapılar açıyor.
Bak bakalım inancının içinde yalan şeyler var mı?
Yoksa hakikatlere kapılar mı açıyor?
İşte günah nedir anla ve onlardan sıyrılmanın sorumluluğuna adım at.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا
خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ

Ve lekad erselnâ nûhan ilâ kavmihî fe lebise fîhim elfe se-
netin illâ hamsîne âmân fe ehazehumut tûfânu ve hum zâlimûn

Ve lekad	: Andolsun, doğrusu, gerçek olan şu ki,
Ersalnâ Nûh'an	: Gönderdik, açığa çıktı, biz, irsal oldu, Nûh,
İla kavmi hî	: Onun kavmine, kendi kavmine,
Fe lebise fihim	: Böylece, yayın, libas, sûret, sûretin ardında olan, onlara,
Elfe senet	: Bin yıl, ünsiyet, aslına ulaşmak, ardında olan sonsuz güç,
İllâ hamsîn âmân	: Ancak, sadece, elli, yıl, yıllarca,
Fe ehaze hum	: Böylece, tutuldu, sarıldı, cehaletlerine sarıldı, onlar,
El tûfânu	: Tufan, her yeri saran, tavaftan, kuşatan, her yeri kaplayan,
Ve hum zâlimûne	: Onlar, zulmedenler, zalimler,

Meâli 1: “Doğrusu Nuh da kendi kavmine Bizi anlatmak için açığa çıktı. Böylece sûretlerin ardındaki hakikati, ünsiyetlerini onlara yıllarca anlattı. Fakat onlar cehaletin tufanına sarıldıkça sarıldılar ve onlar zalimlendendi.”

Meâli 2: “Nûh'u da kavmine hakikati sunsun diye açığa çıkardık. O da varlığın asliyetinin biz olduğunu anlatmak

için mücadele etti. Fakat kavmi kendi inançlarına kapıldılar ve zalimlik yaptılar.”

Tüm kâmil insanlar yaşadıkları topluma hakikatleri anlatmak için gece gündüz mücadele ettiler.

Bunlardan biri de Hazreti Nûh'dur.

Nûhun kavmi benlik içinde zalimlikler yapıyordu.

Nûh kavmine nice hakikatleri anlatmaya gayret gösterdi.

Hazreti Muhammed; “Benim Ehl-i Beytim Nûh'un gemisine benzer; o gemiye binen kurtulur, uzak duran helak olur.”

Nûh kimdir, kavmi nedir?

Nûh kavminin kişideki karşılığı nedir?

Nûh kavminin putları, “Vedd, Süvâ, Yeğûs, Ye'ûk ve Nesr” nedir?

Nûh'un gemisi nedir?

Nûh'un oğlu Ken'ân kimdir?

Ken'ân'ın gemiye binmemesinin sırrı nedir?

Nûh'un gemisine alınan her canlıdan bir çift sırrı nedir?

Nûh tûfanı nedir?

Geminin deryaya yol alması nedir?

Geminin “Ararat” dağına konması nedir?

Düşün nedir Nûh'un gemisi?

O tahtadan taştan mıdır?

İçine binen kurttan kuştan mıdır?

Yoksa tenden candan olan senin bedenin midir?

Düşün nedir Nûh'un gemisi?

Geminin “gofer-gafur” ağacından yapılması nedir?

Tufan denilen nedir?

Kavminin boğulması nedir?

Gemiye binmeyen oğlu nedir?
Her çiftten gemiye giren nedir?
Bunların tüm sırları senin bedeninde midir?
Düşün nedir Nûh'un gemisi?
Deryaya salınması nedir?
Geminin bir yüceliğe teslim olması nedir?
Bil ki o gemi senin, tenden cândan bedenindir.
Bil ki teslimiyet, vücûdun Zâtına teslim olmandır.
Nûh, Noah; tenimizi tutan cân boyutuna idrâk yolculuğudur, bu cânı bilen gönül ehlidir.
Nûh'un gemisi, vücûdumuzun ten boyutudur.
Teni, ya kötülük yolunda ya da iyilik yolunda kullanırız.
Nûh'un gemisinden murat, insanın vücûdudur.
İnsanın ten vücûdu ve cân vücûdu vardır.
Nûh'un gemi yapması; kendi vücûd hakikatini tanıma, vücûdunu tutan ilâhî gücü idrak etme eğitimidir.
Ten vücûdunda kalıp, cân vücûdunu göremeyen kişi, her türlü zorbalık, kötülük haline düşer.
Nûh kavmi; kişinin zorbalık, kötülük, zulüm hallerine dalıp kendi vücûd hakikatini unutmasıdır.
Tüm bâtil şeylerle oyalanıp durmasıdır.
Benlik boyutunda kalmasıdır.
Kendi benlik tufanına kapılmasıdır.
Asıl olan, Allah'ın hakikatlerine kapılar açmaktır.
Allah'ın nûrunun tufanına kapılmaktır.
Nûh kavmi; kişinin zorbalık, kötülük, zalimlik, benlik boyutudur.
Bu kavim boyutunu kişi, edep ve ilimle yok etmelidir.

Yâni o kavim suda boğulmalıdır.

Nûh'un gemiye binmeyen oğlu:

Nûh'un Kenan adında olan oğlu vardır.

Kenan, gemiye binmeyen oğludur.

Hikâyede bir dağa çıkmaya çalışmış diye anlatılır.

Dağa çıkmaya çalışmış olması, kendi vücûd dağında kalmış, kendi bildiklerinde kalmış, kendi bildiklerini yüce görmüş, vücûdun sahibine teslim olmamış demektir.

Kişi kendi toprak vücûdunda kalır, cân vücûdunu göremezse, vücûdunu kendine nispet eder.

İşte Nûh'un gemiye binmeyen oğlu denilen, kişinin ten vücûdunda kalıp, cân vücûd boyutuna geçememe durumudur.

Kenan'dan murat; kişinin kendi vücut boyutunda kalması, vücûdun sahibini görememesidir.

Kenan boyutunda kalmak; dünya boyutunda, beşer boyutunda kalmaktır.

Yusûf kıssasında geçen, Yâkûb'un yaşadığı yer de Kenan'dır.

Yusûf'un Mısır'a gitmesi, tenden cana olan yolculuktur.

Kenan boyutunda kalmak, ten boyutunda, sûret boyutunda, dünya boyutunda, fenâ boyutunda kalmaktır.

Ken'an-Kün'an diyarı nedir?

Ken'an-Kün'an diyarı: Kesret âlemi, dünya, yaşam yeri, ten şehri, sûret boyutu anlamlarına gelir.

Ken, Kün kökünden gelir.

Kün; oluş, ol, ol emri, var oluşun olduğu yer, yaşamın olduğu yer, dünya demektir.

Ye kün; oluyor, olup durmakta, işleyiş, toptan, hepsi, yaşam yeri demektir.

Nahl Sûresi 40: "كُنْ فَيَكُونُ" "kûn fe yekûn"

Nûh'un gemisinin insan vücûdu olduğunu düşünürsek, gemiye her canlı türünden erkek ve dişinin gemiye alınması, insan vücûdunun eril ve dişil yönüdür.

İnsan kendi vücûdunun eril ve dişil yönünü iyi okumalıdır.

Dişil yönü olan ten boyutu, her an faaliyet içindedir, her an yeni yeni doğuşlar içindedir.

Ama dişil yönünü tutan ve besleyen, eril yönü ise, cân boyutudur.

Eril ve dişil yönümüzü, genlerimiz olarak ta düşünebiliriz.

Genlerimizde, atalarımızdan gelen erkek ve dişi yönümüzü taşıyan X ve Y kromozanları vardır.

Kadın ve erkek vücûdunda bulunan X ve Y kromozonu, erkeklerde "XY" kadınlarda ise "XX" şeklindedir.

Cinsiyeti belirleyen "Y" kromozonudur.

Erkeğin spermelerinde "X" ya da "Y" kromozonu vardır.

Cinsiyet ile ilgili olarak kadınlarda iki adet "XX" kromozomu, erkeğin spermide ise bir "X" bir de "Y" yâni "XY" kromozomu mevcuttur.

Cinsiyeti "Y" kromozonu belirler.

Yumurta eğer "X" kromozomu taşıyan bir sperm ile döllenir ise doğacak çocuk kız ("XX"), eğer "Y" kromozomu ile döllenirse doğacak çocuk erkek ("XY") olur.

Cinsiyeti belirleyen erkeğin spermide bulunan "Y" kromozonudur.

Kadının yumurtası, içeri "X" imi "Y" yi mi almasında ne kadar belirleyicidir araştırılmalıdır.

Nûh'un gemisine alınan her canlıdan bir çift; erkek ve dişi taşıyıcılığı olarak düşünülebilir.

Ayrıca her vücûdda, tüm canlıların dişi ve erkek olarak formlarının mevcudiyeti olarak da düşünülebilir.

İnsan vücûdunda, tüm varlığın eril ve dişil yönü vardır.

Hayvansal boyut, bitkisel boyut, toprak, hava, su ateş boyutları her bedende mevcuttur.

Tüm hayvanların, tüm bitkilerin boyutları insan vücûdunda mevcuttur.

İşte Nûh'un gemisine alınan her canlıdan bir çift, bu sırra işaret ediyor olabilir.

Nûh'a bildirilen; "Bütün ailenle birlikte gemiye bin" âyeti; her insanın vücûdunda geçmiş tüm atalarının genleri vardır, geçmiş tüm ataların karakteristik özellikleri vardır, olarak da düşünülebilir.

Nûh Sûresi:

1- Nûh; kavmine hakikatleri açıklayıp uyararak, Bizi anlatmak için açığa çıktı. Kavmine acı sıkıntılarda kalmamaları için hakikatleri anlamalarını bildirdi.

2- Dedi ki: Ey kavmim! Ben size hakikatleri açıkça anlatarak uyarıyorum.

3- Allah'ın kulu olduğunuzu anlayın ve O'na karşı fenalara düşmekten sakının ve sözümü dinleyin.

4- Sizler günahlarınızı anlayın ki size mağfiret edilsin. Sizin sona erecek olan belirli bir zamanınız vardır. Belirli zaman geldiğinde Allah'ın ertelemesi olmaz. Keşke bilseydiniz.

Nûh kavminin putları nedir?

Nûh kavmi hangi duygularını put edinmiştir.

Kişinin oluşturmuş olduğu ve içinde taşıdığı putları inceleyerek:

Vedd putu:

Vedd, vedûd; sevgi, muhabbet, dostluk anlamına gelir.

Vedd putu ise; dostluğu sevgiyi kendi çıkarı üzere kullanmak demektir.

Yâni birine dostluk için yaklaşırken, asıl amaç kendi çıkarı için yaklaşırsa bu Vedd putudur.

Dünyaya olan muhabbet, Allah'ın tecellisi olduğundan dolayı değil, kendi çıkarından, mal mülk sevdasından, makam şöhret sevdasından dolayı olması Vedd putudur.

Vedd putu, eşyaya, menfaate, makama, paraya vs olan sevgidir.

Süvâ putu:

Süvâ, suva, suver, süvari, süveydâ aynı kökten kelimelerdir.

Varlığın sûret boyutunda kalmak.

Vücûdu kendine nispet etmek, kâlbini benlik günahıyla kirletmek.

Vücûdun süvarisi olan, yâni vücûdun sahibi olan Allah'ı idrak edememek, kendi vücûduna benim demek.

Yâni sûret vücûdunu put edinmek.

Allah'ı kendine eş koşmak.

Sen varsın ben de varım demek.

Süvari, bir yerden bir yere giden demektir.

Kişi bir kişiye kendi çıkarı için giderse, o çıkarı onun putu olur.

Her zaman bir yere dostluk için gidilmelidir.

Yeğûs putu:

yüûs. ye's'; ümitsizlik, karamsarlık, elem, keder.

Yağmur ilâhı diye de bilinir, yağmurdan maksat rahmettir.

Yegûs putu, Allah'ın rahmetinden ümit kesmek.

Allah'ın değil, kulunun rahmetine sığınmak, yeğûs putudur.

Ümitsizliği, karamsarlığı put edinmek.

Yagus, arslan şeklinde olan eski bir putun adı diye de bilinir.

Kendini güçlü kudretli görmek, kendindeki kudretin Allah'a ait olduğunu unutmak.

Kendi gücünü put edinmek.

Ye'ûk putu:

Ye'ûk, Yemen'in Hemdân bölgesinde Hemdân kabilesinin bir kolu olan, Heyvan-Hayran kabilesinin, at şeklinde ilah edindiği putu olarak bilinir.

Ye'ûk; koruyucu, koruyan, uzaklaştıran, götüren, taşıyan, bir yerden bir yere götüren, gibi anlamları olduğu sanılır.

At şeklinde yapıldığına göre, binek olarak ve uzaklara götüren olarak resmedilmiş olabilir.

Yunan mitolojisinde de, uçan at Pegasus, kanatlı, saf beyaz bir at olarak tasvir edilir.

At, irfaniyet yolculuğu, yükselmek, yücelmek olarak da düşünülebilir.

Ye'ûk putu; kendini yüce görmek, ulvî görmek, irfaniyet yolculuğunu terk etmek, arayışı terk etmek, gibi de yorumlanabilir.

Nesr putu:

Nesr; Zu Kela kabilesinin, akbaba-kartal şeklinde putu, diye kayıtlar vardır.

Arapça'da nesr kelimesi; eti koparmak, parçalamak, yarıyı deşmek, kuşun eti didiklemesi, biri hakkında ona zarar verici konuşmak, gibi anlamlar taşır.

Buradan anlıyoruz ki; zarar vermeyi, zulüm etmeyi, başkasının üzerinden menfaat edinmeyi, başkasının üzüntüsünü mutluluk edinmeyi put haline getirmek.

Nûh kavmine bu putları kırmasını tavsiye etmiştir.

Ama kavmi putlara tapmaktan vazgeçmemiştir.

Ve sonuçta bir tufanla hepsi gark olup gitmiştir.

Firavunun Nil’de gark olup gittiği gibi...

Nûh tufanı ve Nûh’un gemisinin deryaya salınması nedir?

Nûh tufanı, her yerin sularla kaplı olması diye anlatılır.

Kişi bir ilim yolculuğuna başladığında her varlığın bir ilimle, tecellilerle sarılı olduğunu anlar.

Kişinin ilim yolculuğu, yâni onun irşâd yolculuğu kendi bedeninin asliyetiyle onu buluşturur.

Geminin deryaya salınması, kişinin kendine nispet ettiği vücûdunu Hakk’ın ûlviyetine teslim etmesidir.

Yâni fenâfillah sırrıdır.

Yâni kendine nispet ettiği vücûdunu, Hakk’ın vücûdunda ifnâ etmesidir.

Yeryüzünün suyla kaplanması, gökten ve yerden gelen suyla her yerin su ile sarılması, yerlerin göklerin ilimle keşfedilme sırrıdır.

Yerlerin göklerin tecellilerle sarılı olduğunun idrakidir.

Yerler gökler Hakk’ın nuru ile kaplıdır.

Cümle varlığı saran Allah’tan gayrisi değildir.

Geminin “Ararat” dağına konması, kişinin “âriflik-arafat” makamına gelmesidir, yâni kendini bilmesidir.

Ararat’ın kelime olarak anlamı “yüksek dağlar ülkesi” veya “yüksek ülke” “yüceliğe ulaşmış” yüksek irfanîyete ulaşmış” gibi anlamlara gelir.

Kûh-e Nûh-Nûh'un dağı (Farsca)

Nûh'un dağından murat, âriflik makamıdır.

Kişinin kendine ârif olması, kendi vücûdunu tutan Zâta teslim olması ile mümkündür.

Kişi kendi vücûdunun ve cümle varlığın vücûdunun biz-zat tek Zât olan Allah tarafından tutulduğunu idrak etmesi, "Ararat-Âriflik" makamıdır.

İşte Hazreti Nûh, âyette belirtildiği gibi kavmine gece gündüz hakikati anlatmak için gayret göstermiştir.

فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِّلْعَالَمِينَ

Fe enceynâhu ve ashâbes seffîneti ve cealnâ hââyeten lil âlemîn

Fe encey nâ : Böylece, selamet, kurtuluş, necat, biz,

Hu ve ashâb : O, Nûh ve sahip, halk, arkadaş,

El seffîneti : Gemi, sevk, gönderilen, yol alan, hareket eden,

Ve cealnâ hâ âyet : Sunduk, yaptık, onu, işaret, âyet, delil,

Li el âlemîn : Âlemler, herkes için, tüm topluluklar,

Meâli 1: “Böylece o ve onunla birlikte hareket eden arkadaşları, Bizi anlayıp selamet buldular. Bunu herkes için delil olarak sunduk.”

Meâli 2: “Böylece Nûh ve onun ashâbı hakikat yolunda yol aldılar bizde necat buldular, bütün varlığın içindeki delillerle bize ârif oldular.”

Varlıktaki tüm âyetler hakikatleri gösterir.

Varlığın kendindeki delillerle Allah hakikatine erişilir.

Her kim varlığın kendindeki âyetlerle varoluşu anlar, işte o kimse Allah’a ârif olur.

Burada geçen “sefine” kelimesi gemi anlamına da gelir.

Sefer kelimesi de bu kökten gelir.

Sefer, bir yere yol almak demektir.

İnsan kendi bedenini bir gemi bilip, hakikate yol almalıdır.

Nûh kıssasında öyle anlatılır.
Nûh bir sefine-gemi yapmıştır.
Deniz içinde yol almıştır, yâni Allah'ın hakikatlerine
doğru makamalar geçmiştir.
“Nûh gemiye bindi, Hakk'a yol aldı.”
O geminin adı “Teyva” idi.
Mûsâ bebek iken bir sepette Nil'e bırakıldı.
O sepetin adı da “Teyva” idi.
Teyva; sandık, gemi, sepet, demek idi.
Teyva; Yehova'nın tecellileri demek idi.
Yehova, Allah demek idi.
Teyva; Allah'ın gemisi demek idi.
İnsan vücûdu bir sandık idi.
Bir gemi idi.
O gemi Hakk'tan geliyor.
Hakk'a gidiyor idi.
İnsan vücûdu tecelliler merkezi idi.
İnsanın rûhu “Teyva” sırrı idi.
Beden rûhun gemisi idi.
Rûh “Teyva” sırrı idi.
Teyva, Allah'ın gemisi demek idi.
Teyva, yeni bir başlangıç demek idi.
Rûhanî yolculuk demek idi.
O gemi yeni bir başlangıç idi.
Teyva, yeni bir yolculuk idi.
O gemi mânâ yolculuğu idi.
İnsan vücûdu bir gemi idi.

O gemi Allah'ın gemisi idi.
O gemiye binilmeli idi.
O gemide Hakk'a şahit olunmalı idi.
Beşer yolculuğu ile dünyaya esir olduk.
Teyva'ya binip mânâya yol almak gerekli idi.
İşte Nûh o gemiye bindi.
O gemi ilim yolunda Allah'a yol aldı.
Her beden dünyaya gelen bir gemi idi.
O beden Hakk'ın gemisi idi.
O gemi Hakk'tan geliyor, Hakk'a gidiyordu.
O gemide Hakk'ın kendisi vardı.
O gemi O'na yol almalı idi.
Dünyaya esir olmamalı idi.
Yaşamın sırrına erilmeli idi.
Mûsâ da bir sepetle Nil'e bırakıldı.
O sebet de "Teyva" sırrı idi.
(Sebet; ispata götüren deliller anlamındadır.)
Mûsâ, ispata götüren delillerle yol aldı.
O sepet insan vücûdu idi.
Nil, ilim nehri idi.
O ilim nehrine teslim olmak gerek idi.
İlimle nice hakikatlere erişilmeli idi.
İşte insan dünya çıkarına esir olmamalı.
Mânâ yolunda olmalıdır.
Nûh'un gemisine binmelidir.
Nice hakikatlere yol almalıdır.

Arafat'ta durmalıdır.

Nice hakikatlere ârif olmalıdır.

İşte o zaman âyette belirtildiği gibi “encey nâ hu ve as-hâbes sefîneti” beden gemisine binenler, kendi beden şehrinde hakikate yol alanlar, Allah'ta necat bulacaklardır

وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ ذَلِكُمْ
خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

Ve ibrâhîme iz kâle li kavmihîbudûllâhe vettekûh zâli-
kum hayrun lekum in kuntum talemûn

Ve ibrâhîme	: İbrâhîm, Eb rahîm, rahîmin babası,
İz kâle li kavmi hî	: Demişti, kavmine, o,
Abud Allah	: Kulluk, kul, Allah
Ve itteku hu	: Takva, fenalara düşmekten sakın, ortak koşma, o,
Zâlikum hayrun lekum	: İşte bu, daha hayırlı, sizin için,
İn kuntum talemûne	: Eğer, siz oldunuz, biliyorsunuz, ilmiyle varedeni,

Meâli 1: “İbrâhîm kavmine demişti ki: Allah’ın kulu oldu-
ğunuzu anlayın ve fenalara düşmekten sakının, O’na ortak
koşmayın. İşte bu sizin için eğer bilerseniz daha hayırlıdır.”

Meâli 2: “İbrâhîm kavmine; Allah’a kulluk edin, takva
içinde olun, eğer bilerseniz bunlar size daha hayırlıdır, dedi.”

Hazreti İbrâhîm de Allah hakikatini arayanlardandı.

“Nurî İbrâhîm-İbrâhîm gibi bakmak” (En’am Sûresi 75)

Hazreti İbrâhîm Allah’ı aradı, O’na şahit olmak istedi.

Yerlere göklere baktı yaratıcısını aradı.

Anlamak için baktı.

Tanımak için baktı.

Şahit olmak için baktı.

Hikmetsel baktı.

Çözümsel baktı.

Varlık nasıl var oldu var eden kimdi bunu bilmek için baktı.

Hazreti İbrâhîm, görünen varlığın hakikatini aradı.

Yerlere göklere baktı.

“Bu görünenler nedir, varlık nasıl oldu, varlığı kim yarattı, beni kim yarattı?” diye sorguladı.

Hazreti İbrâhîm’in M.Ö. 2000 li yıllarda yaşadığına inanılır.

İbrâhîm, bakmanın, gözlelemenin, sorgulamanın, hakikati aramanın sembolüdür.

Yerlere göklere bakarak “Bu âlem nasıl var oldu, bu âlemi var eden kimdir, benim Rabbim sen misin?” sorularını sorarak, “Hakikati arayanların babası” olarak anılır olmuştur.

İşte bu arayışıyla, tüm inançların ortak atası olmuştur
En’âm Sûresi 75-79:

75- İşte böylece İbrâhîm; göklerdeki ve yerdeki gücün sahibini anlamak, nurumuzu anlamak ve hakikatlerden emin olmak için baktı gözlemledi.

76- Sonra da, gece bir bilememelik içindeyken bir yıldız gördü ve dedi ki: Rabbim bu mudur? Fakat o gelip geçtiği zaman, gelip geçenlerde sevgiye ulaşamam, dedi.

77- Sonra da, ortaya çıkan Ay’ı gördüğünde dedi ki: Rabbim bu mudur? Fakat o da gelip geçtiği zaman, eğer ben Rabbimin hidâyetini anlayamazsam, elbette dalâlette kalan kimselerden olurum, dedi.

78- Sonra da, ortaya çıkan güneşi gördüğünde dedi ki: Bu daha büyük olan mıdır Rabbim? Fakat o da gelip geçtiği zaman dedi ki: Ey kavmim! Ben sizin ortak koştüğunuz şeylerden uzağım.

79- Ben yüzümü Tevhîd üzere, gökleri ve yeri var eden o güce çevirdim ve ben O'nun varlığının yanında kendime varlık isnat eden değilim.

İbrâhîmî bakmak; anlamak için bakmaktır.

İşte, Hazreti İbrâhîm, Allah hakikatine eriştikten sonra kavmine hakikati anlatmak için gece gündüz gayret gösterdi.

إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا إِنَّ الَّذِينَ
تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوا عِنْدَ
اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

Innemâ tabudûne min dûnillâhi evsânen ve tahlukûne
ifkâ innellezîne tabudûne min dûnillâhi lâ yemlikûne le-
kum rızıkân febtægû indallâhir rızka vabudûhu veşkurû lehu
ileyhi turceûn

İnnemâ tabudûne	: Sadece, fakat, kulluk yapıyorsunuz, tapıyorsunuz,
Min duni Allah	: Allah'tan başka, Allah'ı bırakıp da,
Evsânen	: Putlar, tapılan şeyler, zanna dayalı,
Ve tahlukûne	: Yapma, oluşturma, ortaya koyma,
İfken	: Yalan, aslı olmayan şeyler, asılsız,
İnne ellezine tabudûne	: Muhakkak onlar, tapıyorsunuz, inanıyorsunuz,
Min duni Allah	: Allah'tan başka,
Lâ yemlikûne lekum	: Yok, malik, malik, size,
Rızık	: Rızık, sıfat, nimet, faydalı olan,
Fe ibtegû	: O zaman, isteyin, aramak, yönelmek,
İnde Allah el rızka	: Allah'ın katında, rızık, nimetler,
Ve abûdu hu	: Kul, o,
Veşkurû lehu	: Şükür, varlığın sahibini bilip teslim etme, ona,
İleyhi turceûn	: Ona, döndürüleceksiniz,

Meâli 1: “Allah’ı bırakıp zanna dayalı şeylere tapıyorsunuz ve aslı olmayan şeyleri ortaya çıkarıyorsunuz, ne yazık ki onlara inanıyorsunuz. Allah’tan başka sizi sıfatlarıyla donatmaya malik olan yoktur. Bundan sonra sizi sıfatlandıran Allah’a yönelin ve O’nun kulu olduğunuzu anlayın ve varlığınızın sahibinin O olduğunu bilip O’na teslim olun, dönüş O’nadır.”

Meâli 2: “İbrâhîm kavmine; Allah’ı bırakıp başka şeylere kulluk ettiniz, yalan şeylere inandınız onlardan putlar edindiniz, Allah’tan başka mâlik yoktur, Allah’ın sıfatlarıyla donatıldınız, O’na kulluk edin, O’na şükür içinde olun, O’na döneceğinizi unutmayın, dedi.”

İnsan zannın ne olduğunu anlamalıdır.

Zanların nasıl putlar oluşturduğunu iyi anlamalıdır.

İnsan edindiği bilgiye dikkat etmelidir.

Edindiği bilgi kişiyi:

Bölücülüğe, ayrımcılığa, ikiliğe götürüyorsa...

Fırkalara, gruplara bölüyorsa...

İnsanları, bizden bizden değil diye ayırıyorsa...

Kendi yolunu yüce gösterip, başkasına hor baktırıyorsa...

Dünyanın çıkarına esir ediyorsa...

O kişi kibre düşer, kendi benliğini, kendi çıkarlarını put edinir.

Aslı olmayan bilgiler zanna dayalı, yalana dayalı bilgilerdir.

Aslı olmayan bilgiler ilme dayalı olmayan bilgilerdir.

İlimle hareket etmemek; hevâyaya kapılmaktır, zalimleşmektir.

Kitaplarda yazılı olanlar bilgidir.

Birilerinden dinlediğin sözler bilgidir.

İlim ise, varlığın özünde yazılı olan Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji boyutudur.

Bilgi seni ilme götürmelidir, hurâfelere götürmemelidir.

Rûm Sûresi 29: “Ancak zalimler bir ilim olmadan hevâlarına tâbi olurlar.”

Allah’ın ilmi kişiyi birliğe beraberliğe götürür.

İlim ve edeb kişiyi, zanlardan korur.

Kişiyi hasetlikten, fesatlıktan, kıskançlıktan uzaklaştırır.

Câsiye Sûresi 17: “Onların aralarında ortaya çıkan; kıskançlık, zulüm gibi şeyler sunulan ilimde yoktu.”

İşte kişi zanlardan gelen putlarını iyi tanımadır.

Allah’a mı kulluk ediyor, zanlarına mı kulluk ediyor iyi düşünmelidir.

Allah’tan emin olmalı ve mü’minlik makamına ermelidir.

Nasıl ki Hazreti İbrâhîm Allah’a şahit olmak için gece gündüz mücadele etti.

Ve kulluk makamına erişti.

İşte insan da mü’minlik makamına ermek için ilme sarılmalıdır.

Varlığın var oluşunu ilmi değerlerle anlamalıdır.

İlim olmadan hakikat bulunmaz, Allah hakikatine erişilmez.

İlim olmadan şahitlik olmaz.

Şahit olmadan eminlik, yâni mü’minlik, yâni iman gelişmez.

Fetih Sûresi 5: “Mü’min olanlar ve mü’minlik yolunda olanlar huzur içindedirler ve makamlarında bir ilim üzeredirler, devamlı o ilim üzere hareket ederler.”

Hicr Sûresi 22: “Birliği anlamamızı sağlayacak latif duygular verdik. Ulvî Âlem’den o ilmi size sunduk. Böylece sizler o ilimle gelişirsiniz ve siz o değerlerin sahibi değilsiniz.”

İlim kişiyi, Hakk'tan ayrı olmadığıının idrakine erişti-
recektir.

Tekâsür Sûresi 5: "İlmel yakîn."

İlmel yakîn bilmek, kesin delillerle bilmektir.

İlmi olarak şahitliğe erişenler, tüm varlıkta mâlik olanın
kim olduğunu anlayacaklardır.

Bu bölümde geçen; "min dûnillâhi lâ yemlikûne-Allah'tan
başka malik olan yoktur" iyi anlaşılmalıdır.

Allah'ın "mâlik" esması vardır.

"El Mâlik" "El Mülk" her ikisi de ayrı ayrı Allah'ın esmâ-
larındandır.

İkisinin birleşimi, "Malikü'l-Mülk" diye okunur.

Mâlik, bir şeyin sahibi demektir.

"Malikü'l-Mülk" tüm mülkün sahibi demektir.

Zerreden küreye, her şeyin sahibi Allah'tır.

Mülkünde ortağı yoktur, kendinden başka Mâlik yoktur.

Bir atomun da sahibi O'dur, vücûdun sahibi de O'dur.

Mal, mülk, mâlik, mâlikane, melek, meleke, aynı kökten
gelen kelimelerdir.

Mâlikâne ile mâlikhâne arasında ince bir anlam vardır.

Mâlikân, Mâlik olanın oluşturduğu yer...

Mâlikhâne ise, Mâlik olanın oturduğu, bulunduğu yer
anlamındadır.

Allah zâtıyla her bedende bulunur, bu mâlikhâne keli-
mesiyle ifade edilir.

Allah zâtıyla her bedende her an oluşum, işleyiş içinde-
dir, bu da mâlikâne kelimesiyle ifade edilir.

Bu kâinat Allah'ın hem mâlikânesidir hem de mâlikhâ-
nesidir.

Allah mâlikânesini, meleklerle idare eder.

Melek dediğimizde, her varlıktaki Allah'ın kuvveleridir.

Mâlik olan da Allah'tır.

Mâlik, görünen görünmeyen her şeyin sahibi demektir.

Mal kelimesiyle bağlantılı olduğundan dolayı, açığa çıkan varlığın sahibi demek daha doğrudur.

Çünkü açığa çıkan her varlık, mal-mülk diye adlandırılır.

İşte tüm varlığın ve tüm âlemin tek mâliki-sahibi Allah'tır.

Hazreti İbrâhîm kavmine, "mâlikiniz Allah'tır, On'a kul olun, şükür içinde olun" diye bildirdi.

İbrâhîm'in sözü tüm insanlığa idi.

وَإِنْ تُكَذِّبُوا فَقَدْ كَذَّبَ أُمَمٌ مِّن قَبْلِكُمْ وَمَا عَلَى
الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

Ve in tukezzibû fe kad kezzebe umemun min kablikum
ve mâ aler resûli illel belâgul mubîn

Ve in tukezzibû	: Eğer, yalanlarda kalırsanız,
Fe kad kezzebe	: Böylece oldu, yalanladı,
Umemun	: Ümmetler, topluluk, bir anneden gelen çoğalan,
Min kabli kum	: Sizden önce,
Ve alâ el resûl	: Üzerine, hakkında, için, yüce, resûl,
İla el belâg el mubîn	: Tebliğden başka, apaçık açıklayan,

Meâli 1: “Eğer hakikatleri yalanlarsanız, sizden önceki
ümmeşlerde yalanlamışlardı. Resûl’ün üzerine düşen sadece
hakikatleri apaçık tebliğ etmektir.”

Meâli 2: “Yalanlarla hareket edenler, kendi anne babala-
rından gelen yalanlara inanmışlardır, Hakikati ortaya koyan
kimsenin görevi hakikatin bilgisini apaçık beyan etmektir.”

Kâmil insanlar hep gerçekleri anlatmak için gayret gös-
termişlerdir.

Hazreti İbrâhîm de kavmine hakikati anlatmak için çırp-
pındı.

Yalanları, putperestliği kavmine anlattı.

Kur'ân'da "yalanlarda kalmayın, putlara tapmayın, İbrâhîm gibi hakikatleri arayın" diye bildirilir.

İbrâhîmî bakmak; anlamak, tanımak, şahit olmak için bakmaktır.

Hazreti İbrâhîm, Allah hakikatine erişti.

Ve her bir varlığın Allah'a bağlı olduğunu gördü.

Kulluk makamına erişti.

Takva içinde oldu.

Yâni Allah'ın varlığı karşısında kendine varlık isnat etmedi.

"Allah'ım sen varsın beni yokum" dedi.

Benlik gafletini terk etti.

Şunu çok iyi düşünmeliyiz "Saf masum çocuklara nasıl bir din anlayışı öğretiyoruz?"

Görünen varlığın yaratılışını ve yaratıcısını anlamak için mi?

Yoksa, emirler, yasaklar, ibadetler, cennet, cehennem diyerek, dinin hakikatini hiç öğretmediğimiz bir din anlayışı mı?

Allah korkusu, cehennem korkusu ile büyüyen bir çocuk, saf, temiz düşünebilir mi, anlamak, şahit olmak için bakabilir mi?

Çoğumuz, korkularla, emirlerle, yasaklarla büyütüldük.

Hiç şahit olmadığımız bir Allah inancı ile büyütüldük.

Bizlere öğretilen din anlayışıyla, bizim gibi inanmıyor diye karşıımızdaki yargıladık, kâfir saydık, cehennemlik saydık, onlara saldırdık, zulüm ettik.

Çoğumuz eksik aramak için yetiştirildik.

Çoğumuz yargılamak için yetiştirildik.

Çoğumuz karşıımızdaki insanın da bizim gibi bir yaratıcı tarafından yaratıldığını anlamak için bakmadık.

İbrâhîmî bakmak nedir?

İbrâhîm gibi gözlemlemek nedir?

İbrâhîm gibi yaratıcısını tanımak için bakıp gözlemek nedir? Öğrenmedik.

“Benim Rabbim kim, yâni beni vücûdlandırıran, benim vücûdumda her an işleyen kim?” diye düşündürülmedik.

Gel kardeşim:

“İbrâhîmî bakmak nedir?” bilelim.

Varlığın nasıl var olduğunu anlamak için varlığa bakarak düşünelim.

Yerlere göklere bakalım.

Bakalım, gözlemleyelim, işleyişi anlamak için tefekkür edelim.

“Nasıl var olduk, nasıl vücûdlandık?” düşünelim.

“Nereden geldik, nereye gidiyoruz?” düşünelim.

Kimseyi yargılamayalım.

İnsanların inançlarını, ibadetlerini onlara bırakalım, inançları küçük görmeyelim.

Kimsenin din anlayışını kerih görmeyelim.

Bakara Sûresi 256: “Lâ ikrâhe fîd dîni-Kimsenin din anlayışını kerih görmeyin.”

Akledelim, şahit olalım.

İbrâhîmî bakmak makamına erişmeliyiz.

Varlığın, var oluşun, var edenin hakikatini anlamak için İbrâhîm gibi bakmalıyız, onun gibi gözlemlemeliyiz.

İbrâhîmî bakmak makamına erişelim.

أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ إِنَّ
ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ

E ve lem yerev keyfe yubdiullâhul halka summe yuîduh
inne zâlike alallâhi yesîr

E ve lem yerev keyfe	: Bakıp da görmezler mi? Nasıl, ne şekilde,
Yubdiu Allah	: Başlangıç, köken, kaynak, ilk, Allah
El halk	: Halkiyet, var oluş, yaratılış,
Summe yuîdu hu	: Sonra, geri iade edecek, döndürecek, devam eder, o,
İnne zalike alâ Allah	: Muhakkak ki, işte bu, Allah
Yesîr	: Yürüyüş, kolay, akıp giden, hızlı, gizli, geceden gündüze,

Meâli 1: “Yaratılış Allah’tan başlar, sonra O’nunla devam eder. Muhakkak ki işte bu Allah için kolaydır. Yaratılışın nasıl olduğunu bakıp da görmezler mi?”

Meâli 2: “Bakıp da görmezler mi? Halk oluşun başlangıcı Allah’tır, sonra her şey O’na döner. Muhakkak ki her şey bir akış içinde Allah’tadır.”

Burada geçen “Yubdiu” kelimesi “Bedî” kelimesinden gelir. Allah’ın “El Bedî” esması vardır.

El bedî kelimesi; yaratılıştaki ilk başlangıç, ilk ortaya çıkış, ilk oluşum, her şeyin ilki, her şeyin kaynağı anlamlarına gelir.

Yâni tohumdan ilk filizin, filizden ilk yaprağın açığa çıkışı gibi, her varlığın ilk açığa çıkışında ve o ilkin varlığın bedenlerinde devam edişi “Bedî” esmâsının tecellisidir.

“El Bedî” esmâsı, Allah’ın bir varlığı yaratmadaki, eşsiz benzersiz yaratmasına işaret eder.

Mesela dünyada, bir insan diğer insana benzemez, bir varlık aynısıyla diğer varlığa benzemez.

Eşi benzeri olmayan yaratılışın incelikleri “Bedî” esmâsıdır.

Allah varlıktaki, fiil, sıfat, zâtının tecellileri ile benzersizdir.

Allah yarattığı varlığı aynısıyla bir daha yaratmaz.

Tüm halk oluşun kökeni Allah’ın rahîmiyet boyutudur.

Bir ağacın her şeyi tohumun özünde gizlidir.

Ağaç tohumun rahîmiyetinden süzülür gelir.

İşte burada geçen “yubdiu Allah halk” âyeti “yaratılışın kökeni Allah’tır” anlamındadır.

Her insan yaratılışın kökenini düşünmelidir.

Her çocuk yaratılışın hakikatini aramak için en saf duyguyla bakar.

Ve anne babasına sorular sorar.

Hepimiz çocuk iken annemize babamıza “Ben nasıl oldum, bu görünen âlem nasıl oldu?” diye sorular sorduk.

Ailemiz “Allah yarattı” dedi.

Ama yaratılışın nasıl olduğu öğretilmedi.

“Anne Allah nerede, ben onu görebilir miyim?” diye sorduk.

Çoğu anne baba çocuğuna “Allah görünmez, göklerde” dedi ve çocuğun saf sorgulamasının, anlamak istemesinin önüne geçti.

Onun için anne babaların hakikat yolunda eğitim görmeleri gerekir.

Gerekir ki çocuklarının sorularına, ilmin yeri olan varlık boyutuna ve çocukların kendi bedenlerine yönlendirilsin, aranan cevapların orada olduğu bildirilsin.

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ
يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

Kul sîrû fil ardı fânzurû keyfe bedeel halka summal-
lâhu yunşûn neşetel âhireh innallâhe alâ kulli şeyin kadîr

Kul sîrû fi el ard	: Anlat, gezin dolaşın, toprak, yeryüzü, beden,
Fe unzur keyfe	: Böylece bakıp görün, inceleyin,
Bede el halka	: İlk başlangıç, halk oluş, yaratılış, varoluş,
Summe Allah yunşû	: Sonra Allah, yükseltir, inşa, vücutlandırma, geliştirme,
En neşete	: İnşası, yapısı, vücûda getirme, bedeni,
El âhirete	: Sonunda, sonra,
İnne Allah	: Muhakkak ki Allah,
Alâ kulli şey kadîr	: Bütün her şeydeki kudrettir,

Meâli 1: “De ki: Yeryüzünü gezin dolaşın, yaratılış nasıl başlıyor bakıp görün, sonra Allah nasıl geliştiriyor, sonunda nasıl vücûda getiriyor anlayın. Muhakkak ki Allah bütün her şeydeki kudrettir.”

Meâli 2: “De ki: Halk oluşun nasıl olduğunu anlamak için yeryüzünde olan her şeye bakın gözlemleyin, Allah’ın varlığı nasıl inşa ettiğini, sonra da nasıl bedenlendirdiğini anlayın. Muhakkak ki Allah bütün her şeydeki kudrettir.”

Burada da belirtildiği gibi insan her zaman yaratılışı anlamak için düşünmelidir.

Çeşit çeşit varlık nasıl halk oluyor araştırmalıdır.
Düşünelim “unzurû keyfe bedeel halka” halk oluşumuz
nasıl oldu?

Nasıl yaratıldık?

Nereden geldik?

Nasıl şekillendik?

Nasıl bedenlendik?

Nereye gitmekteyiz?

“Halakal insâne min nutfе” Nahl Sûresi 4

“İnsan, bir nutfeden, bir özden, bir embriyodan yaratıldı.”

İnsan hücre hücre nasıl şekillendi?

Nasıl bedenlendi?

Asla unutmayalım.

Biz kendimizi var etmedik.

Kendimizi şekillendirmedik.

Kendimizi bedenlendirmedik.

Bu âleme kendimizi gönderen biz değiliz.

Doğumu, ölümü biz tasarlamadık.

Âyette belirtildiği gibi, yeryüzüne bakalım.

Halk oluş nasıl oldu düşünelim.

Biz nasıl var olduk anlamaya çalışalım.

Çeşit çeşit varlık nasıl var oldu anlamaya çalışalım.

Eğer var oluşunu anlayamazsak, benliğe düşeriz.

“Ben benim” der, kibre düşeriz.

Ve yaratıcıya karşı hasım oluruz.

“Fe izâ huve hasîmun mubin” (Nahl Sûresi 4)

Ve O'na karşı apaçık benlik içinde olursun, "ben de varım" egosuna kayarsın.

İnsan, annenin yumurtası ve babanın sperminin birleşimi ile hücre hücre, doku doku, organ organ halk edildi.

İnsan bu yaratımda zerre kadar muktedir olan değildir.

İnsan hiçbir hücrelerini yaratan, şekillendiren değildir.

İnsan bu gerçeği bilmeli ve edep içinde olmalıdır.

"Ben benim" demekten vazgeçmeli, yaratıcısını tanımalıdır.

"Allah hakikati nedir?" iyi düşünmelidir.

Dön kendine, bak bedenine.

Bu beden nasıl halk edildi de düşün.

Sen seni var etmedin.

Elini, ayağını sen oluşturmadın.

Gözünü, kulağını sen yapmadın.

Beynindeki muhteşem yapının zerresini sen yapmadın.

Gel, düşün sen nasıl yaratıldın?

Hangi kaynaktan geldin?

Gel yaratıcına karşı hasım içinde olma.

"Ben benim" deme.

Allah'ın ulviyetini gör, O'ndan ayrı olmadığını bil.

Sen seni yaratan değilsin.

Sen seni şekillendiren değilsin.

O mükemmel gözünün bir hücrelerini bile yaratan değilsin.

O mükemmel beyninin bir sinir hücrelerini yaratan değilsin.

Bedeninin hiçbir hücrelerini yaratan sen değilsin.

Gel düşün, "ben neyim?" de.

"Görünen varlık nasıl var oldu?" de.

Hakikat senin bedeninde gizli.

Gel düşün.

Gel oku, kendini anla.

Gel nasıl yaratıldın araştır.

Kendine kendinde şahit ol.

Hakikati kendinde bul.

Her bir varlıkta olan, tüm âlemde olan kudreti anlamaya çalış.

يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَشَاءُ وَإِلَيْهِ تُقْلَبُونَ

Yuazzibu men yeşâu ve yerhamu men yeşâ ve ileyhi tuklebûn

Yuazzibu	: Sıkıntı, azap, sıkıntı üzere olur,
Men yeşâu	: Kim, kimse, ister, isteyen,
Ve yerhamu	: Rahmet eder, rahîmler, merhamet üzere olur,
Men yeşâu	: Kimse, kim, ister, isteyen,
Ve ileyhi tuklebûne	: Ona, döndürüleceksiniz, döner durur, hareket etmek,

Meâli 1: “İsteyen kimse sıkıntılar üzere olur ve isteyen kimse merhamet üzere olur. Ancak O’nun varlığıyla hareket edersiniz.”

Meâli 2: “İsteyen kimse benliğin yolunda olur ve sıkıntılar çeker. İsteyen kimse de rahîmlerden gelen halk oluşu anlamaya çalışır, Allah’ın varlığı nasıl hareket ettirdiğini düşünür.”

Hakikate erişen insan mutlaka huzura erişecektir.

Atalarından gelen yargı dolu inanca yönelen insan ise nice huzursuzluklara kapılar açacaktır.

Eğer insan düşünmez, benlik içinde olursa, sıkıntılar çeker.

Ama Allah’ı tanır, O’na teslimiyet içinde, tevekkül içinde olursa, rahmete erişir.

Ayrımcılık, yargılama yolunu isteyen kimse ilâhi huzura eremez.

Kibir içinde olan kimse, Allah'ın ekberiyetini anlayamaz.

Bu âyeti genelde müellifler, "Allah dilediğine azap eder, dilediğine merhamet eder" diye çeviriyorlar.

Ankebût Sûresi 21. Diyanet İşleri Meali: O, dilediğine azap eder, dilediğine de merhamet eder. Ancak O'na döndürüleceksiniz.

Burada geçen "men yeşâu" kelimesini dikkatlice incelersek, sunulan anlamı daha iyi anlarız.

Men yeşâu; isteyen kimse, kim isterse demektir.

Men; kim, kimse, kişi demektir.

Şeâ; istek, istemek demektir.

Yeşâu; isteyen, ister demektir.

Allah ister diye çeviremeyiz.

İstek kula ait olan bir duygudur.

"Şea" istek anlamında kullanılır.

Allah irade edendir.

İsteyen kelimesini Allah'a mahsus kılamayız.

İsteyen kelimesini kullanırsak, Allah'ın samed esmasına uygun düşmez.

Allah hiçbir şeye muhtaç değildir.

İsteyen kelimesinde ise muhtaçlık vardır.

Allah irade eder.

İrade sıfatı da iyi anlaşılmalıdır.

İrade sıfatı varlığın yaratılışı ile ilgilidir.

Yâni bir tohumdan ağacın çıkması, Allah'ın irade sıfatının tecellisiyledir.

“Kün fe Yekün” irade sıfatıyla alakalıdır.

Allah’a mahsus olan “irade” kelimesidir.

İrade Allah’a mahsustur.

Tüm kâinat irade sıfatının tecellisidir.

Şeâ kelimesi kula nispet edilir.

İsteyen kimse varlıktaki hakikatlerle Allah’a yol bulur.

İsteyen kimse de atalarının yargı dolu yolunu tercih eder, kendi cehâlet anlayışına sapar.

Kişinin hakikatleri anlaması kendi bildiği cehâlet anlayışını bırakmasıylaadır.

Kişi kendi cehâlet bildiklerini bırakmazsa, anlatılan hakikatleri anlayamaz.

Çünkü anlatılan her şeyi kendi bildikleriyle tartar ve kendi bildikleri ağır basarsa kendi cehâlet anlayışına sapar.

Allah kimseye azap, sıkıntı, zulüm vermez.

Genelde müellifler, meâllerin çoğunda “Allah’ın azabı” diye çeviriyorlar.

Ama bazı yerlerde de aşağıda görüleceği gibi, “azab edecek değil” diye de çeviriyorlar.

Enfâl Sûresi 33 Diyanet: “Mâ kânallâhu muazzibehum-Allah onlara azap edecek değildir.”

Görüldüğü gibi burada, Allah kimseye azap etmez diye geçer.

Kur’ân bir yerinde Allah dilediğine azap eder, diğer yerinde Allah azap etmez diye meâl ediliyorsa, bu müelliflerin çevrimi ile alakalıdır.

Kur’ân bütünsel anlam içindedir.

Kur’ân’ın özünde çelişki yoktur.

Meâllerde varsa bu müelliflerin çevrimi ile alakalıdır.

“Allah zalimleri doğru yola iletmez” yerine, “zalim kimseler Allah’a yol bulamazlar” meâli daha uygun düşer.

Aynı şekilde, “Allah dilediğini saptırır, dilediğine hidâyet verir” meâli de çok dikkatlice incelenmelidir.

İbrâhîm Sûresi 4: “Fe yudillullâhu men yeşâu ve yehdî men yeşâ.”

Genelde bu âyeti mülelfler; “Allah, dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola iletir” diye meâl ediyorlar.

Diyanet Meâli: Allah, dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola iletir.

Tevhîd-i Kur’ân Meâli: “İsteyen kimse, Allah’ın hakikatlerinden kendi dalaletine sapar ve isteyen kimse de hakikatlere yol bulur.”

İşte “men yeşâu” âyetinin çevrimine dikkat edilmelidir.

Allah kimseye azap etmez, sıkıntı vermez.

Allah âlemleri rahmetiyle kuşatmıştır.

Ama insan, kibri, zalimliği terk etmediğimiz müddetçe, Allah hakikatine eremez, nice sıkıntılara düşer.

İşte bu bölümdeki âyette belirtildiği gibi, “yuazzibu men yeşâu ve yerhamu men yeşâ” isteyen kimse kibrin sıkıntı veren yolunda olur, isteyen kimse de rahmetin yolunda olur.

İnsan neyi istediğine dikkat etmelidir.

İstediğin şeyin, hakikat olup olmadığına dikkat etmelidir.

Çünkü insan tercih ettiği şeylerle sınanacaktır.

Tercih ettiği şeyler onun kaderi olacaktır, yolu olacaktır.

Eğer inanç diye atalarından gelen yargı dolu alanı seçerse, kibir içine düşecektir.

وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَمَا
لَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِن وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ

Ve mâ entum bi mucizîne fîl ardı ve lâ fîs semâi ve mâ lekum min dûnillâhi min veliyyin ve lâ nasîr

Ve mâ entum bi mucizîn	: Siz değilsiniz, aciz, kaçış, kurtulan, aciz olan, güçsüz,
Fî el ardı	: Yeryüzünde, toprak, beden,
Ve lâ fi el semâi	: Yok, göklerde,
Ve mâ lekum min dûni Allah	: Sizin yoktur, Allah'tan başka,
Min veliyyin	: Dostunuz, veli,
Ve lâ nasîr	: Yok, yardımcı,

Meâli 1: "Siz gücünüzün sahibi değilsiniz. Göklerde ve yerde olanların da kendi güçleri yoktur. Sizin Allah'tan başka dostunuz olmaz ve yardımcınız da yoktur."

Meâli 2: "Siz aciziyetinizi bilin. Size, yerlerde ve göklerde Allah'tan gayrı bir dost, bir yardımcı olmadığınızı bilerek yaşayın."

Yerde gökte olan hiçbir varlığın kendine ait gücü yoktur.

Varlıktaki güç kuvvet sahibi Allah'tır.

İnsan kendindeki gücü kendine nispet etmemelidir.

İnsan acizyetini bilmeli ve o şuurda yaşamalıdır.

İnsan acizdir, ama kendini aciz hissetmemelidir.

Çünkü insan Allah'ın kudretiyle ayakta durur.

Allah'ı dost edinen insan Allah'ın gücüyle güçlenir.

İnsan neden acizdir?

İnsan muhtaçtır, acizdir.

İnsan kendi bedenini var eden, o bedeni işleten değildir.

Kendi bedeninde olan kan dolaşımını yapan değildir.

Nefes alıp vermeyi yapan değildir.

İnsan, kendi bedenine muktedir değildir.

İnsan ölümlüdür.

İnsan ölümü engelleyen de değildir.

Bir ağaç, kuş, toprak, bitkiler, su, hava, hayvanlar, insan olmadan yaşayabilir.

Ama insan onlar olmadan, hatta topraktaki bir mineral bile olmadan yaşayamayız.

İşte insan her zaman, havaya, suya, toprağa, bitkilere, hayvanlara muhtaçtır.

İnsan her zaman acziyetini bilerek yaşmalıdır.

Tenezzül ve tevâzû içinde olmalıdır.

İnsan her zaman şu duygularla yaşmalıdır.

“Allah'ım! Beni kimseye muhtaç etme, her an kendine dayandır, senden beklettir, seni dost edindir, senden yardım beklettir, çok çalışmamı, üretmemi, ihtiyacı olanlara koşmamı nasip et ya Râbbi.”

“Allah'ım! Sen noksansızsın, kusursuzsun, hiçbir şeye muhtaç değilsin, biz ise muhtacız, eksikiz, kusurluyuz, aciziz, bu şuurdan kopmamıza izin verme ya Râbbi.”

Bu bölümde geçen “min dūnillâhi min veliyyin ve lâ nasîr” “Allah'tan başka dost, yardımcı yoktur” âyeti iyi anlaşılmalıdır.

Allah'ın “el velî, el nasr” esması vardır.

Yâni dost olan, yardımcı olan Allah'tır.

Velî; dost olan, yakın olan, yanında olan, kontrol eden, yardımcı olan, nimet veren, huzur veren, anlamlarındadır.

Velî, her an vücûdumuzda bize dostluğunu gösterir, o da ancak Allah'tır.

Vücûdumuzun işleyişini yapar, bizi besler, sular, uyutur, düşündürür, şahit eder, lütûflarını sunar, her an bize yardımcı olur, işte tüm bunları yapan Allah'tır, Allah bizi veli esmâsıyla kuşatır, dostluğunu her an gösterir.

Kur'ân'da, birçok yerde "Allah'tan başkasını veli, evliya edinmeyin" âyeti vardır.

Kehf Sûresi 17: "Men yehdillâhu fe huvel muhted ve men yudlil fe len tecide lehu veliyyen murşidâ."

Meâli: "Allah'a yol bulan kimse, işte o doğru yolu bulan kimsedir ve hakikatlerden sapan kimse ise, onun için yine de Allah'tan başka doğru yolu gösteren bir dost bulamazsın."

Bakara Sûresi 107: "Ve mâ lekum min dûnillâhi min veliyyin ve lâ nasîr."

Meali: "Ve size Allah'tan başka bir dost ve yardımcı da yoktur."

Zümer Sûresi 3: "Vellezînettehazû min dûnihî evliyâ."

Meâli: "Ondan başka evliya edinenler."

Mâide Sûresi 55: "İnnemâ veliyyu-kum Allah."

Meâli: "Siz ancak Allah'ı dost edinin."

Şurâ Sûresi 6: "Vellezînettehazû min dûnihî evliyâllâhu hafîzun aleyhim ve mâ ente aleyhim bi vekîl."

Meali: "Allah'ı bırakıp da başkalarını evliya edinen kimseler ise, kendilerini koruyanı bilemezler ve sen onlara vekil olacak değilsin."

Şûrâ Sûresi 9: “Emittehazû min dûnihî evliyâe fallâhu huvel velîyyu ve huve yuhyîl mevtâ ve huve alâ kulli şeyin kadîr.”

Meâli: “Yoksa O’ndan başka dostlar mı edindiler? Oysa Allah, O’dur dost olan ve O’dur hayat veren, ölümü sunan ve O bütün her şeydeki kudrettir.”

Kişi, Allah’ın dostluğunu unutmamalıdır, Allah’ı dost edinmelidir.

A’râf Sûresi 196: “İnne veliyyiyallâhullezî nezzelel kitâbe ve huve yetevelles sâlihîn.”

Meâli: “Muhakkak ki her varlığın bir kitap olarak sunulduğunu anlayan kimseler, Allah’ı dost edinirler ve sâlih kimselerden olup, sorumluluk sahibidirler.”

Velî kavramını çok iyi anlamalıyız.

Allah’ın dostluğu nedir? Bunu çok iyi anlamalıyız ve varlık boyutunda buna şâhit olmalıyız.

Şöyle düşünelim: Uyuduğumuz zaman, bedenimizde nefes alıp vermeyi devam ettiren, kâlbimi attırmayı devam ettiren, hücrelerimizi çalıştıran, bedenimizdeki sindirimi ve boşaltımı yapan kimdir? Elbette Allah’tır.

Allah’tan başka bu işleyişi yapan var mıdır? Elbette yoktur.

Bize bizden yakın olup, dostluğunu, yardımını her an gösteren Allah’tır.

Allah’ın dostluğunu bırakıp, dünya malını mülkünü, şanını şöhretini dost edinmemeliyiz.

Allah’ın varlıktaki dostluğunu anlayan, her varlığa dostça davranır.

Allah’ı dost edinenler birbirine dosttur, arkadaşdır.

Allah’ı dost edinenler çevresine dostça davranırlar.

Allah, dostluğunu herkese sunar, inkâr edene de, iman edene de sunar.

Allah, alıp verdiği her nefeste her kimseye “Sendeyim ya kulum, sendeyim ya kulum, beni anla, beni tanı ya kulum” diye onun bedeninden seslenir.

İnsanın nefes alıp vermesi, kâlbini atması, gözünün görmesi, kulağının duyması, tüm vücûdunun her an çalışıp durması Allah’ın dostluğu değil midir?

Bir kişi inkâr etse de Allah dostluğunu yine de eksik etmez, ona da her nefeste, tüm vücûdundan seslenir.

Allah’ta kin, kırgınlık, dargınlık olmaz.

İman eden kimse Allah’ın dostluğunu anlar, o hep dostluk üzere olur.

Onun kâlbî huzur içindedir, sabırlıdır, güler yüzlüdür, dilinden hep hakikatler hep güzel sözler dökülür.

Biri ona kötülük yapsa o iyilikle karşılık verir.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَئِكَ يَئِسُوا مِنْ
رَحْمَتِي وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

Vellezîne keferû bi âyâtillâhi ve likâihî ulâike yeisû min rahmetî ve ulâike lehum azâbun elîm

Ve ellezîne keferû	: Hakikatleri görmemezlikten gelip örtenler,
Bi âyâti Allah	: Allah'ın âyetleri, işaretleri, delilleri,
Ve likâi hi	: Onun birliğini, tevhîd, buluşmak, birliğe ermek, kavuşmak,
Ulâike yeisû	: İşte onlar, ümitsiz, moralsiz,
Min rahmetî	: Rahmetimden, esirgemek, tüm sıfatları sunmak,
Ve ulâike lehum azab elîm	: İşte onlar, acı bir sıkıntılıdır,

Meâli 1: "Allah'ın âyetlerini ve O'nun birliğini görmemezlikten gelip örtenler, işte onlar rahmetimizin ümitsizliği içinde ve işte onlar acı sıkıntılıdır."

Meâli 2: "Allah'ın varlıktaki tecellilerini görmezden gelen, her an O'nunla bir olduğunu anlayamayan kimseler, işte onlar bir karamsarlık içinde, rahmetten uzaktırlar. İşte onlar sakıntılıdır."

İnsan her zaman Allah'ın kendinden ayrı olmadığını bilmelidir.

İnsan her zaman varlıktaki Allah'ın kendini ispat eden âyetlerine-delillerine sarılmalıdır.

Burada geçen "likâi" kelimesi; kavuşmak, buluşmak, birlik içinde olmak anlamındadır.

İnsan Allah ile bir olduğunu unutmamalıdır.

Birliğin şuuruna erişmek için gayret etmelidir.

Allah'a kavuşmak, Allah'ın kendinde olduğunun şuuruna erişmektir.

Yoksa Allah ayrı yerde insan ayrı yerde değil ki kavuşma olsun.

Kavuşmak, erişmekten maksat, hakikatlere kavuşmaktır.

Kavuşmak, bir damlanın ummana kavuştuğu, karıştığı gibi insanın Allah'a kavuşma yolculuğu, Allah hakikatine erişme yolculuğudur.

Kavuşma yolculuğunun adı miraçtır.

Miraç; enfüsî âlemimizde aslımıza ulaşma yolculuğudur.

Miraç; varoluşun hakikatine ve varoluşta var edene erişme yolculuğudur.

Miraç; bedendeki tecellilere şâhit olma yolculuğudur.

Miraca erenler, Allah hakikatine şâhit olanlardır.

Kendi benliklerinden geçip, Allah'ın ulviyetine erişenlerdir.

İnsanın yaşam gayelerinden biri, varlığın hakikatlerini anlamaya çalışmak olmalıdır.

Allah'tan hiçbir zaman ümit kesmemelidir.

Yeis içine düşmemeye gayret göstermelidir.

Allah'a tevekkül içinde olanlar, karamsarlığa, umutsuzluğa kolay kolay düşmezler

Allah hakikatine eren, mü'minlik makamına erecektir.

Allah'tan emin olan, O'na tevekkül içinde olur.

O'nu vekil ediniz.

Tevekkül sahibi olan umutsuzluğa düşmez.

Kaygılar içinde olmaz.

Tevekkül sahibi olan dünya çıkarı için kimseye zulmetmez.

Tevekkül sahibi olan kimsenin hakkını yemez.

Peki, tevekkül nedir?

Kimdir tevekkül sahibi?

Tevekkül; vekîl kelimesinden gelir.

Tevekkül; vekîl edinmek, güvenmek, dayanmak demektir.

Tüm varlığıyla yaratıcısına teslim olmak demektir.

Her şeyin sahibi olan Allah'tan beklemek demektir.

Başına ne gelirse gelsin bundan ders çıkarıp, hikmetini aramak demektir.

Allah'a bağlanıp O'na güvenmek demektir.

İşte tevekkül ehli Allah'a güvenir, O'na dayanır, asla O'ndan ümidini kesmez.

Kendi benliğine dayanan, kibir içinde olan kimse ise zaman zaman karamsarlığa, ümitsizliğe düşer.

Ve kibrinden gelen nice sıkıntılara düşer.

Onun için insan, Allah hakikati iyi bilmelidir.

Varlığın kendinde olan âyetlere yönelmeli ve hakikati araştırmalıdır.

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ
فَأَنجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

Fe mâ kâne cevâbe kavmihi illâ en kâlûktulûhu ev har-
rkûhu fe encâhullâhu minen nâr inne fi zâlike le âyâtin li
kavmin yuminûn

Fe mâ kâne cevâbe	: Böylece, olmadı, cevap,
Kavmihi	: Onun kavminin,
İllâ en kâlû	: Ancak, dediler,
Katele hu	: Öldürün, yok edin, yazık etmek, zarar, onu,
Ev harrika hu	: Veya, yada, yakın, yarmak, hararet, sıcak,
Fe encâ hu Allah	: Böylece, kurtuluş, aydınlık, necat bulmak, o, Allah
Min el nâr	: Ateş, nur, ateş hali, cehaletin ateşi, yakıp yıkıcı hâl,
İnne fi zâlike le âyâtin	: Muhakkak işte bu, elbette âyetler, delil, işaret,
Li kavmin yuminûn	: Kimseler, kavim için, insanlar için, inanan, mü'min,

Meâli 1: “Böylece İbrâhîm’in kavminin ona bir cevabı
olmadı. Ancak dediler ki: Onu öldürün ya da yakın. Böylece
İbrâhîm; yakıp yıkıcı haller olan o cehalet ateşinden, Allah’a
sığınarak kurtuldu. Muhakkak ki işte bunlarda inanan kim-
seler için elbette işaretler vardır.”

Meâli 2: “İbrâhîm böylece hakikatleri kavmine anlattı. Kavmi ona cevap veremedi. Sadece dediler; onu öldürün, ya da bir ateşe atın. İbrâhîm onların kibir ateşinden Allah’a sığınarak kurtuldu. İşte bunların içinde iman ehilleri için nice işaretler vardır.”

Hazreti İbrâhîm, kavmine yerlere göklere bakmalarını, kendi yaratılışlarını anlamarını tavsiye etti.

Putlar edinmemelerini anlattı.

Kibre düşmemelerini öğütledi.

Kendilerini var edeni düşünmelerini öğütledi.

Hazreti İbrâhîm, kendi yaşadığı kavme hakikatleri hiç bıkmadan anlattı.

Lakin kavmi ona inanmadı.

İbrâhîm’e zulüm etmek için davrandılar.

Bir ateş hazırladılar, İbrâhîm’i ateşe attılar.

Kıssada böyle anlatılır.

Nemrut’un ateşi iyi bilinmelidir.

Kişinin kendi nemrutluğu iyi bilinmelidir.

Nemrut, kibir hastalığına tutulmuş kişidir.

Meret yâni hastalık kelimesi buradan gelir.

Nemrut, meret olmuş demektir.

Yâni kibir, benlik hastalığına kapılmış olan demektir.

وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ مِّن دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا مَّوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي
 الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُم بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ
 بَعْضُكُم بَعْضًا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّن نَّاصِرِينَ

Ve kâle innemettehaztum min dûnillâhi evsânen me-
 veddete beynikum fîl hayâtid dunyâ summe yevmel kıyâ-
 meti yekfuru badukum bi badın ve yelanu badukum badan
 ve mevâkumun nâru ve mâ lekum min nâsırîn

Ve kâle inne ma ittehaztum	: Dedi, doğrusu, değil, şey, edindiniz, sarıldınız,
Min dûni Allah	: Başka, onu bırakıp da, Allah'tan başka,
Evsânen	: Putlar, aslı olmayan şeyler, sûretler,
Meveddete beyni kum	: Sevgi, muhabbet, sevgi bağı, aranızda,
Fi el hayâti ed dunyâ	: Dünya hayatında, yaşam,
Summe yevme el kıyâmeti	: Sonra, diriliş günü, gün, diri olan, ölünceye kadar,
Yekfuru	: Görmemezlikten gelecek,
Badukum bi badın	: Bazınız bazınıza, birbirinizi, bir başkasını,
Ve yelanu	: Rahmetten uzaklaştıran, leâne, düşmek, uzaklaşmak,

Badukum badan	: Bazınız bazınızı, birbirinizi, bir başkasını,
Ve mevâ kum el nâru	: Barınağınız, bulunduğunuz hal, sizin dönüş yeriniz, ateş,
Ve mâ lekum min nasır	: Sizin için yoktur, bir yardımcı,

Meâli 1: “İbrâhîm dedi ki: Sizler, dünya hayatına fazlaca sevgi muhabbet beslediğinizden dolayı, Allah’ı bırakıp putlar edindiniz. Sonra ölünceye kadar hakikatleri anlamada birbirinize engel olursunuz ve birbirinizi rahmetten uzaklaştırırsınız ve sizlerin bulunduğu yer ateştir ve sizlere bir yardımcı da yoktur.”

Meâli 2: “İbrâhîm kavmine dedi ki: Allah’ı bırakıp başka şeylere bağlandınız, edindiğiniz putlara sevgiyle yaklaştınız, putlara tapmaktan hakikatleri göremediniz, ölünceye kadar bu hallere sarıldınız, birbirinize hakikati anlama konusunda engel oldunuz, rahmetten uzaklaştınız, ateşe yaslandınız, birbirinize yardımcı da olmadınız.”

Hazreti İbrâhîm, kavmine edindikleri putları açıkladı. Kendi çıkarları için putlar edindiklerini anlattı.

Burada geçen “evsan” kelimesi; varlığın sûret yönü, taş yönü, putlar, heykeller anlamlarına gelir.

Evsan, varlığın sûret yönünde kalıp özünü görememek demektir.

Taştan, ağaçtan, topraktan yapılan heykellere de evsan denilir.

Burada geçen “evsan” kelimesi, edinilen putlar anlamındadır.

Yâni Allah’ı bırakıp başka şeylere bağlanmak, kulluk etmek demektir.

Kişi, edindiği putları düşünmelidir.

Hepimiz kendimizdeki putların etkisi altında hareket ediyor olabilir miyiz?

İnançlarımızı, bildiklerimizi, isteklerimizi, duygularımızı, makamları putlaştırıyor ve onların etkisi altında yaşıyor olabilir miyiz?

Atalarımızdan gelen inançları putlaştırıyor olabilir miyiz?

Duygularımıza esir olup onları putlaştırıp, başkalarına zarar veriyor olabilir miyiz?

Sevgiyle yaklaşmamızın altında başka amaçlar yatıyor olabilir mi?

Taşıdığımız kimlikleri başkalarına büyüklük taslamak için kullanıyor olabilir miyiz?

İstek ve duygularımızı çıkar uğruna, başkalarından yararlanmak için put haline getirip tapıyor olabilir miyiz?

Hepimizde bulunan, “Lat, Menat, Uzza, Hubel” putlarını bir bir incelersek:

El lat-El lah putu inancı:

El lat-El lah putu; atalarından gelen din, ibadet, Allah adına gelen bilgileri doğru bilmek ve bunları diğer inançlara göre kıyaslayıp, kendi inancını üstün görüp, kendi inancını put haline getirmektir.

İnandığı ama şahit olmadığı Allah'ı put haline getirmektir.

Furkân Sûresi 43. âyeti buna işaret eder; “E raeyte men nittehaze ilâhehu hevâh-hevâsını ilâh edinmeyi anladın değil mi?”

Kişi, atalarından miras olarak gelen bilgilere inanır, hevâsına göre, aktarılan bilgilere göre inandığı Allah'ı put haline getirir.

Kendi inancını üstün görür, kendi inandığı Allah'ı kendi yanında görür.

Diğer inançlarda olan kişileri cehenneme atacağına ve onları cezalandıracağına inanır.

İnandığı Allah'ın onu ayrı bir özellikte, ona üstünlük verdiğiğine inanır.

Kimi kendini Müslüman, kimi Mûsevi, kimi İsevi olarak özel yarattığına inanır ve kendini diğerlerinden üstün görür.

İşte asıl yaratıcıya değil de, atalarından bir mirasla gelen hevâsına göre inandığı bir Allah'a inanır.

İşte bu inanca “El lat-El lah” putu inancı denir.

Mü'minûn Sûresi 68: “Onlar hakikatlerin sözlerini hala düşünmezler mi? Yoksa onlara sunulan, önceki atalarından gelen aslı olmayan şeyleri yeterli mi görürler?”

Kişinin diğer edindiği put da “Menat-Mena-Men” putudur.

Menat-Mena-Men kelimesinin; Mina, Minna, Men, Menân, Menun kelimesi ile bağlantılı olduğuna inanılır.

Benlik, şahsiyet, kimlik, kişi anlamlarına gelir.

Burada anlıyoruz ki, ama kişinin kendi şahsiyetini ama bazı şahsiyetleri, kimlikleri daha yüce görüp ön plana çıkarmak “Menat putu” meydana getirmektir.

Her varlıktaki, o varlığı tutan ilâhi kimliğe “Zât” diyoruz.

Ve tüm varlığı tutan kimlik Allah'ın kimliğidir.

Allah'ın kimliği “Ene-Ben” kimliğidir.

Kişinin kendi bedenindeki kimlik Allah'ın kimliğidir.

Kişi kendi bedenini kendine nispet ettiği an, ben ego-suna düşer.

İşte bu da “Men-Menat” putudur.

Menat'ın ölüm, kader tanrıçası olduğuna inanılır.

Ölen kimseyi Mûsâlla taşından alıp ona binek olup, ahi-rette, rehber olan, yol gösteren, yöneticilik, idarecilik yapan tanrıça olduğuna inanılır.

İngilizcedeki “manager” kelimesi de buradan geliyor olabilir.

İşte kişi;

Kendi millet kimliğini,

Kendi cinsiyet kimliğini,

Kendi inanç kimliğini,

Kendi aile kimliğini,

Kendi meslek kimliğini,

Kendi toplum kimliğini,

Kendi mezhep, tarikat, cemaat kimliğini, üstün görürse, bu durumu ilâh edinmiş, put edinmiş demektir.

Ve kişi bu kimliklere göre kendini üstün görmeye başlarsa, kendi menat putunu oluşturmuş olur.

Ve artık bu putu yıkmadığı müddetçe bir ömür bu putun etkisi altında kendi kimliklerini, diğer kişilerden üstün görür.

Onun için Yunus Emre; “72 Millete aynı gözle bakmayan, halka müderris olsa, Hakk’a asidir” yâni her varlığa Hakk’ın kimliğiyle bakmayan putperesttir demek istemiştir.

Nisâ Sûresi 36: “Muhakkak ki kendini üstün gören, kibirlilik içinde olan kimselerde Allah sevgisi yoktur.”

İnsanın diğer edindiği put “Uzza-Aziz” putudur.

Uzza, “El Aziz” kelimesinden gelir.

Aziz, yüce olan demektir.

Kişi; mesleki alanda, inanç alanında, sosyal alanda, bilgi alanında, makam alanında ve diğer alanlarda kendini yüce görürse, kendi uzza putunu oluşturmuş olur.

Cümle varlıkta aziz olan yâni tüm nitelikleriyle yüce olan Allah'tır.

Eğer kişi kendini, yaratılan diğer varlıktan yüce görmeye başlarsa kendi uzza putuna tapıyor demektir.

Bu durumda kişi kendi uzza putunu oluşturmuştur.

Aziz gördüğümüz, yüce gördüğümüz, evliya gördüğümüz her kişiye yücelik verip Allah ile aramıza giriyorsa, bu durum uzza putunu oluşturur.

Kendini efendi, şeyh, evliya, veli, mürşit gören, yâni kendini yüce görüp başkasına hor bakan her kişi kendindeki uzza putuna bağlıdır.

Çünkü aziz olan, yâni yüce olan, her varlıkta sonsuz nitelikleriyle yüceliğini gösteren zâtı mutlak olan Allah'tır.

Allah'ın yüceliğini görmeyip, bir kulu yüce görme durumu, Allah'ın her varlıktaki yüce niteliklerini göremeyip, yalnızca bir kişiye ya da kişilere ya da mekâna ya da eşyaya yücelik nispet etmek,"Uzza" putculuğudur.

Bir kişiye, bu kimse çok yüce demek, Allah'ın yüceliğinin yanında ona da yücelik nispet etmektir. İşte bu putperestliktir.

Vakîâ Sûresi 5: "Kendini büyük görenler zarar verdikçe zarar verir."

Kişinin diğer oluşturduğu bir put da "Hubel-Hub el" putudur.

Hub kelime olarak; sevgi, ilgi, alaka, güzel, hoş, iyi anlamlarına gelir.

Mekkeli müşriklerin en önemli yüce gördüğü putlardan biri "Hubel" putudur.

Bir kişiye asıl niyetini saklayıp, sevgiyle, iyilikle yaklaş-
sıp asıl amacını gerçekleştirmek için olan davranış hubel
putçuluğudur.

Bir kişiye güler yüzlü, sevgi diliyle, iyi biriymiş gibi yak-
laşsın, asıl niyetini en son ortaya koymanın adı hubel putçu-
luğudur.

Bir kişi gerçek niyetini hiç bir zaman belli etmeden, sevgi
içindeymiş gibi tatlı dille ikna edici yaklaşabilir.

Oysa kişinin asıl niyeti kendi çıkarıdır, kendi putuna
hizmettir.

Sevgi içinde yaklaşanlara asıl niyetlerini bilmeden, asla
kanmamalıyız.

Şeytani hallerde olan kişinin kandırmak için yaptığı en
büyük oyun sevgi oyunudur, tatlı dil oyunudur, güler yüz
oyunudur, gözyaşı oyunudur.

İşte kendi çıkarı için sevgi içinde davranıyor görünmesi
hubel putuna taptığından dolayıdır.

İşte kişi, kendi içindeki çıkarlarına yâni kendi egosuna
göre edindiği putlara göre hareket ederse, kişinin edindiği
putlar, lat putu, menat putu, uzza putu, hubel putudur.

Âl-i İmrân Sûresi 185: “Dünya hayatının çıkarında olan-
lar ise, bir egodan başka bir şey elde edemezler.”

Tûr Sûresi 32: “Yoksa onların akılları kendi hevâlarına
göre mi hareket ediyor? İşte onlar, kendi varettikleri put-
lara tapıyorlar.”

Anlıyoruz ki, putçuluk kişinin kendi çıkarları için sığın-
dığı kendi duygularıdır.

Bu dört put kişiyi esir alır.

Dördü de esir alınmadığı müddetçe, kişi bu putlara esir
olarak yaşar.

Bu dört puttan biri kalsa bile, o kalan put diğer dört putu uyandırır.

İşte Hazreti İbrâhîm'in kavmine; "Allah'ı bırakıp putlar edindiniz" sözünü kendimizde bulmalıyız.

Edindiğimiz putların ne olduğunu anlamaya çalışmalıyız.

فَأَمَّنَ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَىٰ رَبِّي إِنَّهُ
هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

Fe âmene lehu lût ve kâle innî muhâcirun ilâ rabbî in-
nehu huvel azîzul hakîm

Fe amene lehu Lût	: Böylece, inandı, ona, Lût
Ve kâle innî	: Dedi, ben,
Muhâcir	: Göç eden, hicret, yönelme, bir yerden bir yere,
İla rabb	: Rabbime, beni vücûdlandırana,
İnnehu huve el azîz	: Şüphesiz, o, tüm değerlerin yüce sahibi, ulu,
El hakîm	: Hâkim olan, her şeye hâkim olan,

Meâli 1: “Sonra Lût ona inandı ve dedi ki: Muhakkak ki ben Rabbime yöneleceğim, şüphesiz O, tüm değerlerin yüce sahibidir, tüm varlığa hakîm olandır.”

Meâli 2: “Lût, İbrâhîm’e inandı ve dedi ki; ben de senin gibi Rabbimi arayacağım. Muhakkak ki O azîz olandır, hakîm olandır.”

Hazreti İbrâhîm’e kavminden olan Lût inandı.

Lût, Hazreti İbrâhîm’in kardeşi Haran’ın oğlu diye bilinir.

İbrâhîm sonrası Tevhîd hakikatini insanlığa sunmaya devam etmiştir.

Lût da, atası İbrâhîm gibi Rabbini aramış ve Tevhîd şuruna erişmiştir.

Burada geçen “muhâcirun ilâ rabbî”; Rabbine hicret etmek, Rabbine yönelmek anlamına gelir.

Muhacir hicret kelimesi ile bağlantılıdır.

Hicret; hicr, hicret, muhacir, hacir, hacc aynı kökten gelen kelimelerdir.

Hicret; bir yerden bir yere göç etmek, yolculuk etmek, manevi yolculuk, cehaletten İrfânîyete geçiş, Hakk’a yönelmek gibi anlamlara gelir.

Hicret; İbrâhîm olup Hakk’a yönelmektir.

Muhacir; hicret eden, yönelen, göç eden, Hakk’a olan yöneliş demektir.

Hacc Sûresi 58: “Vellezîne hâcerû fî sebîlillâhi.”

Meâli: “Allah’ın hakikatlerinin arayışında yol alan kimseler.”

Muhacir;

Cehaletten irfaniyete olan yolculuk...

Kötülükten rahmete olan yolculuk...

Bedenden Ulvî Âleme olan yolculuk...

Kulluktan Hakk’a olan yolculuk...

Rabbe yönelmek...

İlme dayalı bir bilgiden diğer bir bilgiye ilerlemek gibi anlamlara gelir.

Her insan nasıl yaratıldığını düşünmelidir.

Ve yaratıcısını aramalıdır.

Lût da; “kâle innî muhâcirun ilâ rabbî” ben de Rabbime yöneleceğim demiştir.

Rabb ne anlama gelir?

Râb esmâsı; Allah’ın her bedendeki, bedeninin sahibi ve o bedendeki işleyişin esmâsıdır.

Allah’ın, bir vücûddaki karşılığı “Rabb” esmâsıdır.

Yâni bir vücûdun sahibine Rabb denir.

Tüm vücûdların sahibine Allah denir.

Allah'ın, bir vücûddaki sahipliği "Rabb" esmâsıdır.

Tüm âlemlerin sahibi Allah'tır, Allah'ın bir vücûddaki sahipliği Rabb'dır.

Onun için, bir evin sahibine de "Rabbü'l dâr" denir.

Bir malın, bir mülkün, bir sermayenin sahibine de "Rabbü'l mâl" denilir.

Rabbim kelimesi, efendim anlamında da kullanılmıştır.

İnsanın bedeninin efendisi Allah'tır, bedendeki Allah'ın efendi boyutu Rabb'dır.

Gönüllerin efendisi ise, Muhammed nûrudur.

Rabb, ribâ, râbîta kelimeleri aynı kelime kökünden gelir.

Rabb;

Bedeni oluşturan, bedeni işleten, bedeninin Zâtı...

Beden boyutundaki Allah'ın işleyişi...

Vücûdlandırıran, şekillendiren, biçimlendiren...

Terbiye eden, yâni bedeni en ince bir biçimde şekillendiren, anlamlarına gelir.

Şöyle düşünelim, bir tohumda Rabb esması gizlidir.

Ne zaman tohumdan ağaç adım adım açığa çıkmaya başlar, işte Rabb esması orada tecelli eder.

Allah, Rabb esmasıyla, ağacı şekillendirir, terbiye eder, işletir, sıfatlandırır.

İşte, kişinin vücûdunu şekillendiren, yâni kişiyi vücûdlandırıran ve her an o vücûdda işleyişiyle kendini gösteren, vücûdu tutan, Allah'ın kişideki adı Rabb'dır.

Her vücûdu tutan Allah'ın vücûd boyutundaki karşılığı Rabb'dır.

İşte "Rabbime yöneleceğim" demek, "bedenim nasıl var oldu, nasıl şekillendi, bedenimi var eden kimdi?" sorularının cevabını aramaktır.

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ
النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ وَآتَيْنَاهُ أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي
الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ

Ve vehebnâ lehû ishâka ve yakûbe ve cealnâ fî zurriyye-
tihin nubuvvete vel kitâbe ve âteynâhu ecrehu fîd dünyâ ve
innehu fîl âhireti le mines sâlihîn

Ve vehebne lehû	: Başıladık, hediye, bahsettik, ona,
İshak ve Yâkûb	: İshâk ve Yâkûb,
Ve ceal na	: Kılmak, yapmak, sunmak, vermek, biz,
Fi zuriyethi	: Onun neslinden,
El nubuvet	: Hakikatleri bildirenler, haberciler,
Ve el kitâbe	: Kitâb, hakikatlerin sözleri,
Ve âteynâ hu	: Verdik, sunduk, o
Ecre hu	: Onun ecrini, karşılığını, mükâfat,
Fî el dünyâ	: Dünyada, yaşamlarında,
Ve inne hu fi el âhîret	: Muhakkak, o, sonunda, son anlarına kadar,
Le min el sâlihîn	: Elbette, dosdoğru hak yolunda olanlardan,

Meâli 1: “Ona İshâk’ı ve Yâkûb’u bahsettik ve onun nes-
linden Bizi anlatanlar açığa çıktı, hakikatleri ve her varlığın
bir kitap olduğunu bildirdiler. Yaşamlarında sunduğumuz

hakikatlerin karşılığını onlar buldular ve onlar, son anlarına kadar dosdoğru hak yolunda çalışanlardan oldular.”

Meâli 2: “İbrâhîm’e İshâk’ı ve Yâkûb’u bağışladık. Onun zürriyetinden hakikatleri bildirenler geldi. Onlara yaşamları boyunca nice ecirler sunduk, kitâbdan hakikatler sunduk ve onlar son anlarına kadar sâlih kimselerden oldular.”

Burada geçen “O’na İshak’ı ve Yâkûb’u bahşettik” âyetinde O’na diye hitap edilen, Hazreti İbrâhîm’dir.

İshak, İbrâhîm’in oğludur.

Yâkûb da İshâk’ın torunudur.

Yâkûb’un diğer bir adı da İsrâîl’dir.

İsrâiloğulları, Yâkûb’un oğulları demektir.

Hazreti İbrâhîm’in yolunu takip edenler kâmil insanlardır.

Kâmil insanlar; Allah hakikatine erenlerdir.

Allah’ın zâtında fâni olanlardan olanlardır.

Allah’ın rûhunda bâki olanlardan olanlardır.

Allah’ın nûrunu giyinenlerden olanlardır.

Tüm resûl nebîlerin makamlarını görenlerdir.

Muhammedî mertebeye erenlerdir.

Hakk deryasına karışanlardır.

Nice mânâyâ erenlerdir.

Hakk’ın vahyinden duyanlardır.

Halkta Hakk’ı seyredenlerdir.

Hakk’ın nûrunu yansıtanlardır.

Güvenilen, emin olunanlardır.

Sâlih insanlardır.

İlim ile yol gösterenlerdir.

Hakk’a hakikate yönlendirenlerdir.

Şahit olmanın yolunu gösterenlerdir.

Edebe, adalete sevk edenlerdir.

Şefkati, merhameti hissettirenlerdir.

İyiliği, yardımı, hizmet etmeyi, kendileri yaparak gösterenlerdir.

Hakka Sûresi 23: “Yakınlığı anlayıp kâmil olmuştur.”

Enbiyâ Sûresi 107: “Seni âlemlere rahmet olmaktan başka bir şey için göndermedik.”

Âl-î İmrân Sûresi 80: “Ve siz varlığın işleyişini anlamayı terk etmeyin, varlıktaki gücü anlayın, hakikatlere sınımsız sarılın ve hakikatleri bildirin ve kâmil kimseler olun.”

Nahl Sûresi 43: “Kâmil insanlar, bizi bildirmekten başka bir şey için açığa çıkmadılar.”

Nûr Sûresi 37: “Hakikatlerin bilgilerini alıp vermede kâmil kişilerin dikkatleri dağılmaz ve onlar Allah’ın zikrinde ayrılmazlar ve her an Hakk’a bağlılık şuuruyla hareket ederler ve temizlenme içinde olup kendindekini paylaşırlar. Kâlblerinin dönmesinden her vakit çekinirler ve onlar basîret sahipleridir.”

İşte âyette bildirildiği gibi; “innehu fil âhıreti le mines sâlihîn” İbrâhîm’in yolundan gelenler kâmil kimselerdir.

Onlar yaşamları boyunca hak yolunda koşan iyi kimselerdir.

وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا
سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِّنَ الْعَالَمِينَ

Ve lûtan iz kâle li kavmi hî innekum le te'tûnel fâhişete
mâ sebekakum bihâ min ehadin minel âlemîn

Ve Lût iz kale li kavmi hî	: Lût, dedi, kavmine,
İnne kum le tetune	: Muhakkak siz, gerçekten, geliyorsunuz,
El fâhişete	: Ben benim demek, kendini büyük görme, aşırılık,
Mâ sebeka kum	: Şeyler, sizden önce geçmiş olanlar,
Bihâ min ehad	: Tarafından, ona karşı, biri, bir, tek,
Min el âlemîn	: Âlemler, kâinatın, bütün insanlar,

Meâli 1: “Lût, kavmine dedi ki: Doğrusu siz; âlemlerin tek olan sahibine karşı, sizden öncekilerin yaptığı şeyler gibi, kendinizi büyük görme, aşırılıklar için geliyorsunuz.”

Meâli 2: “Lût kavmine bildirdi: Sizler de sizlerden önceki gibi fâhişelik-benlik içinde kalıyorsunuz, âlemlerin bir olan sahibini anlamıyorsunuz.”

Lût kimdir, kavmi nedir iyi araştırılmalıdır.

Hûd Sûresi 89: “Ve mâ kavmu lûtin minkum bi baîd.”

Meâli: “Lût kavmi sizden uzak değildir.”

“La yecrimen kum-sizler fenalarda olmayın”

Âyette ne güzel bildirilmiş.

Lût kavmini uzaklarda değil, kendimizde aramalıyız.
İnsan, öncelikle Lût kavmini binlerce yıl ötede aramalıdır.

Lût kimdir, peki onun kavmi nedir?

Kişideki Lût boyutu nedir?

İbrâhîm boyutundan gelen Lût nedir?

Lût kavminin arkadan ilişkisi ne demektir?

Kişinin geçmişindeki başına gelen tüm onu üzen, onu esir alan her şeyle hâlâ ilişki içinde olmak mıdır?

Kişinin geçmişi, arkada bıraktıklarıdır.

Geçmişte yaşananlardan kurtulamamak lût kavmi hâlidir.

Kişinin arkası onun geçmişidir.

Geçmişte yaşananlardan kurtulamamak lût kavmi hâlidir.

Lût kavminin, arkadan ilişki içinde olması ne demektir?

Arkadan ilişki, kişinin geçmişinden gelen yargılayıcı, hor görücü, kibir içeren, çıkar içeren inancı olabilir mi?

O kavim bil ki, senin geçmişinde yâni arkada kalan her türlü travmanla hâlâ ilişki içinde olmandır.

O kavim bil ki senin geçmişle olan; öfkesel, hiddetsel, travmatik, ikiliğe düşüren her türlü bilgiler, zalimliğe götüren her türlü hallerdir.

O kavim bil ki senin geçmişteki takıntıların, esir olduğun duyguların, bâtil bilgiler, seni fenâ hallere düşüren her şey, seni Hakk'tan koparan her şeydir.

Geçmişte biri seni üzdü mü?

Biri seni aldattı mı?

Duygularınla mı oynadı?

Hâlâ bunları hatırlayıp duruyor, öfke hiddet içinde mi yaşıyorsun.

Hâlâ geçmişinle mi yaşıyorsun?

İşte, senin lût kavmin bu hâlidir.

Terket geçmişinde yaşadığın seni esir alan duyguları.

Geçmişten gelen ikilik bilgilerin mi var?

İnancını, ibadetini, cemaatini sana üstün mü gösterdiler, seni kibir içine mi düşürdüler?

Aslı olmayan, bâtil bilgilerle mi aklını meşgul ediyorsun.

İşte, bunlar sana geçmişten gelen kodlamalardır, terket bunları.

Geçmişten gelen seni kibre sokan herşeyle ilişkini kes.

Kendindeki lût kavmini bul ve onu helâk et.

Yusûf'un gömleğinin arkadan yırtılması ile Lût kavminin arkadan ilişkisi arasında nasıl bir mesaj vardır?

Lût kavmi gömleğini arkadan yırtmamaktır.

Yusûf boyutu geçmişteki esaret boyutundan kurtulmaktır.

İbrâhîm; rahîm boyutu, rahîm boyutuna geçiş, rahîm boyutuyla kurulan bağ, aslına dönüş, aslını aramak, öze olan yolculuk, özden gelen, özün açılımı gibi anlamlar taşır.

Lût; rahîmiyet ile olan bağda kişiyi esir alan tüm fenaları "lâ-yok etmek"tir.

Lût kavmini-boyutunu terbiye etmek için, kişiyi esir alan tüm dünya esaretini, bâtil alanı, kişinin geçmişte yaşadığı sıkıntıları, geçmişinden gelen yargılayıcı, kibir içeren her türlü ilişki içine girmeyi terk etmekle mümkündür.

A'râf Sûresi 80: "Lût, kavmine demişti ki; hayâsızlık, haddi aşmışlık, benlikler içinde mi oluyorsunuz?"

Lût, Lâ boyuna geçen demektir.

Lût kavmi, lâ boyutuna geçmeye engel olan tüm travmalar, öfke hiddet, şiddet, gurur, kibir, karamsarlık, umutsuzluk gibi duygular, zanlar, bâtil bilgiler gibi şeylerdir.

Yâni kişinin geçmişte yaşadığı şeylere esir olup, o şeylerle aklını meşgul edip durmasıdır.

Lût boyutuna geçmek için bunları terk etmek gerekir.

Bunları terk etmemek, geçmişte yaşadığı onu esir alan olayların etkisinden kurtulamamaktır.

Lût kavminin arkadan ilişkisi, devamlı geçmişte yaşadıklarıyla ilişki halinde olmak demektir.

Yâni geçmişte onu esir eden inanç yargılarıdır.

Benliğe, kibre sokan inançlarıyla hâlâ ilişki içinde olmak demektir.

Lût boyutuna geçebilmek için, kişi geçmişinden gelen inanç yargıları içeren inancını yırtmalıdır.

Geçmişinden gelen bâtil bilgileri, zalimliğe kapı açan her türlü duygu ve düşüncüyü terk etmelidir.

Yusûf'un gömleğinin arkadan yırtılması bunu işaret eder.

Saflaşmanın sırrı, yargılarını, kibrini, egolarını terk etmektir.

Lût'un kızlarını teklif etmesi, zahiren kız çocuklarını değil, kavmine yeni bir doğuşa, irfâniyete yol göstermesidir.

“Benin-benât” kelimesi, yeni bir doğuş yeni bir irfaniyet anlamına da gelir.

Hûd Sûresi: 79: “Dediler ki: Andolsun ki, yeni doğuşların hakikatleri hakkında biz senden bir şey öğrenen değiliz ve muhakkak ki biz ne isteriz elbette sen biliyorsun.”

İşte bir kimse, geçmişinden kendi inanç yargılarında kaldığı müddetçe, o kişiye ne kadar tertemiz hakikatlerin

doğuşlarından bahsedilse bile, o kimse ısrarla atalarından gelen yargılar alanı ister.

İşte lût, lâ sırrıdır

Lâ ilâhe sırrıdır.

Lût kavmi, kişiyi esir eden, haktan uzaklaştıran geçmişinden gelen her türlü inanç alanıdır.

İbrâhîm boyutuna geçmek için lâ boyutu tecelli etmelidir.

İbrâhîm boyutunun kapısı ancak lâ boyutu, yâni lût boyutuyla açılır.

Yine bu bölümde geçen fâhişe kelimesi de iyi anlaşılmalıdır.

Kur'ân'da geçen fâhişe-fâhşa kelimesi iyi anlaşılmalıdır.

Toplumda "fâhişe" denildiği zaman, insanların akıllarına hemen kadın gelir.

Fâhişelik kavramı kadına yapıştırılır.

Toplumda fâhişelik kavramı, kadınların erkeklerle para karşılığı ilişkiye girmesi diye bilinir.

Oysa Kur'ân'da bu kavram toplumun kullandığı anlamda değildir.

Fahişe kavramı, kadın ile ilgili değildir.

Fâhişe, kadına takılan bir lakap değildir.

Fâhişeden maksat, kadın değildir.

Fâhişe; ahlâksız, hayâsız, erkeklerle para karşılığı ilişkiye giren kadın demek değildir.

Fâhiş kelimesi de aynı kelime kökünden gelir.

Bir mal ederinden fazla satıldığı zaman, "Bunun fiatı çok fâhiş" denilir.

Yine fiyatı değerinin üstüne değer konulmuş demektir.

Kur'ân'da "fâhşa" kelimesi 30 âyette geçer.

Fâhşa kelimesi; haddi aşmak, benlik içinde olmak, kendine değer nispet etmek demektir.

Haddini bil, haddini aşma, hadsizlik yapma kavramı da buradan gelir.

Haddi aşmak; ölçüyü kaçırmak, sınırı geçmek, kendine nispet çıkarmak, Allah'a ait olan değeri kendine nispet etmek demektir.

Beden Allah'ın değeridir.

Bu değerın üstüne benlik koymak, fâhşa-fâhişe durumuna düşmek demektir.

Kur'ân'a göre "fâhşa-fâhişe-fuhs" kelimesi şu anlamlara gelir:

Haddini aşmak, benlik içinde olmak, kibre düşmek...

Gururlanmak, "Allah var ben de varım" demek...

"Ben benim, sen sensin" demek, bedenlerin sahibinin Allah olduğunu unutmak...

Kendi çıkarı için zalimlik yapmak...

Aşırı gitmek, ölçüyü kaçırmak, sınırı geçmek...

Fenâ hallerde kalmak, dünyaya bağlanmak, Allah'ı unutmak...

Allah'ın ulvîyetinin yanında yokluğunu bilmemek, kendine vücûd nispet etmek...

Allah'a teslimiyet içinde olmamak, kendi egosuna teslim olmak...

Kur'ân'a göre her kim; Allah'ın ulvîyetinin yanında kendine benlik isnat ediyorsa, vücûdun sahibini kendi sanıyorsa, o kişi fâhşa-fâhişe durumuna düşmüş demektir.

Bedenlerin ardında bedenlerin sahibini göremeyen, benlik içine düşen fâhşa durumuna düşmüş demektir.

Her kim haddi aşır, vücûdu ve vücûddaki sıfatları kendine nispet ediyorsa, o kişi haddi aşmıştır, fâhişe durumuna düşmüştür.

Kur'ân'da, fahşa-fahişelik durumuna düştüğümüzde, bu düştüğümüz gafletten nasıl kurtulacağımız bildiriliyor.

Ankebût Sûresi 45: "İnnes salâte tenhâ anil fahşâi vel munker."

Meâli: "Muhakkak ki her an Hakk'a bağlılık şuuru ile hareket etmek; haddi aşmışlığı, aşırılığı, kendine varlık isnat etmeyi, tüm fenaları engeller."

Âyeti incelediğimiz zaman anlıyoruz ki, Allah'a şahit olup, O'na her an teslimiyet içinde olmak, fâhşa durumuna düşmeyi ve kötü haller içinde olmayı engeller.

İnsan kendi vücûdunu sahibini bilmeli "benim vücûdum" dememelidir.

Vücûd Allah'a aittir, insana emanet edilmiştir.

İnsan o emanete iyi bakmalıdır.

İnsan, kendi var etmediği, kendi şekillendirmediği, doğumu ve ölümü kendi planlamadığı bir vücûdu, kendine nispet etmemelidir.

İnsan, vücûddaki işleyişte ve sıfatlarda asla muktedir olan değildir.

İnsan, vücûdda olan kâlbın atmasında, kanın dolaşmasında, hücrelerin çalışmasında, sindirim, boşaltım gibi olan faaliyetlerde asla muktedir olan değildir.

Göz kapağının açılıp kapanması bile insanın elinde olan bir şey değildir.

İşte bu bölümde Nûh, kavmine; "fâhişete mâ sebekakum bihâ min ehadin minel âlemîn" öncekiler gibi fâhşa-benlik içine düşmeyin, Allah'ın birliğini anlayın" diye öğüt vermiştir.

أَنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ وَتَقْطَعُونَ السَّبِيلَ وَتَأْتُونَ فِي
 نَادِيكُمُ الْمُنْكَرَ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا إِنَّتُمْ
 بِعَذَابِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ

E innekum le tetûner ricâle ve taktaûnes sebîle ve tetûne
 fî nâdîkumulmunker fe mâ kêne cevâbe kavmihî illâ en
 kâlû'tinâ bi azâbillâhi in kunte mines sâdikîn

E inne le tetûne	: Muhakkak, geliyorsunuz,
El ricâli	: İleri gelen, makam sahibi, devlet adamı, er kişi,
Ve taktaûne	: Kesiyorsunuz, engel olma,
El sebîle	: Hakikat yolu, yol, sunulan hakikatler,
Ve tetûne fi nâdî kum	: Geliyorsunuz, meclis, bağırma, toplantı, siz,
El munkere	: Tanımamak, inkâra gitme, kötülük, hayâsızlık,
Fe mâ kêne cevâbe	: Artık, olmadı, cevap,
Kavmihî	: Kavmi, kimseler, topluluk, o,
İlla en kêle ete nâ	: Başka, sadece, dedi, ancak, bize getir,
Bi azâbi Allah	: Azap, sıkıntı, müşkül, Allah
İn kunte min es sâdikîn	: Eğer, siz, sadıklardan, doğru sözlülerden iseniz,

Meâli 1: “Doğrusu kendinizi makamların sahibi olarak
 görüyorsunuz ve hakikat yolunda hallerinizle kendinize
 engel oluyorsunuz ve meclisinizde bağırıp çağırıyorsunuz,

hakikatleri inkâra gidiyorsunuz. Bundan sonra kavminin ona bir cevabı olmadı. Sadece: Eğer doğruyu söyleyenlerden isen, Allah'ın azabını getir bize, dediler.”

Meâli 2: “Lût, kavmine bildirmeye devam etti: Kendinizi makam sahibi görenek, hakikat yoluna girmeyi kesiyorsunuz, iddia peşinde, tartışmalar içinde oluyorsunuz, hayâsızlıklara sürükleniyorsunuz. Kavmi ona cevap veremedi. Sadece; söylediklerin doğru ise bize Allah'ın azabı gelsin dediler.”

Lût kavmini hakikate çağırmaya devam etti.

Kavmi ise kendilerini makam sahibi görüyor, kibir içinde yaşıyordu.

Kibir benlik içinde kalmaktır.

Kendini biliyor görmek, büyük görmek, başkasını hor görmektir.

Burada geçen “ricâl” kelimesi, aslına rücu eden, kâmil olan anlamındadır.

Lût kavmi, kemâlata erişmediği halde kendini kâmil kişilerden, ileri gelenlerden görüyorlardı.

Lût kavmi, benlik-fâhişelik içinde kalıyorlar, munker hallerde düşüyorlardı.

Kendi benliklerinde kalarak, Allah hakikatine erişemiyorlar, inkâr içinde kalıyorlardı.

Münker hâli, inkâr hâlidir.

Benliğin-kibrin kirlilik hâlidir.

Bunları uzaklarda Lût kavminde değil, kişi kendinde aramalıdır.

Hûd Sûresi 89. âyette belirtildiği gibi: “Ve mâ kavmu lûtin minkum bi baîd-Lût kavmi sizden uzak değildir” kişi kendinde, bu kavmin duygularını aramalıdır.

Kişideki benlik-kibir kişinin kendini makam sahibi görmeye götürür.

Hasetlik, fesatlık, kin, nefret, kavga, cimrilik gibi duygulara sürükleyebilir.

Ve bu duygularla kibir içinde kalan kişi şeytanlaşır.

Nisâ Sûresi 120: “Şeytani hallerde olanlar ancak bir kibirlilik içinde olurlar ve onlar kibirliliği adet edinirler.”

Şeytan, kibrin geldiği yerdir.

Şeytan, hep kendi çıkarı peşinde, kendi egosu içinde olandır.

Şeytan, nerede olursa olsun kendini makam sahibi görür.

Kendini yüce görür, başkasına hor bakar.

Kendi şeytanını doğuran kişiyi, kendi şeytanı esir alır ve şeytanı o kişiyi yönetmeye başlar.

Kişinin şeytanı kişiyi kibre düşürür, kendini üstün, seçilmiş, farklı gösterir.

Kendini efendi sayar, başkasını kendine köle yapmaya çalışır.

Artık kişi sadece varlığın eşya boyutunda kalır, eşyanın ardındaki Hakk’ı görmekten uzaklaşır.

Başkalarını beğenmez, onları küçük görür, gereksiz görür.

Kendini hayırlı başkasını hayırsız görür.

A'râf Sûresi 12: “Ene hayrun minhu-ben ondan hayırlıyım.”

Âyette belirtildiği gibi şeytanlaşmanın duygusu, kendini başkasından üstün görme duygusudur.

Bu kibirsel duygu, kişiyi iblis yapar.

Kendini makam sahibi başkasını abes görür.

Artık kişi, kendi kibrine, öfkesine, hiddetine, hor görmesine esir olmuştur.

Artık sistemin merkezinde kendisi vardır, her şey onun içindir, her şey ona hizmet etmelidir, diye düşünür

Ve her türlü oyunu oynar, her türlü sinsilik içine girer.

Tasarladığı, kendi şahsi çıkarına ulaşmak için en çok dini alanı kullanır.

Planını asla önceden belli etmez, planını hep gizler.

İşte fâhşa-benlik durumuna düşen kişi, ben benim ego-suyla yaşar.

Kibirsel alanda kalan kişi, şeytanlaşır, kibir içinde yaşantısına devam eder.

Artık o hep ikilik üzere hareket eder.

Ve artık varlığa, hayırlı hayırsız, iyi kötü, güzel çirkin, güçlü zayıf, düşük makam yüksek makam, köle kiral, zengin fakir, gibi düşünceler içinde bakar.

Şeytan haktan uzaklaşmış, artık kibir içindedir.

Kibir içinde olan kişi de, yavaş yavaş kötü haller sergilemeye başlar.

İşte şeytan; tüm kötü haller içinde, benlik içinde, hasetlik, fesatlık, yıkıcılık içinde olana denir.

Şeytan, zalimliği düşünen, kendi çıkarı için zulmedendir.

Şeytanın her hareketi kendi otoritesi içindir.

Şeytanlaşan kişi; makam, mevki, şan, şöhret, çıkar, zenginlik, peşinde olur.

Hep dünya menfaati, şahsi çıkar peşindedir.

Şahsi çıkar için yakar, yıkar, parçalar, böler, öldürür, her şeyi yapar.

İşte Lût kavmi kendilerini makam sahibi görerek fâhşa-benlik durumuna düşerek şeytanlaşmışlardır.

İnsanın benlik içine düşmemesi için, kendi vücûdunda olan vücûdunun Zâtını görebilmelidir.

İnsan benlik içinde kalmamalı, kendi vücûdunda her an tecellisi ile kendini gösteren Allah'a arif olmalıdır.

Vücûdda fâil olan, mevsuf olan, mevcûd olan Allah'a ârif olmalıdır.

Vücûdun sahibi Allah'tır, Allah bunu vücûdda olan işle-
yişinde ve sıfatlarında her an gösterir.

İşte kişi, vücûda benim deyip, haddi aşmamalıdır, yâni fâhişe durumuna düşmemelidir.

Lût kavminden maksat, insanın kendindeki fâhşa-ben-
lik hâlidir.

Ahzâb Sûresi 30: "Min kunne bi fahişet-ben benim deyip
kendini üstün gören."

A'râf Sûresi 28: "Ve izâ faalû fâhişeten-bir benlik içinde
haddi aşanlar."

Nisâ Sûresi 22: "Kane fâhişeten-benlik içinde olan."

İşte Kur'ân'ı incelediğimiz zaman anlıyoruz ki, her kim
Allah'ın ûlviyetinin yanında kendine benlik nispet ediyorsa,
o kişi fâhşa-fahişe durumuna düşmüştür.

Benlik içinde kalmak, kendi inancının üstünlüğüne bağ-
lanmaktır.

Burada geçen "tetûne fî nâdî kum el munker" "tartışma,
bilmişlik içinde gelen, inkâr eden" anlamındadır.

İnsan her zaman munker haline düşüp düşmediğini mu-
hasebe edebilmelidir.

Munker hâline düşmemenin yolu, Ankebût Sûresi 45.
âyette çok güzel bildirilmiştir.

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ

Kâle rabbinsurnî alel kavmil mufsidîn

Kâle rabbi	: Dedi, rabbim,
Unsur nî	: Destek ol, bana yardım et,
Ala kavmi	: Kavmime, kimselere, topluluklara,
El mufsidîne	: Bozguncu, fesatlık, arabozan, karışıklık, ikilik çıkararak,

Meâli 1: “Dedi ki: Rabbim! Bozgunculuk çıkararak kavmime karşı bana yardım et.”

Meâli 2: “Dedi ki: Rabbim! Bana yardımcı ol, ifsat içinde olan kimselerden olmayayım.”

Burada geçen “mufsid-fesat” kelimesi iyi anlaşılmalıdır.

Kur’ân’da fesâd kelimesi, türevleri ile birlikte kırk yerde geçer.

Fesâd; ara bozmak, düzeni bozmak, karıştırmak, çürümek anlamlarına gelir.

Fesatlık fitneliğe, fitnelik fesatlığa yol açan duygulardır.

Kişi kendine sormalıdır; “ben ifsat içinde miyim, fesat biri miyim?”

İnsan kendini her zaman muhasebe etmelidir.

İnsan neden fesatlık içine düşer.

Neden birbirimize:

Hor bakarız?

Karşımızdaki kişiyi yok sayarız?

Önemsemeyiz?

Küçük görürüz?

Neden, içimizde hasetlik fesatlık, çekememezlik, kıskançlık gibi kibre dönüşen duygu ve düşünceler vardır?

Neden insanların; bilgisini, konumunu, kıskanır, ya da aşırı derecede yüceltiriz?

İnanç konusuna gelince kendimiz gibi olmayanı kâfir sayarız, cehennemlik görürüz?

İnsan fitnelik, fesatlık içine düşmemelidir.

Fesadlık, ara bozmak için söylenen her sözdür.

Ayrımcılık yapmak için söylenen her sözdür.

Kargaşa çıkarmak için söylenen her söz, her davranıştır.

Fesadlık, birilerini küçük görmektir.

Fesadlık, kendini büyük görmektir.

Fesadlık, birilerini öteki görmektir, onları yok saymaktır.

Fesadlık, birileriyle alay etmektir, onların düzenini bozmaya çalışmaktır.

Fesadlık, birilerini kıskanmak, onları toplumda küçük düşürmektir.

Fitne içinden olan kimseler fesadlık içindedirler.

Kur'ân'da fitnelik ve fesadlık öldürmekten daha tehlikelidir diye bildirilir.

Bakara Sûresi 191: "Vel fitnetu eşeddu minel katli."

Meâli: "Fitne öldürmekten daha tehlikelidir."

Her kim; sözlerinde, eylemlerinde, düşüncelerinde, ikilik, kargaşalık, karışıklık, sahtelik, aslından saptırmak, çıkar

için aldatmak, istismâr, isyan, gibi haller içinde ise, bu durum fesadlık durumudur.

Fesatlık hem kişinin hem de toplumun:

İlimden uzaklaşmasına,

Adaletten uzaklaşmasına,

Haktan, hukuktan uzaklaşmasına,

Yozlaşmasına,

Sahtekârlıklara,

Açgözlü olmasına,

Bölünmesine,

Ahlâkî bozulmasına,

Birbirini istismâr etmesine,

Kargaşalık, kavga içinde olmasına,

Aldatmak, aldanmak durumuna düşmesine,

Şahsi çıkarlar içinde olmasına,

Gayri meşrû ilişkiler içinde olmasına,

Kendini ya da çevresini isyana, karamsarlığa sürüklemesine,

Para, mal, mülk, şan, şöhret derdine düşmesine,

Kendi vücûdunun ve varlığın vücûdunun sahibinin Allah olduğu hakikatinden uzaklaşmasına,

İşte fesadlık, fitnelik gibi zulme kapı açan duygu ve düşünceler, inanç boyutunda bölünmeye götürür.

Yâni cemaat, tarikat, mezheplere bölünmesine, her kesimin kendini üstün görmesine yol açar.

İnsan her bedende tecellileri ile kendini gösteren Allah'ı görebilmelidir.

İnsan tüm makamların sahibinin Allah olduğunu bilebilmelidir.

Kendini makam sahibi görmemelidir.

Kendini makam sahibi gören ifsat haline düşecektir.

Fesadlık içine düşen, bozgunculuk, kargaşaya, zulme sebep olacaktır.

Burada geçen Lût'un duası çok anlamlıdır; "Rabbim! Bana yardımcı ol, ifsat içinde olan kimselerden olmayayım."

Her insan fesadlığa ve fitneliğe neden düşülür çok iyi anlamalıdır.

Allah'tan şuuren uzaklaşan her kişi benliğe, fesatlığa düşecektir.

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا إِنَّا
مُهْلِكُوا أَهْلَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ إِنَّ أَهْلَهَا كَانُوا ظَالِمِينَ

Ve lemmâ câet rusulunâ ibrâhîme bil buşrâ kâlû innâ muhlikû ehli hâzihil karyeh inne ehlehâ kânû zâlimîn

Ve lemmâ câet	: Geldiği zaman, olduğunda, yaptığında,
Resûl nâ	: Hakikati gösteren, açığa çıkmak, irsal, biz,
İbrâhîme bi el buşrâ	: İbrâhîm, sevindirici haber, müjde, bildirmek,
Kâlû innâ muhlikû	: Dediler doğrusu biz, helak etme, yazık etme,
Ehli	: Halk, ehil, insanlar, kişi,
Hâzihi el karyeti	: Burada, bu, ülke, karye, belde,
İnne ehle hâ	: Doğrusu, onun halkı, kimse, arkadaş,
Kânû zâlimîn	: Oldu, zalimler, kötülük yapanlar,

Meâli 1: “İbrâhîm; insanlara hakikatleri müjdeleyip, Bizi anlatmak için açığa çıktığında dediler ki: Doğrusu biz; bulunduğumuz yerlerde ehil kimselerden olamadık, kendimize yazık ettik, doğrusu o zalim kimselerle arkadaşlık ettik.”

Meâli 2: İbrâhîm hakikati gösterdi, halkına hakikati müjdeledi. Halkı ise; beldelerimizde ehil kimselerden olamadık, biz kendimizi helak ettik, zâlim olduk, zâlimlerle arkadaşlık ettik.”

İşte Hazreti İbrâhîm’in mücadelesi, kavmine putları kırma mücadelesidir.

Kendi edindiği putları kıran muhakkak ki Allah hakikatine erişecektir.

Hazreti İbrâhîm kavmine Tevhîd hakikatini öğretmeye çalıştı.

Allah'ın birliğine erişen Tevhîd hakikatine erişecektir.

Hazreti İbrâhîm'in mücadelesi Enbiyâ Sûresinde açıklanır.

Enbiyâ Sûresi:

51- Doğrusu, daha önce İbrâhîm de sunduğumuz hakikatlerle kemalata ulaştı ve o Bizi bilenlendendi.

52- Babasına ve kavmine demişti ki: Nedir bu heykeller, siz devamlı onlara ibadet ediyorsunuz.

53- Dediler ki: Atalarımızı onlara kulluk ediyor bulduk.

54- Dedi ki: Doğrusu siz ve atalarınız apaçık dalâlet içindediniz.

55- Dediler ki: Senin bize söylediklerin gerçek midir? Yoksa sen bizimle eğleniyor musun?

56- Dedi ki: Hayır sizinle eğlenmiyorum. Göklerde ve yerde ne varsa her şeyi vücûdlandırıran, sizi de vücûdlandırandır. Ki O'dur bütün her şeyi ortaya çıkaran. İşte böylece ben, her an her yerde hazır olan O'nun yolu üzereyim.

57- Gerçek olan Allah'tır. Elbette siz arkanızı dönüp gittikten sonra putlarınıza bir şey yapacağım.

58- Böylece onların büyük olana döneceklerini bildiği için, büyük olanın dışında onları parça parça yaptı.

59- Dediler ki: Kim yaptıysa bunu ilahlarımıza, elbette o zalimlerdendir.

60- Dediler ki: Genç birinden işittik, onlardan bahsediyordu, ona İbrâhîm diyorlar.

61- Dediler ki: Öyleyse insanların gözleri önüne getirin onu, böylece onlar da tanık olurlar.

62- Dediler ki: Ey İbrâhîm! Sen mi yaptın bunu ilahlarımıza?

63- İbrâhîm dedi ki: Belki de bunu onların büyüğü yapmıştır, haydi onlara sorun, eğer konuşabiliyorlarsa.

64- Sonra da onlar kendilerine döndüler. Böylece dediler ki: Muhakkak ki biz zalimlerdeniz.

65- Sonra da onlar başlarını eğdiler. Doğrusu sen de biliyorsun ki bunlar konuşamazlar, dediler.

66- Dedi ki: Size bir yararı olmayan ve koruması da olmayan, Allah'ı bırakıp da zanna dayalı şeylere hâlâ kulluk mu edeceksiniz?

67- Vah size, Allah'ı bırakıp da zanna dayalı şeylere kulluk ediyorsunuz. Hâlâ akıl etmez misiniz?

68- Dediler ki: O ateşlenmiş. Eğer siz bir şey yapmak istiyorsanız ilahlarınıza yardım edin.

69- Bildirdik: Ey yakıp yıkıcı hallerde olanlar! O hallerinizi bitirin ve İbrâhîm gibi barış ve huzur üzere olun.

70- Ona kötülük yapmak istediler. Böylece onlar, sunduğumuz hakikatleri anlayamayıp kaybedenlerden oldular.

İşte Hazreti İbrâhîm kavminin zanna dayalı edindiği putları onlara gösterdi.

Ve o putları parçalamalarını öğütledi.

İnsan neye yöneliyor neyi put haline getiriyor düşünelim.

İbrâhîm, risâleti anlattı.

Halk oluşun resûl boyutunu açıkladı.

Resûl ve nebî boyutu da iyi anlaşılmalıdır.

Resûl, zâhire çıkarıcı sistemin boyutudur.

Nebî, zâhirde görünen varlığın kendinde taşıdığı hakikatlerin bilgileri boyutudur.

Nebat; topraktan yetişen, doğan, suyun çıkışı, topraktan doğan her çeşit şey, bitki, anlamlarına gelir.

Bitki, topraktan biten demektir.

Nebî kelimesi de buradan gelir.

Resûl; varlığı açığa çıkartan sistem, özden, öze ait olan sistemi indirmek, göndermek, açığa çıkarmak demektir.

Nebî; açığa çıkan varlıktaki Hakk'a ait olan tüm haberler, bilgiler boyutudur.

Bir tohum düşünelim.

O tohumun içinde, ağaca ait olan filize, dala, yaprağa, çiçeğe meyveye ait olan tüm özellikler vardır.

Biz o tohumun içine en gelişmiş mikroskopla baksak, ne filizi, ne dalı, ne yaprağı, ne çiçeği, ne meyveyi göremeyiz.

Ama bu nitelikler o tohumda vardır.

İşte o tohumdan ağacın açığa çıkarılmasındaki kuvvelerin boyutu "resûl" boyutudur.

O tohumdan açığa çıkan ağaç ile ilgili tüm bilgiler, haberler "nebî" boyutudur.

Yâni özden ağacın açığa çıkarılması hakikati "resûl" boyutudur.

Açığa çıkan, yâni zahiren görünen varlıktaki tüm hakikatler "nebîlik" boyutudur.

İşte İbrâhîm açığa çıkıştaki kuvveleri kavmine açıkladı.

Kavminden bazı kimseler ona inandılar.

Hatalarını anladılar "beldelerimizde ehil kimselerden olamadık, biz kendimizi helak ettik, zâlim olduk, zâlimlerle arkadaşlık ettik" dediler.

İşte burada işaret edildiği gibi kişi kendini zalim eden alanı çok iyi bilmelidir.

قَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطًا قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَنْ فِيهَا لَنُنَجِّيَنَّهُ
وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ

Kâle inne fîhâ lûtâ kâlû nahnu alemu bi men fîhâ le nu-
necciyennehu ve ehlehû illemreetehu kânet minel gâbirîn

Kâle inne fîhâ Lût	: Dedi, muhakkak oradadır, hakikatler üzere, Lût,
Kâlû nahnu	: Dediler, biz,
E âlim bi men	: Bilen, ilim, kim, bilen bir kimse olabilir miyiz?
Fîhâ le nunecciyenne hu	: Orada, elbette, biz, kurtuluş, necat bulmak, o, Lût,
Ve ehle hû illa	: O kişiler, halk, ehil, o, ancak, başka,
Emr ete hu	: İşleyiş, o iş benim diyen, işleyişi kendine nispet eden,
Kânet min el gâbirîn	: Anlamayanlar, geride kalan, istikbal, gelecek zaman, toz, duman,

Meâli 1: “İbrâhîm dedi ki: Muhakkak ki Lût da hakikatler üzeredir. Dediler ki: Biz de onun gibi bilen bir kimse olabilir miyiz? Elbette Lût da Bizde necat bulanlardandı. Fakat işleyişi kendine nisbet eden kişiler ise, geçmiş bildiklerinde kalıp hakikatleri anlayamazlar.”

Meâli 2: “Dedi: Lût da hakikatlere erişti. Dediler: Biz de bilenlerden olabilir miyiz? Lût bizim hakikatlerimize erişti.

Başka kimseler de onunla birlikte ehil kimseler oldular. Fakat varlıktaki işleyişi anlayamayanlar ise, geride kaldılar.”

Hakikati anlayan ilim ve irfanda keşifler içinde olacaktır, ileri gidecektir.

Kendi kibrinde, zalimliğinde kalanlar ise geride kalacaklardır.

Yâni inanç boyutlarından gelen yargısal alanda kalacaklardır.

İnsanın hakikati bilebilmesi için, varlıktaki “emr-i ilâhi” ilâhi işleyişe bakması gerekir.

Eğer kişi kendini kibre düşüren alanı anlayamazsa zalimlik içinde olur.

31. âyette belirtildiği gibi “inne ehlehâ kânû zâlimîn” zalimlik durumuna düşer.

Ve çevresine zulmetmeye başlar.

Kişi düştüğü zalimlik durumunu mutlaka anlamalı ve zalimlik getiren her duygu ve düşünceyi aklından temizlemelidir.

Kendindeki zalimliği görmeyip başkasına saldıran kimse, fâhşa-kibir durumuna yâni Lût kavmi durumuna düşmüştür.

Kendini yüce görüp, başkalarını küçük mü görüyorsun?

Kendini daha hayırlı mı sanıyorsun?

İnsanları dış yapısına göre mi yargılıyorsun?

Ben ondan hayırlıyım hissiyle mi yaşıyorsun?

Kendini, inancını, yolunu kutsal görüp, başkalarını küçük mü görüyorsun?

Şöyle bir duygu içinde misin? “Ene hayrun minhu-Ben ondan hayırlıyım.” (Sâd Sûresi 76)

İşte başka zalim arama zalim sensin.

Başka Lût kavmi arama, o kavim sensin.

Riyâ-gösteriş içinde misin?

Etrafına hava mı atıyorsun?

Mâlikül mülk olan Allah'ı unutup, malı mülkü kendine nispet edip, şımarma içinde misin?

İhtiyacı olanlara yardım ederken gösteriş içinde mi yapıyorsun?

Nisâ Sûresi 38: "Riae, men yekûn el şeytânu-riyâ-gösteriş içinde olan şeytandır."

İşte başka zalim arama, zalim sensin.

Başka Lût kavmi arama, o kavim sensin.

İnsanların arasını açıyor musun?

Bölücülük yapıyor musun?

İnsanları birbirine kışkırtıyor musun?

İnsanları gruplara ayırıp bölüyor musun?

İnsanların arasına husumet sokuyor musun?

Yâni toplumda zalimlik yapıyor musun?

Mücadele Sûresi 19: "hizbu el şeytân- bölen, ayırıştırın, gruplaştıran şeytandır."

İşte başka zalim arama zalim sensin.

Başka Lût kavmi arama, o kavim sensin.

Birilerinin içine azdırma, sapma, öfke, kin, nefret mi sokuyorsun?

Hakk'ı bırakıp kendi zanlarını, çıkarlarını ilâh mı ediniyorsun?

Kendine putlar mı ediniyorsun?

Nisâ Sûresi 60-76: "El tağut, el şeytan, tağut içinde olan şeytandır."

İşte başka zalim arama zalim sensin.

Başka Lût kavmi arama, o kavim sensin.

Kin, nefret, öfke, intikam içinde misin?

Birilerinin aklına, birileri hakkında kin, nefret, öfke mi ekuyorsun?

Kıskançlık, hasetlik, fesatlık içinde misin?

Birilerinin aklına, birileri hakkında kıskançlık, hasetlik, fesatlık mı ekuyorsun?

Ve bunları ekerek Allah'ı anlamaktan mı uzaklaştırıyorsun?

Haksız kazanç, hırsızlık, mala çökme içinde misin?

Mâide Sûresi 91: "El şeytan, adâvete vel bagdâe fîl hamri vel meysiri."

İşte başka zalim arama zalim sensin.

Başka Lût kavmi arama, o kavim sensin.

İşte insan âyette bildirildiği gibi "kânet minel gâbirîn" kaybedenlerden, geçmişinden gelen zulüm hallerinden kurtulmak istiyorsa, kendindeki Lût kavmini bulmalı ve onu terbiye etmelidir.

Lût kavminin hallerini bitirebilmek için, bir İbrâhîm bulmak gerekir.

Hacc Sûresi 27. âyette; "yetû-ke-sana gelsinler."

Buradaki sanadan maksat, Allah hakikatine ehil olan kâmil kimsedir.

وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِيءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ
 ذَرْعًا وَقَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا تَحْزَنْ إِنَّا مُنْجُوكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا
 أَمْرًا تَكُ كَانَتْ مِنَ الْعَاغِبِينَ

Ve lemmâ en câet rusulunâ lûtan sîe bihim ve dâka bi-
 him zerân ve kâlû lâ tehaf ve lâ tahzen innâ muneccûke ve
 ehleke illemreeteke kânet minel gâbirîn

Ve lemmâ el câet	: Geldiğinde, açığa çıktığında,
Resûl nâ	: Hakikatimizi anlatan, yerine getirmek, üzere gitmek, biz,
Lût sîe bi him	: Lût, fena, bozuldu, kötüleşti, üzüldü, çekindi, onlar,
Ve dâka bihim zerân	: İçi daraldı, onlara, telaşlandı,
Ve kâlû la tehaf	: Dediler, korku yok,
Ve lâ tahz	: Yok, mahzun olma,
İnnâ muneccû ke	: Muhakkak, kurtaracak, necat bulduracak, sen,
Ve ehle ke illâ	: Senin aileni, ancak senin gibi insanlar kişiler,
Emr ete ke	: İşleyiş, sen,
Kânet min el gâbirîne	: Geride, cehalette, geçmiş bildiklerinde kalan, anlamayanlar, karanlık, toz, toprak,

Meâli 1: “Lût hakikatlerimizi anlatmak için açığa çıktığında; onlar çekindiler, onların içleri daraldı, telaşlandılar. Lût dedi ki: Korkmayın ve mahzun olmayın. Lût’a bildirildi:

Ancak senin halkın, senin gibi işleyişi idrak edemedi, geçmiş bildiklerinde kaldılar. Muhakkak ki senin gibi hakikatleri anlayanlar kurtuluşa ulaşacaklardır.”

Meâli 2: “Resûller geldiğinde Lût çekindi. Bildirildi: Korkma, mahzun da olma. Sen ve seninle aynı yolda olanlar aydınlığa erişeceklerdir. Fakat varlığın işleyişini anlayamayanlar karanlıklarda kalacaklardır.”

Lût açığa çıkışın hakikatini anladı ve onun gönlü aydınlandı.

Ama hakikati anlayamayanlar kendi cehalet karanlıklarında kaldılar.

Allah’a teslimiyet içinde olana buradaki âyette de bildirildiği gibi “lâ tehaf ve lâ tahzen” korku yoktur, mahsun olma yoktur.

Ahkâf Sûresi 13: “İnnellezîne kâlû rabbunallâhu summes-tekâmû fe lâ havfun aleyhim ve lâ hum yahzenûn.”

Meâli: “Muhakkak ki bizi vücûdlandırıran Allah’tır diyenlere ve böylece dosdoğru hareket edenlere, artık onlara korku yoktur ve onlara ümitsizliğe düşmek yoktur.”

Allah, her şeyiyle teslimiyet içinde olan kimseyi, düştüğü sıkıntıdan hemen çıkarır.

Onlara korku, kaygı, ümitsizlik yoktur.

Neml Sûresi 10: “Ya Mûsâ! Korkma, muhakkak ki Benim katımda hakikate ulaşanlara korku yoktur.”

Korku Allah’ı anlamaya engel olan bir duygudur.

Allah’ı anlamak ise korkudan kurtarır.

Allah, âyetlerini korku vermek için sunmamıştır.

İsrâ Sûresi 59: “Biz korku vermek için bir âyet göndermedik.”

Kur’ân’ı incelediğimizde anlıyoruz ki korku şeytandan, korkusuzluk yâni cesaret Allah’ı idrak etmekten gelir.

Haşr Sûresi 13: “Le entum eşeddu rehbeten fî sudûrihim minallâhi, zâlike bi ennehum kavmun lâ yefkahûn.”

Meâli: “Elbette sizlerden; içlerinde Allah’a karşı şiddetli bir korku taşıyanlar, işte onlar Allah’ı anlayamayan kimse-lerdir.”

Allah’ı anlayan kimse korkulardan sıyrılır, Allah’a gü-ven içinde olur.

Kur’ân’a göre kimlerde korku yoktur:

Gönüllerinde iman yeşermiş olanlarda...

Yüzünü Allah’a dönenlerde...

Allah’a şâhit olanlarda...

Fena hallerden kurtulanlarda...

Oku makamına erenlerde, okuyanlarda, anlayanlarda...

Varlıkta Allah’ın âyetlerine şâhit olanlarda...

Mü’minlik makamına erenlerde...

Allah’ı evliya edinenlerde...

Varlığının sahibinin Allah olduğunu bilenlerde...

Allah’a ortak koşmayanlarda...

Kimin gönlü iyilikler içinde ise...

Kim dosdoğru Allah’ın yolu üzere ise...

Kötülük yapmayanlarda, hayırlı çalışmalarda olanlarda...

Nereye dönerse dönsün, her yerde Allah’ın cemâlini gö-renlerde...

Her anını salât üzere geçirenlerde, yâni her an Allah’a bağlılık şuuruyla yaşayanlarda...

Kâlbinde sevgi, şefkat, merhamet olanlarda...

İşte Lût kıssasında belirtildiği gibi, Allah’a teslimiyet içinde olana korku yoktur, mahzun olmak yoktur.

إِنَّا مُنْزِلُونَ عَلَىٰ أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِّنَ
السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ

İnnâ munzilûne alâ ehli hâzihil karyeti riczen mines
semâi bimâ kânû yefsukûn

İnnâ munzilûn	: Muhakkak, biz, aşağı, indirilme, inzal, uzaklaşma,
Alâ ehli hâzihi el karyet	: Halk, kimse, belde, buldukları yerde, köy,
Riczen	: Sıkıntı, azap, vesvese, puta tapma,
Min el semâi	: Ulvi âlemin, semadan,
Bimâ kânû yefsukûn	: Hakikatlerin dışına çıkan, fâsık olan, hakikatten sapan,

Meâli 1: “Ulvi Âlem’in hakikatlerine karşı kendi cehaletlerine sapan kimseler; Bizi anlamaktan uzaklaşırlar, buldukları yerlerde vesveselerde kalırlar.”

Meâli 2: “Buldukları yerlerde her varlığın bizden nüzul ettiğini göremeyenler, sıkıntılarda kalırlar, varlığın semâsını anlamaktan uzaklaşılar.”

Burada geçen inzal kelimesi, nüzul etmek, aşağıya inmek, açığa çıkmak anlamındadır.

Tüm varlık Allah’tan inzal olmuştur.

Tohumun özünden ağacın açığa çıkışı inzal boyutudur.

Tenezzül, tenzil, inzal, nüzul birbirine bağlı kelimelerdir.

Tenzil; parça parça açığa çıkış, hücre hücre açığa çıkış, gelme, indirilme, sunulma, demektir.

Nasıl ki tohumdan ağaç, filiz filiz, dal dal, yaprak yaprak, çiçek çiçek, meyve meyve, zaman dilimlerinde açığa çıkıyorsa yâni inzal ediliyorsa...

Allah da her varlığı zaman içinde zerre zerre açığa çıkarır. İşte bu açığa çıkışa “tenzil-nüzul” denilir.

Her varlık, kaynağı olan Allah’tan açığa çıkar.

Tenezzül kelimesi de buradan gelir.

Tenezzül; açığa çıkış, inmek, seviyesini göstermek, düşmek anlamlarına gelir.

Tenezzülü insan, alçak gönüllüdür, karşısındaki kişinin seviyesine göre tevâzû ile konuşur.

Kulluk makamına ulaşmak, yukarıdan aşağıya inmekle olur.

Yâni kendi benliğinden Allah’ın ulviyetine inmekle olur.

Allah’ı anlayan kimse, tenezzül ehli olur.

Anlayamayan kimse ise, kendi egosunda yaşar, kendi edindiği “riczen” putlara tapar.

İşte Lût kavminin edindiği putlar benlik putları idi.

Tenzil makamını anlayan insan ise tenezzül sahibi olur.

Tenzil makamı; her varlığın bir özden geldiğini anlamaktır.

Açığa çıkan her varlığın, tüm değerlerin yüce sahibinden, tüm varlığı özünden var edene ait olduğunu anlamaktır.

Allah kulunda nüzul eder.

Yâni kendi zâtını, sıfatlarını, işleyişini kulunda açığa çıkarır.

Bunu anlayan tenezzül makamına erişir.

Tenezzül içinde olan Halk’ta Hakk’a nazar eder.

Tenezzül ehli dürüsttür, hakk yemez, zerre kadar zalimlik yapmaz.

Tenezzül ehli, kibirli değildir, gururlanmaz, insanları inançlarına göre ayırmaz, yargı içinde olmaz.

وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

Ve lekad tereknâ minhâ âyeten beyyineten li kavmin yakılûn

Ve lekad	: Gerçek olan şu ki, andolsun, doğrusu,
Terekna minhâ	: Bıraktık, sunduk, ondan, orada, tüm varlıktan,
Âyeten beyyineten	: Âyet, delil, işaret, apaçık, açıkça, tüm varlıkta apaçık,
Li kavmin yakılûn	: İçin, kimse, topluluk, insan, düşünen, akıl eden,

Meâli 1: “Gerçek olan şu ki; tüm varlıktan hakikatlerimizi sunduk, düşünen kimseler için tüm varlıkta apaçık âyetler vardır.”

Meâli 2: “Akleden kimseler için tüm varlık apaçık delillerden oluşur, doğrusu o delilleri her yerden sunduk.”

Burada geçen “âyeten beyyineten” apaçık âyetlerden maksat varlıkta olan ilmî değerlerdir.

İnsan tüm varlığın ilmi delillerle kuşatıldığını unutmamalıdır.

Zanlarda kalmamalı, ilmi delillerle şahitliğe erişmelidir.

Kendi zanlarıyla hareket etmek, Allah’a şahit olmaktan uzaklaştırıcıdır.

Varlığın kendinde olan nice hakikatler varlığın kendi semâsında şahit olunmayı bekler.

Şahit olmadığımız bir Allah inancı, iman değildir.

Her ezanda 4 defa, günde 20 defa söylenen “Eşhedü” kelimesi, “Şahit olun” mesajıdır.

Şahit olmak, tanımak, hakikatleri görebilmek, iman boyutuna kapı açar.

Şahit olmak için; bakmalı, incelemeli, tanımaya çalışmalıdır.

İnanç, şahit olmadığımız bir Allah’a inanmaktır.

İman, şahitlik boyutu olan bir Allah inancıdır.

İman varlıktaki delilleri-âyetleri okumakla mümkündür.

Âyet, her bir varlıkta olan nice niteliklerdir.

Câsiye Sûresi 3: “İnne fîs semâvâti vel ardı le âyâtin lil mûminîn.”

Meâli: “Muhakkak ki göklerde ve yerde ne varsa elbette mü’minler için âyettir.”

Lokmân Sûresi 31: “Elem tere ennel fulke tecrî fil bahri bi ni’metillâhi li yuriyekum min âyâtih inne fî zâlike le âyâtin li kulli sabbârin şekûr.”

Meâli: “Göklerde olanların bir sonsuzluk içinde akıp gittiğini görmez misin? O âyetlerini size her an gösterir. Allah’ın nimetlerini anlayanlar bilgelik içindedirler. İşte bu âlemdeki her şey, sabredenler, varlığın sahibini bilip teslim edenler için elbette bir âyettir.”

Yâ-Sîn Sûresi 33: “Ve âyetun lehumul ardul meyteh ah-veynâhâ ve ahrecnâ minhâ habben fe minhu yekulûn.”

Meâli: “Yeryüzü onlar için bir âyettir. Biz orada nutfelerden hayat veriniz ve ondan bitkiler, daneler çıkartırız. Böylece onlardan beslenirler.”

Âyet; iz, işaret, alâmet, delil, sinyal, demektir.

Evet, tüm kâinatta her şey bir âyettir.

Varlığın kendisi de, varlıktaki nitelikler de hep bir âyettir.

Her bir âyet; bir işarettir, bir delildir, bir sinyaldir, bir izdir.

Bu iz bizi varlığın sahibine götürür.

Her âyet, varlığın sahibini gösterir.

Varlığın kendisi, varlıkta bulunan, varlıktan akan her şey âyettir.

Allah dediğimiz, inanıp da şâhit olmadığımız o gizemi, ancak ve ancak âyetlerle, yâni varlıktaki işaretlerle anlayabiliriz.

Allah, tüm varlıktan işaretleriyle kendini gösterir.

Bunu anlamak için, varlığı okumak gerekir, tefekkür etmek gerekir.

Hazreti Muhammed onun için "Ya Rabbi! Bana eşyanın hakikatini göster" diye, dua etmiştir denir.

Allah, ancak ve ancak varlığın varoluşunu anladığımızda idrak edilir.

İşte insan, varlığı okumalı, incelemeli, düşünmeli, idrak etmelidir.

Eğer insan, canlı âyetlerden okumaya, yâni varlıktaki işaretlerden okumaya başlayamazsa, kendi yaratılışının hakikatine ulaşamaz ve sonuçta, Allah nedir, hakikatine ulaşamaz.

Eğer insan, Kur'ân kelimelerine âyet der ve bu kâinat-taki her şeyin bir âyet olduğunu anlayamazsa, Allah'ı idrak etmekten uzaklaşır.

Esan bizlere, günde yirmi defa "Eşhedu-Şâhit olun" diye bildirirken, bu hakikati bildirir.

Varlıktaki âyetleri yâni sonsuz işaretleri inceleyerek, varoluşun hakikatini hissedebiliriz.

Her nesneyi iyi okursak, şüphesiz oradaki işaretler bize varlığın sahibini gösterir.

Yeryüzünde ve kâinattaki her şeyin bir âyet olduğu bize bildirilmiştir.

Yeter ki insan, Kur'ân diye bildiği, insanların matbaada oluşturduğu kitaptan başını kaldırsın, yönünü varlığa döndürsün, canlı âyetler olan varlık kitâbıyla tanışsın, her varlığın bir âyet olduğunu anlasın.

Ve onu okumaya, onu incelemeye, onu anlamaya çalışsın.

İşte o zaman aradığı tüm soruların cevaplarıyla, bir bir buluşacaktır.

Zaten Kur'ân dediğimiz kitap bizlere bu gerçeği sunar.

Göklerde ve yerde bulunan her şeyin bir âyet olduğu Kur'ân'da defalarca bildirilir.

İşte insanın kendisi, yâni tüm beden varlığı ile canlı bir âyettir.

Tüm organları, hücreleri bir âyettir.

Varlığındaki molekülleri, atomları da bir âyettir.

Allah kendini cümle kâinattaki âyetleriyle gösterir.

Bize verilen akıl bunları anlamak içindir.

Hazreti Muhammed onun için "Düşünmeyen kimsenin imanı olmaz" demiştir.

İman, emin olmaktan gelir.

Emin olmak ancak ve ancak şâhitlikle oluşur.

Varlığı inceleyen oradaki işaretlerle, varlığın hakikatine şâhit olan, emin olmuştur yâni iman sahibi olmuştur.

Düşünmeyen insan, iman yâni eminlik, yâni mü'minlik makâmına eremez.

Düşünmeyen kimse, atalarından öğrendiği inanç boyutunda kalır.

O kişi, atalarından öğrendiği şâhit olmadığı bilgilere inanır ve hiç düşünmeden ibadet diye bildiği şeyleri uygular. İşte buna inanç boyutu denir.

Düşünmeyen kimse, iman boyutuna ulaşamaz, mü'min olamaz.

Mü'minlik emin olmakla oluşur.

Varlık bir kitaptır ve varlığın içinde tüm hakikatler satır satır yazılıdır.

İşte bu bölümde belirtildiği gibi; “minhâ âyeten beyyineten li kavmin yakılûn” varlığın kendinde apaçık âyetler vardır.

Yeter ki insan ona verilen aklı işletsin, düşünsün, anlamaya çalışsın.

وَإِلَى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ
وَارْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ

Ve ilâ medylene ehâhum şuyben fe kâle yâ kavmibudûl-
lâhe vercûl yevmel âhîre ve lâ tasev fîl ardı mufsidîn

Ve ilâ medyen	: Medyen, şehir,
Ehâhum Şuyb	: Kardeşleri, Şuyb,
Fe kâle yâ kavmi	: O zaman dedi, ey kavmim,
Abdu Allah	: Kul, Allah
Ve ircû	: Bekleyin, ümit edin, yönelin, dileyin, rücû edin,
El yevme el âhîre	: Son vaktinize kadar,
Ve lâ tasev	: Yok, azgınlık etmeyin, karışıklık,
Fi el ard müfsîd	: Yeryüzünde, hakikatlerin dışına çıkmak, bozmak,

Meâli 1: “Medyen halkına da kardeşleri Şuyb dedi ki: Ey kavmim! Artık Allah’ın kulu olduğunuzu anlayın ve son anınıza kadar O’na yönelin ve yeryüzünde kargaşalık çıkarmayın, azgınlık etmeyin, hakikatlerin dışına çıkmayın.”

Meâli 2: “Şuyb, kardeşleri olan Medyen’e seslendi: Ey kavmim! Allah’a kul olun, son anınıza kadar O’na yönelin, azgınlık etmeyin, yeryüzünde fesatlık çıkarmayın.”

Şuyb de halkına Allah hakikatini anlatmak için gayret içinde oldu.

Onlara Allah’a kul olmalarını öğütledi.

Medyen, medain şehir demektir.
Ashab-ı Medyen, Medyen'de oturanlar, Medyen'in sahip-
leri demektir.
Medyen sırrı nedir?
Şuayb sırrı nedir?
Karanlığı yaran ışık...
Karanlıktan aydınlığa çıkaran...
Gafletin karanlığını bitiren...
İrfânın aydınlığını getiren...
Siyah koyunlardan beyaz kuzular çıkararan...
Masumluğu, temizliği getiren...
Bilinmeyeni bilinen yapan...
Görünmeyeni görünen yapan...
Gönüllerdeki karanlığı bitiren...
Gönülleri aydınlığa erdiren...
Hazreti Mûsâ'ya yol gösteren.
Mûsâ'nın gönlünü aydınlatan...
Hazreti Şuayb sırrı...
Her varlıktan yansıyan Allah'ın ışığıdır...
Hazreti Şuayb...
Halkını aydınlatmıştır...
Halkına doğru yolu göstermiştir...
Halkına Medyen'i sunmuştur...
Onun yaşadığı yerin adı Medyen'dir.
Medyen, Medine, şehir demektir.
Aydınlanmış yer demektir.
Toplanmış, Cem olmuş demektir.
İnsan kendi vücûdunu Allah'ın şehri bilmelidir.
O şehirde Allah'a ait tüm sırların olduğunu anlamalıdır.

Ve kendi vücûduna dönmeli.
Orada Allah hakikatine erişmelidir.
Şuayb, ilâhi ışığa işaret eder.
Şuayb, ilâhi bilince işaret eder.
Şuayb'ın vücûddaki yeri beyindir.
Beyin ışık ile çalışır..
Tüm varlık ilâhi bilinçten tecelli eder.
Tüm bedeni çalıştıran beyindir.
Tüm bu âlem ilâhi bilincin açılımıdır.
Yaşamın oluşma sırrı ışıktır, ışındır.
Şuayb, ışık, ışın sırrıdır.
Levh-i Mahfûz ışıkla açılır.
Işıkla yazılım tecelli eder.
Sır ışıktır, yaratılış sırrı ışıktır.
Medyen bu âlemdir.
Bu âlem Allah'ın nûru ile aydınlanır.
Şuayb Allah'ın ışığıdır.
Bu âlem Allah'ın ışığı ile aydınlanır.
Bu sırra erenin gönlü aydınlanır.
Gönlünde Şuayb doğar.
Ankebût Sûresi 36: "Ve ilâ medyene ehâhum şuayb."
Meâli: "Medyen makamını ancak Şuayb'e kardeş olanlar anlar."

فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ

Fe kezzebûhu fe ehazethumur recfetu fe asbehû fî dâ-rihim câsimîn

- Fe kezzebû hu : Böylece, onu yalanladılar, onları sardı, kuşattı,
 Fe ehazet hum : Böylece sarıldı, kuşattı, o hallerde kaldılar, onlar;
 El recfetu : Şiddetli sarsıntı, titreme, korku, sarsılmak, zelzele,
 Fe asbehû : Sonra, sabah, kalma, olmak, aydınlanma,
 Fi dâri him : Yurt, buldukları yer, onlar,
 Câsimîn : Çömelme, güçsüz, teslim, korkuya teslim olma,

Meâli 1: “Fakat onu yalanladılar. Böylece onlar; cehaletlerine sarıldılar, korkularda kaldılar, sonra da onlar, buldukları yerlerde cehaletin korkularına teslim oldular.”

Meâli 2: “Onu yalanladılar, cehaletin sarsıcı hallerine sarıldılar, buldukları yerlerde aydınlığa erişemediler, korkulara teslim oldular.”

Şuayb’ın kavmi de onu yalanladı.

Kendi yalanlarında kalanlar elbette cehaletin sarsıntılarına uğrayacaklardır.

Allah’ın kulu olduğunu anlayamayanlar, nice duygularına köle olacaklardır.

Kendi benliklerine sarılacaklar, nice putlar edineceklerdir.

Kibre düşenler, hakikati anlamaktan uzaklaşırlar.

Aslını bilmedikleri şeylere inanırlar, yalanlarla hareket ederler.

A'râf Sûresi 146: "Se asrifu an âyâtiyellezîne yetekeberûne fil ardı bi gayril hakkı ve in yerev kulle âyetin lâ yuminu bihâ ve in yerev sebîler ruşdi lâ yettehızûhu sebîlen ve in yerev sebîlel gayyi yettehızûhu sebîl zâlike bi ennehum kezzebû bi âyâtinâ ve kânû anhâ gâfilîn."

Meâli: "Kibirli olan kimseler âyetlerimizi anlamaktan uzaktırlar, yeryüzünde hakikatlerden başka şeylere yönelirler. Eğer onlara, tüm deliller gösterilse de ona inanmazlar ve eğer onlara, kemalat yolu gösterilse o yolda olmazlar. Onlara kemalat yolunun dışında bir yol göstersen o yolda olurlar. İşte bu, âyetlerimize karşı onların, yalanlarda kalmalarından dolayıdır ve hakikatlere karşı gaflet içindedirler."

İşte yalanlarda kalanlar gaflet içinde yaşarlar.

Şuayb de hakikatleri kavmine gece gündüz anlattı.

Ama kavmi yalanlara sarılmıştı, putlar edinmişti.

Peki, bugün de aynı değil mi?

İnsanlık yalanın ne olduğunu gerçeğin ne olduğunu araştırıyor mu?

Kur'ân'da olan bir âyet çok sarsıcıdır.

En'âm Sûresi 116 : "Ve in tutı eksere men fil ardı yudilûke an sebîlillâh in yettebiûne illez zanne ve in hum illâ yahrusûn."

Meâli: "Yeryüzündeki kimselerin çoğuna uysan, Allah'ın yolundan seni saptırırlar. Çünkü onlar yalanlara-zanlara tâbi olanlardır ve onlar yalanlarla hareket edenlerdir."

İnsan bu âyeti okuyunca çok sarsılıyor.

Neyi nasıl düşüneceğini bilemiyor.

Ne demek? “Yeryüzündeki kimselerin çoğuna uysan, Allah’ın yolundan seni saptırırlar.”

Ne demek? “Çünkü onlar yalanlara-zanlara tâbi olanlardır ve onlar yalanlarla hareket edenlerdir.”

Bu âyette belirtiliyorki aklımız yalanlarla sarılıdır.

İnsanlar inanç alanında yalanlara mı dayanıyor, yalanlarla mı hareket ediyor.

İnsan kendine sormadan edemiyor.

“Bunca yıl yalanlara inanıp, hep ihtilâk üzere mi yaşıyorum?”

“Hep kendi inancımı yüce görüp, başkalarının inançlarına hor mu bakıyorum?”

“Atalarımı bir inanç yolunda buldum ve o inançtan gelen bilgilerle, ibadetlerle hareket ettim, bunlar hep yalan mı?”

“Kendim gibi inanmayanı yargıladım, aşağıladım, hor baktım, kâfir ilan ettim, hep bunlar yalan mıydı?”

“Din adına bana anlatılanların hangisi doğru?”

“Yalan ne, doğru ne nasıl bilebilirim?”

“Resûl ve nebîlerin anlattıklarına, o günün toplumu neden karşı çıktı, neden o kâmil insanlara saldırdılar?”

Mü’min Sûresi 5: “Atalarının inancından gidenlerin hepsi, onlara gelen resûllerin anlattıklarını kabul etmeyip, onlara hücum ettiler.”

Zuhruf Sûresi 22: “Bilakis, dediler ki: Biz atalarımızı bir inancın yolu üzerine bulduk ve biz onların gösterdikleri yol üzere, onların adetleri üzere oluruz.”

Evet, hakikatlere ulaşmak için yönümüzü, şâhitlik alanı olan varlık kitâbına dönmeliyiz.”

Ezanda okunan “Eşhedü” kelimesini cân kulağıyla duymalıyız.

Gece gündüz, görünen varlığı incelemeliyiz.

Kendimizin ve varlığın oluşumunu düşünmeli, bir aşk içinde araştırmalıyız.

Var oluşu ve var edeni anlamaya çalışmalıyız.

Varlıktaki işaretlere, delillere göre hareket etmeliyiz.

Ve çok düşünmeliyiz.

وَعَادًا وَتَمُودَ وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ مِّن مَّسَاكِينِهِمْ وَزَيَّنَ
 لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ
 وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ

Ve âden ve semûde ve kad tebeyyene lekum min mesâ-
 kinihim ve zeyyene lehumuş şeytânü amâlehum fe sadde-
 hum anis sebîli ve kânû mustebsırîn

Ve Ad ve semûd	: Ad ve semud,
Ve kad tebeyyene lekum	: Oldu, beyan edildi, sizlere,
Min mesâkini him	: Onların meskenlerinden, buldukları yer, makam,
Ve zeyyene lehum	: Süsledi, gösteriş, onlar,
El şeytan	: Şeytani haller, kötülük, haktan uzaklaşmak,
Amâle hum	: Şeytan, amel, çalışma, yaptıkları, onlar,
Fe sade hum	: Sonrada, geri çevirdi, alıkoydu, onlar,
An es sebîl	: Hakk yolu, hakikatlerin yolu,
Ve kânû mustebsırîne	: Oldu, görebilenler, görenler,

Meâli 1: “Ad ve Semud’a da hakikatler bildirildi. Sizlere hakikatler beyan edildiği gibi onlara da meskenlerinde beyan edildi ve onlar şeytani halleriyle, çalışmalarında gösteriş içinde kaldılar. Böylece onların o halleri, onları hakikatlerin yolundan alıkoydu ve bakıp da göremeyenlerden oldular.”

Meâli 2: “Ad ve Semud. Size hakikatler beyan edildiği gibi, onlara da buldukları yerlerde hakikatler beyan edildi. Ama onlar gösteriş içinde şeytanlaştılar, amelleri onlara, hakikatin yolunda hakikati anlamalarına engel oldu ve görenlerden olmadılar.”

Burada geçen Ad ve Semud kavmi nedir?

Ad kavmi, Hazreti Hûd'un kavmi olarak bilinir.

Semud kavmi ise Hazreti Salih'in kavmi olarak bilinir.

Nerede yaşadıkları net olarak belli değildir.

Lakin kişi kendinde olan bu kavimleri tanımalıdır.

Yukarıda 28. âyette belirtildiği gibi bu kavimleri uzakta değil, kendimizde bulmalıyız.

Hûd Sûresi 89: “Lût kavmi sizden uzak değildir.”

Nasıl ki Lût kavmi bizim kendimizde ise Ad ve Semud kavmi de bizdedir.

Önce Ad kavmini inceleyelim.

Âd kavmi denilen kavim bizim âdetlerde kalmamızıdır.

Âd'da, isimde, şanda, namda kalmaktır.

Âdetlerde kalıp, kendini büyük görmek, başkalarını küçük görmektir.

Âd kavmini binlerce yıl öncede arama.

Bil ki o kavim tüm halleriyle sende durmaktadır.

Bil ki atalardan öğrendiğim âdetler, sendeki âd kavmidir.

Bil ki sendeki, âd kavmiyle Hûd kardeşdir.

Hâbil ile Kâbil gibi.

Gel âd kavmini yok et ve sendeki “Hûd” boyutu açılsın.

Hûd Sûresi 50: “Hûd, Âd kavmindeki kardeşlerine dedi ki: Ey kavimim! Allah'a kul olun, sizin için O'ndan başka güç yoktur. Sizler sadece asılsız şeyler söyleyenlere inanıyorsunuz.”

İşte kişi Allah'ı bırakıp nelere kulluk ediyor iyi düşünmelidir.

Âd kavmi, kişideki asılsız şeylerde kalma, âdetlerde kalma boyutudur.

Âdetlerde kalmak, bir şeyin aslından uzak olmaktır.

Âdetlerde kalmak, anne babadan gelen, atalardan gelen, toplumda gördüğü âdet boyutunda, gelenek, görenek boyutunda kalmak, aslını bilmemektir.

İbadet edersin ama aslını bilmezsin.

Din adına birçok kelam duyarsın, ama hiç aslına şahit olmamışsındır.

Allah dersin, ama kendine hiç şahit olmamışsındır.

Kitap dersin, ama hiç canlı kitâbla tanışmamışsındır.

İbadet dersin, mânâsına hiç ermemişsindir.

Câmi, kilise, havrayı Allah'ın evi dersin.

Ama kendi vücûdunun ve bu âlemin O'nun evi olduğunu bilmezsin.

Hep âd boyutunda, lafız boyutunda kalırsın, aslına ermezsin.

Âdetlerde kalmak, bir şeyin aslî mânâsından uzak olmak demektir.

Âdetlerde kalmak, âd'da, isimde, sûrette, namda, şanda, lafızda kalmak demektir.

Gösteriş içinde olmak demektir.

Âd kavmi denilen bil ki senin;

Âd boyutunda kalmandır.

Âdet boyutunda kalmandır.

Kendini büyük görmendir.

Âdetlerde kalıp, kendi inancını, kendi ibadetini, kendi milletini, kendi mesleğini büyük görmendir.

Gösteriş içinde olmandır.

Sûret boyutunda kalmak, sîretini görememektir.

Şekil boyutunda kalmak, teşekkül boyutunu görememektir.

İsim, şan, şöhret, nam, peşinde koşmaktır.

Kendini itibarlı sayıp, bazılarını itibarsız görmektir.

Âda takılıp, mânâdan uzak olmaktır.

Varlık boyutunda kalıp, varlığın ardını görememektir.

Bu boyutta yaşayan kimseler, kendilerini güçlü-kuvvetli görürler, gösteriş peşindedirler, kendi toplumunu diğer toplumlardan daha üstün ve seçilmiş görürler. Ölüm hiç akıllarına gelmez, hep kibir içinde yaşarlar.

Fussilet Sûresi 15: “İşte böylece Âd kavmi, yeryüzünde hakikatleri anlamaktan uzaklaştılar, kibirlenenlerden oldular. Dediler ki: Bizden daha kuvvetli olan kimdir? Onları yaratanın Allah olduğunu bilemediler.”

Bil ki, hiçbir millet diğer millettten üstün değildir.

Bil ki, hiçbir kimse diğer kimseden üstün değildir.

Bil ki, hiçbir varlık diğer varlıktan üstün değildir.

Bil ki, hiçbir inanç diğer inançtan üstün değildir.

Bil ki, hiçbir ibadet diğer ibadetten üstün değildir.

İşte Semud kavmi de işittiklerinin mânâsına ermekten uzak olmaktır.

Semud kavmi, kişinin hakikatleri duyamamasıdır.

Semî, işitmek demektir.

Sözün lafzında kalmamak, anlamayı işitmek gerekir.

Varlıktan gelen ilâhi kelâmı duymak gerekir.

Duymak için susmak gerekir.

Susup duyan mutlaka anlayacaktır.

İnsanın kendi vücûdunda bir sesleniş vardır, onu işitmesi gerekir.

İnsanın kendi vücûdunda her an bir faaliyet vardır, onu anlamak için bedenden gelen kelâmı işitmek gerekir.

İnsanın kendi vücûdunda ilâhî bir kudret vardır, o kudret her an kendini göstermektedir.

O'na şahit olmak için bedenden akan kelâmı dinlemek gerekir.

Ad ve Semud kavmi hep birlikte anılır.

İşte ad kavmi, adetlerde, gösterişte kalmaktır.

Semud kavmi de hakikatleri işitememek, kendi inançlarından duyduklarında kalmak demektir.

Allah hakikatine ermeye engel olan şey, adetlerde kalmak, duyduklarını analiz edememektir.

وَقَارُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مُوسَى
بِالْبَيِّنَاتِ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَابِقِينَ

Ve kârûne ve firavne ve hâmâne ve lekad câe hum mûsâ
bil beyyinâti festekberû fil ardı ve mâ kânû sâbikîn

Ve Kârûn ve firavun ve hâmân	: Karun, firavun, haman,
Ve lekad câe hum Mûsâ	: Andolsun, doğrusu, geldi, Mûsâ,
Bi el beyyinâti	: Apaçık deliller ile,
Fe istekberu	: Fakat, büyüklendiler, kibirleşme,
Fi el ard	: Yeryüzünde, toprak, beden,
Ve mâ kânû sâbikîn	: Olamadılar, önceki, irfanियette ileri olan, akış,

Meâli 1: “Doğrusu Mûsâ; karun’a ve firavun’a ve haman’a geldi, onlara hakikatleri apaçık delillerle açıkladı. Fakat onlar, yeryüzünde kibirlendiler ve irfanियet sahibi olmadılar.”

Meâli 2: “Mûsâ, karun’a ve firavun’a ve haman’a hakikati apaçık delillerle açıkladı. Fakat onlar yeryüzünde kibirlerinde kaldılar, hakikat yolunda ilerleyemediler.”

Kişideki firavun boyutu, kibir boyutudur.

Kibir, kendini büyük görmek başkasını hor görmek demektir.

Kur’ân’da bu apaçık belirtilir.

Tâ-Hâ Sûresi 24: "Firavuna git, şüphesiz o büyüklük taslayanlardandır."

Bir kişinin, kendini yüce, seçilmiş görmesi, onu firavun durumuna düşürür.

Her kim büyüklük taslıyorsa, başkalarını hor görüyorsa, o firavunlaşmıştır.

Firavun kelimesi, eski Mısır dilinde "per'aâ- büyük ev" kelimesinden gelir.

Büyüklük içinde olmak, kendini yüce görmek, firavunluktur.

Her kim makamında kendini yüce görüyorsa, o kibir hastalığına kapılmıştır.

Şunu hiç unutmamalıyız, firavuna firavun demek de, kişiyi kibre düşürebilir.

Bir şeyi tespit etmek başka bir şeydir, onu hor görmek başka bir şeydir.

Mûsâ, karun'a ve firavun'a ve haman'a gitti ve onlara seslendi.

Mûsâ'nın seslenişi, kibirli olanlara idi.

İnsan kendi kibrini görmeli ve onu terbiye etmeye çalışmalıdır.

Mûsâ, kendi firavununa seslendi, kendinde kibir içeren duygu ve düşünceleri, yok etmek için, kendi firavunu ile mücadeleye girişti.

Mûsâ da bir zaman firavundu.

Firavunun sarayında yetişmiş, firavunî duygu ve düşüncelerle kirlenmişti.

Mûsâ bu duygulardan kurtulmak için, Hızır'ı buldu.

Mûsâ, Rabbini görmek istemiş, içine bir arayış düşmüştü.

Mûsâ; "Rabbim seni görmek istiyorum" diye seslenmiş.

Mûsâ'ya; "Beni asla göremezsin" diye bildirilmiştir.
Çünkü gören ve görülen ikilik durumudur.
Oysa Tevhîd birlik durumudur.
Allah ayrı kul ayrı mıdır ki birbirlerini görsünler?
İnsan Allah'ı dışarıda bir yerde değil öncelikle kendinde bulmalıdır.

Mûsâ da Rabbini tanımak, görmek istemiştir.
A'râf Sûresi 143: "Kâle rabbi erinî enzur ileyke kâle len terâni."

Meâli: "Rabbim! Göster kendini göreyim seni. Bildirdik: Beni asla göremezsin."

Mûsâ Rabbini göremezse O'na nasıl inanacaktı?
O'na şahit olmadan O'nu nasıl bilecekti?
Mûsâ gibi Rabbini görmek isteyen bir kimse, nasıl bir yol izlemeliydi?

İnsan, Allah'ı görebilir miydi?
İnsan, Allah'a şahit olmadan nasıl mü'min olabilirdi?
Mûsâ da o devrin firavununun oğluydu.

O da kibir sarayında büyüyordu.
Birçok şey öğreniyordu.
Birçok şey biliyordu, kendini Bilge sanıyordu.
O bilgiler onu kibre düşürüyordu.

Atalardan gelen inancı bilmek, Allah'ı bilmek değildi.
Mûsâ, Allah'ı bilmediğini anlamıştı.
Bildiklerinin sadece bir bilgiden ibaret olduğunu, içi boş olduğunu, onu şahitlik makamına getirmediyini anlamıştı.

Kibre düştüğünü anlamıştı.
İnsanları köle görmenin gafletini anlamıştı.

Kendi düştüğü kibirden kurtulmanın yolu, kendini ve varlığını vücûdlandırmanı anlamaktır.

Kendi firavunundan kurtulmanın yolu, “Rabbil âlemîn” hakikatine ermekti.

Yâni tüm varlığı vücûdlandıran Allah’a şahit olabilmektir.

Mûsâ bu duygularla Hakk’ı aramış birinin vesilesi ile Hızır’ı bulmuş ve hakikate arif olmuştu.

Ve Mûsâ dönmüş, karun’a ve firavun’a ve haman’a hakikati apaçık delillerle açıklamıştı.

Ama onlar kibirlerinde kaldılar.

Benlik senlik kavgasında kaldılar.

Kendilerini yüce, başkasına hor baktılar.

İşte bu duygularla hareket etmenin sonucu sabîkun olmadılar.

Yâni hakikat yolunda ilerleyemediler.

فَكَلَّا أَخَذْنَا بِذَنبِهِ فَمِنْهُمْ مَنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا
 وَمِنْهُمْ مَنْ أَخَذَتْهُ الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ مَنْ خَسَفْنَا بِهِ
 الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَنْ أَغْرَقْنَا وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ
 وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ

Fe kullen ehaznâ bi zenbih fe minhum men erselnâ aleyhi
 hâsıbâ ve minhum men ehazethussayhah ve minhum men
 hasefnâbihil ard ve minhum men agraknâ ve mâ kânâllâhu
 li yazlimehum ve lâkin kânû enfusehum yazlimûn

Fe kull ehaz nâ	: Böylece, bütün hepsi, kaldı, sarıldı, yakalandı, biz,
Bi zenbi hi	: Günahlar, fenalar,
Fe min hum men	: Sonra onlardan, kim, o kimseler
Ersal nâ aleyhi	: Gönderdik, sunduk, onlara,
Hâsıben	: Şiddetli rüzgâr, fırtına, yakıp yıkıcı haller, hesap, ufak taş,
Ve min hum men	: Onlar, kim, o kimseler,
Ehazet hu	: Onu sardı, aldı, o halde kaldı,
El sayhatu	: Kudretli ses, çılgılık, şiddetli ses,
Ve min-hum men	: Onlardan, kim, kimse,
Hasef nâ	: Tutulmak, gölgelendi, sönmek, sararmış, biz,
Bihi el ard	: Ondan, hakkında, yeryüzü, toprak, yer, dünya,

Ve min hum men	: Onlar, kim, kimse,
Agrak na	: Boğulmak, fenalarında boğuldular, gark olmak, biz,
Ve mâ kâne Allah	: Olmaz, olmadı, Allah
Li yazlime hum	: Zulmeden, zulmedici, onlar,
Ve lâkin kânû	: Lâkin, fakat, oldu,
Enfuse hum	: Nefslerine, kendilerine,
Yazlimûn	: Zulmettiler, kötülük ettiler,

Meâli 1: “Böylece onların hepsi, fenalarda kaldıklarından dolayı Bizi anlayamadılar. Böylece onlardan bazıları; onlara sunduğumuz hakikatlere karşı, yakıp yıkıcı hâllerde kaldılar ve onlardan bazıları; her yerde olan o kudretli sesi anlayamadılar, cehaletlerine sarıldılar. Onlardan bazılarının, yer-yüzünde Bizi anlayamadıklarından dolayı idrakleri söndü ve onlardan bazıları; kendi cehaletlerinde boğulup gittiklerinden dolayı, Bizi anlayamadılar. Allah onlara zulmeden olmadı, fakat onlar kendilerine zulmettiler.”

Meâli 2: “İşte kibir günahlarında kaldılar, yolumuza sarılamadılar. Onlara sunduğumuz ilâhi seslenişi duymadılar. Kendi kibirlerinde boğuldular. Allah onlara zulmetmedi, lâkin onlar kendi kibirleriyle kendilerine zulmettiler.”

Mûsâ, karun’a ve firavun’a ve haman’a hakikatleri sundu.

Fakat onlar kendi kibirlerine sarıldığından dolayı, sunulan ilâhi bilgilere sarılmadılar.

Firavun kişinin kendini hükümdar görme kibridir.

Karun, kişinin kendini zengin görme, âlim görme kibridir.

Haman ise, kişinin kendini inanç alanında seçilmiş görme, mürşit görme, görevli görme kibridir.

Bu üç duygu da terbiye edilmelidir.

Bu üç duyguyu terbiye edecek duygu, kişinin Mûsâ boyutu olan ilmî makamları görme boyutudur.

Kıssada anlatılan Kârûn, kişinin kendindeki kendini yüce görme duygularıdır.

“Kârûne kâne min kavmi Mûsâ.” (Kasas Sûresi 76)

Kârûn Mûsâ'nın kavmindendi.

Yâni Hakk yolunda olan biri idi.

İlmi derslere tâbi olan biri idi.

“Âteynâ hu minel kenz.”

O'na da ilmi değerler sunuldu.

Fakat o “ma fâtiha hu” açamadı.

İlmin kapılarını açamadı.

Bilgide kaldı, bilmişlikte kaldı.

Ben bilirim dedi.

“Ûtîtu hu alâ ilmin indî.”

Bana ilim verildi dedi.

Allah'ın katındaki ilim bana sunuldu dedi.

Kendini seçilmiş gördü.

Oysa her varlıkta tecelli eden Allah'tı.

Bir kimse, diğerinden üstün değildi.

Kendini kudretli gördü.

Oysa kudret sahibi Allah'tı.

Kârûn'un amacı otorite idi.

İnsanları kandırmak idi.

Onların paralarını almak idi.

Kendini zengin yapmak idi.

O, ilme tâbi olmadı.

O, çıkarına tâbi oldu.

O, Allah'a teslim olmadı.

Çıkarına teslim oldu.

Kasas Sûresi 78: "Kâle innemâ ûtîtuhu alâ ilmin indî."

"Kârun, Allah'ın ilmi sadece bana verildi dedi."

"Men huve eşeddu minhu kuvveten."

"Kendini güçlü, kudretli gördü."

Kasas Sûresi 79: "Yurîdûnel hayâted dunyâ."

"O, dünya hayatının süsünü istedi."

İşte kendini ilim sahibi görmek, her şeyi biliyormuş sanmak kişinin Kârûn boyutudur.

Âyette belirtildiği gibi, Mûsâ onlara geldi, ama onlar kibirlerinde kaldıklarından dolayı onlara sunulan kelimetullahı duymazdan geldiler.

Ve onlar kendi kibir bataklığında oyalandılar ve kibirli hallerinde boğuldular.

"Mâ kânâllâhu li yazlimeshum ve lâkin kânû enfusehum yazlimûn."

"Allah onlara zulmetmedi, lâkin onlar kendi kibirleriyle kendilerine zulmettiler."

Allah zulmeden değildir.

Kişî kendi yaptıklarıyla kendine zulmeder.

Kişinin kendine yaptığı en büyük zulüm kendi kibrinde kalmasıdır.

مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ
 الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبَيْتُ
 الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

Mesel ellezîne itte hazû min dûnillâhi evliyâe ke mese-
 lil ankebût itte hazet beytâ ve inne evhenel buyûti le beytul
 ankebût lev kânû yalemûn

Mesel	: Misal, hâli, durum, benzer, örnek,
Ellezîn itte hazû	: Edindiler, o halde kaldılar, sarıldılar,
Min dûni Allah evliyâ	: Allah'tan başka, ondan başka, onu bırakıp, dostluk,
Ke mesel el ankebût	: Misali gibi, benzemesi gibi, örümcek,
İtte hazet beyten	: Edindi, ev,
Ve inne evhene	: Muhakkak, dayanıksız, gevşek, zayıf,
El buyut	: Evler, barınak,
Le beyte el ankebût	: Elbette, ev, örümcek, örümceğin evi, yuvası,
Lev kânû yalemûne	: Keşke, oldu, biliyorlar, ilmiyle varedeni,

Meâli 1: "Allah'ın dostluğunu bırakıp başka şeyler edinenlerin hâli, örümceğin yaptığı ev gibidir. Doğrusu örümceğin evi dayanıksızdır. Keşke hakikatleri bilselerdi."

Meâli 2: "Allah'ı bırakıp başka şeyleri dost edinenlerin durumu, örümceğin yaptığı eve benzer. Örümceğin evinin zayıflığı gibi onlar da zayıflıklarını, acizliklerini bilemediler. Keşke zayıflıklarını bilselerdi."

Buradaki bu âyette “ellezîne itte hazû min dûnillâhi evliyâ” Allah’ı bırakıp başka şeyleri dost edinme durumu, çok iyi düşünülmelidir.

Allah’ın kudretine sığınmak varken, kişinin kendini zayıflatan şeylere sığınması doğru değildir.

Allah’ı dost edinmek, O’nu kendinde bulmak ve O’na olan teslimiyet ile gerçekleşir.

Kibir içinde olan kimse kendi şeytanını dost edinmiştir.

Ama kendi varlığının Allah’ın ulviyeti olduğunu bilen kimse ise, Allah’ı dost edinmiştir.

Kibir hali, her türlü bölücülük, yargılama, ayrımcılık, kendini üstün görme, başkasını hor görme gibi duygu ve düşünceler halidir.

Bu haller şeytani alandır.

Her kim kibirden gelen, böyle duygu ve düşünceleri dost edinirse, kendine yazık etmiştir.

Firavun, Karun ve Haman bu halleri dost edinmiştir.

Mûsâ’nın sunduğu hakikati bundan dolayı kabul edememişlerdir.

Onlar kendi şeytani duygularını dost edinmişlerdir.

Nisâ Sûresi 76: “Fe kâtilû evliyâ el şeytân.”

Meâli: “Şeytanı evliya-dost edinen kimse, kendine yazık etmiştir.”

Allah’ı bırakıp şeytanı evliya edinmek, şeytanlaşmaktır.

Şeytan, eşya aynı kökten gelen kelimelerdir.

Şeytan; varlığın eşya boyutunda kalıp, kendi çıkarının peşinde koşup, varlığın özünü görememekle kişinin düştüğü zalimleşme durumudur.

Şeytan, “şa-ta-na” kelimesinden gelir.

Uzaklaşan demektir.

Yâni varlığın eşya boyutunda kalıp, varlığın özünü görmekten uzaklaşmak demektir.

Şeytan diye ayrı bir varlık yoktur, şeytanlaşmış insan vardır.

Şeytanlaşmış insanı nasıl tanırız?

Kur’ân, en güzel cevabı veriyor.

Mücâdele Sûresi 19: “Bölen, ayrımcılık yapan şeytandır, şeytan bölücü olan, ayrımcı olandır.”

Mücâdele Sûresi 19: “İstahveze aleyhimuş şeytânü fe ensâhum zikrallâh ulâike hizbuş şeytân elâ inne hizbeşşeytâni humul hâsirûn.”

Meâli: “Şeytani halleri onların akıllarını esir aldı. Böylece onlar Allah’ı anmaktan uzaklaştılar. İşte şeytani hallerde kalan bölendir, bölen ancak şeytani hallerde kalandır. Onlar kaybedenlerdir.”

Âyette muhteşem bir şekilde şeytanın kim olduğu belirtiliyor.

Kim bölücülük içinde ise, ayrımcılık içinde ise o şeytandır.

Her kim senlik benlik kavgasında ise şeytanlaşmıştır.

Şeytan bölendir, bölücü olan şeytandır.

Kim insanları, fırkalara, gruplara bölüp, kendi yolunu üstün görüyorsa, başkalarına hor bakıyorsa, kendini otorite sahibi görüyorsa, işte o firavundur.

Firavun kendi kibrini dost edinendir.

İşte Allah’ın dostluğuna sığınan Allah’ın gücüyle kendini güçlü hissedecektir.

Ama yalanlara, gaflete, batıla, dalalete sığınan Allah'ın gücüne erişemeyecektir.

Ve zayıf düşecektir.

Korkularına, kaygılarına, benliğine bağlanacaktır.

İşte böyle durumdaki kişilerin durumuna, Örümceğin yaptığı ev misal gösterilmiştir.

Nasıl ki örümceğin evini elimizle avuçlayıp, toplayabiliyorsak, Allah'ı bırakıp benliğine, kibrine sığınan kimsenin durumu da bir zayıflık içinde olmaktır.

O kimsenin gönlü Allah'ın gücüne erişememiş bir haldedir.

O kimse, Allah'ın ilmine tâbi değildir, bâtil bilgilere tâbidir.

İlmin karşısında bâtil her zaman zayıftır.

Bu durum İsrâ Sûresi 81. âyette çok güzel açıklanır.

İsrâ Sûresi 81: “Ve kul câel hakku ve zehekal bâtil innel bâtil kâne zehûkâ.”

Meâli: “Hakk geldi bâtil zâil oldu, muhakkak ki bâtil zâil olur gider.”

İşte burada da çok güzel belirtildiği gibi, aslı olmayan şeyler, ilmin karşısında zayıf, dayanaksız şeylerdir.

İşte insan her zaman ilme dayanmalıdır.

Allah'ı dost edinmelidir.

Kişi kendi bâtilına dayandığı an, kendi inanç yargılarını dost edinir.

Bu da kişiyi yazıflığa, güçsüzlüğe düşürür.

Allah'ın hakikatlere gönlünü rabıta eden her zaman güçlü olur.

Mûsâ'nın karşısında firavun, haman ve onların din adamları denilen kesimler kendi bildiklerini ispat edemediler.

Ama Mûsâ ilmî açıklamalarla onları teslim aldı.

İşte Örümceğin evinin zayıf olması ile gösterilen misal, Mûsâ'nın karşısındaki kişilerin durumuna örnek gösterilmiştir.

Buradan maksat Örümceğin evini hor görmek değil, yaptığı evinin misali ile kişinin zayıflıklarına bağlanması anlatılır.

Örümceğin ve yaptığı ağının ilmi sırları mutlaka zaman içinde daha da açılacaktır.

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

İnnallâhe yalemu mâ yedûne min dûnihî min şey ve hu-
vel azîzul hakîm

İnne Allah yalemu	: Muhakkak, Allah, ilmiyle var edendir,
Mâ yedûn	: Yöneldikleri şeyler, taptıkları şeyler,
Min dûni hi min şeyin	: Ondan başka, şeyden, bir şey,
Ve huve el azîz	: O, tüm değerlerin yüce sahibi,
El hakîm	: Tüm varlığa hâkim olan,

Meâli 1: “Muhakkak ki O’ndan başka yöneldikleri şeyleri de ilmiyle vareden Allah’tır. O tüm değerlerin yüce sahibidir, tüm varlığa hâkim olandır.”

Meâli 2: “Muhakkak ki ilmin sahibi Allah’tır. Onların yöneldikleri şeylerde bir ilim yoktur. Muhakkak ki Allah azîzdir, hâkimdir.”

Allah bütün varlığı ilmiyle var etmiştir.

Yaratılan her şeyde ilmi değerler vardır.

Allah’ı bırakıp başka şeylere yönelen kimseler, ilmi değerlere erişemezler.

Allah azîzdir, hakîmdir.

Azîz: Tüm değerlerin yüce sahibi, tüm sıfatlardan yüceliğini gücünü gösteren, kendine ait olan tüm değerleri açığa

çıkaran, güçlendiren, güçlü kılan, kuvvetlendiren, gibi anlamlara gelir.

Kur'ân'da azîz kelimesi yüze yakın âyette geçer.

Kur'ân'da "ve huve el azîz el hakîm" azîz ve hakîm kelimeleri ise, birlikte elliye yakın âyette geçer.

"Ve huve el azîz el hakîm: O tüm değerlerin yüce sahibidir, tüm varlığa hâkim olandır."

Aliyy, Allah'ın zâtına ait olan yüceliğe işaret eder.

Azîz ise tüm niteliklerine yâni tüm sıfatlarına ait olan yüceliğin açılımıdır.

Allah tüm varlığa sıfatlarıyla hâkimdir ve her bir sıfatını azîz esmâsıyla kuşatır.

Varlık Allah'ın sıfatlarıyla kuşatılmıştır.

Her bir sıfatta Allah'ın azîz esmâsını görmeliyiz.

Azîz, izzet, zelil, aynı kökten gelen kelimelerdir.

Toplumda bazı kişilere azîz denir, o kişi varlıktaki tüm değerlerin Allah'a ait olduğunun şuuruyla yaşayan kişidir.

Öyle kişiler, her an tüm değerlerin Allah'a ait olduğunu hatırlatırlar.

Kişi azîz olamaz, lâkin o kişi azîz olan Allah'a teslim olmuştur.

Bu teslimiyet onu, azîz makamıyla müşerref kılmıştır, o makama erişen kişi, her varlıkta Allah'a ait olan değerlerin seyriyle yaşar.

Allah hakîmdir, yâni tüm varlığa ve varlıktaki tüm tecellilere, değerlere hakîm olandır.

Hakem; hüküm sahibi, hükmünü uygulayan demektir.

Yaratılıştaki her niteliğin, her varlığın nasıl var olacağını hükmü "El Hakem" esmâsıyla verilir.

Göz oluşurken, DNA'da olan değerler hiç şaşmadan giderler gözü oluştururlar.

Bu diğer tüm hücre, doku ve organlarda da aynıdır.

İşte her bir niteliğin, nereye nasıl gideceği ve orada nasıl bir yapı oluşturacağı konusunda hakem sahibi Allah'tır.

Gözün, göz olmasına, kulağın kulak olmasına ve diğer tüm organların oluşmasına hüküm veren Allah'tır.

Bu tüm varlık ve tüm varlıktaki nitelikler için de aynıdır.

Allah yarattığı her varlığa hakîmdir.

Bir bilginin ve davranışın bâtil olup olmadığının ölçüsü, hakem olan Allah'ın ilmidir.

Allah ilmine de hakîmdir.

Hakîm; konusuna hakîm olan, cümle varlığa ve varlıktaki her niteliğe hakîm olan, her şeyi yerli yerine koyan, hükümünü, hikmetini gösteren, demektir.

Allah her varlığı var ederken, ince ince, yerli yerince bir bütünlük içinde var eder.

Allah, var ettiği varlığın niteliklerine hakîmdir.

Varlığı ne şekilde, hangi ölçüde var edeceğinde de hüküm sahibidir.

İnsanı insan şekliyle, hayvanı hayvan şekliyle, bitkiyi bitki şekliyle yaratmada, hüküm sahibidir.

Ve cümle varlığın kendinde olan, niteliklere hakîmdir.

Tîn Sûresi: "E leysallâhu bi ahkemil hâkimîn."

Meâli: "Allah hükümleriyle bütün her şeye hâkim olan değil midir?"

Allah, varlığı var etmedeki hükümlerini ve bütün her şeye hakîm olmasını, varlıktaki tecellilerle gösterir.

Allah, varlığın kendinde olan işleyişte hem hüküm sahibidir, hem de o işleyişe hakîmdir.

İşte bu hakikati anlayanlar Allah'ı bırakıp putlar edinmezler.

Allah'ı bırakıp bâtil alana yönelmezler.

Örümceğin zayıf evi gibi, kendi cehalet zayıflıklarına bağlanmazlar.

وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالَمُونَ

Ve tilkel emsâlu nadribuhâ lin nâs ve mâ yakılıhâ il-
lel âlimûn

Ve tilke el emsâl : İşte bu, durum, hâl, benzer, misal,
Nadribu hâ li el nâs : Örnek, vurgulayıcı, çarpıcı, insanlar için,
Ve mâ yakılı hâ : Onu akıl edemez, düşünemez,
İllâ el âlimîn : Hariç, den başka, bilen, hakikatleri bilen,

Meâli 1: “İşte bu durumlar insanlar için vurgulayıcı ör-
neklerdir. Ancak ilim üzere olanlar akıllarını işletirler.”

Meâli 2: “İşte bunlar insanlara çarpıcı misallerdir. An-
cak ilmî yolda olanlar bunları aklederler.”

Kur’ân’da geçen nice kıssa olsun açıklamalar olsun in-
sanları hakikate yönlendiren sunumlardır.

Her bir kelimenin içinde yatan mânâyı, ancak ilmî yolda
olanların anlayacağı belirtilir.

İlmî yolda olanlar ilm-i ledün ehilleridir.

İlm-i ledün ehilleri, görünenin görünmeyen boyutunu
görürler, bilinenin bilinmeyen boyutunu bilirler.

Onlar Kur’ân’ın işaret ettiği mânâlara ererler.

İlm-i ledün ehilleri Kur’ân’ı mânâca okurlar.

İnsanların çoğu ise Kur’ân’ı Arapça olarak okur.

Lâkin ilm-i ledün ehilleri Kur’ân’ı daha farklı okur, de-
rinliğini görür, oradan gelen mesajları yakalar.

Onlar, kıssaların ardındaki hisselerere ererler.

Her varlığın özünde arşın sahibini görürler.

İlm-i ledün ehilleri feraset ehilleridir.

Feraset, ya da firaset; ileri görüş, geleceği görme, olayların nereye varacağını sezme, derinliğine bakma, ardını görme, keşfetmek, sezgisi güçlü olmak anlamlarına gelir.

Feraset ehli olmak; “İlmel yakîn, Aynel yakîn, Hakkâl yakîn” makamlarını gören kimselerde tecelli eder.

Basîret sahipleri feraset sahibi olurlar.

Basîret derinlemesine bakmaktır, derinlemesine bakan akışın da nereye olacağını görür.

Feraset ise, ileri görüş, geleceği görebilmedir.

Basîret sahibi olmadan feraset sahibi olunamaz

İşte âyette belirtildiği gibi “mâ yakîluhâ illel âlimûn” ilim ehilleri akleden, tefekkür eden, şahit olan, hakikate erişen kimselerdir.

خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ

Halakallâhus semâvâti vel arda bil hakk inne fî zâlike le
âyeten lil muminîn

Halaka Allah	: Yarattı, Halk etti,
Es semavât ve el ard	: Semalar, gökler ve yeryüzü,
Bi el hak	: Hak ile, gerçek, dosdoğru,
İnne fi zâlike le âyet	: İşte bunların içinde, âyetler, delil,
Li el muminîne	: Mü'minler için, emin olanlar için,

Meâli 1: “Göklerde ve yerde olanları Hakk ile Halk eden Allah’tır. İşte bunlarda mü'minler için deliller vardır.”

Meâli 2: “Allah, gökleri ve yeri hakikatleri gösterir bir şekilde halk etti. Mü'minler halk oluştaki nice işaretlere ererler.”

Tüm âlem hakikatleri gösteren açılmış bir kitâbdır.

Her bir varlıktaki işaretler, varlığın yaratıcısını gösterir.

Hakk kelimesi ile Halk kelimesi birbirini tamamlayan harflerden oluşur.

Bu âlem Hakk'ın kendi halkiyetidir.

Bu âlem Hakk'ın kendi zâtının tezahürüdür.

Hakk'tan gelen gelişe Halk denildi.

Açığı çıkıştan önce Halk Hakk'da idi.

Hakk Halk bir idi.

Deniz ve damlaları gibi iç içe idi.
Damlalar Denizde gizli idi.
Hakk, Halkîyete çıkmayı diledi.
Kendinden kendini var eyledi.
Kendisi Hakk idi.
Kendinden açığa çıkan kendi Halk idi.
Halk'ın adı Muhammed idi.
Muhammed, Hakk'ın hamd-sıfatlar boyutu idi.
Muhammed nûr idi.
O'nun elbisesi nûrdan idi.
Nûr henüz beşer denen elbiseye bürünmemiş idi.
Nûrun toprak boyutuna beşer denilecek idi.
Halk zâhire çıkacak idi.
Hakk O idi.
Halk O idi.
Kendi kendinde gizli idi.
Ulvîyeti Hakk idi.
Ulvîyetinden akan nûru Halk idi.
Hakk Ulvîyetinin sırrı idi.
Halk Nûranîyetinin sırrı idi.
Hakk Vahdet olan nûr idi.
Halk kesret olan nûr idi.
İşte "nûr alâ nûr" sırrı bu idi.
Bâtın yönü Hakk idi.
Zâhir yönü Halk idi.
Rahîm yönü Hakk idi
Râhman yönü Halk idi.

Râhimden çıkan yönü râhman idi.
Kendisi kendini Halk etti.
Halk olan Hakk'ın kendi idi.
Hakk râhîm sırrı idi.
Halk râhman sırrı idi.
Halk olan O'nun kendi idi.
Bunu yazan şifreli yazmış idi.
Halk "خَلْقُ"
Lam harfi Hakk kelimesinin içine yerleştirilmiş idi.
Lam kalkınca Hakk kelimesi ortaya çıkıyor idi.
Hakk "حَقُّ"
İşte Halk, Hakk'ın içinden süzülüp gelmiş idi.
Bunu yazan böyle şifrelemiş idi.
Yazılan tüm kelimeler şifrelerle bezenmiş idi.
Hakk, Halk'ı şifrelerle bezemiş idi.
Tüm varlık Matematik meleşinin şifrelerini taşıyor idi.
İşte Halk, Hakk'ın nûrunun tecellisi idi.
Halk'ın elbisesi nûr elbisesi idi.
Nûr letafetten kesâfete akacak idi.
Kendini şifrelendirdi.
O şifrelere göre Halk edecek idi.
İşte o şifreler Kaderin sırrı idi.
İşte zaman gelmişti.
"Kün fe yekûn" denmişti.
Denizden damlalar süzölmeye hazırды.
Halk, Hakk'tan süzölmeye hazırды.
"Kün fe yekûn" âyetinin sırrı bu idi.

Tohum Hakk'tır.
Tohumdan açığa çıkan ağaç Halk'tır.
Tohum ağaç birbirinden ayrı değil idi.
Ve nûrundan nûr süzölmeye başladı.
Nûr toprak olarak göröndü.
Adına beşer dendi.
"Ene beşere mislikûm sırrı" bu idi.
İşte her bir beşerin özü-nûru Halk idi.
İşte tüm beşeri âlemin tek özü Hakk idi.
Kesret Halk idi.
Vahdet Hakk idi.
Kesret "Nûr-u Muhammed" idi
Vahdet "Nûr-u Hakk" idi.
Kesret Vahdet bir idi, Hakk idi.
Suyun kalıbı yok idi.
Su elbise giyecek buz olacak idi.
Buzun aslı su idi.
Halk'ın aslı Hakk idi.
İnsan Hakk'ın kendi halkiyetidir.
İşte bunu anlayan mü'min olacak idi.
Mü'min Hakk'tan emin olan demektir.
Halkta Hakk'ı gören demektir.
Mü'min, Allah hakikatine erenlerdendir.
Allah'ın zâtında fâni olanlardandır.
Allah'ın rûhunda bâki olanlardandır.
Allah'ın nûrunu giyinenlerdendir.

Tüm resûl nebîlerin makamlarını görenlerdendir.

Muhammedî mertebeye erenlerdendir.

Hakk deryasına karışanlardandır.

Nice mânâyâ erenlerdendir.

Hakk'ın vahyinden duyanlardandır

Halkta Hakk'ı seyredenlerdir.

Hakk'ın nûrunu yansıtanlardandır.

İşte âyette belirtildiği gibi; "inne fî zâlike le âyeten lil muminîn" mü'minler her varlıktaki işaretlerin Allah'ın kendi sıfatları olduğunu bilirler.

Ve onlar Allah'tan emin olmuşlardır.

Allah'tan emin olan, mü'minlik makamına ermiştir.

Onlar kâlb sahibidir.

Hadisi kutsî; "Lâ yese'unî arzi ve lâ semaî ve illa yese'unî kâlbü abdil mü'minin."

Yâni; "Yere ve göğe sığmam. Ancak mü'min kulumun kâlbine sığarım."

Burada işaret edilen hakikat; mü'minlik makamına erenler, kâlb sahibidir, Kâmil insanlardır.

Kâmil insanlar, her an gönüllerinde Allah'ı hissederek yaşarlar.

Onlar kâlb sahibidirler.

Kâlb ciheti; akletmek, tefekkür etmek, idrâk, şahitlik, anlayış, basîret, feraset, ilmî terbiye, tevekkül, teslimiyet boyutudur.

Gönül ciheti ise bunları yaşantısına geçirebilmektir.

اٰتِلْ مَا اُوْحِيَ اِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَاَقِمِ الصَّلَاةَ اِنَّ
 الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللّٰهِ
 اَكْبَرُ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ

Utlu mâ ûhiye ileyke minel kitâbi ve ekımı salât innes
 salâte tenhâ anil faşşâi vel munker ve le zikrullâhi ekber
 vallâhu yalemu mâ tasneûn

Utlu	: Oku, incele, hakikatini araştır,
Mâ uhiye ileyke	: Şeyler, vahy edilen, sunulan, sana,
Min el kitâb	: Kitâbtan, varlık kitâbı,
Ve ekımı el salât	: Her an salât üzere ol, her an hakka bağlılık,
İnne el salâte	: Muhakkak, salât, hakka bağlılık,
Tenhâ	: Engeller, mani olur, nehy eder, uzaklaştırır,
An el faşşâi	: Aşırılık, ego, ben benim demek,
Ve el munker	: Tanımlanamayan, kötü hal, inkâr edilen,
Ve le zikr	: Elbette, anmak, anlatmak, hatırlamak, sohbetler,
Allah ekberu	: Allah, yüce, büyük, daha yüce, yüce olan, makbul,
Ve Allah yalemu	: Allah, ilmiyle varedendir, ilmin sahibi,
Mâ tasneûn	: Değil, yapamazsınız, var edemezsiniz,

Meâli 1: “Sana varlık kitâbından sunulan şeyleri oku, anla ve her an Hakk’a bağlılık şuuru ile hareket et. Muhakkak ki her an Hakk’a bağlılık şuuru ile hareket etmek; aşırılığı,

kendine varlık isnat etmeyi, tüm fenaları engeller. Elbette Allah'ı anmak için yaptığınız sohbetler yücedir. Siz var edemezsiniz, Allah'tır ilmiyle vareden.”

Meâli 2: “Varlık kitâbından sana vahyedileni duy anla ve her an Allah'a bağlılık şuuru üzere ol. Muhakkak ki Allah'a bağlılık şuuru üzere olmak, benliği ve kötü halleri engeller. Elbette zikir ehilleri Allah'ın ekberiyetini anlarlar ve ilmin sahibinin Allah olduğunu bilirler, kendilerinin halk edici olmadıklarını bilirler.”

Allah'ın vahyi canlı kitâb olan varlığın kendinden akar.

Varlıktan akan vahye erişmek ve oradan okumak, halk oluşu anlamak kişiyi benlikten kurtacaktır.

Gerçek Ene'nin Allah olduğunun idrakine eriştirecektir.

Amaç benlik kibrinden kurtulmaktır.

İşte bu âyette de belirtildiği gibi benlikten kurtulmanın yolu, salât makamına erişmektir.

Salât şuuruna erişmek, her an Allah'a bağlılık içinde olmak, O'ndan asla ayrı olmadığını bilmektir.

Salât, namaz diye de çevrilir, namaz farsça bir kelimedir.

Kişi namazda Allah'a yönelir, onunla birlik içinde olduğunun şuuruna ulaşır.

Ve kişi her anını namazda imiş gibi geçirir, sosyal yaşantıda, ikili ilişkilerde her an namazdaymış, yâni Allah'ın huzurundaymış gibi hareket eder.

İşte bu durum kişiyi, fâhşa-fâhişelikten ve kötü hallere düşmekten korur.

Salât kelimesinin Türkçe karşılığı; bağlılık içinde olmak, birlik içinde olmak, her an iletişim içinde olmak demektir.

İnsan, her an Allah'a bağlı olduğunu, O'nunla bir olduğunu asla unutmamalıdır.

İnsan, kendine vücûduna dönmeli, o vücûdun nasıl oluştuğunu, nasıl bir kaynaktan geldiğini düşünmelidir.

İnsan kendi vücûdunu var etmedi ve kendi vücûdunda her an olan işleyişin sahibi de değildir.

Kâf Sûresi 16: “Ve nahnu akrebu ileyhi min hablil verîd.”

Meâli: “Ve Biz ona şahdamarından daha yakınız.”

İşte insan, bu yakınlığı idrak edebilmesi için salât şuuruna erişmelidir.

Salât şuuruna erişen, hep o şuurla hareket eden, fâhşa-fâhişelik durumuna düşmeyecektir, yâni haddi aşmayacaktır, Allah’ın ulviyetinin yanında kendine varlık isnat etmeyecektir.

İşte Kur’ân’ı incelediğimiz zaman, fâhişe kavramının toplumda kullanıldığı gibi olmadığını görüyoruz.

Toplumda, fâhişe kavramını bayanlara isnat ederek, en büyük fâhişeliği yaptık, fark edemedik.

İşte fâhişelik, benlik kibridir.

Bu kibirden kurtulmanın tek yolu, âyette belirtildiği gibi yaratılışı okumaktır.

Oku kendini, oku varlığı, oku âlemi, seni ve varlığı tutan ilâhi gücü anla.

Bil ki hakikate ulaşmak okumakla mümkündür.

Gördüğün her varlık okunası bir kitâbtır.

Okumaktan murad, varlığın var oluşunu ve işleyişini anlamaya çalışmaktır.

Kur’ân oku ile başlar.

Varlık nereden gelmiştir, nasıl var olmuştur, her an nasıl bir işleyiş içindedir ve nereye gitmektedir.

Bunlar hep okunacak konulardır.

Varlığı okuyabilecek, ilmi olarak anlayabilecek tek varlık insandır.

Varlığı okumak, halk oluşu okumaktır.

Alâk Sûresi 1: "Ikra bismi rabbikellezî halaka"

Meâli: "Seni vücûdlandırmanın delilleriyle, yaratılışı araştır anla"

İnsan kendi yaratılışını okumalıdır.

İsrâ Sûresi 14: "İkrâ kitâbek kefâ bi nefsikel yevme aleyke hasîbâ."

Meâli: "Oku, kendini tanımak için kendi vücûd kitâbın sana yeter. Her an kendindeki niteliklerin sahibini anlama içinde ol."

وَلَا تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ
ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُوا آمَنَّا بِالَّذِي أُنزِلَ إِلَيْنَا وَأُنزِلَ إِلَيْكُمْ
وَالْهَنَا وَالْهَكُمْ وَاحِدٌ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ

Ve lâ tucâdilû ehlel kitâbi illâ billetî hiye ahsenu illel-
lezîne zalemû minhum ve kûlû âmennâ billezî unzile ileynâ
ve unzile ileykum ve ilâhunâ ve ilâhukum vâhidun ve nahnu
lehu muslimûn

Ve lâ tucadil	: Yok, mücadele, tartışma, cedelleşme,
Ehle el kitâb	: Kitap ehli, aktarılan söylentilerde kalan,
İllâ bi elletî hiye ahsenu	: Başka, ki o, o, en güzel,
İllâ ellezin zalem minhum	: Ancak, hariç, den başka, zulümde olan, onlardan,
Ve kûlû âmennâ	: Deyin, inandık, iman ettik,
Bi ellezî unzile ileynâ	: İle, ki o, indirildi, verildi, sunuldu, bize,
Ve unzile ileykum	: İndirildi, sunuldu, size,
Ve ilâhu nâ	: Bizim ilâhımız, sığınılan, vareden,
Ve ilâhu kum	: Sizin ilâhınız, sığınılan, var eden,
Vâhidun	: Bir olan, tek,
Ve nahnu lehu muslimûn	: Biz, ona, teslim olanız, barış huzur üzere olan,

Meâli 1: “Aktarılan söylentilerde kalanlarla tartışmayın. Ancak iyiliğe meyledenler başka. Zalimlik hâlinde olan kimselere sadece deyin ki: Biz, bize de verilene ve size de verilene ve bizi de varedene sizi de varedene, bir olana iman ettik ve biz, barış ve huzur üzere olanlarız.”

Meâli 2: “Kendi inancını haklı görüp, başkalarını hor görenlerle tartışmayın. Ancak iyiliğe meyledenlerle konuşabilirsiniz. Zalimlik hâlinde olan kimselere sadece deyin ki: Biz, bize de verilene ve size de verilene ve bizi de varedene sizi de varedene, bir olana iman ettik ve biz, barış ve huzur üzere olanlarız.”

Burada çok güzel bir şekilde belirtildiği gibi, tartışma içinde olunmaması gerektiği bildirilir.

Kur’ân’da bahsedilen ehli kitap denilen kesim, okudukları kitaplarda kalanlar, kendi inancına bağlı bilgilerin iddiasında olanlardır.

“Kendi inancını haklı görüp, başkalarını hor görenlerle tartışmayın” öğüdü çok iyi duyulmalıdır.

Kur’ân tartışmalardan, kavgalardan uzak durmamızı öğütler.

Buradaki hikmet nedir?

Neden ısrarla tartışmalardan uzak durmamızı tavsiye eder?

Neden duyduklarını ya da okuduklarını doğru bilip tartışmaya girenlerden uzak durmamızı tavsiye eder?

Hatta adeta emreder.

Tartışma içinde olanın aklı ne ile meşguldür, tartışma içinde olmanın amacı ne olabilir?

Topluma konferanslarda, televizyonlarda, kitaplarda, sohbetlerde tartışma halini hissettirmenin tehlikeleri ne olabilir?

Kur'ân'ı incelediğimizde; hep okumayı, araştırmayı, varlığı incelemeyi, tefekkür etmeyi yâni eşyaya bakıp fikir üretmeyi, çevremize faydalı olmayı, iyi insan olmayı tavsiye eder.

Ve kavgadan, tartışmadan, kötülük etmekten, kibirden, şan-şöhret içinde olmaktan, makam-mevki derdine düşmekten uzak durmayı tavsiye eder. Adeta emreder.

Peki, Kur'an bize neden kavgadan, tartışmadan uzak durmamızı emreder.

Ve kavga ortamlarından uzak durun, oradan ayrılın ve ayrılırken de güzellikle ayrılın der.

Ankebût Sûresi 46; "Ehli kitap-aktarılan söylentilerde kalanlarla tartışmayın."

Mü'min Sûresi 56: "Bir delil olmaksızın, Allah'ın âyetleri hakkında tartışmaya giren kimseler ise, onların gönüllerinde kibir vardır. Onlar hakikatlere ulaşacak olanlar değildir. Bu hallerden Allah'a sığının."

En'âm Sûresi 68: "Âyetlerimiz hakkında bir kavga hâlinde olan kimseleri gördüğünde, artık onlardan uzak dur. Hatta o hakikatlerin dışındaki konuşmalardan da. Bir kavga hâlinde olanlardan da uzak dur. Fakat şeytani hâller bunu sana unutturabilir. Artık hakikatleri anmaktan uzak olan kimselerle oturma. Kötülük hâllerinde olan kimselerle birlikte hareket etme."

Müzzemmil Sûresi 10: "Söylenen şeylere sabret ve onların yanından ayrılacağı zaman güzellikle ayrıl."

Tartışmaya girmeyin, tartışmalardan uzak durun âyetleri bizlere muhteşem hikmetler sunuyor.

Tartışma ortamları gönülleri; kibirle, bilmişlikle, küçük görmekle, öteki görmekle, hor görmekle kirletiyor.

Böylelikle gönüller; ilmi araştırmalardan, ilmi hakikatlere ulaşmaktan, varlığı tanımaktan, ilmî değerler ortaya koymaktan uzaklaşıyor ve kavga-tartışma haliyle kirletiliyor.

Yâni gönüllerdeki hâl üstte belirtildiği gibi kavga-tartışma hâli oluyor.

Hakikati öğrenme gayesi ise derinlerde kalıyor.

Onun için Kur'ân'da bizlere muhteşem bir ikâz yapılıyor.

Gönüllerinizi kavga-tartışma ile değil, hakikatleri anlama gayretiyle meşgul edin diyor.

Gerçek cihat da aslında budur. Kâinatın değerlerini anlamak için bir mücadele içinde olmanın adı cihattır.

Ufacık çocuklar tartışma, kavga ortamında büyüdüğünde, bir bilmişlik, ego, gurur, küçük görme ve dışlama gibi hal-lerin içine düşüyor.

Ve bilimsel değer üretmeyi amaç edinmiyor, kavga içinde olup bilmişlik hâli sergiliyor.

Beyinleri kavga, tartışma hâli ile kirletirsek, bilimsel düşünmeler gelişmez.

Tartışma içine düşen kimselerin içinde, kin, nefret, ayrımcılık olur.

Tartışma ortamları hep kendi bildiğini doğru bilme kavgasının olduğu yerdir.

Ve böyle yerlerde başkasının bildiği, kültürü, inancı hor görülür, orada kişiler kâfir ilan edilir ve hedef gösterilir.

Tartışma içine düşen kimseler; düşünmekten, araştırmaktan uzaklaşır sadece söylenenlerin kavgasını yapar.

Yâni tartışma ortamları kişilerle kavga ortamıdır, bilimsel değerleri anlama, sorgulama ortamı değildir.

Onun için Kur'ân bizlere tartışmalardan, kavgalardan uzak durun der.

Tartışma ortamlarından hakikat çıkmaz sadece kibir halleri oluşur der.

Ve gönlümüzü kesinlikle düşünmeye, araştırmaya, hakikatleri anlamaya açmalıyız der.

Televizyonlarda görüyoruz, bir dini programda bile konuşmacılar birbirine giriyor.

Ön planda bir hakikat konuşmasından çok kavga hâli oluyor.

Tüm topluma, hele hele küçük yaştaki çocukların beyinlerine kavga, tartışma hâli dayatılıyor.

Ve toplum olarak, bir hakikatin ortaya çıkmasından çok taraf oluyoruz ve konuşmacılardan birini tutuyoruz ve biz de kavga içine düşüyoruz.

Ve beyinlerimiz bir kibir içinde, bilmişlik içinde kalıyor, başkalarını öteki görüyoruz, cahil görüyoruz.

İşte içimizdeki şeytana esir oluyoruz.

Bunun için Kur'ân'da tartışmalardan, kavgalardan uzak durun diye bildiriliyor.

Evet, anlıyoruz ki ilmî gönül taşıyan, samimi olarak hakikatlerin arayışında olan kimse:

Tartışmalardan uzak durur,

Bilmişlik içinde olmaz,

Hiç bir fikri küçük görmez,

Ayrımcılık içinde olmaz,

Saygı ve sevgisini hiç kaybetmez,

Kişilerin inançlarına kültürlerine saygı duyar,

Kişilerin sözlerine takılıp kalmaz,

Kimsenin ardından konuşmaz,

Kimseye kötü gözle bakmaz,

İçinde hasetlik, fesatlık, kibir halleri taşımaz.

Bu bölümdeki âyette, hakikat yolunda, hakikati idrak etmek için “illâ billetî hiye ahsenu” iyi haller içinde olanlarla konuşulmasını tavsiye edilir.

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ فَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ
الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمِنْ هَؤُلَاءِ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ
وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الْكَافِرُونَ

Ve kezâlike enzelnâ ileykel kitâb fellezîne âteynâ humul
kitâbe yuminûne bih ve min hâulâi men yuminu bih ve mâ
yechadu bi âyâtinâ illel kâfirûn

Ve kezalike enzelnâ	: İşte böylece, sunduk, indirdik, bütün olarak indirmek,
İleyke el kitâbe	: Sana, kitâb, varlık kitâbı,
Fe ellezine âteynâ hum	: Böylece, o kimseler, biz verdik, sunduk, onlar,
El kitâbe	: Kitâb, varlık kitâbı,
Yuminûn bihi	: Mü'min, iman, inanan, ona, orada,
Ve min hâulâi men	: Onlardan başka, bunlar, diğer, kim, kimse,
Yuminu bihi	: İman eder, inanır, mü'min, ona,
Ve mâ yechadu	: İnkâr etmez, reddetmez,
Bi âyetinâ	: Âyetlerimizi, delil, işaret,
İllâ el kâfirûn	: Başkası, hakikatleri görmemezlikten gelen,

Meâli 1: "İşte, Biz sana tüm varlığı bir kitap olarak sunduk. Tüm varlığı bir kitap olarak sunduğumuza inanan kimseler de vardır ve onlardan başka kimselerden de hakikatlere

inananlar vardır. Ancak hakikatleri görmemezlikten gelip örtenlerden başkası âyetlerimizi reddetmez.”

Meâli 2: “Sana hakikatleri varlık kitâbından sunduk. Sunduğumuz kitâbı anlayanlar inanacaklardır. O kitâba inanan başka kimseler de olacaktır. Hakikatleri görmezden gelenlerden başkası varlığın âyetlerini inkâr etmeyecektir.”

Hakikatler tüm varlıktan sunulur.

Varlığı cânlı kitâb bilmek, oradan okumak gerekir.

Mü'min kimse canlı kitâb olan varlık kitâbından okuyandır.

Varlık kitâbı Allah'ın âyetleri ile kaplıdır.

O âyetlerden okuyan şahitlik makamına erecektir.

Ama kendi inanç kitaplarından okudukları bilgilerde kalıp, tartışma içinde kalanlar, varlık kitâbından okumayı öğrenemedikleri müddetçe hakikatlere erişemeyeceklerdir.

İşte bunun için bir üst âyette belirtildiği gibi “lâ tucâ-dilû ehlel kitâb” ehli kitap olanlarla tartışılma içinde olunmaması belirtilir.

Hazreti Muhammed döneminde ve öncesinde, ellerinde dini kitâblar olanlar ve o kitâblardan okuyanlara ve halka, o okudukları kitâblardan bir şeyler anlatanlara, halk arasında “Ehl-i Kitâb” denilirdi.

“Ehl-i Kitâb” diye söylenen kesim, ellerinde kitâb olanlar ve o kitâblardan okuyanlar ve tartışma içinde olanlardı.

Yâni “Ehl-i kitâb” denilen kesimin, hakikat diye anlattıkları, sadece kitâbsal bilgilerdi.

Oysa, hakikatler bizzat varlığın kendinden idi.

Oradan okumayıp, matbaalarda basılan kitaplardan bilgilenen ve onları hakikat diye anlatanların hepsi “Ehl-i Kitap”dır.

Varlığın kendinden okumayan, hakikate ulaşamaz.

Kur'ân okumak, varlığın özünden okumaktır.

Kulların yazdıkları kitâblara, ya da bir inanca bağlı olanlar Allah'a iman içinde olamazlar.

İman ancak ve ancak, varlık kitâbını okumakla mümkündür.

Bu bölümde geçen kâfir kelimesi Kur'ân'da türevleriyle 150'ye yakın yerde geçer.

Kâfir-el kâfirûn “كَافِرٍ” “لِلْكَافِرِينَ”; örten, görmezden gelen, hakikatin bilgilerini kendi inanç bilgileri ile örten, inkâr eden anlamlarına da gelir.

Aslında kelimenin asıl anlamı örtmektir.

Gündüzü örten geceye, Güneşi örten buluta, toprağın üzerini örten küle de kâfir denilmiştir.

Kişinin, kendine sunulan hakikat bilgilerini, inandığı inançtan gelen bâtil bilgilerle örtmesi de kâfir kelimesiyle adlandırılır.

Kâmil bir insan, Allah'ın varlıktaki ilminden akan bilgileri birine sunduğunda, kişi kendi yargılayıcı inancını ön plana koyar, kâmil insanın sunduğu bilgileri örter, görmezden gelir.

İşte bu da kâfirlik olarak adlandırılmıştır.

Allah'ın ulviyetinin yanında, kendine varlık isnat etmek de kâfirlik, müşriklik olarak adlandırılır.

Yâni Allah'a ait olan vücûda benim diyerek, gaflet içinde Allah'a ait olanı örtmek de kâfirlik olarak adlandırılmıştır.

Kâfir kimse, Allah'ın hakikatlerini görmezden gelen kimsedir.

Allah'a ait olan vücûda benim demek de kâfirliktir.

Kâfir kimse Allah'ın ilmine tâbi olmaz.

Varlığın âyetlerini görmezden gelir.

Oysa iman varlığın âyetlerini görmek, oradan okumakla oluşacaktır.

Bu bölümde belirtildiği gibi “mâ yechadu bi âyâtinâ illel kâfirûn” kâfirlikte kalmak kişiyi inkâra götürecektir.

Varlığın âyetlerine teslim olmak, varlığın sahibi olan Allah’a teslimiyete götürecektir.

وَمَا كُنْتَ تَتْلُو مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخُطُّهُ
بِيَمِينِكَ إِذَا لَارْتَابَ الْمُبْطِلُونَ

Ve mâ kunte tetlû min kablihî min kitâbin ve lâ tehut-
tuhu bi yemînike izen lertâbel mubtilûn

Mâ kunte tetlû	: Sen olmadın, değilsin, okuyup öğrenen,
Min kabli hî min kitâb	: Ondan önce, kitâb, kâinat kitâbı,
Ve lâ tehut hu	: Yok, çizgi, onu yazmıyorsun,
Bi yemin ke	: Söz, sağlamlık, diri, elin, sen,
İzen le irtâb	: Eğer, ise, durum, elbette, şüphe, tereddüt,
El mubtilûn	: Bâtıl, yalanda olan, asılsız olan şeyler,

Meâli 1: “Sen hakikatleri, kâinat kitâbının dışında herhangi bir kitaptan okuyup öğrenmedin ve sen kendi ellerinle yazmış değilsin. Aslı olmayan şeylerde kalanlar elbette şüpheler içindedirler.”

Meâli 2: “Sen kulların yazdığı kitaplardan hakikatleri öğrenmedin. Sen varlık kitâbı gibi bir kitâbı da yazmış değilsin. Bâtıl şeylerde kalanlar her zaman şüpheler içindedirler.”

Burada çok güzel bir şekilde sunulan gerçek, hakikat ancak varlık kitâbını okumakla anlaşılır.

İnsanların matbaalarda yazdığı kitaplarda sadece bilgiler vardır.

Kitaplardaki bilgiler kişiyi eğer varlığın yaratılış gerçeğine, ilmî değerlere yönlendiriyorsa kişi hakikate kapı açacaktır.

Kitaplardaki bilgiler kişiyi eğer, asılsız şeylere, hurafelere, bölücülüğe, inanç ayrımcılığına yönlendiriyorsa, o bilgiler zulme kapı açacaktır.

Hakikat ancak varlık kitâbındaki ilimle erişilecektir.

İlim, varlığın özünde yazılı olan, varlığın varoluş sisteminin boyutudur.

İlmi okumak bilimdir.

Bilim, açığa çıkan varlık boyutunda, yapılan keşiflerdir, okumalardır.

Fen okumalarına “Bilim” denir.

Matematik, fizik, kimya, biyoloji boyutunun incelenmesi, “Bilim” boyutudur.

Bilgi ise, yapılan incelemelerin söze dökülmesidir.

Yapılan tespitlerin, doğru ya da yanlış olarak anlatılması, yazılara dökülmesidir.

Varlık var olmaya başlayınca, Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji ilmi adım adım tecelli eder.

Allah'ın ilim esması, Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji, alanında tecelli eder.

Varlığın kendisi, bu dört ilim boyutundan gelen tecellilerle sarılıdır.

Varlık bu boyutlarla var olur ve şekillenir ve işler.

İlim, varlığın varoluş sisteminin yazılı boyutudur.

Kitaplarda yazılan bilgilere, dil ile aktarılan sözlere ilim denilemez.

İlim aranacaksa, kesinlikle varlığın özüne bakılmalıdır.

Evrenin ve her bir varlığın varoluşunu anlamak için ilim şarttır.

Çünkü Evren ve her bir varlık, ilmî bir yazılımın tecellisidir.

Varoluş için ilim şarttır, varoluşunu anlamak için de o ilimle buluşmak şarttır.

Bunu çok iyi bilen Hazreti Muhammed, düzenlediği ezanda; günde 20 defa “Eşhedü” kelimesini duyurarak, insanlara şahit olmalarının yolunun ilim olduğuna işaret etmiştir.

İlim kişiyi şahit olmaya götürür.

Şahit olmak, varlığın özünde olan işaretlerle mümkündür, bu işaretlere âyetler denir.

Kur’ân’da buna çok güzel vurgu vardır.

İsrâ Sûresi 36: “Bir ilim ifade etmeyen şeylerin ardına düşmeyin.”

İlim şahit olmaya götürür.

Şahit olmak, ispata götürür, eminliğe götürür.

Çünkü kişi gördüğü şeyi inkâr edemez.

Şahit olmak; görüşmektir, buluşmaktır, anlamaktır, deneyler yaparak iç yüzünü görmektir.

Şahitlik alanı varlığın kendisidir.

Şahitlik, varlıktaki ilimle mümkün olur, varlığın yaratılışını varlıkta görmekle mümkün olur.

İşte bu bölümde “Sen hakikatleri, kâinat kitâbının dışında herhangi bir kitaptan okuyup öğrenmedin” açıklaması, hakikatin öğrenileceği yeri işaret eder.

Batıl alanda kalmamak için ilme sarılmak gerekir.

İlim manaviyatın kapısıdır.

İlim ile girilen kapıdan muhteşem bir yaratılış boyutu açığa çıkar.

Hayranlık verici bir oluşumu oluşturan ilâhi bir kudrete erişilir.

İşte bu kudretin adına Allah denilmiştir.

İnsan bir varlık kitâbı yazamaz.

Mesela, bir hidrojeni oluşturmaz, hidrojenin yazılımını yapamaz.

Ancak, yaratılmış hidrojeni okumaya çalışır.

Ama insan varlık kitâbından okuduğu, eriştiği ilmi değerleri bilgiye aktarabilir ve bu bilgileri matbaalarda basılan kitaplara yazabilir.

Âyette bu hakikat belirtilir; “Sen varlık kitâbı gibi bir kitâbı da yazmış değilsin.”

بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ
وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ

Bel huve âyâtun beyyinâtun fî sudûrillezîne ûtûl ilm ve mâ yechadu bi âyâtinâ illez zâlimûn

Bel huve âyet beyyinât	: Hayır, bilakis, o, âyetler, apaçık açıklanmış, beyan,
Fi sudûr	: Sadr, gönüllerde, kâmil insan,
Ellezin ûtû el ilme	: O kimseler, sunulan, ilim verilen, bilgi,
Ve mâ yechadu	: İnkâr etmez, reddetmez, yalanlamaz,
Bi âyetinâ	: Âyetlerimiz, işaretlerimiz, delil,
İlla el zâlimûn	: Başka, ancak, zalimlik, kötülük,

Meâli 1: “Bilakis, hakikatlerin bilgisine ulaşan kimse-lerin gönüllerinde o âyetler apaçıktır. Zalimlerden başkası âyetlerimizi inkâr etmez.”

Meâli 2: “Varlığın apaçık âyetlerini okuyanlar kâmil insanlardır, o kimseler sunulan ilme tâbi olurlar. Zalim kimse-ler ise varlıktan sunulan âyetleri inkâr içindedirler.”

Varlıktaki ilimle hareket eden kimseler, kâmil kimse olurlar.

Kâmil kimseler her zaman varlıktan sunulan ilme tâbi olurlar.

Okunacak olan kitâb, canlı kitâb olan varlık kitâbıdır.

Varlığın iç ve dış yüzü olarak iki boyutu vardır.

Bu iki boyut varlığın okunması gereken alanıdır.

Varlığın dış yüzünün de iç yüzünün de sonsuz sayfaları vardır.

Kişi, varlığın varoluşuna ve varlıktaki sırlara merak duyduğunda, sorular sorar.

Sorduğu soruların cevabını bulacağı yer varlığın kendi bedenidir, varlıktaki ilim boyutudur.

İlim tektir, varlığın özündeki yazılımdır.

Bilim ise, ilmin kollarıdır, Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji gibi.

Bunların her birinin, birbirlerine bağlı olan farklı farklı kolları vardır.

İlim; varlığın varoluşuna etki eden ve varlığın kendinde yazılı olan ulvî boyuttur.

Bilim; ilmin araştırılmasıdır, yâni varlığın Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji boyutunun incelenmesidir, keşfidir.

Fen; varlığın, Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji boyutunun ortak adıdır.

Fen fakülteleri, bu dalları incelemek üzere kurulmuştur.

Kur'ân'da Rahmân sûresi 48. âyette "Fen-Efnan" kelimesi geçer.

Rahmân Sûresi 48: "Zevâtâ efnân."

Zevâtâ; Zâtlar, kişiler, sahipler.

Efnan; Fen, ilim, dallar, fidan, şube, çeşit, tüm varlık.

Rahmân Sûresi 48: "Zevâtâ efnân."

Meâli: "Fen bilimi varlığın Zâtını anlamaya götürür."

Bilgi; İlim araştırılırken doğru ya da yanlış tespitlerin kâğıtlara dökülmesi, dil ile anlatılmasıdır.

Sosyal bilim ise; Her bir varlığın diğer varlıkla olan yaşam ilişkileridir.

Mesela; arıların çiçeklerle olan ilişkisi, koyunların yeşilliklerle olan ilişkisi, sosyal bilimdir.

İnsanların, tüm varlık ile tüm doğa ile tüm evren ile olan ilişkisi ve bağlar hep sosyal bilimdir.

Hakikat ancak ve ancak ilimle anlaşılır.

Bilinmeyenler, ilimle bilinir olur.

Delillere ilimle ulaşılır.

İlmi değerlere tâbi olan kimseler kâmil kimselerdir.

Kâmil kimseler her zaman ilmi delillere göre hareket eder.

Aslı olmayan şeyleri de araştırır, aslı yoksa peşine düşmez.

Çünkü hurafelerden yalanlar ortaya çıkar.

Yalanlar ise kişileri yozlaştırır, ilimden uzaklaştırır.

İlimden uzaklaşan kimse ise eninde sonunda kendine ve çevresine zulmetmeye başlar.

Buradaki âyette belirtildiği gibi, “mâ yechadu bi âyâtinâ illez zâlimûn” ilimden kopan kimse çevresine kötülük yapar, zalimleşir.

Âyette de bu çok güzel belirtilmiştir.

Bakara Sûresi 145: “Elbette sen; sana sunulan ilimden sonra eğer onların hevâlarına uyarsan, muhakkak ki sen o zaman elbette zalimlerden olursun.”

Varlığın âyetlerini görmekten uzaklaşan zaman içinde zalimleşir.

Zalim kimse çevresini ilimden irfandan uzaklaştıran kimsedir.

İlme dayalı olmayan şeyler kişiyi, ayrımcılığa, kibre, cehalete sürükleyecektir.

Ayrımcılık algısı veren her söz, kişiyi zalimleştirecektir.

Bilip görenlerden olmak için varlıktaki ilme tâbi olmak gerekir.

Bakara Sûresi 182: “Böylece ilimde ileri gelenlerin gösterdiği, öğrettiği gibi bilip görenlerden olsun ve işleyişin sahibini bilip huzur bulanlardan olsun.”

Mâide Sûresi 4: “Bundan sonra bir ilim ile beslendiğiniz o hakikatlere sahip çıkın ve her varlıkta olan Allah’ın işaretlerini anlayın ve fenalardan sakının, Allah’a ortak koşmayın.”

A’râf Sûresi 52: “Doğrusu onlara, tüm varlığı bir kitap olarak sunduk. İnanan kimselerden olmaları için, yol gösterici ve rahmet olan, içinde ilim barındıran hakikatleri, onda ayrıntılı bir şekilde açıkladık.”

Hûd Sûresi 46: “Artık bir ilim taşımayan şeyi Bende arama. Cahillerden olmamanız için her varlıktan her an hakikatleri bildiriyorum. “

Hûd Sûresi 47: “Nûh dedi ki: Rabbim! Bir ilim taşımayan şeyi istemekten sana sığınırım.”

İsrâ Sûresi 36: “Ve lâ takfu mâ leyse leke bihî ilm innes sema vel basara vel fuâde kullu ulâike kâne anhu mesûlâ.”

Meâli: “Bir ilim ifade etmeyen şeylerin ardına düşmeyin. Muhakkak ki işitmeniz ve görmeniz ve idrakinizle, işte bunların hepsiyle o konuda sorumlu olursunuz. “

Eğer edindiği bilgi kişiyi;

Bölücülüğe, ayrımcılığa, ikiliğe götürüyorsa...

Fırkalara, gruplara bölüyorsa...

İnsanları, bizden bizden değil diye ayırıyorsa...

Seni ve yolunu yüce gösterip, başkasına hor baktırıyorsa...

Bil ki bu bilgiler kişiyi, kibre sürükleyecek ve zalimleştiricektir.

İlimle hareket etmemek; hevâyaya kapılmaktır, zalimleşmektir.

Kitaplarda yazılı olanlar bilgidir.

Ağızdan çıkan sözler bilgidir.

Bilgi mutlaka ilme dayalı olmalıdır.

Yoksa hurâfelere götürür.

Hurafeler de kişiyi zalimliğe götürür.

Rûm Sûresi 29: “Ancak zalimler bir ilim olmadan hevâ-
larına tâbi olurlar.”

Allah’ın ilmi Tevhîd şuuruna kapı açar.

İlim kişiyi, hasetlikten, fesatlıktan, kıskançlıktan uzak-
laştırır.

Câsiye Sûresi 17: “Onların aralarında ortaya çıkan; kıs-
kançlık, zulüm gibi şeyler sunulan ilimde yoktu.”

Allah’ın ilmine tâbi olan, gönlünü Allah’a rabîta eder,
ilâhi aşka erişir.

İlâhi aşka erişen kimse, zerre kadar zalimlik içinde olmaz.

Hasetlik, fesatlık, kıskançlık, bölücülük gibi duygularda
olmaz.

وَقَالُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِّن رَّبِّهِ قُلْ إِنَّمَا
الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ

Ve kâlû lev lâ unzile aleyhi âyâtun min rabbih kul innemel âyâtu indallâh ve innemâ ene nezîrun mubîn

Ve kâlû lev lâ	: Dediler, olmaz mı, olsaydı, olmalı değil mi?
Unzile aleyhi	: İndirilen, sunulan, onda, onun üzerinde,
Âyâtun min rabbi hi	: Âyetler, işaret, Rabbinden,
Kul innema el âyetu	: De, sadece, ancak, âyetler, işaret,
İnde Allah	: Allah'ın katında, Allah'a ait olan,
Ve innemâ ene	: Sadece, ancak, ben,
Nezîr mubîn	: Uyarıcı, hakikatlere apaçık çağrı yapan,

Meâli 1: “Dediler ki: Rabbinin işaretleri onun üzerinde olmalı değil miydi? Anlat: Muhakkak ki işaretler Allah'a aittir ve ben sadece hakikatlere çağrı yapıp uyarımdan başka bir şey değilim.”

Meâli 2: “Dediler ki; Allah'ın yüceliğini gösteren deliller onun üzerinde olmalı değil miydi? De ki; tüm işaretler Allah'ın yüceliğini gösterir, ben sadece sizi apaçık uyarıcı bir kimseyim.”

Hazreti Muhammed'den o dönemde bazı kimseler keramet, mucize beklediler.

Hazreti Muhammed de “varlıktaki her bir âyet Allah'ın yüceliğini gösteren işaretlerdir” diye bildirdi.

Onun için Hazreti Muhammed ezanda günde 30 defa “Allâh-ü Ekber-Allah yücedir” duyurusunu düzenlemiştir.

Kişinin ve varlığın bedenindeki tecellilerle Allah her an yüceliğini gösterir.

Bir kişiye ya da bir varlığa yücelik isnat edilmemelidir.

Kişide ya da varlıkta yüce olan Allah'tır.

Allah yüceliğini varlıktaki işaret-âyetleriyle gösterir.

İşte Hazreti Muhammed yaşadığı toplumda, kişileri “nezir” esmasıyla sadece uarmıştır.

Anlatılan bilgilere uyup, uymamak kişinin kendine bırakılmıştır.

Furkân Sûresi 56: “Ve mâ erselnâke illâ mubeşşiren ve nezîrâ.”

Meâli: “Seni, ümit vermek ve hakikatleri açıklayıp uarmaktan başka bir şey için göndermedik.”

İnsan nezir üzere olmalıdır.

Uyarıları dikkate almalıdır.

Her şeyden kendine bir uyarı geldiğini unutmamalıdır.

Ölümü ise asla unutmamalıdır.

Ölümün en büyük nezir olduğunu, yâni uyarı, hatırlatma olduğunu unutulmamalıdır.

Bir gün gelecek sen de herkes gibi öleceksin.

Ölümü unutmadan yaşa.

Kimseyi aldatma, kimseye zulüm etme.

Ölümden gerekli dersi alırsan, dünyaya esir olmazsın, dünya hırsından kendini harap etmezsin.

Her şeyden ders almayı, her şeyden bir mesaj aktığını sakın unutma.

Birinden bir söz mü duydun, dur düşün ve “ben bundan nasıl bir ders alırım” de.

Başına bir olay mı geldi, bir yalana bir iftiraya maruz mu kaldın, “bana buradan sunulan uyarı, mesaj nedir” de.

Bir kayıp mı yaşadın, bir hayal kırıklığı mı yaşadın, “buradan bana ne uyarısı geliyor” de.

Her şeyden sana akan uyarıyı, hatırlatmayı iyi anla.

Hemen karamsarlığa kapılma, kapılsan bile çabuk dön, başına gelen her şey bir nezirdir, bir uyarıdır, bir mesajdır.

Sıkıntıları çözümü için ilâhî bilgileri hatırlatıcı ol.

Çevreni hep hakikatlerle uyar.

Bil ki kardeşini uyarmak, ona hakikatleri hatırlatmak, hakikat yolunu ona göstermek “nezir” boyutudur.

Bil ki hakikat yolu, kişinin kendi vücûdudur.

Bil ki “Hûda” yâni yol gösterici, kişinin kendi vücûdundan her an hakikatleri gösterir, her nefeste kişiyi uyarır.

Kendine, her nefesin Allah’ın uyarısı olduğunu hatırlat.

Kardeşine de, kendi vücûduna dönmesini, oraya bakmasını tavsiye et.

Kur’ân’ın, âyetlerin, sûrelerin onun kendi vücûdunda olduğunu hatırlat.

Çevrende zulüm varsa, zulme karşı hakikatlerle mücadele et, uyarıcı ol.

Bil ki zulüm, hakikatlerin aydınlığına gelemeyen, kendi benlik karanlığında kalan kişilerden açığa çıkar.

İşte sen, hakikatlerle aydınlan ve sonra uyarıcı ol, hatırlatıcı ol.

أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَرَحْمَةً وَذِكْرَىٰ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

E ve lem yekfihim ennâ enzelnâ aleykel kitâbe yutlâ aleyhim inne fî zâlike le rahmeten ve zikrâ li kavmin yuminûn

E ve lem yekfi him	: Onlara kâfi gelmiyor, yetmiyor, yetmez mi?
Enna enzel nâ aleyke	: Nasıl, indirdik, sunduk, sana,
El kitâbe yutlâ aleyhim	: Kitâb, varlık kitâbı, okunur, onlara,
İnne fî zâlike le rahmet	: Muhakkak ki, işte bunlarda, elbette, bir rahmet vardır,
Ve zikrâ	: Anmak, zikir, hatırlamak,
Li kavmin yuminûn	: Kavim için, insanlar, inanan, mü'min,

Meâli 1: “Sana nasıl tüm varlıktan hakikatleri sunmuşsak, onlara da tüm varlık kitâbından hakikatler her an okunur. Onlara bu kâfi gelmez mi? Şüphesiz bunda inanan kimseler için, elbette rahmet ve hatırlamak vardır.”

Meâli 2: “Sana varlık kitâbından hakikatleri sunduğumuz gibi, onlarada aynı şekilden sunduk. Onlara varlık kitâbından sunulan ilim yetmiyor mu? Elbette mü'minler zikir üzere ve rahmet üzeredirler.”

Varlık kitâbında herkese hakikatler sunulur.

Her kim oraya dönerse orada apaçık hakikatlerle buluşacaktır.

Allah ayrımcılık yapmadan herkese aynılık derecesinde hakikatleri varlıktan sunmuştur.

Yeter ki kişinin aklı ve gönlü tertemiz olsun ve yönünü varlığın kendine döndürsün.

Kişi, bâtil bilgilerde kalarak, bir gurur kibir içine düşerek, ayrımcılık yaparak, hor bakarak, kendi vücûd kitâbını okumaktan uzaklaşır.

Kişi, öfke, hiddet, kavgâ, dedikodu, kıskançlık, hasetlik içinde kalarak, varlık kitâbını okumaktan uzaklaşır.

Bu duygularını temizleyen kişi mutlaka hakikatlere erişecektir.

Kişi aklını ve gönlünü temizlemeli, masum olmalı ve kendine dönmeli ki, vücûdda hakikatlere nice kapılar açılsın, nice Hakk'ın sırlarına şahit olsun.

Akıl ve gönül temizlenmeden hakikatlere erişmek mümkün değildir.

“Lâ yemessuhû illel mutahherûn.” (Vakîâ Sûresi 79)

“Allah'ın hakikatlerine tertemiz olanlar erişeceklerdir.”

Âyette belirtildiği gibi aklı ve gönlü tertemiz olanlara, hakikat kapıları açılacaktır.

Kişi, öncelikle öfkesini, nefretini, kinini kontrol etmelidir.

Dedikodu, arkadan konuşma, çekiştirmeyi duygularını yok etmelidir.

Hor bakmayı, küçük görmeyi terk etmelidir.

Kendimizi büyük görmeyi bırakmalıdır.

Kötülük düşünmeyi ve kötülük yapmayı düşünmemelidir.

Ayrımcılık yapmayı, kimini yüce, kimini küçük görmeyi terk etmelidir.

Yaratılan varlığa hor bakmamalıdır.

Kimseyi yargılamamalıdır.

İnsanları inançlarına, ibadetlerine, ibadethanelerine, giysilerine göre yargılamayı terk etmelidir.

Başkasını imansız görmeyi, kâfir görmeyi, cehennemlik görmeyi bırakmalıdır.

Bâtıl olan her şeyi terk etmelidir.

İlimden asla ayrılmamalıdır.

Kendini ilimden uzaklaştıran her şeyi terkmelidir.

Yalan söylemeyi, iftira atmayı bırakmalıdır.

İnsanların eksikliğini, hatasını aramayı bırakmalıdır.

İnsanların eksikliğiyle, hatasıyla alay etmeyi terk etmelidir.

Haram yemeyi, haksız kazanç elde etmeyi bırakmalıdır.

Ağızından giren yiyeceğin helal olmasına dikkat etmelidir.

Zem, hasetlik, fesatlık, gurur, kibir, gibi şeytani duyguları kontrol etmelidir.

Laf götürüp getirmeyi, başkasını eksik görmeyi bırakmalıdır.

İşte o zaman akıl ve gönül tertemiz olacaktır.

İşte o zaman apaçık olan varlık kitâbının sayfalarına temas edecektir.

Bu bölümdeki âyette belirtildiği gibi; "Sana varlık kitâbından hakikatleri sunduğumuz gibi, onlarada aynı şekilde sunduk" her insana varlık kitâbı apaçıktır.

Yeter ki öğrenme aşkı gönlümüzde tecelli etsin.

Herkese varlıktan hakikatler "yutlâ" her an okunur.

Varlıktan okunan kelâmı duyanlar Allah'ın zikri üzere ve onların gönülleri rahmet üzeredir.

Zikrullah, rûhun melodisidir.

- Zikrullah, enfûstan afâka olan yürüyüşün musikisidir.
- Zikrullah, bir atomu da, evreni de hareket ettiren ilâhî tınıdır.
- Zikrullah, varoluşun ilk titreşimi, ilk frekansıdır.
- Zikrullah, Allah'ın kendini zikretmesi, kendini zâhire çıkarmasıdır.
- Zikrullah, kâinatın musikisidir, güftekârı ve bestekârı Allah'tır.
- Zikrullah, tohumdan filiz verdirten ilâhî melodidir.
- Zikrullah, varoluşun ilâhî tınısıdır.
- Zikrullah, varoluşunun ilâhî kaynağıdır.
- Zikrullah, sesin içindeki sessiz mesajları taşıyan ilâhî mektuptur.
- Zikrullah, tüm kâinatın ve her varlığın, varoluşunun ilk anda ve her anda olmakta olan tınısıdır.
- Zikrullah, her varlıkta her an olan titreşimdir.
- Sad Sûresi 1: “ص وَالْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ” “Sâd ve el kurân zîy el zikr.”
- Meâli: “Yarıp açığa çıkarana. Zikrin sahibi, tüm kâinat kitâbından kendini gösterir.”
- Zikrullah, her varlıktan Allah'ın seslenişidir.
- Zikrullah, bilinmenin ilk kıvılcımıdır.
- Zikrullah, varlığı açığa çıkartan dalgalanmadır.
- Zikrullah, ol emrinin ilk seslenişidir.
- Zikrullah, hiçlikten zâhire çıkışın ilk patlamasıdır.
- Zikrullah, varlığın oluşumunun ilâhî titreşimidir.
- Zikrullah, bir atomu diğer atomla birleştiren ilâhî ışıktır.

Zikrullah, varlığın varoluşundaki ve sürüp gitmesindeki ilâhî aşkıdır.

Zikrullah, Rûhun beden elbisesi giymesidir, bedenlerin her an Rûhtan beslenmesi, zikir ile tutulmasıdır.

Zikrullah, Allah'ın zikri demektir.

Onun zikrinden fiil, fiilindeki zikrinden sıfatlar, sıfatlardaki zikrinden vücûdlar şekillenir.

Ve şekillenen vücûdlar her an onun zikriyle çalışır.

Zikrullahla var olur zerreden kürreye cümle âlem.

Zikrullahla çalışır atomdan hücreye cümle varlık.

Zikrullah, her an kâlbimizin atmasına, kanımızın dolaşmasına, hücrelerimizin çalışmasına, hücrelerimizdeki atomların çalışmasına sebep olan ilâhî sesin dalgalanmasıdır.

Zikir ehlinin gönlü her zaman rahmet üzere olacaktır.

İnsan çevresine rahmet olsun diye gönderilmiştir.

Enbiyâ Sûresi 107: "Ve mâ erselnâke illâ rahmeten lil âlemîn."

Meâli: "Biz seni bütün her şeye rahmet ile davranmandan başka bir şey için açığa çıkarmadık."

Enbiyâ Sûresi 86: "Ve edhálnâhum fî rahmetinâ innehum mines sâlihîn."

Meâli: "Onlar merhamet makamımıza dâhil oldular, muhakkak ki onlar iyi kimselerden oldular."

Kur'ân'ı incelediğimizde anlıyoruz ki, Allah'ı bilenler, ona teslimiyet ve tevekkül içinde olanlar, rahmet makamına eren kimselerdir.

Onlar Kâmil kimselerdir.

Kâmil kimseler, çevrelerine iyi davranan, insanların huzuru için uğraşan kimselerdir.

Kâmil insanların bedenlerinden akan enerji rahmet enerjisidir.

Onlar Allah'ı hatırlatırlar.

Onlar rahmeti hatırlatırlar.

Âyette belirtildiği gibi mü'min kimseler yâni kâmil kimseler "rahmeten ve zikrâ li kavmin yuminûn" zikir ve rahmet üzeredirler.

قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ شَهِيدًا يَعْلَمُ مَا فِي
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ
وَكَفَرُوا بِاللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

Kul kefâ billâhi beynî ve beynekum şehîdâ yalemu mâ fîs semâvâti vel ard vellezîne âmenû bil bâtılı ve keferû bil-lâhi ulâike humul hâsirûn

Kul kefâ bi Allah	: De, kâfi, kifâyet, yeterli, yeter, Allah
Beyni ve beyne-kum	: Benimle sizin aranızda, hepimize,
Şehîden yâlemu	: Şahit, her yerde hazır olan, ilmin sahibi,
Mâ fî es semavat ve el ard	: Göklerde ve yerde olan ne varsa,
Ve ellezin amenu	: O kimseler, inanan,
Bi el bâtil	: Bâtıla, boş, yalanlara, asılsız şeylere,
Ve keferû bi Allah	: Allah'ı görmemezlikten gelenler,
Ulâike hum el hâsirûne	: İşte onlar hüsrana uğrayanlar, kayıpta,

Meâli 1: “De ki: Sizinle benim aramda, göklerde ve yerde olanları ilmiyle vareden, her an her yerde hazır olan Allah kâfidir. Asılsız şeylere inanan o kimseler ve Allah'ın hakikatlerini görmemezlikten gelenler, işte onlar hüsrandırlar.”

Meâli 2: “De ki: Allah kâfidir. Hepimizin tâbi olması gereken, yerlerde ve göklerde ilmin sahibi olan, her an her yerde

hazır ve nazır olan Allah'tır. Bâtıla inananlar, Allah'ı görmezlikten gelenler, işte onlar kayıptadırlar.”

“Allah kâfidir” âyeti, tevekkül içinde olmanın duygusuna kapı açar.

Tevekkül Allah'ı vekil edinmektir.

O'na güvenmektir, O'na sığınmaktır, O'na dayanmaktır.

Allah kâfidir demek, Allah'a dayanmanın, O'na güvenmenin duygusudur.

Allah kâfidir diyenlere, sabır makamı açılmıştır.

Sabır, râbıtasız, tevekkülsüz olmaz.

Allah'ın “El Vekil” esması vardır.

Tevekkül kelimesi, vekil kelimesinden gelir.

Allah'ın “El Vekîl” esmâsı; varlıktan her şeyiyle yetkili olan Allah'tır hakikatine işaret eder.

Vekîl; birinin, işini görmesi için yerine bıraktığı veya yetki verdiği kimseye denir.

Allah'a tevekkül içinde olmak, Allah'a teslimiyetin duygusudur.

Tevekkül sahibi kimlerdir?

Tevekkül makamı neresidir?

Abzâb Sûresi 3: “Ve tevekkel alâllâh ve kefâ billâhi vekîlâ.”

Meâli: “Allah'a tevekkül içinde ol, vekil olarak Allah kâfidir.”

İşte burada da “Allah kâfidir” âyeti vardır.

Tegâbün Sûresi 13: “Allâhu lâ ilâhe illâ huve ve alâllâhi fel yetevekkelil mûminûn.”

Meâli: “Allah'dan başka bir güç yoktur ve Allah tüm varlıktan yüceliği ile kendini gösterendir. İşte bu hakikati anlayıp tüm varlığıyla teslimiyet içinde olanlar mü'minlerdir.”

Allah kâfidir diye Allah'a dayanan kimse, tevekkül içinde olur, isyan etmez, sabreder.

Allah'a gönlünü dayayan hiç karamsarlığa düşer mi?

Dünya menfaati peşinde koşar mı?

İnsanlara çıkar için yaklaşır mı?

Hiç birine zarar verebilir mi, birinin hakkını yiyebilir mi?

Kâfîsi makamı nedir, tevekkül nedir?

Kimdir tevekkül sahibi?

Tevekkül; "El Vekîl" kelimesinden gelir.

Tevekkül; vekîl edinmek, güvenmek, dayanmak, demektir.

Tevekkül; tüm varlığıyla yaratıcısına teslim olmak, her şeyin sahibi olan Allah'tan beklemek, başına ne gelirse gelsin bundan ders çıkarıp, hikmetini aramak, Allah'a bağlanıp ona güvenmek, sonucu Allah'tan beklemek anlamına gelen bir kelimedir.

Kur'ân'da görüyoruz ki; tevekkül sahipleri mü'minlerdir, diye belirtilmiştir.

Tevekkül makamı da, mü'minlik makamıdır.

Mü'min olan Allah'tan emin olan her an her yerde Allah'a nazar edendir.

İlmin sahibi olan her an her yerde hazır ve nazır olan Allah'tır.

Buna şahitlik edenlere Allah kâfidir.

Buna şahitlik etmek kişiyi Allah'tan emin olmaya götürür.

Allah'tan emin olan mü'min olan kimsedir.

Mü'minin gönlü her zaman Allah'a dayanır.

Müm'in, kendi varlığının ve tüm varlığının sahibini bilip, tüm varlığını sahibine teslim edendir.

Hakk'dan emin olandır.

Her an Hakk'a dayanandır.

Başına gelen her şeye sabredendir.

Asla karamsarlığa düşmeyendir, bir an düşse bile bu halden hemen dönendir.

Tüm varlıkta her an tecelli edenin Allah olduğunu bilendir.

Tüm varlığı sonsuz nitelikleriyle saranın Allah olduğunu bilendir.

Tüm varlıktan her an "Semme Vechullah" olanın Allah olduğunu görendir.

Her an gönlünde Allah sevgisiyle yaşayandır.

Her an, her şeyleriyle Hakk'a bağlılık üzere hareket edendir, o şuurlarını muhafaza edendir.

İşte mü'min'in gönlü "Allah kâfidir" duygusuna rabıta olmuştur.

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْ لَا أَجَلٌ مُّسَمًّى لَجَاءَهُمُ
الْعَذَابُ وَلَيَأْتِيَنَّهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

Ve yestacilûneke bil azâb ve lev lâ ecelun musemmen le câehumul azâb ve le yetiyennehum bagteten ve hum lâ yeşurûn

Ve yestacilûn ke	: Acele istiyorlar, hızlı, sen,
Bi el azâb	: Azap, sıkıntı,
Ve lev lâ ecel musemmen	: Olmasaydı, yok, zaman, belli, belirlenmiş, süresiz,
Le câe hum el azâbu	: Elbette, doğrusu, geldi, onlara, sıkıntı, azap,
Ve le yetiyen hum	: Doğrusu, onlara gelecek, gelir, gelen,
Bagtet	: Doğrusu, onlara gelecek, ansızın, birden, her an,
Ve hum lâ yeşurûne	: Onlar, farkına varmaz, idrak yok, şuur,

Meâli 1: "Senden azabın acele gelmesini istiyorlar. Onun süresi bilinmez. Doğrusu onlara, hakikatleri idrak edemediklerinden dolayı azap ansızın geliverir."

Meâli 2: "Elbette bâtil alanda olanlara sıkıntılar hızlı gelir. Ecelin süresi bilinmez. Elbette bâtil şeylerle hareket edenlere sıkıntılar gelir. Elbette şuarsuzluk içinde olanlara ansızın sıkıntılar geliverir."

Burada bahsedilen sıkıntılar, 53. âyette bahsedilen bâtil şeylere yönelen, hüsranda olanlar içindir.

Bâtıl alan, hakikate kapı açmayan, ilme dayalı olmayan, Tevhîd'e götürmeyen, aslı olmayan, kaygılar, korkular getiren, şirk, yalan, hurafe içeren her türlü bilgi, anlayış davranıştır.

Bâtıl şeylerle hareket edenlerin başı sıkıntıdan kurtulmaz.

Allah'a dayanan her kimse huzura erecektir.

Ecelin ne zaman geleceği ise belli değildir.

Ama insana eninde sonda ecel gelecektir.

Hazreti Muhammed "bâtıl alanda kalanlar sıkıntılara düşecektir" diye bildirdiğinde müşrikler "hadi gelsin azap" dediler.

Oysa ilimden uzak olan her şey bâtıl alandır ve bâtıl alandan sıkıntılar, korkular, kaygılar gelir.

Nisâ Sûresi 161: "Ve ahzihimur ribâ ve kad nuhû anhu ve eklihîm emvâlen nâsi bil bâtıl ve atednâ lil kâfirîne minhum azâben elîmâ."

Meâli: "Onlar şahsi menfaat peşinde oldular ve onlar insanları hakikatlerden men ettiler ve onlar insanların mallarını gasp ettiler, insanları asılsız boş şeylere sürüklediler. Hakikatlerimizi görmezlikten gelip örtenler için, hakir bırakıcı sıkıntılar vardır."

Bu âyette çok çarpıcı olarak, bâtıl alanda olanların acı sıkıntılara düşeceği bildirilir.

Bâtıl alan, korkuların kaygıların, yargıların olduğu yerdir.

Bâtıl alanda, Allah adına, din adına, resûl nebî adına anlatılan aslı olmayan uydurmalar vardır.

Bâtıl alanda, kötülük düşünceleri, fesatlık, hasetlik, gurur, kibir, benlik, hâkir görmek, kendini yüce görmek, dedi-kodu, iftira atmak, yalan söylemek, zarar vermek, hakk yemek gibi zulme yol açan duygu ve düşünceler vardır.

Bâtıl alanda, Allah'ın ekberiyeti bırakılır, kendini yüce görme, başkasını hor görme vardır.

Başkasını hor gören, dışlayan, yagılayan eninde sonunda zalimleşir.

Ve kim zalimse onu eninde sonunda mutlaka azap bulur.

Nisâ Sûresi 128: "Kim kötülük yaparsa onun karşılığını bulur."

Hakk bâtil bir değildir.

İyilik kötülük bir değildir.

Zalim amel, Sâlih amel bir değildir.

Cennet cehennem bir değildir.

Hakikat yoluna tutunabilmek için, bâtil alanı terk etmek, ilme sarılmak gerekir.

يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ

Yestacilûneke bil azâb ve inne cehenneme le muhîtatun bil kâfirîn

Yestacilûn ke bi el azâbı	: Acele istiyorlar, sen, azap, sıkıntı,
Ve inne cehenneme	: Doğrusu, olduğu, cehennem, cehaletin cehennemi,
Le muhîtat	: Elbette, ihata eden, kuşatan, o halde kalanlar, azapta,
Bi el kâfirîn	: Hakikatleri örtenler, görmemezlikten gelen,

Meâli 1: “Senden azabın acele gelmesini istiyorlar. Doğrusu hakikatleri görmemezlikten gelip örtenler, cehaletin cehenneminde olup azap içinde kalanlardır.”

Meâli 2: “Bahsettiğin sıkıntıların acele gelmesini istiyorlar. Elbette azap cehennemdir, kâfirlerin olduğu yerdir.”

Burada bahsedilen cehennem, bâtil alanda olanların ve hakikati görmezden gelenlerin olduğu yerdir.

Cehennem azabın olduğu yerdir.

Cehennem boyutu iyi anlaşılmalıdır.

Cehennem denilen şey nedir ve bunun Kur’ân’a göre açıklanması nedir?

Cehennem kelimesi, kelime olarak: “Ceh جه” “Cehl جهل” “Cehûl جهول” “Cahîm, جحيم” “Cehennem جهنم” aynı kökten gelen kelimelerdir.

Kur'ân'ı dikkatlice incelediğimizde anlıyoruz ki, cehennem kelime olarak “Cehl جهل” “Cehûl جهول” kelimesinden geliyor.

Cahil kelimesi aynı kökten geliyor.

Kişinin kendi cehaleti sonrası kendi düştüğü durum onun cehennemi olur.

Çünkü cahillik, ilimden uzak olmaktır, ilimden uzak olan kendi cahilliğiyle kendini yakar.

Bâtıl alan cehaleti getirir, cehalet azabı getirir.

Azab boyutu cehennem boyutudur.

Cehaletin yakıcı ateşi, kişiyi cehenneme düşürecektir.

Cehalet hâli, bâtıl alandır, hurafeler alanıdır.

Cehennem tüm kötülüklerin olduğu yerdir.

İnfîtâr Sûresi 14. âyet: “Kötüler de cehennemdedirler.”
(Elmalı Meâli)

Kötüler öldükten sonra cehennemde yanacaklardır denmiyor, cehennemdedirler deniyor.

Yâni şimdiki zamana göre bir sesleniş var.

Demek ki cehennem denilen şey her an vardır?

Anlıyoruz ki, çevremize kötülük yapıyorsak, yaşarken kendi vücûd bedenimizde cehennemi yaşıyoruz.

Cehennem hâli, kendini yüce görüp kibre düşme alanıdır.

Cehalet, bâtıl alan hakikati bilmekten uzak alandır.

Kişi kendi cehaletini bildiğinde ona kapılar açılacaktır.

Ama kişi kendi cehaletini bilemeyip, bir bilmişlik, kibir içinde olduğunda o kişi hakikate erişemeyecektir.

Cahillik hâli kişiyi; bilmişlik içine, yargılama içine, inatçı, tartışan, kibirli, kendini büyük gören, başkasına hor bakan, öfkeli, kavgacı hallere sürükleyecektir.

İşte tüm bunlar cehennemin ateşini tutuşturan duygulardır.

Ve her kim bu duyguları, düşünceleri taşıyorsa, o kişinin o hâli ona cehennem olacaktır.

Kişi bu duygularla hareket ediyorsa, cehennemin kapısını açacaktır.

Kişinin kendi cehaleti sonrası kendi düştüğü durum onun cehennemi olur.

Çünkü cahillik, ilimden uzak olmaktır, ilimden uzak olan kendi cahilliğiyle kendini yakar.

Kur'ân'ı dikkatlice incelediğimizde, cehennemin tabakaları şöyledir.

Cehennemin tabakaları; cehennem, sair, sekar, cahîm, hütame, lezâ, hâviye, veyl.

Meâllerin hemen hemen tümünde bu kelimeler cehennem diye çevriliyor.

Oysa her kelimenin farklı anlamları vardır.

Kur'ân'da bunlar farklı kelimelerle sunulmuştur.

Her bir kelimeyi cehennem diye çevirmek, sanki Allah cehennem kelimesini sunmayı unutmuş, kul bunu düzeltiyor gibi bir durum ortaya çıkıyor.

(Bu konunun daha genişini ve cehennemin tabakalarını, "Kur'ân'a göre Cennet Cehennem" kitabımızda okuyabilirsiniz.)

Cehennem kelimesinin hangi dilden geldiği tartışmalıdır.

Cehennem, cahannam kelimesi, cehm-cahm kelimesinden gelir diye de bilgiler vardır.

Eski İbranicede "gehinnom-cehinnom-gehennem" kelimesinden gelir diye de bilgiler vardır.

Cehm-cahm kelimesi de cehul-cahil kelimesi ile ilişkilidir.

Kendini yüce görüp kibre düşme alanıdır.

Cehalet hali, hakikati bilmekten uzak alandır.

Kişi kendi cehaletini bildiğinde ona kapılar açılacaktır.

Ama kişi kendi cehaletini bilemeyip, bir bilmişlik, kibir içinde olduğunda o kişi hakikate erişemeyecektir.

Cahillik hâli kişiyi; bilmişlik içine, yargılama içine, inatçı, tartışan, kibirli, kendini büyük gören, başkasına hor bakan, öfkeli, kavgacı hallere sürükleyecektir.

İşte tüm bunlar cehennemin ateşini tutuşturan duygulardır.

Ve her kim bu duyguları, düşünceleri taşıyorsa, o kişinin o hâli ona cehennem olacaktır.

Bilinmelidir ki cehennem, cehalet, bâtıl alan iç içedir.

Cehennem, kibir hali, zalimlik hâli iç içedir.

Kâfirlik hâli, bâtıl alanda kalma durumudur.

Bâtıl alanda kalanlar, hakikatleri görmezden geleceklerdir.

Kendi benliklerinde kalarak hakikati örteceklerdir.

İşte azap, bâtıl alanla birlikte gelir, kâfirlikle birlikte gelir.

يَوْمَ يَغْشَاهُمْ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ
وَيَقُولُ نُوُقُوا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

Yevme yağşâhumul azâbu min fevkîhim ve min tahti erculihim ve yekûlu zûkû mâ kuntum tamelûn

Yevme yağşâ hum	: Gün, zaman, kaplayacak, kuşatma, sarmak, onları,
El azâb	: Azap, sıkıntı,
Min fevkî him	: Üstünden, yüksek derece, yüce gören, onlar,
Ve min tahti	: Taht, alt, aşağı, makam,
Erculi him	: Ayakları, buldukları yer, gittikleri yer, onlar,
Ve yekûlu zûkû	: Ve derler, tat, zevk, o hal, o durum, hissiyat,
Ma kuntum tamelûne	: Yaptığınız şeyler sebebiyle, amelleri sebebiyle,

Meâli 1: “Onlar, kendilerini yüksek derecede ve buldukları yerde bir makam sahibi görmelerinden dolayı, o hâllerin azabı her zaman onları kuşatmıştır. Onlara, yaptığınız şeyler sebebiyle bu hâldesiniz, denir.”

Meâli 2: “Kendilerini yüce görenler, makam sahibi görenler gün gelir azabın durumu ile kuşatılırlar. Onlara bu durum yaptıkları ameller sonucu gelmiştir.”

Kibir içinde olmak azaba kapı açmaktır.

En büyük günah kibirdir.

Kendini yüce görmek, başkasını hâkir görmektir.

Kibir, kendini yüce görmeye, azaba kapı açar.

Kibir ehli kendini makam sahibi görür, tüm makamların sahibi olan Allah'ı unuttur.

Kibir; kendimizi yüce sandıran, başkasına hor baktıran bir hastalıktır.

Kibir; edindiğimiz bilgilerin içinde gizli olan, oradan duygu ve düşüncelere ve eylemelere yansıyan, yargılayıcı, hor görücü, kendini ya da yolunu yüce gösteren, kişiyi esir alan, Hakk'tan, birlikten koparan bir duygudur.

Davranışlarımızda kendini gösteren, fark edemediğimiz, anlayamadığımız, kendimizi gizli bir duyguyla yüce gösteren, habis bir histir.

Bir başkasına öfkeyle baktıran, yargılayıcı baktıran, hor görmemize sebep olan, kendimizin yüce olduğu duygusu veren, tehlikeli bir hastalıktır.

Kibir; başkasını dinlemeye tahammül göstermeyen, ek-sik gedik aratan, hep yargılayıcı baktıran, insanın varlıkla bağı kopartan bir duygudur.

İnsanı edepten, tevazüden, saygıdan uzaklaştıran bir duygudur.

İnsanı, huzurdan kopartan, sevgiden uzaklaştıran, şef-kati engelleyen, merhamete engel olan bir hastalıktır.

Kendi inancımızı, ibadetimizi üstün gösteren, başkalarının inancını yok sayan, onları kâfir ilan ettiren, cehennemlik ilan ettiren, Allah adına hüküm verme gafletine düşüren, bir akıl hastalığıdır.

Allah'a ait olan yüceliği, ama kendimize ama başkasına nispet ettiren, şirke düşüren, yâni Allah'a ortak koşturan, imanın önündeki en tehlikeli duygudur.

Birini dinlerken, bir kişi on tane güzel şey söylese, bir tane bize uymayan bir şey söylese, bize uymadı diye on tane güzel şeyi de bir kalemde yıkıp attıran, ön yargısal bir duygudur.

Sözlerimizin içinde gizli olan, gönlümüzde gizli olan, birinin eleştirisine bile tahammül ettirmeyen, hemen içimizde öfke oluşturan, gizli bir hastalıktır.

Kibir duygu ve düşüncesi, insanın insan olma yolundaki, Allah'ı idrâk etme yolundaki en büyük engeldir.

Bir başkasına "Hadi be ordan" derken, onu küçük görürken, düştüğümüz duygu ve düşüncenin kibir olduğunu anlamamıza engel olan şey neydi?

Bir başkasına, "Sen haksızsın, hatalısın, yalan söylüyorsun," derken, o kişiyi hor görürken, kendimizi ona karşı daha "Ben daha doğruyım" algısı verdiren duygu ve düşüncesi hiç düşündük mü?

Bir başkasının, yorumunu, açıklamasını, fikir üretmesini, tespit ettiği bir şeyi, yok saydıran, onun emeğini küçük gösteren, o tehlikeli duyguyu hissedip, hiç utandık mı? Hiç pişmanlık duyduk mu?

Evet, hiç fark edemediğimiz, başkasına hor baktıran, kendimizi yüce gösteren o tehlikeli duygu ve düşünce olan kibir nedir?

Kibir Allah'ı anlamaktan uzak olmaktır.

Kendine varlık nispet etmektir.

Yüce olanın Allah olduğunu bilmek, her varlığı sıfatlarıyla saranın Allah olduğunu bilmek ve Allah'a teslimiyet içinde olmak kişiyi kibirden kurtaracaktır.

Kibirden kurtulmanın yolu kulluk mertebesine erebilmektir.

Kulluk mertebesine eren, Allah'ın kulu olduğunu anlayacaktır.

Tevâzû ve tenezzül içinde yaşayacaktır.

يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيَّايَ فَاعْبُدُونِ

Yâ ibâdiyellezîne âmenû inne ardî vâsiatun fe iyyâye fabudûn

Yâ abâdiy	: Benim kulum, ey kullarım,
Ellezî âmenû	: İman eden,
İnne ard vâsiatun	: Arz, zemin, geniştir, büyük, nerede olursan ol,
Fe iyyâye	: Artık, yalnız, sadece, bana,
Fe abuda ni	: Kulluk, ben, bana kulluk edin,

Meâli 1: “Ey iman edenler! Benim kulum olduğunuzu bilin, nerede olursanız olun sadece Bana kulluk edin.”

Meâli 2: “Ey kullarım! İman eden kimselerden olun, nerede olursanız olun bana olan kulluğunuzu unutmayın.”

İşte burada da belirtildiği gibi kulluk mertebesi, kişiyi kibirden kurtaracaktır.

Burada geçen “yâ abadiy-ey kullarım” âyeti iyi anlaşılmalıdır.

İnsan kulluk mertebesi nedir bilmelidir.

Kul hakikatine ermelidir.

Her varlık bir kuldur.

Kul, denizin damlası gibidir.

Denizi Allah olarak düşünelim.

Denizin her bir damlası kulluk boyutudur.

Damla denizden ayrı değildir.

Allah kendini kulundan gösterir.

İnsan öncelikle kendi bedenini ihâta eden Allah'a şahit olmalıdır.

Ve kul olduğunu unutmamalıdır.

Kul kelimesi "abd" kelimesine karşılık gelir.

Abd nedir?

Abd'i kul diye çeviririz, peki kul dediğimizde ne anlıyoruz?

Arapça; abd, عبد, kul, köle,

Aramice; abed, bd,

Abd-Ubûdet-Abed; Arap dilinde tezellül mânâsına gelir.

Eski Ahit'te ve yeni Ahit'te "a-b-d" olarak karşımıza çıkar.

Akad ve İbraniceden geldiği düşünülür.

Abd; parça, cüz, çalışmak, iş yapmak, işlemek, hizmet etmek, biçim vermek, hizmetçi, köle, görev yapmak, olay, eylem, biçim vermek, toprak, sürülmek anlamlara gelir.

Kulluk, kölelik iyi anlaşılmalıdır.

Allah'a kul olmak iyi anlaşılmalıdır.

Kul -köle; "a-b-d عبد" kelime kökünden gelir.

İbadet kelimesi de "عبادة" aynı kökten gelir.

Kur'ân'da "abd kelimesi" yaklaşık üç yüz yerde geçer.

Abd-kul-köle; her şeyiyle birinin hükmü altında olan, birine bağlı olan, hizmet eden, kendine ait hiçbir şeyi olmayan, efendisine bağlı olan demektir.

Abd kelimesi, Allah'ın hükmü altında olmak, Allah'a her şeyiyle bağlı olmak demektir.

Yâni damlanın deryaya bağlı olma durumu gibi.

İnsan kabul etse de kabul etmese de, Allah'ın kuludur, kölesidir.

Yâni her an Allah'a bağlı durumdadır.

Neden dersek?

Kişi dönsün kendi vücûduna bir baksın.

Vücûdunda her an olan işleyişi yapan kendisi değildir.

Yâni hücrelerini çalıştıran, nefes alıp veren, kâlbini çalıştıran, kanını dolaştıran kendisi değildir.

Kendi vücûdunu kendi yaratan değildir.

Kendi vücûdunu şekillendiren kendisi değildir, beden yapısını oluşturan kendisi değildir.

Kendi vücûduna; işleyiş, nitelikler yönünden hâkim olan asla kendisi değildir.

Zümer Sûresi 14: "Kul Allâh abudu muhlisan lehu dînî."

Meâli: Deki: Sadece Allah'ın kuluyum, din ancak ona mahsustur."

Zümer Sûresi 14: "Kulillâhe abudu-de ki ben sadece Allah'ın kuluyum."

İnsan kulluk nedir iyi anlamalıdır.

İnsan köle olamaz, başkasına kölelik yapamaz.

Köle olarak alınıp satılamaz.

Köle olarak dövülüp, kırbaçlanamaz.

Hazreti Muhammed'in mücadelesi buydu.

Bir insan diğer bir insana köle olamaz, kul olamaz.

Kişi ve tüm varlık sadece Allah'ın kuludur.

Kulun kula kulluğu yâni köleliği yoktur.

Bakara Sûresi 104: "Ey iman edenler! Bizi yönetin demeyin, bizi de görün, bizi de dinleyin deyin."

Her kişinin söz hakkı vardır, kişinin kişiyi köle etmesi, yönetmesi hakkı yoktur.

Nisâ Sûresi 36: “Allah’ın kulu olduğunuzu idrak edin ve O’na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Anne babanıza ve yakınlarınıza ve yetimlere ve çaresizlere ve yakın komşularınıza ve uzak komşularınıza ve etrafınızdaki arkadaşlarınıza iyi davranın.”

Her kişi sadece Allah’ın kuludur.

Bunu idrak eden; insan olur ve asla hiç kimseye kötü davranmaz.

Herkese yardım için koşar.

Allah idrakinden uzaklaşıp başkasına köle olmaz, başkasını kendine köle yapmaz.

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ

Kullu nefsin zâikatul mevti summe ileynâ turceûn

Kullu nefsin	: Bütün, hepsi, nefis, herkes,
Zâikatu	: Tatmak, hissiyat, yüz yüze gelmek,
El mevti	: Ölüm, nutfe, öz,
Summe ilaynâ turceûn	: Sonra, bize, aslığınıza döndürüleceksiniz,

Meâli 1: “Bütün herkes ölümü hissedecektir. Sonra aslınız olan Bize döndürüleceksiniz.”

Meâli 2: “Her insan ölümü tadacaktır, sonra bize döndürüleceksiniz.”

İnsan kuldur ve ölümlüdür.

İnsan Allah’tan gelir yine O’na dönecektir.

Gün gelecek her insan ölecektir.

Ölüm Allah’ın bize sunduğu kulluk işaretidir.

Ölüm girmedik ev yoktur.

Ölümde muhteşem dersler vardır.

Ölüm bir damlanın deryaya karışması gibidir.

Ölümlle Allah insanlığa mesaj sunar.

Sen fâni olansın.

Ben bâki olanım.

Sen kulsun, sınırlı bir varlıksın.

Ben benim ama sen ben değilsin.

Sen benden ayrı değilsin, ama asla ben değilsin.
Sen sonsuz deryamın bir damlasısın.
Ben damlama kul dedim, ona sınır koydum.
Sen kul olmanın şuuruna ulaş.
Kulluğunu sakın unutma.
Benden başkasına kulluk etme.
Benden geldin bana döneceksin.
Ve son nefesine kadar;
Sevgi içinde ol.
Sevgiyle karşılık ver.
Yüzünden tebessümü hiç eksik etme.
Beni bir an bile unutma.
Aldığın nefeste Beni, verdiğin nefeste kul olmanı hiç
unutma.
Ölümünden korkma, bil ki ölüm bana kavuşmandır.
Ölümün ten olayı olduğunu bil.
Ölümün sonsuz ölümsüzlük olduğunu bil.
Ben seni kendimden yarattım, sana kul adını verdim.
Dünya senin için bir gurbet mekânıdır.
Seni oraya beni tanıman ve çevrene faydalı olman için
gönderdim.
Çevrende her varlığa sevgi içinde davran.
Bir kuşun da bir taşın da bir ağacın da senin gibi bir var-
lık olduğunu, kul olduğunu unutma.
Sen hiç bir varlıktan üstün değilsin.
Her an tevâzû içinde yaşa.
Her tenezzüllü davran.
Bil ki içinde Benim sevgimi hissettiğin her an;

Hiç bir varlığa zerre kadar zarar veremezsin.
Kâlb kıramazsın, kırılсан da kırmazsın.
Eğer ölümün nasıl bir sır olduğunu bilirsen;
Bana tebessümle gelirsin.
Aşk denilen duygunun ölüm olduğunu hissedersin.
Ben seni her nefesinde hiç terketmedim.
Sen de son nefesine kadar beni hiç terketme.
Ve kulluk şuurunu ile yaşa.
Ve son nefesinin son olmadığını, gerçek aşkının Bana kavuşmak olduğunu bil.

İşte ölüm Bana kavuşmanın derin aşkıdır.

Âl-i İmrân Sûresi 185: “Bütün herkes ölümü hissedecektir. Siz ölünceye kadar sadece içtenlikle, sevgiyle karşılık verin. Artık kim, kendindeki o yakıp yıkıcı halleri uzaklaştırır ve o huzur haline dâhil olursa, artık o başarıyâ ulaşmıştır. Dünya hayatının çıkarında olanlar ise, bir egodan başka bir şey elde edemezler.”

Saff Sûresi 13: “Ve uhrâ tuhıbbûnehâ nasrun minallâhi ve fethun karîb ve beşşiril mü'minîn.”

Meâli: “Allah'ın yardımını anlayın ve her yerde O'nun aşkıyla hareket edin ve O'na olan yakınlığın hakikatine ulaşın ve mü'minlerden olun, ümit verenlerden olun.”

Hubb; aşk, sevgi, muhabbet, ilgi, alaka, ilâhi hissiyat demektir.

Bakara Sûresi 165: “Vellezîne âmenû eşeddu hubben lillâh.”

Meâli: “İmanlarında güçlü olan kimseler, Allah aşkıyla yaşarlar.”

Hazreti Muhammed'in muhteşem güzel bir sözü vardır.

“Vefat edenlerin ardından hayırla yâd edin.”

Bu ne kadar güzel bir öğüttür ki kişi yaşarken elbette çevresine kötülük de yapmıştır, iyilik de yapmıştır.

Ama iyilikler anılmalı ki çevremizdeki insanların gönüllerine iyiliği hatırlatmalıyız.

Yâni çevremize hangi duyguların erenjisini ektiğimiz çok önemlidir.

Diyelim ki çevremizde zalim biri vefat etti.

Onun da yaptığı zulümlerin insanlığa ne dersler verdiği iyi analiz edilmelidir.

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُبَوِّئَنَّهُم مِّنَ
الْجَنَّةِ غُرَفًا تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا نِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ

Vellezîne âmenû ve amilûs sâlihâti le nubevviennehum
minel cenneti gurafan tecrîmin tahtihel enhâru hâlidîne fihâ
nime ecrul âmilîn

Ve ellezine âmenû	: İman edenler,
Ve amilû es sâlihâti	: Dosdoğru hak yolunda çalışanlar, iyi çalışmalarda olan,
Le nubevvienne hum	: Mutlaka, noksansızlık, yerleştireceğiz, bulunmak, onlar,
Min el cenneti	: Cennette, huzurda,
Gurafan	: Yüce makam, oda,
Tecrî min tahti ha	: Vardır, akar, bulunduğu yer, taht
El enhâr hâlidîn	: Akar, ilmin sunulması, vardır, devamlı,
Fî hâ nime	: Orada, güzel, iyi,
Ecr el âmilîn	: Ecr, karşılık, amel eden, çalışan, etken,

Meâli 1: “İman edenler ve dosdoğru hakk yolunda çalış-
şanlar; elbette onlar yüce makamlarda, huzur içinde, Bizi id-
rak içinde bulunurlar. Buldukları yerde devamlı bir ilim
üzeredirler. Yaptıkları güzel şeylere karşılık olarak, devamlı
o hâllerde kalırlar.”

Meâli 2: “İman edenler ve sâlih amelde olanlar Allah’ın yüce makamlarına erişmişlerdir. Onlar huzura ermişlerdir. İlâhi akışa teslim olmuşlardır. Yaptıkları güzel amellere karşılık hep duyguların içindedirler.”

İşte kulluk makamına erişenler, iman edenler ve sâlih amelde olanlardır.

Allah’ın insana sunduğu yüce makam kulluk makamıdır.

İnsan kulluk makamında yaşarsa sevgi içinde, tevâzû içinde, tenezzül içinde yaşar.

Ve onlar Allah’a bağlılık içinde yaşarlar.

Ve onlar ilimden ayrılmadan varlığın özelliklerini anlamaya çalışırlar.

Kur’ân kulluk makamında yaşanılması ve güzel haller içinde olunması gerektiğini bildirir.

İsrâ Sûresi 53: “Ve kul li ibâdî yekûlletî hiye Ahsen inneş şeytâne yenzegu beynehum inneş şeytâne kâne lil insâni aduvven mubîn”

Meâli: “De ki: Kulluğunuzu bilin, birbirinize güzel sözler söyleyin. Elbette şeytani hâller insanların aralarını açar, ikilik çıkarır, elbette şeytani hâller insanlar için apaçık düşmandır.”

Evet, Kur’ân; “kulluğunuzu bilin, birbirinize güzel sözler söyleyin” diye bildiriyor.

Öyle sözler söyle ki, gönüllere dokunsun.

Öyle sözler söyle ki, sıkıntıları bitirsin.

Öyle sözler söyle ki, huzur getirsin.

Öyle sözler söyle ki, seni varlığa dost eylesin.

Öyle sözler söyle ki; seni Allah hakikatine erdiren kapılar açsın.

Evet, güzel sözler söylemek için, kulluk makamına erişmek gerekir.

Kulluğunu bilen;

Bilir ki her varlık kendisi gibi kuldur.

Bilir ki her varlığı tutan Allah'tır.

Bilir ki her varlıktan vechîni gösteren Allah'tır.

Bilir ki Allah güzeldir.

Bilir ki kulu da güzeldir.

Allah güzelliğini kulundan gösterir.

Kulluğunu anlayan, kulluk makamında yaşayan kimse, her dâim güzel haller içindedir.

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

Ellezîne saberû ve alâ rabbihim yetevekkelûn

- Ellezîne saberû : Onlar sabıra ulaşmışlardır, sabredenler,
 Ve alâ rabb him : Rablerine, vücûdlandıran,
 Yetevekkelûn : Tevekkül, teslim olma, her şeyiyle teslim olmak,

Meâli 1: “Onlar sabıra ulaşmışlardır ve onlar, kendilerini vücûdlandırana bilip tüm varlıklarıyla teslim olmuşlardır.”

Meâli 2: “İman edenler ve dosdoğru hakk yolunda çalışanlar sabırlı kimselerdir. Onlar Rablerine tevekkül içinde olanlardır.”

İşte kulluk makamına erişenler sabır ehli olmuşlardır.

Sabır makamı iyi bilinmelidir.

Sabır çok önemli bir makamdır.

Sabır öncelikle Allah’a dayanmaktır.

Allah’a tevekkül içinde olmaktır.

Allah’a güvenmektir.

Her zaman Allah’a teslimiyet içinde olmaktır.

Âl-i İmrân Sûresi 200: “Yâ eyyuhâllezîne âmenu usbirû ve sâbirû ve râbitû.”

Meâli: “Ey iman edenler! Sabrın ne olduğunu anlayın ve gönlünüzü Allah’a rabîta ederek sabredin.”

Buradaki âyette sabır ve rabîta birlikte geçer.

Sabır rabitasız olamaz.

Gönül Allah'a rabita içinde olmalıdır ki sabır tecelli etsin.

Rabita iyi anlaşılmalıdır.

Rabita; alaka, bağlantı, bağlayan, rabteden, varlıktaki hak bağlantısı, iki şeyi birbirine bağlayan, tüm varlığı birbirine bağlayan gibi anlamlara gelir.

Rabita tüm Kâinatı tutanın, her varlığı bir arada tutanın Allah olduğu hakikatidir.

İşte rabita makamına gelen sabırlı olacaktır.

Sabır, bir şeyin sonunu beklemektir.

Sabır, hikmete ermek için beklemektir.

Sabır, her olaya hikmet üzere bakmaktır.

Tüm acılara, sıkıntılara dayanmaktır.

Hemen karar vermemektir.

Hemen faaliyete geçmemektir.

Hemen bir şeye kalkışmamak, şuurlu davranmaktır.

Olayların nereye aktığını anlamak ve öyle faaliyete geçmektir.

Başına gelen olumlu ya da olumsuz her şeye karşı göğüs germektir.

Olayların akışını okumaktır.

Öncelikle her olayın arka yüzünü görmek, öyle hareket etmektir.

Başına gelen olumsuz bir şeye, hemen sinirlenmemek, öfkelenmemek, kaygılanmamak, beklemektir.

Bekleyip olay akışını görebilmektir.

Olay nereye akacak bilmektir.

Öfkeni yutmaktır.

Öfke ile bir şey söylememek, dilini tutmaktır.

Sabırlı olduğunda, olayın sonu, öyle ya da böyle hayra kapı açacaktır.

Hazret Muhammed sabır makamının Sultanı idi.

Bilelim ki sabır; beklemektir, dayanmaktır, karşı koymaktır, direnmektir, sebat etmektir, göğüs germektir.

Bilelim ki sabır; dilini tutmaktır, öfkeni yutmaktır, hemen karar vermemektir.

Bilelim ki sabır; olayın nereye gittiğini görebilmektir, iç yüzünü görebilmektir, hikmetine erebilmektir.

Bilelim ki sabır; olaylar karşısında hemen hareket etmemektir, şuurlu davranmaktır.

Bilelim ki sabır; Allah'a dayanmaktır.

Bilelim ki sabır; zamanın akışını görebilmek, o akışa teslim olmaktır.

Sabır, zaman ile alakalı bir boyuttur.

Her şey zamanı gelince açığa çıkar, zamanı gelince gerçekleşir.

Mesela bir ağacın meyve vermesi, zaman dilimi içinde gerçekleşir.

Meyve hemen oluşmaz, önce yapraklar, sonra çiçekler, sonra meyve oluşur.

İşte bu zaman dilimi akışı, her şeyin bir bekleme zamanı sabırdır.

Çiftçi tohumu eker, bakımını yapar ve meyve alıncaya kadar sabreder.

Hemen meyve çıksın istemez, bilir ki meyvenin çıkma zamanı vardır.

Meyve ortaya çıkıncaya kadar, meyvenin oluşması için çalışır, gayret eder.

İşte gayret içinde olmak da sabırdır.

Sabrını emekle, gayretle birleştirir.

Yaprak zamanı gelmeden düşmez.

Civciv zamanı gelmeden doğmaz.

Doğan çocuk hemen büyümez.

Güneşin doğması, batması zamanı gelince olur.

Zamanın gelişi ve zamanın akışı ve zaman yolunun sonu vardır.

İşte sabır; zamanın gelişini, zamanın akışını, zamanın sonunu görebilmektir.

İnsan sabrın ne olduğunu anlamalı ve bunu hayatına geçirmelidir.

Her insan sabır makamında yaşmalıdır.

Eğer kişi sabrın ne olduğunu iyi anlarsa, bir şeyin nereye gittiğini ve sonucunun ne olacağını bilir.

Kişi sabrı yakalayamazsa, isyana, öfkeye, hiddete, kav-gaya kayar.

Sabır beklemektir, dayanmaktır, zamanın akışını görebilmektir.

İnsana hep sabretmesi tavsiye edilir.

Kişinin başına ne olay gelirse gelsin, kişi o olaydan gerekli dersi çıkarmak için sabretmelidir ve olayı iyi okumalıdır.

Kişi, olayın iç yüzünü görebilmek için ve olayın nereye aktığını anlayabilmek için sabretmelidir.

Başına bir olay gelen kişinin önünde iki kapı açılır.

Biri sabır kapısıdır.

Biri isyan kapısıdır.

İsyan kapısını açan; öfke, hiddet, kin, nefret, karamsarlık, acelecilik, intikam gibi duygularla karşı karşıya kalır ve kişi akıllı düşünemez, akıllı hareket edemez.

Ama kişi, sabır kapısını açarsa; bekler, olayı çözmeye çalışır, olaydan gerekli dersi çıkarmaya çalışır, olayın hikmetine erer.

Her olaydan gerekli dersi çıkaran, bunu ileride başına gelen başka bir şeyde kullanır, o derse göre hareket eder.

Kâmil kimse, sabrederek, her şeyden ders çıkararak kemâlâta erer.

İşte sabır kişinin hayatında çok önemlidir.

Sabreden, tevekkül sahibidir.

Sabretmek beklemektir, zamanı geldiğinde hareket etmektir.

Sabır, gönlünü Allah'a rabita ederek beklemektir.

“Ya sabır Allah” diyerek; “Allah’ım bana sabır ver, Allah’ım bana bu olayın nereye çıktığının hikmetini ver” diyerek dua edilmelidir.

Sabır makamı gönlünde tecelli eden kimseler;

Sabırlıdırlar, beklerler, hemen karar verip uygulamazlar.

Öfkelenseler de öfkelerini yutarlar.

İsyan etseler de isyanlarını kontrol ederler.

İçlerinde oluşan hüznü taşımayı bilirler, “Allah’ım hüznümü al, hüznümü sevince dönüştür ya Rabbi” diye dua ederler.

Dillerini tutmasını bilirler, ne zaman konuşacaklarını bilirler.

Öfke ile hemen konuşmazlar, ne zaman neyi söyleyeceklerini bilirler.

Söylenen sözün hangi kapıyı açacağını sezerler.

Onlar zaman diliminin akışını çok iyi görebilirler.

Onlar sonuca endekslidirler.

Bir olayda hemen parlamazlar, o olayın nereye akacağını sezerler.

Hepimiz, bir şekilde üzüldük, üzdük, bir şekilde zulme uğradık, zulüm ettik.

Kırdık, kırıldık, kötü söze maruz kaldık, kötü söz söyledik.

Hepimiz bir şekilde isyan ettik, öfkelenedik, öfkeden yerimizde duramadık.

Adalet arayayım derken en büyük adaletsizliği yaptık.

İnsan, sabrın ne hikmetlere kapı açacağını bilmelidir.

İşte âyette belirtildiği gibi, gönlünü Allah'a rabita edenler, iman ehilleridir.

Onlar sâlih amelde olanlardır.

وَكَايِّنَ مِنْ دَابَّةٍ لَّا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا
وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

Ve keeyyin min dâbbetin lâ tahmilu rızkahâ allâhu yer-
zukahâ ve iyyâkum ve huves semîul alîm

Ve keeyyin min dâbbetin	: Nice, ortaya çıkan varlık, yürüyen, tüm varlık,
Lâ tahmilu rızka hâ	: Taşımaz, onun rızkı, nimetler, sıfatları,
Allah yerzuku hâ	: Allah, rızıklandıran, o, nimetleriyle sıfatlandıran,
Ve iyyâ kum	: Yalnız, sadece, siz,
Ve huve el semîu	: O, işitme ondandır,
El alîm	: İlmiyle varedendir, ilmin sahibi,

Meâli 1: “Ortaya çıkan nice varlık vardır ki, O’nun sıfat-
larını taşımamış olsun. Onları da ve sizi de sıfatlarıyla sıfat-
landıran yalnız Allah’tır ve O işittirendir, ilmiyle varedendir.”

Meâli 2: “Yeryüzünde nice varlık vardır ki hepsi ve siz
de Allah’ın sıfatlı ile nimetlendiniz, donatıldınız. Ve O semî-
dir, alîmdir.”

Cümle varlık sıfatlarla donatılmıştır.

Kişi, kendine nispet ettiği sıfatların sahibini bilmelidir.

Sıfatların Allah’a ait olduğunu anlamalı ve teslimiyet
içinde olmalıdır.

Allah'a ait sıfatlara; "hayat benim, ilim benim, irade benim, ben görüyorum, ben işitiyorum, ben kudret sahibiyim, ben kelâm sahibiyim" diyerek kendine nispet etmenin gafletinden kurtulmalıdır.

Kişi Allah'a ait olan sıfatları kendine nispet etmemelidir.

Kişi, Allah'a ait olan sıfatları kendine nispet ederse, firavunlaşır, zalimleşir.

Kişi, kendi vücûdundaki hayatın sahibi değildir.

Hiçbirimiz, kendi vücûdumuzdaki kudretin sahibi değiliz.

Gözümüzdeki görme niteliğini biz yapmadık, gözümüzü de biz şekillendirmedik.

İşitme tecellisi bize ait değildir, işitme organımızı biz şekillendirmedik.

Vücûdumuzda olan sıfatları iyi anlamalı ve tüm sıfatların Allah'a ait olduğunu idrak etmeliyiz.

Bu cümle âlemi ihâta eden sıfatlar Allah'ın sıfatlarıdır.

Cümle varlık Allah'ın sıfatları ile donatılmıştır.

Kişi gaflete düşerek, sıfatları kendine nispet eder.

İşte kişi, düştüğü bu gafletten kurtulmalıdır.

Burada geçen "hüves semîl alîm" semî ve alîm Allah'ın sıfatlarındandır.

Semî "Semea" kelime kökünden gelmiştir.

Ses vermek, seslenmek, işitmek, duymak, icabet etmek, anlamlarına gelir.

"El Semî" sıfatı Allah'ın varlıktan seslenişidir, vahyidir.

Allah yarattığı her varlığı sıfatlarıyla donatmıştır.

Her varlıkta "Semî" sıfatı vardır.

Her varlığın seslenişi de vardır, sesleri kaydetmesi de vardır.

Seslerin kaydedilişi ve o kaydedilişten olan seslenme “El Semî” sıfatının tecellisidir.

Her ne kadar işitmek, insana hayvana mahsus dense de, bitkilerin de, toprağın da, suyun da, atomların da işitme ve ses çıkarma özellikleri vardır.

İnsanın işitmesi, kulak ve gönül olarak iki ayrı boyutta değerlendirilebilir.

Kulak, varlığın sesini duyar.

Gönül ise, sesin içindeki Allah’ın zikrini duyar.

Kulak duyar, gönül ise işitir.

Kulak bir ses duyar, gönül ise sesin mânâsına ulaşır.

Kulak varlığa ait sesleri duyar, gönül vahiy boyutuyla buluşur.

Gönül, varlığın semâ boyutundan yâni öz boyutundan gelen seslenişi işitir.

Burada geçen diğer sıfat “alîm” sıfatıdır.

“El alîm” sıfatı, ilmin sahibi Allah’tır demektir.

Allah, her varlığı ilmiyle kuşatmıştır.

İlim Allah’ın âlim sıfatının tecellileridir ve tüm varlık, bu ilimle açığa çıkar, varlık sayfalarında hep o ilim yazılıdır.

İlim, Allah’ın subûâtî sıfatlarından.

Ve ilim Allah’a aittir.

İlim asla kişiye ait olamaz.

Kişi, varlıktaki hiç bir yazılımı yapamaz.

Bir atomun bile ilmî yazılımını asla yapamaz.

Kişi yaratıcı değildir, yaratılındır.

İlim, varoluşun yazılımının sistematiğidir.

Hakikatler, kâinat kitâbındaki ilimlerdir.
İlim; Allah'ın âlim sıfatının tecellileridir ve tüm varlık
bu ilimle açığa çıkar.
Varlık sayfalarında sonsuz ilim yazılıdır.
Varlığın hakikatini anlamak için, ilim üzere olmak gerekir.
İlim kişiyi şahitliğe götürür.
İlim üzere okumak, temiz akılla mümkündür.

وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مِّنْ خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَسَخَّرَ
الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لِيَقُولَنَّ اللَّهُ فَنَأَى يُؤْفَكُونَ

Ve le in seeltehum men halakas semâvâti vel arda ve seh-
hareş şemse vel kamere le yekûlunnallâh fe ennâ yufekûn

Ve le in seelte hum	: Elbette, eğer, onlara sorsan,
Men halaka	: Kim yarattı, halk etti, var etti,
El semâvât ve el arda	: Göklerde olanları ve yerde olanları,
Ve sehhare	: Düzenledi, ortaya koydu, meydana çıkma,
El şemse ve el kamer	: Güneş ve ayı,
Le yekûlunne Allah	: Elbette mutlaka derler, söylemek, Allah
Fe ennâ yufekûne	: O halde, peki nasıl, olurda, döndürülüyorlar, gaflete düşme,

Meâli 1: “Eğer onlara; göklerde ve yerde olanları kim halk etti, güneşi ve ayı kim meydana çıkardı, diye sorsan, elbette Allah derler. O hâlde nasıl olur da dönüp gaflete düşerler.”

Meâli 2: “Onlara yerleri ve gökleri kim yarattı, güneşi ve ayı kim görünür kıldı diye sorsan, elbette Allah derler. O halde nasıl olur da gaflete düşerler, kendi benliklerine dönerler.”

Hazreti Muhammed zamanında Mekkeli müşrikler de Allah inanırlardı.

Kur’ân’ı dikkatlice incelediğimizde birçok âyette Mek-
keli müşriklerin de Allah’ın varlığına ve birliğine inandığı-
nı görüyoruz.

Birçok âyette onlara; “gökleri ve yeri kim yarattı” diye sorsan

“Allah yarattı derler” âyetlerine rastlıyoruz.

Zuhur Sûresi 9. âyette ise daha çarpıcı bir örnek veriliyor.

Elbette onlara; “onlara gökleri ve yeri kim yarattı” diye sorduğunda...

Elbette onlar; “Aziz olan, âlim olan yarattı” derler.

Evet, ne kadar net bir şekilde âyet bize açıklıyor.

O kadar çarpıcı ki Mekkeli müşriklere “gökleri ve yeri kim yarattı” diye sorulduğunda...

Onlar da diyorlar ki; “Aziz olan, âlim olan yarattı.”

Yalnızca “Allah yarattı” demiyorlar...

Allah’a ait olan nitelikleri de anarak, “Aziz olan, âlim olan yarattı” diyorlar.

Evet, Kur’ân’ı incelediğimizde imanın şartları diye bilinen şartlar Mekkeli müşrikler tarafından inanılan ve savunulan bir durumdu.

Bunu Kur’ân bize gâyet net bir şekilde açıklıyor.

Anlıyoruz ki bugün de Müslüman dünyasında imanın şartları dediğimiz inanç sistemi aynı şekilde devam ediyor.

İncelediğimizde görüyoruz ki bu inanç sistemi, Hazreti Muhammed’den önce de vardı.

Hatta dikkatlice incelediğimizde Mekkeli müşriklerin konularına daha çok vâkıf olduklarını görüyoruz.

Dini konularda gâyet bilgili olduklarını anlıyoruz.

Kur’ân’ı incelediğimizde anlıyoruz ki onlar da Allah’a inanıyorlar ve inançlarına sıkı sıkı bağlılar ve asla Allah’ı inkâr etmiyorlar.

Zuhur Sûresi 9: “Ve le in seeltehüm men halakas semâvâti vel arda le yekûlunne halakahunnel azîzul âlîm.”

Meâli: “Doğrusu onlara, gökleri ve yerleri kim yarattı diye sorduğunda, elbette varlığın yüce sahibi, ilmin sahibi olan onları yarattı, derler.”

Zümer Sûresi 3: “Vellezînettehazû min dûnihî evliyâ mâ nabuduhum illâ li yukarribûnâ ilallâhi zulfâ.”

Meâli: “Ondan başka evliya edinenler, biz onlara kulluk etmiyoruz, ancak Allah’a yaklaştırsınlar diye onlara yakın oluyoruz, derler.”

Yûnus Sûresi 18: “Ve yekûlûne hâulâi şufeâunâ indallâh.”

Meâli: “Derler ki: Bunlar Allah’ın katında bize şefaathçi olacaklar.”

Nisâ Sûresi 153: “En tunezzile aleyhim kitâben mines semâi.”

Meâli: “Senden Ulvî Âlem’den bir kitap getirmeni isterler.”

En’âm Sûresi 148: “Seyekûlullezîne eşrekû lev şâallâhu mâ eşreknâ ve lâ âbâunâ ve lâ harremnâ min şey.”

Meâli: “Ortak koşan kimseler derler ki: Eğer Allah isteseydi, biz ve atalarımız ortak koşanlardan olmazdık ve haram şeyler yemezdik.”

Furkân Sûresi 7: “Ve kâlû mâli hâzer resûli yekulit taâme ve yemşî fîl esvâk lev lâ unzile ileyhi melekun.”

Meâli: “Dediler ki: Bu nasıl bir resûl? Yemek yiyor, çarşılarda dolaşiyor. Ona bir melek indirilseydi ya.”

Furkân Sûresi 8: “Ev tekûnu lehu cennetun yekulu minhâ.”

Meâli: “Ya da devamlı oradan besleneceği cenneti.”

Görüldüğü gibi Mekkeki müşriklerin Allah inancı bugünkü gibi vardır.

Onlar Allah’ı inkâr etmiyorlardı.

Fakat Allah’ın ulviyetinin yanında kendilerine varlık isnat ediyorlardı.

اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ
 إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

Allâhu yebsutur rızka li men yeşâu min ibâdihî ve yak-
 diru leh innallâhe bi kulli şeyin alîm

Allah yebsutu el rızka	: Allah, genişletir, nimeti rızık, sıfatlar,
Li men yeşâu	: İsteyen kimseler için,
Min âbid hî	: Kullarından,
Ve yakdiru lehu	: Takdir eder, daraltır, düzenin takdirini, ölçü, düşünmek,
İnne Allah bi kulli şey	: Muhakkak, Allah, bütün her şey,
Alîm	: İlmin sahibi,

Meâli 1: “Allah, bütün kâinatı sıfatlarıyla yayıp döşeyen-
 dir. Kullarından isteyen kimseler için, hakikatlere ulaşmak
 ve O’nun varoluştaki takdir sahibi olduğunu anlamak var-
 dır. Muhakkak ki bütün her şeydeki ilmin sahibi Allah’tır.”

Meâli 2: “Allah, her bir varlığı, rızık-sıfatlarıyla şekillen-
 dirmiştir. İsteyen kimseler O’nun kulluk boyutunu ve var et-
 medeki takdirini bilirler. Muhakkak ki Allah bütün her şey-
 deki ilmin sahibidir.”

Allah’ı anlamak isteyen bir gayret içinde olmalıdır.

Tüm varlığın nasıl yaratıldığını düşünen kimse mutlaka
 hakikate erişecektir.

Burada geçen takdir “yakdiru” kelimesi kader kelimesi ile bağlantılıdır.

Kader, kadir, kadr, mukdetir, takdir, kudret, mukadderat, kada, kaza, aynı kökten gelen kelimelerdir.

Takdir; güç, kudret, ölçü, değer, değerlendirme, gücü yeten, değerli, muktedir, varlığın açığa çıkışındaki ölçü, anlamlarına gelen bir kelimedir.

Varlığın ortaya çıkışı ve ortaya çıkışındaki ölçü kader konusudur.

Varlığın ortaya çıkışındaki tüm ölçü, belli bir nizam, varlığın çeşitliliği, varlığın yapısı, varlığın tüm inceliklerinin adım adım açığa çıkışındaki ilâhi kanunlar, kader konusuna girer.

Burada düşünülmesi gereken konu:

Kader, varlığın açığa çıkışındaki ölçü müdür?

Kişilerin başına gelen olaylar, felaketler, kötülükler de kader midir?

Yoksa her ikisi de mi kaderdir?

Birbirimize yaptığımız zulümler, haksızlıklar, kader ile bağlantılı mıdır?

Birbirimize yaptığımız her türlü kötülük, haksızlık, çocukken başlayan öğretilerin yansımaları mıdır?

Her bir varlığın varoluşunda, en ince ayrıntısına kadar bir ölçü vardır.

Aynı zamanda insanın yaşamında, yaptığı ve gördüğü iyilikler ve kötülükler vardır.

İnsan, yapacağı iyilik ya da kötülüğü, yapıp yapmamaya dair ona verilen akli, tercihi, karar vermeyi, uygulayıp uygulamamayı yok saymamalıdır.

İnsan, dilini tutup birine kötü söz etmeyebilir, ya da edebilir, bu kişinin kendi tercihi ile alakalıdır.

İnsan birine kötülük yapabilir, ya da vazgeçebilir.

Kişinin tercihleri vardır, bir şeyi yapıp yapmama kararları vardır.

Kişi, ona bahşedilen akıl, muhakeme, mukayese, tercihler, karar verme, sabır, tevekkül, teslimiyet boyutlarını çok iyi anlamalıdır.

Kişi, kader konusunu çok iyi değerlendirmelidir.

Burada geçen; "Allah, bütün kâinatı sıfatlarıyla yayıp döşeyendir" açıklaması varlığın yaratılışında bir takdiri ortaya koyar.

İşte varlığın yaratılışındaki ölçüyü anlamak belli bir tefekkür içinde olmakla mümkündür.

Allah her bir varlığı bir ölçü ile yaratmıştır.

Karıncağın da örümceğin de insanın da yaratılışında bir ölçü vardır.

Bu ölçü varlığın fitratında gizlidir.

Fitrat varlığın açığa çıkışındaki nizamın adıdır.

Her varlık kendine göre yazılmış bir kaderin ölçüsüyle açığa çıkar.

İşte bu açığa çıkışa fitrat denilir.

A'lâ Sûresi 2: "Ellezî halaka fesevvâ."

Meâli: "Ki O'dur halkeden ve şekil verip düzenleyen."

A'lâ Sûresi 3: "Ve ellezî kader fe huda."

Meâli: "Ki O'dur bir ölçüyle vareden, varetmişti her şeyden yol gösteren."

Kamer Sûresi 49. âyet: "İnnâ kulle şey'in halaknâhu bi kader."

Meâli: "Muhakkak ki Biz bütün her şeyi bir ölçüyle halk ettik."

Bu âyette de görüldüğü gibi, yaratılan her şey; bir ölçüyle, bir planla, bir takdirle şekillenmiştir.

İşte bu ölçünün adı kaderdir.

Gönlüne arayış düşen, varlığın nasıl yaratıldığını düşünür.

Ve ilmî bir yola girerek nice hakikatlere yavaş yavaş erişir.

وَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ مَن نَّزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ
 الْأَرْضَ مِّن بَعْدِ مَوْتِهَا لِيَقُولَنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ
 بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ

Ve le in seeltehum men nezzele mines semâi mâen fe ahyâ
 bihil arda min badi mevti-hâ le yekûlunnallâh kulil hamdu
 lillâh bel ekseruhum lâ yakîlûn

Ve le in seelte hum	: Elbette, eğer, onlara sorsan,
Men nezele	: Kim, indirdi, sundu,
Min el semâ mâen	: Gökten, su, yağmur,
Fe ahyâ	: Böylece, hayat veren, hayy olan,
Bihi el ard	: Orada, arz, yeryüzü, toprak,
Min badi mevti-ha	: Sonrada, nutfeler, idraksiz, ölü, ondan,
Le yekûlunne Allah	: Elbette, derler, Allah
Kul el hamd li Allah	: De ki, hamd, tüm niteliklerin sahibi, Allah
Bel ekser hum	: Bilakis, fakat, onların çoğu,
Lâ yâkîlûne	: Akıl etmezler, düşünmezler,

Meâli 1: “Eğer onlara; gökten yağmuru indiren, böylece topraktan hayat veren, sonra da oradan nutfeler çıkaran kimdir, diye sorsan, elbette Allah derler. De ki: Tüm niteliklerin sahibi Allah’tır. Fakat onların çoğu hakikatleri anlamak için düşünmezler.”

Meâli 2: “Eğer onlara sorsan; gökten yağmuru indiren, böylece topraktan yaşam veren ve oradan bitkiler çıkartan

kimdir diye, elbette Allah derler. De ki; hamd Allah'a mahsustur. Fakat insanların çoğu akıl etmiyorlar.”

Burada da geçen konu müşriklerin Allah inancı konusudur.

Onlara sorsan diye hitap edilen kesim, müşriklerdir.

Müşriklik konusu iyi anlaşılmalıdır.

Müşrik kelimesi, ortak koşmak anlamındadır.

Müşrik; “şe-ri-ke, şirk” kelime kökünden gelir.

Şerike ortak olmak demektir.

Senin de var benim de var anlamındadır.

“Şirket” de bu kelimededen gelir.

Yâni ortaklık.

Müşrik, ortak koşan anlamındadır.

Yâni Allah'a ait olan vasıfları, Allah'ın yarattığı bir kula da isnat edilmesidir.

Allah'ın yarattığı kuldaki sıfatlar, Allah'a aittir, kula değil.

Ama kendine ama başka birine Allah'a ait olan yüceliği isnat etmektir.

Kişi hem Allah'a inanır hem de Allah ile arasına, yücelik isnat ettiği birilerini ya da kendini koyar.

İşte bu durum ben de varım Allah da var ikiliğine sürükler.

Mekkeli müşrikler de Allah inancı vardı.

Kur'ân'ı dikkatlice incelediğimizde anlıyoruz ki, Hazreti Muhammed öncesi Arap toplumunda, Allah inancı ve ibadetler kavramı bugünkü İslâm toplumundaki ile hemen hemen aynı olarak vardı.

Kur'ân'ı incelediğimizde Mekkeli müşriklerin;

Allah'a; Zuhruf Sûresi 9, Ankebût Sûresi 63

Kitâba; Nisâ Sûresi 153

Meleklerle; Furkân Sûresi 7

Resûllere; Furkân Sûresi 7

Ahirete; Furkân Sûresi 8

Kadere; En'âm Sûresi 148, inandıklarını görüyoruz.

Mekkeli müşriklerin şiiirlerinde Allah inancına rastlıyoruz.

İmanın şartları dediğimiz şartlara rastlıyoruz.

O günün toplumu, Hazreti Muhammed'in Allah'tan ve niteliklerinden bahsetmesini yadırgamadı.

Şimdi sormak gerek, peki değişen nedir?

Hazreti Muhammed insanlara neyi tebliğ etti?

O günün insanları neden Hazreti Muhammed'e karşı çıktılar?

Neden Mekke'den kovdular, Medine'de bile rahatsızlık verdiler?

Müşrikler de Allah'ın varlığına birliğine inanıyorsa, abdest, namaz, hacc, oruç ibadetlerine aynı şekilde yerine getirmişse bizler de aynı inanç sistemine devam ediyorsak değişen nedir?

Yoksa bizler de aynı inanç sistemi üzere mi hareket ediyoruz?

İşte tam burada kendimize sormalıyız.

Din adına aktarılan bilgileri ne kadar iyi analiz edebildik?

Bilgilerin yalan mı gerçek mi olduğunu anlayabildik mi?

Ne kadar mânâ üzere düşündük?

İbadetlerin gerçekten mânâsına ne kadar erebildik?

Allah'ı layıkıyla ne kadar anlayabildik?

O'na layıkıyla ne kadar teslim olabildik?

İslâm'ı layıkıyla ne kadar anlayabildik?

İslâm üzere yaşamayı hayatımıza ne kadar geçirebildik?

Akıl etmek nedir ne kadar iyi anlayabildik?

Akıl etmeden, Allah hakikatine erilebilir mi?

Müşriklikten kurtulmanın yolu; Allah'ın ulvîyetini iyi anlamak ve O'nun ulvîyetinin yanında "ben de varım" demekten uzaklaşmakla mümkündür.

İnsan Allah'ı bırakıp, birine ya da kendine üstünlük vermemelidir.

Burada belirtildiği gibi; "bel ekseruhum lâ yakılûn" insanların çoğu aklın kıymetini bilmiyor ve aklını işletmiyor.

Allah'ı anlamanın yolu, aklını işletmektir.

İnsan yaşamı anlamak için, aklını işletmelidir.

İnsan yaşamı önemsemelidir.

Hayatın gerçeğini anlamaya çalışmalıdır.

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌّ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ
الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

Ve mâ hâzihil hayâtud dünyâ illâ lehvun ve laib ve inned
dârel âhirete le hiyel hayevân lev kânû yalemûn

Ve mâ hazihi	: Değildir, bu,
El hayatu ed dünyâ	: Dünya hayatı, yaşam,
İllâ lehvun ve laibin	: Den başka, sadece, hariç, eğlence ve oyun,
Ve inne el dâre	: Doğrusu, ahiret yurdu, oda, konak, bulunulan yer,
El âhirete	: Sonunda,
Le hiye el hayevanu	: Elbette, o, gerçek, hayat, hayy olan,
Lev kânû yâlemûn	: Keşke, şâyet, oldu, bilselerdi,

Meâli 1: “Dünya hayatı sadece eğlence ve oyun yeri değildir. Doğrusu sonunda bulunacağınız durum önemlidir. Elbette gerçek olan Hayy olandır. Keşke hakikatleri bilenlerden olsalardı.”

Meâli 2: “Dünya hayatı bir oyun eğlence yeri değildir. Sonunda ulaşacağın durum önemlidir. Elbette gerçek önemlidir. Umulur ki hakikati bilirsiniz.”

Dünya hayatı bir oyun eğlence yeri değil, hakikate şahit olma yeridir.

Maalesef bu âyeti müellifler farklı çeviriyorlar.

Diyanet İşleri Meali: Bu dünya hayatı ancak bir eğlence ve oyundan ibarettir. Ahiret yurduna gelince, işte gerçek hayat odur. Keşke bilselerdi!

Burada da görüldüğü gibi “dünya hayatı ancak bir eğlence ve oyundan ibarettir” diye çevilmesi ne kadar doğrudur, düşünülmelidir.

Âyetin “mâ” kelimesi ile başlaması iyi araştırılmalıdır.

Mâ kelimesi; “ne, şey, değil” anlamlarına gelir.

Buna göre çevirirsek, “Dünya hayatı bir oyun eğlence yeri değildir” şeklinde bir meâl karşımıza çıkar.

Bu Kur’ân’ın rahlesine daha uygun düşer.

Çünkü insan bu dünyayı bir oyun eğlence yeri görmemelidir.

Bu âlem şahitlik âlemdir.

Sorumluk âlemdir.

İnsan gece gündüz hakikati anlamayı önemsemelidir.

Hayatı önemsemelidir.

Bir eğlence yeri görmemelidir.

İnsan, varoluşu ve var edeni iyi anlamalıdır.

İnsan, varlığı şekillendiren, ilâhi kudreti anlamalı ve yönünü her an O’na döndürmelidir.

Varlığı bütünlük içinde değerlendirmeli ve Tevhîd şuuru-
runa erişmelidir.

İnsan, yaratıcı değil, yaratılıandır.

İnsan bir atomu bile yaratamaz.

İnsan haddini bilmeli ve asla kibre düşmemelidir.

Allah’ı bırakıp, yaratılan bir kimseyi Allah yerine koymamalıdır.

Müşrik durumuna düşmemelidir.

Dünya hayatı, Allah'a şahit olacağımız bir yerdir.

Varlığın varoluşunu ve nasıl şekillendiğini ve işleyişini anlamak için dünya hayatını önemsemeliyiz.

Dünya hayatı oyun eğlence yeri değildir.

En'âm Sûresi 32: "Ve mâ el hayâtud dunyâ illâ leibun ve lehvun ve led dârul âhiretu hayrun lillezîne yettekûn e fe lâ takilûn."

Diyanet Meâli: "Dünya hayatı bir oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir. Müttakî olanlar için ahiret yurdu muhakkak ki daha hayırlıdır. Hâlâ akıl erdiremiyor musunuz?"

Tevhîd-i Kur'ân Meâli: "Dünya hayatı sadece bir oyun ve eğlence yeri değildir. Fenalardan sakınan ortak koşmayanların elbette sonları daha hayırlıdır. Hâlâ akıl etmez misiniz?"

Dünya hayatı Allah'ın kendini gösterdiği âlemdir.

Dünya hayatı tecelligâhın tezahürüdür.

Dünya hayatı nûr âleminden, rûh âlemine süzülüp gelen bir âlemdir.

Dünya hayatında her varlık bir âyettir ve her âyet bizzat Allah'ın kendini gösterdiği işaretleridir.

Onun için dünya hayatına oyun eğlence yeri demek hiç doğru değildir.

Dünya hayatı, Zâtı mutlak olan ulvî Kudreti tanımamız için açık bir kitâbtır.

Dünya hayatı Kur'ân'dır.

Dünya hayatı her varlığıyla Hayy sıfatının tezahürüdür.

Dünya hayatını hakikati anlama yeri görmeyenler, dünya hayatının çıkarına esir olur giderler.

Dünya hayatına esir olanlar, kendi çıkarları için yaşarlar.

Onlar paraya, mala, şöhrete, lüks yaşama esirdirler.

Onlar dünya hayatını oyun eğlence yeri olarak görürler.

Bunların hepsi aklın hakikati düşünmesine engel olur.

Aklını yaratılışın hakikatlerinden uzaklaştırıp, dünya çıkarına esir olanların idrâk ve anlayışları hakikati anlamaya kapalıdır.

Gurur, kibir, zalimlik içinde olan kimsenin idrak ve düşüncesi kapalıdır.

Her türlü ben egosu, kibir, hakikati anlamaya engeldir.

İlla ben egosunda yaşayanların kâlbleri hakikati anlamaya perdelidir.

Gaflet içinde yaşayanların kâlbleri, işitmeleri, görmeleri eşyanın sûret boyutuna yöneliktir.

Gaflet, kendinin ve çevresinin farkında olmayan, boş bulunma, dikkatsizlik, dalgınlık, aldanma, yanılmak, kanmak demektir.

Gafil kimse, kendine benlik isnat eder, yaratıcıyı tanımaz, her varlığın sûretini görür, sûretini görmez.

Dünyanın çıkarı peşine düşer, dünya hayatını oyun eğlence yeri görür.

Varlığın eşya boyutunda kalınmamalıdır, eşyanın hakikati aranmalıdır.

Kendi eğlencesi peşine düşen kişi, Allah hakikatinden uzaktır.

Gerçek, yaşamın kendinde gizlidir.

İnsan dünya hayatını oyun eğlence yeri görüpte gaflete düşmemelidir.

Gaflet içinde olan kimse, Allah'ı anlamaktan uzaklaşır.

Gafil kişi, hevâsının peşindedir, yâni şahsi çıkarlarının peşindedir.

Varlıktaki ilâhî hükümleri anlamaktan uzaktır.

Gafletten kurtulmanın yolu, nefesine yâni kendine ârif olmaktır.

İnsan gafletten kurtulmak için gayret etmelidir.

Kişinin gafletten kurtuluşu, kendini tanımakla ve Allah'a şahit olmakla mümkün olur.

فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِّكَ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ
فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ

Fe izâ rakibû fîl fulki deavûllâhe muhliisîne lehud dîn fe
lemmâ neccâhum ilel berri izâ hum yuşrikûn

- Fe izâ rakib fi el fulki : Artık, o zaman, giden, sonsuzluk içinde giden,
Deavû Allah : Dua, yönelmek, çağrı, istek, Allah
Muhliisîn : Tüm özünüze, içtenliğiyle, her şeyiyle,
Lehu el dîn : Onun, din, varlığın yaratılış yasaları, fitrat,
Fe lemmâ neccâ hum : Böylece, işte, olduğunda, kurtardı, necat buldu, onlar,
İla el berr izâ hum : Ancak, arazi, sûret, toprak, onlar,
Yuşrikûn : Şirk koşan, kendine varlık isnat eden,

Meâli 1: “Artık bir sonsuzluk içinde hareket eden bu âlemde, tüm özünüze Allah’a yönelin, dinin O’na ait olduğunu bilin. İşte bu hâlde olanlar kurtuluşa erenlerdir. Ancak sûretlerde kalanlar, O’nun varlığının yanında kendine varlık isnat edenler başka.”

Meâli 2: “Tüm içtenliğinizle Allah’a yönelin, akıp giden varlığı tutanı anlayın, varlığın yaratılış yasalarının O’na ait olduğunu bilin. Bu hakikati anlayanlar O’nda necat bulurlar, müşriklükte kalanlar ise sadece varlığın sûretinde kalırlar.”

Burada geçen “deavûllâh” Allah’a yönelmek, Allah’a dua etmek demektir.

İnsanın duası Allah’ı anlamak olmalıdır.

İnsan, Allah’ı anlamak için Allah’a yönelir, O’na şahit olmaya çalışır.

Hazreti Muhammed; “Ya Rabbi! Bana eşyanın hakikatini göster” diye dua etmiştir denilir.

Dua, insanın içinden geçen isteğin boyutudur.

Duaların kabûlü, kişinin gayretinde gizlidir.

Dua; bir şeyin olmasını istemektir.

Dua, “D-A-V” kelime kökünden gelir.

Dua; davet, çağrı, istek, çağırarak, seslenmek, yakarmak, yönelmek, anlamlarına gelir.

Dua; olmasını istediğin şeyi davet etmektir.

Dua, Davud birbirine bağlantılı kelimelerdir.

Davud; daved etmek, istemek, çağırarak demektir.

Hazreti Davud, İslâm olmak istedi, İslâm’ı çağırır, ona Süleyman gönderildi.

Dua; olunması istenilen şeyin davet edilmesidir.

Dünya’daki tüm inançlarda dua vardır.

Her inanç grubu, Allah’a yönelir, Allah’a yakarır bir şeyler ister.

Dünyalık isteklerimiz vardır, mânevi isteklerimiz vardır.

Bedenin duaları vardır.

Aklın duaları vardır.

Gönlün duaları vardır.

Bireysel dualar vardır.

Toplumsal dualar vardır.

Tüm dünya toplumu için dualar vardır.

Hayvanlar için, bitkiler için, çevre için dualar vardır.

Bedenin duaları, onun yaşaması için ihtiyaçlarının isteğidir.

Susuz kaldığında beden su isteği, gıdasız kaldığında beden yemek isteği, beden uyumak isteği, nefes alıp verme isteği, yürüme isteği, çalışma isteği, beden duasıdır.

Karnımız acıktığında, ya da susuz kaldığımızda, mide hemen dua eder ve aklımıza yemek yeme, su içme duası gönderir.

Beynimiz hemen bunu gerçekleştirmek için, o da dua haline girer, aklımıza gerekli komutu vererek, bedenimizin ihtiyacını gerçekleştirmek için hemen faaliyete geçirir ve ayaklarımız, ellerimiz, ağızımız o duaya icabet eder.

Beden yaşamak için, her an dua halindedir.

Aklımızın duası; anlamaya çalışmak, sorgulamak, düşünmek, çözmek, analiz etmek, beden ihtiyaçları için istekleri gerçekleştirmek, iki şey arasında bağ kurmaktır.

Gönlümüzün duası; var oluşunun sırrını çözmek, var edeni tanımaya çalışmak, insan makamına, İslâm makamına ermeyi istemektir.

Beşeri alanda dualarımız; olmasını istediğimiz şeylerin, içimizden geçen duygularıdır.

Mesela bir talebe doktor olmak istese, onun içinden geçen bu duygu duadır.

Bu duanın gerçekleşmesi, gencin Tıp Fakültesi'ni kazanması için gayret göstermesine bağlıdır.

Bir çiftçinin, tarlasında ürün alma isteği, onun içinden geçen duadır.

Çiftçinin içinden geçen bu istek, gayrete dönüşmeli ve çiftçi tarlasında gece gündüz çalışmalıdır.

Bireysel dualar; kişinin kendi şahsı için istekleridir.

Toplumsal dualar, kişinin ailesi, arkadaşları, ülkesi için istekleridir.

Tüm Dünya toplumu için dualar, Dünyanın barışı huzuru, insanlığın sıkıntılarının bitmesi için yapılan dualardır.

Hayvanlar için, bitkiler için, çevre için yapılan dualar, yaşamın birliği, beraberliği, huzur için yapılan dualardır.

İnsan beşeri isteklerin olması için, gece gündüz gayret içinde olmalı, aklını çalıştırmalı, bilimden ayrılmamalıdır.

Manevi boyutta dua; Allah hakikatini anlamak için, gönülde oluşan ilâhi aşktır.

Manevi boyutta duanın tecelli etmesi için, kişi aklını gönülünü temizlemeli, varlıktaki âyetleri okumalı, ilim den ayrılmadan tefekkür içinde olmalıdır.

Resûl ve Nebî'lerin duası; ilim üzere hareket etmek, Allah'ı anlamak, Sâlih kimse olmak, İslâm makamına ermek isteğidir.

Kur'ân'da geçen örneklerden bazıları:

Hazreti Mûsâ'nın duası:

A'râf Sûresi 143: "Rabbim! Göster kendini göreyim seni."

Hazreti Nûh'un duası:

Hûd Sûresi 47: "Nûh dedi ki: Rabbim! Bir ilim taşımayan şeyi istemekten sana sığınırım. Mağfiretini anlamayanlardan olursam ve bendeki rahmetini anlayamazsam, ben kaybedenlerden olurum."

Hazreti İbrâhîm'in duası:

Bakara Sûresi 128: "Rabbimiz! Seni anlayıp teslim olanlardan, barış ve huzur üzere olanlardan eyle bizi ve bizim neslimizden gelenleri de seni anlayıp teslim olanlardan, barış ve huzur üzere olanlardan eyle ve bize hakikatleri anlamadaki usûlleri bildir ve yaptığımız hatalardan pişman

olup döndüğümüzde bizi bağışla. Muhakkak ki sen, yaptığın hataları anlayıp dönenlerin tövbelerini kabul edersin, varlığı özünden varedersin.”

Hazreti İsmâîl'in duası:

Bakara Sûresi 127:“Rabbimiz! Senin yolunda gayretlerimizi kabul et, muhakkak ki sen işittirensin, ilmiyle varedersin”

Hazreti Yûsuf'un duası:

Yûsuf Sûresi 101: “Rabbim! Bana mülkün sahibinin sen olduğunun idrakini verdin ve bana olayların yorumunu öğrettin. Göklere ve yeri vareden sensin, yaşamımda da ve sonunda da dost olan sensin. Beni sevgiyle teslim olanlardan eyle ve beni Sâlih kimselerden eyle.”

Allah'ı anlamak isteyen kişi şu duayı etmelidir.

Hazreti İsâ'nın duası:

Mâide Sûresi 114: “Allah'ım sen bizi vücûdlandıransın. Bize Ulvi Âlem'in hakikatlerinin bilgilerini sun.”

Hazreti Eyyüb'ün duası:

Enbiyâ Sûresi 83: “Bana müşkil hâller isabet etti, sen merhamet edersin, varlığı özünden varedersin.”

Hazreti Zekeriyâ'nın duası:

Enbiyâ Sûresi 89: “Rabbim! Beni yalnız bırakma, sen hayırlı olansın, sonsuza kadar kalıcı olansın, demişti. “

Tâ-Hâ Sûresi 114: “Rabbim benim ilmimi arttır.”

Allah'ı anlamayı istemek duaların en güzelidir.

Dua edecek olan kişinin, aklı ve gönlü temiz olmalıdır.

Kişi zalimlik içindeyse, onun bedeninden çevresine negatif enerji akar, böyle kişiler dua boyutuyla tanışamaz.

Rahmet ehillerinin bedenleri, her an çevresine rahmet enerjisi yayar.

Onlar dua boyutuna erişmişlerdir.

Dua; Allah'a yöneliş, ona sığınmak, ondan istemektir.

Dua; aşkın sevginin gönüldeki ilâhi kaynağıdır.

Dua; aslına olan yöneliştir.

Dua; anlamak, bulmak, erişmek, şahit olmak, isteğinin güçlü akışıdır.

Dua; isteklerin olması için gayret içinde olmaktır.

Dua; gönülden geçen ilâhî isteklerdir.

Dua; ilâhî yönelişin adımlarıdır.

Dua; bir insanın olmasını istediği şeyin kendi gönlüne yazması ve bunun olması için gayret göstermesidir.

Dua; kişinin kendi aciziyetini itiraf etmesidir.

Dua; verenin de alanın da kim olduğunu bilmektir.

Dua; bir şeye ulaşmak için yapılan gayrettir.

Dua; kibri terk etmek, Ekber olana teslim olmaktır.

Dua; ben yaparım ben bilirim gururunda olmamaktır.

Dua; Allah'a şahit olma isteğinin gönülde oluşan duygusudur.

Dua; hep güzel şeyleri, hep yararlı olan şeyleri, hep yardımlaşmayı istemektir.

Dua; hakikatleri bilme isteğidir.

Allah'ın duası "Kûn ve Yekûn" sırrıdır.

Allah, ancak ve ancak varlığın varoluşunu anladığımızda idrak edilir.

İşte insan, varlığı okumalı, incelemeli, düşünmeli, idrak etmelidir.

Eğer insan, canlı âyetlerden okumaya, yâni varlıktaki işaretlerden okumaya başlayamazsa, kendi yaratılışının

hakikatine ulaşamaz ve sonuçta, Allah nedir, hakikatine ulaşamaz.

İşte insanın ana duası, varlığın hakikatini anlamayı istemek olmalıdır.

Bu bölümde geçen “lehu ed dîn-din O’nundur” âyeti de iyi anlaşılmalıdır.

Kur’ân’ı incelediğimizde, birçok yerinde, “din Allah’a aittir” hakikatine ulaşırız.

Mü’min Sûresi 14: “Lehu el dîn-Din O’nundur.”

Mü’min Sûresi 65: “Lehu el dîn-Din O’nundur.”

Zümer Sûresi 11: “Lehu el dîn-Din O’nundur.”

Nahl Sûresi 52: “Ve lehu ed dîni vasıben-Ve din daima O’nundur.”

Din O’nundur ifadesindeki “O” Allah’a işaret eder.

Kur’ân’ı incelediğimiz zaman anlıyoruz ki “din Allah’a aittir.”

Peki, din nedir?

Bunu da Kur’ân en güzel bir anlamda bizlere sunuyor.

Kur’ân’ı incelediğimizde Yûsuf Sûresi 76 ve Rum Sûresi 30. âyette “Din nedir?” sorusunun hakikatine ulaşıyoruz.

Yûsuf Sûresi 76: “Fe bedee bi eviyetihim kable viâi ahîhi, summestahrechâ min viâi ahîh kezâlike kidnâ li Yûsuf mâ kâne li yehuze ehâhu fî dînîl meliki illâ en yeşâAllah nerfeu derecâtin men neşâ ve fevka kulli zî ilmin âlîm.”

Meâli: “Böylece kardeşinin heybesinden önce, onların heybelerini aramaya başladı. Sonra onu kardeşinin heybesinden çıkardı. İşte böylece Hükümdar’ın yasaları olmasa o kardeşini tutamazdı, bu durum Yûsuf için çare oldu. O ancak Allah’ı anlamayı isteyenlerdendi. Kim isterse O’nu anlamak

makam makam yükseltilir. Ve her bilgi sahibinin üstünde ilmin sahibi vardır.”

Burada geçen “dîni el melik” kelimesini inceleyelim.

Yûsuf kıssasında geçen olayda Hükümdarın kâsesi kaybolur.

Kıssada Yûsuf, Hükümdarın kaybolan kâsesini, Yâkûb’ın oğullarının heybelerinde arattı.

Önce kardeşlerinin heybesini bir bir arattı.

Sonra Bünyamin’in heybesinden Hükümdar’ın kaybolan kâsesi bulundu.

Böylece Bünyamin alıkonuldu.

Bu alıkonulma, devleti yöneten Hükümdar’ın yasalarıyla oldu.

Çünkü oluşturulan yasada, biri hırsızlık yaptığında, o kişi artık o devletin malı olurdu.

Devlet onu istediği şekilde kullanırdı, ister savaşa gönderir, ister hapse atar, ister asar, ister sarayda hizmetçi yapar, ister birinin emrine verir, kısacası devlete hizmet ettirecek şekilde o hırsızlık yapanı kullanırdı.

İşte Yûsuf, bu bölümde geçen “Dîni el Melik” âyetiyle, Bünyamin’i alıkoydu.

“İşte böylece Hükümdar’ın yasaları olmasa o kardeşini tutamazdı” âyetiyle bu durum izah ediliyor.

Buradan anlıyoruz ki “Din” kelimesi; yasa, kanun anlamındadır.

Dîni el Melik; Hükümdarın yasaları-kanunları anlamındadır.

Dîni el Melik kelimesini çoğu müellif “Hükümdar’ın dini” çeviriyor.

Melik kelimesi, Hükümdar olarak çevriliyor.

Ama din kelimesi olduğu gibi bırakılıyor.

Hükümdarın dini olarak çevirim yapıyor.

Oysa din kelimesi de anlamına göre çevrilmelidir.

Burada geçen “Din” kelimesini, “Yasa-Kanun” olarak çevirmemiz, kelimenin anlamına daha uygun düşüyor.

Çünkü her devletin, kendine göre yasaları vardır ve o devlet o yasalarla yönetilir.

İşte Yûsuf da, kardeşi Bünyamin’i, Mısır’ın yasalarına göre alıyordu.

“Dîni el Melik” âyetini çok dikkatlice incelediğimizde, “Hükümdarın Yasaları” anlamı karşımıza çıkıyor.

Buradan da anlıyoruz ki din kelimesi Kur’ân’a göre yasadır, kanundur.

Peki, yasa-kanun ne demektir?

Neyin yasası, neyin kanunu?

Kur’ân anlamıyla din kelimesini incelemeye devam edelim.

Rum Sûresi 30. âyette “dîni hanîfâ fıtrat Allah” kelimesi vardır.

Burada geçen kelimelerin açılımı şöyledir:

Din; yasa, kanun.

Hanif; Hân üzere, birlik üzere, Tevhîd üzere, Hân’ın yolu üzere demektir.

Fıtrat; açığa çıkma, yaratılış, yaratmak, varoluş, tüm kâinatın açığa çıkması, tohumun kabuğunun yarılp filizin çıkışı anlamındadır.

Hazreti İbrâhîm’e hânif denilmesinin maksadı, birlik üzere, Tevhîd yolu üzere olmasından dolayıdır.

Bu âyetten de anlıyoruz ki din, Allah’ın fıtratı demektir.

Yâni Allah'ın varlığı yaratması.

Allah'ın varlığı bir özden yasalarla açığa çıkarması demektir.

Şimdi Rum Sûresi 30. âyeti kelime kelime inceleyelim.

Rum Sûresi 30: “Fe ekim vecheke lid dîni hanîfâ fîtratal-lâhilletî fataran nâse aleyhâ lâ tebdîle li halkillâh zâliked dî-nul kayyimu ve lâkinne ekseren nâsi lâ yâlemûn.”

Meâli: “Bundan sonra yüzünü, Allah'ın varlığı yaratmasına, varlığın yaratılış yasalarına, Tevhîd üzere çevir. İnsanların vücûda gelişi O'ndandır. Allah'ın halkiyetinde bir değişiklik yoktur. İşte dosdoğru din budur. Fakat insanların çoğu dinin hakikatini bilemiyorlar.”

Bu bölümü incelediğimizde anlıyoruz ki din “li el dini hanifen fîtrata Allah, elleti fatara” Allah'ın fitratıdır.

Yâni varlığı yaratma yasalarıdır.

Yaşamın oluşma kanunlarıdır.

Her bir varlığın bedenlenme kanunlarıdır.

Her bir varlık kendi yazılımındaki fîtrata göre açığa çıkar, şekillenir ve bedenlenir.

İşte her bir varlığın ayrı ayrı şekillenmesi bir yaratılış yasasına göredir.

Varlık mükemmel bir şekilde “Matematik-Fizik-Kimya-Biyoloji” yasalarına göre yaratılır.

Her atom, her hücre, her doku, her organın bir oluşma yasası vardır.

İşte buradan da anlıyoruz ki din, Allah'ın varlığı yaratmadaki yasalarıdır, kanunlarıdır.

Kur'ân incelediğiniz zaman anlıyoruz ki varoluş yasalarına “Din” denilir.

Varlıktaki yaratılış; nitelikten niceliğe, atomdan moleküllere, zerreten kürreye tüm varlığın varoluşundaki yasalara-kanunlara, Kur'ân'da "Din" denilir.

İşte varlığı belli bir nizam içinde yasalarıyla yaratan Allah'tır.

İnsan bir hücre zarı bile yaratamaz.

Bir atomu bile halk edemez.

Yaratıcı Allah'tır.

Yaratma yasalarını düzenleyen Allah'tır.

Bundan dolayı Kur'ân'da birçok yerde "lehu ed dîni" kelimesi geçer.

Yâni din O'nundur.

Yâni din Allah'a aittir.

Onun için insan, benim dinim diyemez.

Çünkü insan varlığın var olmasındaki yasaları oluşturan değildir.

Yasa Allah'a aittir.

Onun için din Allah'a aittir.

Onun için Kur'ân'da birçok yerde "Din O'nundur" diye bildirilir.

Evet dinin gerçeği Kur'ân'da çok güzel târif edilir.

Din yasadır, kanundur.

Yaratılış kanunlarıdır.

Ve bu kanunlar Allah'ın kanunlarıdır.

Bundan dolayı "din Allah'a aittir-lehu ed dîni."

İşte bundan dolayı insanın dini olmaz.

İnsanın imanı olur.

Varlığın yaratılış hakikatine erişen kimse iman makamına erişir.

İnsan, dini anladığında iman sahibi olur.

Allah'tan emin olur.

Din iyi anlaşılmalıdır.

Dinin Allah'a ait olduğunu anlayamayan, dini kendine nispet eder.

Senin dinin benim dinim kavgasına girer.

İnsan Kur'ân'ı mânâ üzere okumaya gayret göstermelidir.

Senlik benlik kavgasına girmemelidir.

Müşrikleşmemelidir, kâfirleşmemelidir.

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ وَلِيَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ

Li yekfurû bimâ âteynâhum ve li yetemettaû fe sevfe yalemûn

Li yekfurû	: İçin, hakikatleri örtenler, görmemezlikten gelen,
Bimâ âteynâ hum	: Verdiğimiz şeyler, sunduğumuz, onlar,
Ve li yetemettaû	: Faydalansınlar, faydalanmalarına rağmen,
Fe sevfe yâlemûn	: Böylece, fakat, yakın bir zaman, gelecek, bilecekler,

Meâli 1: “Onlara verdiğimiz şeylerden faydalanmalarına rağmen, hakikatleri görmemezlikten gelip örtme içinde oldular. Artık belki yakında bilirler.”

Meâli 2: “Onlara nice değerler sunduk, faydalansınlar diye. Fakat onlar değerleri görmezden geliyorlar. Belki yakında bilirler.”

Doğada insanlar için nice nimetler sunulmuştur.

Doğada insan için hakikatleri idrak edeceği nice değerler sunulmuştur.

İnsan hem hayvani bedeni için sunulan rızıklardan faydalanmalıdır, hem de hakikate erişecek gönlünü beslemelidir.

İnsan her zaman şükür içinde olmalı, sunulan nimetlere karşı nankörlük içinde olmamalıdır.

Kişi, kendine sunulan rızıkları asla unutmamalıdır.

O rızıklardan bedeninin fayda bulmasını hiç unutmamalı ve her an şükür içinde olmalıdır.

Kişi, bir ölçü içinde beslenmelidir.

Asla bedenin isteğinin dışında yiyip içmemelidir.

Ölçüyü yakalamalı ve ona göre beslenmelidir.

Fazla yememeli, fazla içmemelidir.

Beden aç susuz kaldığı zaman, açlık ve susuzluk hissi verir.

Bedenin, ne kadar yenilmeli, ne kadar içilmeli, bir ölçüyle seslenişi vardır.

Bu seslenişi de iyi duymalıyız.

“Güzelce uygun bir şekilde yararlanın” âyetinde belirtildiği gibi, bedene uygun bir biçimde beslenmeliyiz.

İnsan kendi ihtiyacı için topraktan, havadan, sudan, ateşten gelen nimetlerin rızıkların farkına varmalı ve Allah’a şükran içinde olmalıdır.

Şükür, bize sunulan nimetlerin farkına varmaktır.

Verilen nimetleri sunan kimdir?

Bunu bilmek, sahibine teslimiyet içinde olmak, minnettarlık içinde olmaktır.

Şükür, Allah’a kul olmanın sırrıdır.

Kişinin beden boyutu, varlıkta olan rızıklardan faydalananarak yaşamını devam ettirir.

Ama gönül boyutunun rızkı ise, Allah’ın hakikatlerine ârif olmakla haz bulur.

İnsanın gönlü; kendi vücûd evreninde yolculuk yapmak, sırlara şahit olmakla açılır.

Manevi rızıklar, Allah’a ait olan, zikir, fiil, sıfat, zât, rûh, nûr, boyutlarını görmekle açılır.

Manevi rızka erişmek için, kişinin edep sahibi olması gerekir.

Kişi, aklını ve gönlünü temizlerse, hakikatler ona açılacaktır, o Allah'ın ulvî makamlarından rızıklanacaktır.

Bakara Sûresi 172: “Yâ eyyuhâllezîne âmenû kulû min tayyibâti mâ razaknâkum veşkurû lillâhi in kuntum iyyâhu tabudûn.”

Meâli: “Ey iman edenler! Size sunduğumuz rızıklardan güzelce, uygun bir şekilde yararlanın ve varlığınızın sahibinin Allah olduğunu bilip teslim edin, sadece O'nun kulu olduğunuzu anlayın.”

İşte bu bölümde sunulduğu gibi, “Li yekfurû bimâ âteynâhum ve li yetemettaû” bizlere sunulan nimetlerden faydalanmalı, nankörlük yapmamalı, şükür içinde olmalıyız.

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا آمِنًا وَيَتَخَطَّفُ النَّاسُ مِنْ
حَوْلِهِمْ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَكْفُرُونَ

E ve lem yerev ennâ cealnâ haramen âminen ve yutehattafun nâsu min havlihim e fe bil bâtılu yuminûne ve bi nimetillâhi yekfurûn

E ve lem yerev	: Bakıp da görmezler mi?
Ennâ cealnâ	: Nasıl, sunduk, yaptık, kıldık, var ettik,
Haram emin	: Hürmetli, değerler, güvenilir, emin, güvenli, koruyan,
Ve yutehattafu el nâs	: Sökülüp, kapılıp götürülen, hevâsına esir olan, insanlar,
Min havli him	: Onların etraflarında, çevrelerinde,
E fe bi el bâtılu	: Hâlâ, değil mi? Batıl olan, boş şeyler,
Yuminun	: İnanıyor,
Ve bi nimeti Allah	: Nimet, lütuf, sıfat, Allah'ın nimetlerini,
Yekfurûn	: Görmemezlikten gelip örtüyorlar,

Meâli 1: “Onları; tüm değerleri taşıyan, korunur bir halde nasıl var ettiğimizi bakıp da görmezler mi? Fakat insanlar, kendi çevrelerinde hevâlarına esir olup gidiyorlar. Hâlâ aslı olmayan şeylere mi inanıyorlar ve Allah'ın nimetlerini görmemezlikten mi geliyorlar?”

Meâli 2: “Onları kutsal değerlerle nasıl bedenlendirdiğimizi bakıp da görmezler mi? Fakat insanlar hevalarına nasıl

kapılıp gidiyorlar. Hâlâ bâtil şeylere inanıyorlar ve Allah'ın nimetlerini bâtilde kalıp görmezden geliyorlar.”

İnsan bedeni Allah'ın değerleri ile yaratılmıştır.

İnsan bu değerleri anlamalı ve bu değerlerin sahibi olan Allah'a teslimiyet içinde olmalıdır.

Burada sunulan; “E ve lem yerev” “bakıp da görmezler mi, anlamak için bakmazlar mı, gördüklerini düşünmezler mi?” çok çarpıcı bir öğüttür.

İnsan gördüğü varlığın nasıl oluştuğunu her zaman düşünmelidir.

Öncelikle kendi bedeninin nasıl oluştuğunu düşünmelidir.

“Ben kimim, nasıl var oldum, nereden geldim, nereye gidiyorum?” gibi soruların cevabını her zaman aramalıdır.

İnsan, bu dünyaya gelmeden önce nasıl bir yerdeydi?

İnsan nasıl var oldu, nasıl şekillendi, nasıl bedenlendi?

Dünyaya geldikten sonra, yaşadığı ortamdaki işleyiş nasıl olmaktadır?

Öldükten sonra ne olacak?

İşte bunları merak eden insan, bir arayışa düşer.

İşte Kur'ân, her kelimesinden insanlığa düşünceler sunar.

Nice sırlara kapılar açar.

İnsan Kur'ân'ı anlamak için okumalıdır.

Arapçasını okuyup sevap bekleme içinde olmamalıdır.

Sevap, mânâya erişene sunulur.

Kur'ân ilâhî olarak okunsun diye sunulmamıştır.

Anlaşılsın, araştırılsın, hakikatlere erişilsin diye sunulmuştur.

İnsan, gördüğü her bir varlığın, nasıl var olduğunu anlamak için bakmalı, düşünmelidir.

Gördüğü her bir varlığın, nasıl bir kaynaktan geldiğini anlamaya çalışmalıdır.

Dönüp kendi bedenine bakmalı “Bu beden nasıl var oldu?” demelidir.

Gördüğü bedenlere bakmalı, “Bunlar nasıl var oldu, nasıl işlemekte?” demelidir.

Yerlere bakmalı, göklere bakmalı, bu âlemin nasıl var olduğunu inceden inceye düşünmelidir.

Varoluşu düşünmeli, var edeni anlamaya çalışmalıdır.

Varlığın nasıl şekillendiğini, nasıl bedenlendiğini düşünmelidir.

Hacc Sûresi 46: “E fe lem yesîrû fîl ardı fe tekûne lehum kulûbun yakılûne bihâ ev âzânunyesmeûne bihâ fe innehâ lâ tamal ebsâru ve lâkin tamal kulûbulletî fîs sudûr.”

Meâli: “Yeryüzüne bakıp düşünmezler mi, onların akıl edecek kâlbleri yok mu, ya da hakikati duyacak kulakları? Bakıp da görmemezlik yapmasınlar, idrak sahibi olsunlar, gönül sahibi olsunlar.”

Kaf Sûresi 6-7: “E fe lem yanzurû iles semâi ve el ard medednâhâ.”

Meâli: “Gökyüzüne ve yeryüzüne, nasıl oluştu, nasıl yayılıp döşendi diye bakmazlar mı?”

İşte insan her zaman düşünme içinde, tefekkür içinde olmalıdır.

Kur’ân başından sonuna aklımızı kullanmamızı tavsiye eder.

Yûsuf Sûresi 2: “Leallekum takılûn.”

Meâli: “Umulur ki siz aklınızı kullanır, hakikati anlamak için düşünürsünüz.”

Aklını bâtılla kirletmemeli.

Aklına ihanet etmemelidir.

Âyette belirtildiği gibi; “fe bil bâtılu yuminûne” bâtılla inanma içinde olmamalıdır.

Bâtılla aklı kirletmek, aklın yaratılışına ihanet etmektir.

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ
لَمَّا جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ

Ve men azlemu mimmenifterâ alallâhi keziben ev kezzebe
bil hakkı lemmâ câeh e leyse fî cehenneme mesven lil kâfirîn

Ve men azlemu	: Kim, daha zalim,
Min men ifterâ	: Kimseden, kimdir, iftira, uydurma,
Alâ Allah keziben	: Allah hakkında, yalan söylemek, yalanlayan,
Ev kezzebe	: Veya, ya da, tekzip etti, yalanlarda kalan,
Bi el hak	: Hakikatler, doğrular, gerçekler,
Lemmâ câe hu	: Ona geldi, hakikatler ona geldiği halde,
E leyse	: Değil midir? Öyle değil mi?
Fi cehenneme	: Cehennemde, cehaletin cehennemi,
Mesven	: Kalacak yer, barınacak yer, bulunulan yer,
Li el kâfirîne	: Hakikatleri örten, görmemezlikten gelen,

Meâli 1: “Allah hakkında bir şey uyduran ve o yalanı aktaran, ya da hakikatler kendine açıklandığı hâlde onu yalanlayan dan daha zalim olan kimdir? Hakikatleri görmemezlikten gelip örtenlerin barınağı, cehaletin cehennemi değil midir?”

Meâli 2: “Allah hakkında iftiralar atan ve bu yalanları yayan ve hakikati kendine sunulduktan sonra yalanlayan dan daha zalim kimdir? Kâfirlerin yeri cehennem değil midir?”

Yalan ve gerçek arasındaki ayıraç ilimdir.

Allah hakkında atılan iftiralar nedir iyi bilmeliyiz.

İftira; uydurulan şey, aslı olmayan şey demektir.

Her insan düşünmeli, ben uydurulan şeylere mi tâbiyim?

Yoksa, ilim üzere mi hareket ediyorum?

Aslı olmayan şeyleri uyduranlara müfteri denilir.

Yâni iftira atan demektir.

İftiraları yayanlara da yalancı denilir.

İftira atmak da kişinin kendine, topluma ve gelecek nesillere yaptığı en büyük zalimlikdir.

İftira atan da buna uyan da kayıptadır, hakikat anlamaktan uzaktır.

Tâ-Hâ Sûresi 61: “Ve kad hâbe men ifterâ.”

Meâli: “İftiralara uyan kimse, kayıp içindedir.”

İftiralara uymak bunları yaymak kişiyi yalancı yapar.

Yalanlara inanarak yaşan kimseler ise yalanları huy haline getirir.

Yalanları esas sanıp yaşamak ise “ihtilâk” durumudur.

İhtilâk;

Anlatılan yalanları esas sanıp onu hayatına geçirmektir.

Yâni anlatılan yalanı huy edinmektir.

Yâni yalanla yaşamak, yalanda yaşamaktır.

Din adına, ibadet adına anlatılan yalanlarla yaşamaktır.

Aslı olmayan şeylerin peşinde olmaktır.

Yalanları esas zannedip yaşamaktır.

İftira içinde olmak da, yalanları takip etmek de sorumluluktur.

Böyle durumda olanlar geleceğin nesillerini zehirlerler.

Onların sağlıklı düşünmesinin önüne geçerler.

Allah’ın bizlere verdiği akıl; şuurlu olmamız, düşünmemiz hakikati anlamamız içindir.

Çocuklarımıza bu hakikati öğretmemiz gereklidir.

Çocuklarımızı aslı olmayan şeylere yönlendirmemeliyiz.
Gerçek olan varlığın gerçekliğini, varlıktaki hakikatlerle düşündürmeliyiz.

Akılları yalanlara esir etmemeliyiz.

Uydurulmuş şeyler Allah'ın ilminde yoktur.

İlmin ulviyetine erişen kimse, yalanın yalan olduğunu bilir.

İlmi kendine nisbet etmez.

İlmi kendi çıkarına göre kullanmaz.

Asla "Ben bilirim" demez.

"Allah'ın ilmi bana verildi" demez.

İlim Allah'a aittir.

İlim asla kişiye ait olamaz.

Kişi, varlıktaki hiçbir yazılımı yapamaz.

Bir atomun bile ilimî yazılımını asla yapamaz.

İlim herkese açıktır.

Kâmil kişi, kendini seçilmiş görmez, yüce görmez.

Kasas Sûresi 78: "Kârûn: O'nun katındaki ilim sadece bana verildi, dedi. Bu halde olan Allah'ı bilebilir mi?"

İnsan ilimle tanışmalı ve ilimden asla ayrılmamalıdır.

Hakikat ile bâtili fark etmenin tek yolu ilimdir, irfândır.

Tevhîd'in sırrı ilimdir.

İlim kendini bilmektir, Allah hakikatine arif olmaktır.

İlim yaratılışın sırrıdır, yaratılışı anlamının da sırrıdır.

İlimle tanışmanın yolu da, edeptir, tevâzûdur, yalanlardan kurtulmaktır.

İlim kişiyi, insan makamına, rahmet makamına ulaştırır.

Müslüman olmanın yolu ilimdir, şehadettir.

Müslüman çevresine rahmeti hissettirir, şefkati hissettirir.

Müslüman çevresine güveni hissettirir, huzuru hissettirir.

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ
الْمُحْسِنِينَ

Vellezîne câhedû fînâ le nehdiyennehum subulenâ ve in-
nallâhe le meal muhsinîn

Ve ellezine câhedû fiynâ	: Kimseler, mücadele, gayret, içlerinde, bizi anlamak için,
Le nehdiyenne hum	: Elbette, onları mutlaka ulaştırırız, yol gösteririz,
Subule nâ	: Yollarımız, hakikatlerimiz,
Ve inne Allah	: Doğrusu, muhakkak Allah
Le mae	: Elbette, mutlaka, beraber, birlikte, ayrı değil,
El muhsinîn	: Tüm özülle bağlı olan, ihsan sahibi, iyi hallerde olan,

Meâli 1: “Bizi anlamak için mücadele eden kimseleri, el-
bette hakikatlerimize ulaştırırız. Elbette tüm özülle haki-
katlere bağlı olan bir kimse, muhakkak ki Allah’tan ayrı ol-
madığını bilir.”

Meâli 2: “Bize ermek için cihad içinde olanları, elbette
yolumuzda hidâyete erdiririz. Muhakkak ki Allah bir oldu-
ğunu bilenler ihsan sahibi olanlardır.”

Burada geçen cihad kelimesini de iyi anlamalıyız.

İnanç gruplarında cihad, düşmana karşı yapılan savunma
olarak öğretilir.

Allah yolunda kâfirlerle olan savaş olarak öğretilir.

Din için yapılan mücadele olarak anlatılır.

Peki, cihad bu mudur?

Cihad dışarıda kâfir arayıp onlarla savaşmak mıdır?

Allah yolunda savaşıyorum deyip, kendim gibi inanmayanları kâfir ilan ederek öldürmek midir?

Elbette değildir.

Elbette vatanını savunmak için yapılan mücadelenin adı da cihaddır.

Hakikatte cihad, kendi benliğini, kibrini, şeytanlığını yenme mücadelesidir.

“Le nehdiyennehum subule nâ” Allah’ın yolunda hidâyete ermek için, kişinin kendi benliğiyle cihad içinde olması gerekir.

Asıl cihad, Allah yolunda kişinin kendi kibrini yenme mücadelesidir.

İnsan içinde birçok olumsuz haslet taşır.

Hasetlik, fesatlık, kıskançlık, hor görme, kendini yüce görme, çekiştirme, yargılama, kandırma, çıkar için yakıp yıkma, eksik gedik arama, alay etmek, gıybet etmek her türlü kötülük yapma duygusu...

İşte kişinin kendindeki bu olumsuz hasletleri yenme mücadelesinin adı cihaddır.

Çünkü tüm olumsuz hasletler kişinin kendi şeytanından gelir.

Kişinin kendi şeytanını yenmek için yapılan mücadele büyük cihaddır.

Allah’ı anlamak için yapılan mücadelede, kişi öncelikle kendi şeytanını tanımalı ve onu teslim almalıdır.

Kişinin içindeki kibre, ayrımcılığa, korkuya, zalimliğe yol açan her bilgi, duygu, düşünce, şeytani alandır.

Öncelikle bu alan temizlenmelidir.

Temizlenmelidir ki akıl saf, tertemiz bağımsız düşünsün.

Saf, tertemiz, bağımsız düşünce hakikatleri anlamaya kapılar açacaktır.

İşte, hakikati anlamak için yapılan aklî, kâlbî mücadelenin adı cihaddır.

İnsan her zaman, gördüğü varlığın nasıl var olduğunu düşünmelidir.

Dönüp kendi bedenine, “bu beden nasıl oldu?” diye düşünmelidir.

Gördüğü bedenlere bakıp “bunlar nasıl var oldu?” diye tefekkür içinde olmalıdır.

Her zaman var oluşu düşünmeli, var edeni düşünmelidir.

Akıp giden zamanı düşünmelidir.

Doğum ve ölümü düşünmelidir.

Hiç durmadan devam eden, yaşam sürecini düşünmelidir.

Doğumu, yaşamı, yaşlanmayı, ölümü düşünmelidir.

Ve bunların hiç birinin kendi kontrolü altında olmadığını idrak etmelidir.

Varlığın özünde olan tanımlanamayan kudreti anlamaya çalışmalıdır.

Bir atomun özündeki gücü düşünmelidir.

Atomların birleşimiyle olan yaşamı, bedenlenmeyi anlamaya çalışmalıdır.

Nereden geldik, nereye gidiyoruz anlaşılmalıdır.

Yaşamın sahibini düşünmelidir.

Gördüğü her varlığı inceden inceye seyretmelidir, o varlığın yaratılışını anlamaya çalışmalıdır.

Soluduğu havayı, içtiği suyu, toprağı, ateşi, yediğı yemeğı düşünmelidir.

İnsan öncelikle kendi vücûduna dönmeli kendi vücûdunun sistemini inceden inceye düşünmelidir.

Görünen şü vücûdlarımız nasıl çalışmaktadır?

Kâlblerimiz nasıl atmaktadır?

Nefes alıp veren biz miyiz?

Kanımız her an nasıl vücûdumuzu dolaşmaktadır?

Hücrelerimiz her an nasıl bir işleyişle çalışmaktadır?

Bunlar hep nasıl olmaktadır?

Tesadüfen mi olmaktadır, yoksa bir güç mü yapmaktadır?

Kendi vücûdumuza neden hâkim değiliz, yaşlanmayı ölümü neden durduramıyoruz, akan zamana neden hükümümüz yok?

Kendi vücûdumuzda olan işleyişte bile, zerrece bizim yaptığımız bir şey yoktur.

İşte vücûdumuzda tecelli sahibi olanın kim olduğunu anlamalıyız.

Vücûdumuzda, vücûdun Zâtına şahit olmalıyız.

Şahitlik makamının ne olduğunu anlamalıyız.

Düşünmek, sorgulamak, varlığın özüne bakmak şahitliğe kapı açacaktır.

İşte saf, tertemiz duygularla Allah hakikatini anlamaya çalışmak en büyük cihaddır.

Önemli olan Allah hakikatine erişmektir.

“İnnallâhe le meal muhsinîn” bu bölümde belirtildiğı gibi muhsin olanlar, yâni tüm özülle Allah ile bir olduğunu

bilenler, büyük bir cihad sonrası Allah hakikatine erişmiş kimselerdir.

İşte insan, Allah hakikatini, varlığın kendinde olan kudretin tecellisinde aramalıdır.

Varlığın varoluşunu araştıran kişi, mutlaka hakikate erişecektir.

Varlık, belli bir kudretin tecellisi ile var olmuştur, şekillenmiştir, bedenlenmiştir.

Ve o kudret, her an bedenlenen varlıkta kendini ispat eder.

Varlığın özünde olan kudreti, yâni gücü, kuvveti kimse inkâr edemez.

Varlığın kendinde olan hareketlilik, bir kudret sayesinde olmaktadır.

Doğada hiçbir şey, yâni hiçbir varlık, durağan değildir.

Durağan gibi görünen her bir varlık, özünde bir hareketlilik taşır.

Varlığın atomik yapısı, bir hareketlilik içindedir.

Varlığı oluşturan atomlar ve atom altı parçacıklardır.

Bu parçacıklar da parçacıklardan oluşur.

Bu alt parçacıklara, şimdilik “kuarklar” denilmiştir.

Kurakların da alt parçacıkları vardır ve henüz keşfedilmemiş nice alt âlemde mikro zerrelere, parçacıklar vardır.

Tüm bunların hepsi bir hareketlilik halindedir.

Bu hareketlilik, bir kudretin tecellisidir.

Evrende durağan bir şey yoktur.

Her şey ama sükûn olarak ama hareke olarak, bir kudretin tecellisidir, her şey bir hareketlilik içindedir.

Bu kudret, varlığın, Evrenin hareketliliğini oluşturur.

Hareketliliği yapan kudret, nice hareketliliğin oluşumuna kapılar açar.

Hareketliliği oluşturan kudret, kendi özünden nice varlığın açığa çıkışına kapılar açar.

Rahîmiyette ne varsa rahmâniyete o çıkar.

Aynen bir tohumdan açığa çıkan ağacın, zaman içinde adım adım şekillenmesi gibi...

İşte âyette belirtildiği gibi; "Allah alâ kulli şeyin kadir" Allah hakikatine ancak ve ancak varlığın kudretini anladığımız zaman erişebiliriz.

Her varlıkta bir kudret vardır, her şeyde bir kudretin bir akışı vardır.

Varlık bir kudret denizinin içinde akar gider.

Her varlık o kudretin şekillenmesidir.

Hiçbir şey yoktur ki, o kudret deryasının içinde olmasın.

İnsan dönüp kendi vücûduna baktığında, nefes alıp vermesi de, kâlbini atması da, her hücrenin çalışması da o kudretin göstergesidir.

Kişinin bu kudreti inkâr etmesi mümkün değildir.

Allah'ı layıkıyla anlamak, varlıkta olan kudreti anlamakla mümkündür.

Allah'ın sübûtî sıfatlarından biri "Kudret" sıfatıdır.

Kudret sıfatı, tüm sıfatların işleyişinde vardır.

İnsan, vücûdunda olan kudreti, yâni gücü anlamaya çalışmalı, o gücü o kudreti asla kendine nispet etmemelidir.

İnsan, kendindeki kudretin sahibini anlar, O'na teslimiyet içinde yaşarsa, mü'minlerden olur, Sâlih kimse olur.

Bütün varlık, Allah'ın rahîmiyet boyutundan açığa çıkmıştır.

Bakara Sûresi 163: “Ve ilâhukum ilâhun vâhid lâ ilâhe illâ huver rahmânûr rahîm.”

Meâli: “Sizi var eden, tek var edicidir, O’ndan başka var eden yoktur. O tüm varlığı özünden var edendir, tüm varlığı rahmetiyle sarandır.”

Allah, her varlıkta tekliğini gösterir.

Allah, fiiliyle tektir, O’ndan başka işleyen yoktur.

Allah, sıfatlarıyla tektir, O’ndan başka sıfat sahibi yoktur.

Allah, zâtıyla tektir, O’ndan başka vücûd sahibi yoktur.

Allah, zâtıyla ehâddir, sıfatlarıyla vâhiddir.

Allah, zâtıyla da tekliğini gösterir, sıfatlarıyla da tekliğini gösterir.

Cümle vücûdları tutan tek zât Allah’tır.

Her bir sıfatıyla varlığı ihâta eden Allah’tır.

Her varlıkta Allah’ın hayy sıfatı vardır, tüm varlıktaki hayy sıfatı tek sıfattır.

Allah, hayydır, kayyumdur.

O’ndan başka hayat sahibi yoktur, O’ndan başka kudret sahibi yoktur.

Âl-i İmrân Sûresi 2: “Allah lâ ilâhe illâ huvel hayyul kayyûm.”

Meâli: “Allah’tan başka güç yoktur, O’ndan gayrısı yoktur, diri olandır, varlığı diri tutan sürüp gidendir.”

Kişinin vücûdundaki diriliğin sahibi, Allah’tır.

Kişi, vücûdunu kendine nispet etmemelidir.

Ve bilmelidir ki, tüm vücûdların tek sahibi vardır, O da Allah’tır.

Hayy esmâsı, Allah’ın sıfat-ı subûtiyesindedir.

Sıfat-ı Sübûtiye; “hayat, ilim, irade, semi, basar, kudret, kelâm ve bunların kaynağı olan tekvindir.

Cümle varlık, hayy olandan açığa çıkar ve hayy olanla hareket eder.

Âlemde cansız diye bir şey yoktur, her varlık Allah’ın hayy sıfatıyla diridir, canlıdır.

Teslimiyet ve tevekkül, hayy olan Allah’adır.

Kişi, yaşamında, her varlığı hayy sıfatıyla ayakta tutanın Allah olduğunu unutmadan yaşmalıdır.

Kişi, hangi varlığa bakarsa baksın, onda hayy olanın Allah olduğunu bilmelidir.

Allah’ın varlıktaki hayy sıfatının varlığa hâkim olması, kayyum sıfatı ile alâkalıdır.

Kayyûm sıfatı “Hayy” sıfatının varlıktaki sürüp giden boyutudur.

Kıyam, kayyum, kıyame, ikame, aynı kökten gelen kelimelerdir.

Allah kayyûm esmasıyla, her varlığı ayakta tutar, kontrol eder.

Allah varlığı, işleyişiyle ve nitelikleriyle ayakta tutar, kontrol eder.

İşte bu kayyûm esmasının tecellisidir.

Kayyûm esması, her varlıkta ikâme boyutudur.

İkâme, her varlıkta olan işleyiş boyutudur.

Tüm varlıkta fiiliyle fâil olan Allah’tır.

Her varlıkta hayy olan kayyum olan Allah’tır.

Her varlık, kayyûm esmasıyla ayakta durur ve sürüp gider.

Her varlığı hayy esmasıyla ve kayyûm esmasıyla ihâta eden Allah’tır.

Her varlığı kontrol eden Allah'tır.
Her varlıkta her an işleyen Allah'tır.
Her varlığı sıfatlarıyla kuşatan Allah'tır.
Her varlık Allah'ın hâkimiyetini gösterir.
Fiiliyle fâil olan Allah'tır.
Vücûdu sıfatlarıyla tutan Allah'tır.

Vücûdu tutan zât Allah'tır.

İşte muhsin olan bir kimse, Allah ile ayrı olmadığını bilir.

Kâf Sûresi 16: "Ve nahnu akrebu ileyhi min hablil verîd."

Meâli: "Ve Biz ona şahdamarından daha yakınız."

Muhsin olan bir kimse, kendine şah damarından yakın olan Allah'ı, kendi vücûd şehrinde bulmuş kimsedir.

Kendine varlık nisbet etmeyi her şeyin sahibinin Allah olduğunu bilen kimsedir.

SON DEĞERLENDİRME

Bu kitabımızda Örümcek sırrını anlamaya gayret gösterdik.

Ankebût Sûresinden sunulan mesajları anlamaya çalıştık. Anladık ki her bir varlık okunası bir kitâbtır.

Ve o kitâbın içinde nice hakikatler vardır.

Varlığın dört anasırında, onların birleşimiyle olan bitkilerde, hayvanlarda nice hakikatler gizlidir.

İnsan bir tenezzül, edeb içinde, ilimden ayrılmadan varlığı incelediğinde insanlığın yararı için nice hakikatlere erişecektir.

Önemli olan varlığı tanımak ve çevresine yardımcı olmaktır.

Yaratılışımızdaki ana gaye varlığı tanımak, birbirimizi tanımak ve birbirimize yardımcı olmaktır.

Kur'ân'da bu çok güzel açıklanır.

Hucurât Sûresi 13: "Yâ eyyuhen nâsu innâ halaknâkum min zekerin ve unsâ ve cealnâkum şuûben ve kabâile li teârefû inne ekremekum."

Meâli: "Ey insanlar! Biz sizi, bir erkek ve bir kadından yarattık ve halklar halinde, kabileler halinde çoğalttık, birbirinizi tanımanız ve yardım etmeniz için, Siz ikram içinde erdem içinde olun."

İşte ey kardeşim!

Gel yaratılışını düşün.
Gel bu âleme geliş gayeni düşün.
Bir bak çevrene, her şey yaşaman için sana yardım ediyor.
Aldığın nefesi bir düşün!
Hava, senin nefes alman için sana yardım ediyor.
Ağaçlar sana oksijen sunuyor.
Ağaçlar sana meyve sunuyor, bitkiler senin için gıda sunuyor.
Su, senin bedeninin dörtte üçünü oluşturuyor.
Su, senin yaşaman için sana akıyor.
Gökten yağan yağmur, toprak için rahmet oluyor, toprak sana çeşit çeşit gıda sunuyor.
Güneşe bak, ışıyla sana yaşam sunuyor.
Aya bak, yıldızlara bak, hepsi bedeninin için ne etkiler sunuyor.
Yaşadığın dünyayı düşün, seni besliyor, büyütüyor, sana analık yapıyor, sana babalık yapıyor.
Hayvanları düşün, sana nice hizmetler ediyorlar.
Çiçekleri düşün, renk renk çiçekleriyle sana nice güzellikler, ilaçlar, sunuyor.
Arıyı düşün, çiçek çiçek dolaşarak meyvenin oluşumunda, bal yapmasında sana nice yardım ediyor.
Başını kaldır şöyle doğaya bir bak, herşey sana yardım ediyor.
Şimdi düşün, hava, toprak, su, ateş sana yardım ediyorken...
Doğa, sana yardım ediyorken...
Güneş, Ay, yıldızlar sana yardım ediyorken...
Sen çevren için, insanlar için ne yapıyorsun?

İnsanlara iyilikler için mi yardım ediyorsun, kötülükler için mi yardım ediyorsun?

Allah bizleri, birbirimize yardım edelim diye halk etti.

“Asla kötülükler için yardımlaşmayın” diye bildirdi.

“Yardıminız iyilikler için olmalı” diye bildirdi.

Mâide Sûresi 2: “Ve teâvenû alel birri vet takva ve lâ teâvenû alel ismi vel udvâni.”

Meâli: “İyilikler için yardımlaşın, takva içinde olun, asla kötülükler için yardımlaşmayın”

Şimdi düşünelim!

Birbirimize yardım ediyor muyuz?

Ediyorsak, iyilik için mi, kötülük için mi?

Bir dedikoduya ortak olmak, nasıl bir yardımdır?

Biri hakkında gıybet etmek, çevremizde olan insanlara nasıl bir yardımdır?

Gıybet, dedikodu, kötülüğün yayılmasına yardımcı olmaktır.

Bir kimsenin inancını aşağılamak, onu hor görmek, onu kâfir ilan etmek, fitneliğin yayılmasına yardımcı olmaktır.

Kur’ân; “fitnelik öldürmekten daha tehlikelidir” diye bildiriyor. (Bakara Sûresi 191)

Toplumda kargaşalık, kaos çıkarmak fitnelik değil midir?

Dedikodu, gıybet, hasetlik, fesatlık, fitnelik değil midir?

Birinin, birine kötülük yapması için yardım etmek zalimlik değil midir?

Yardım, iyiliklere kapı açmalıdır.

Gönlü temiz olanlar, iman sahibi olanlar, iyilikler üzere yardımlaşırlar.

Kötülükler üzere yardımlaşanlar, iman sahibi değildirler, onlar sadece kendi çıkarları için yaşarlar.

Hazreti Muhammed; “komşun aç iken tok yatma, birbirinize yardım edin” diyerek, yardımın önemini bildirmiştir.

İhtiyacı, sıkıntısı, karamsarlığı, umutsuzluğu olan bir insana, hiçbir şey beklemeden yardım etmek, Allah’ın rızasına uymaktır.

Bir kimseye yardım edene, elbette Allah da ona yardım eder.

Hacc Sûresi 40: “Le yansurennallâhu men yansuruh.”

Meâli: “Elbette Allah, bir kimseye yardım edene, yardım eder.”

Yardım etmek, insan olmaktır.

“Nas” makamına erenler, insan olurlar.

İnsan olanlar, “Nasr” makamına ererler.

Nasr makamına erenler, yardım etmenin ulviyetine ererler.

İnsan niçin yaratıldığını bilmelidir.

İnsanlar birbirine yardım etmeli, birbirlerinin sıkıntılarını çözmelidir.

İnsan olarak yaratılmanın hikmeti budur.

Hucurât Sûresi 12: “Ey insanlar! Biz sizi, bir erkek ve bir kadından yarattık ve halklar halinde, kabileler halinde çoğalttık, birbirinizi tanımanız ve yardım etmeniz için.”

Sıkıntılar içinde olan insanlar her zaman vardır.

Karnı aç olanlar, işsiz olanlar, umutsuz olanlar her zaman olacaktır.

Hasta olanlar, çaresiz kalanlar, umutsuzluğa, karamsarlığa düşünler her zaman olacaktır.

Gelin, birbirimize umut olalım.

Gelin, birbirimize iyilikler üzere yardım edelim.

Gelin, çevremizde ihtiyaç sahiplerine yardım edelim.

Bilelim ki yardım edersek yardım buluruz.

Kimseye, fakir, muhtaç, kimsesiz, diye bakmadan yardım edelim.

Kimseye hor bakmadan, onları utandırmadan yardım edelim.

Hepimiz çaresizliğe düşeriz, o anda o çaresizlikten kurtulmak isteriz.

Çaresize yardım etmek, ona elini uzatmak, ona moral olmak, Allah'ın rızası üzere hareket etmektir.

Hazreti Muhammed; "bir tebessüm bile ibadettir, yardımdır" diye bildirmiş.

Ve şunu asla unutmamalım, gönlünde Allah sevgisi, şuru olan insan zengin insandır.

Gönlünde Allah sevgisi, şuru olmayan insan, paralar içinde olsa da, fakir insandır.

Asıl yardım, Allah'ın ne olduğunu hissettirmek, ona şahit ettirmektir.

Gelin, birbirimize yardımcı olalım.

Çaresize çare olalım.

Umutsuza umut olalım.

Karanlıkta olana güneş olalım.

Allah sevgisini hissettirelim, birbirimizi güçlü kılalım.

İşte bu kitabımızda Ankebût Sûresini incelemeye gayret gösterdik.

Eksimiz hatamız olmuşsa affola.

Gönlünüzden ilâhi heyecan eksik olmasın.

Bizi yaratan, bize şekil veren Allah'ı hiç unutmamalım.

Bize gönül veren Allah'ı hiç unutmayalım.
Yerlerin göklerin sahibi olan Allah'ı hiç unutmayalım.
Her bir varlığın tek olan sahibini hiç unutmayalım.
Varlığın yaratılış hikmetlerini anlama duygusu gönlünüzden hiç eksik olmasın.
Çaresizlere çare olalım.
Umutsuzlara umut olalım.
Bize verilen ayaklarla, bitkiler için, hayvanlar için, insanlık için koşmaya gayret gösterelim.
Bize verilen elleri insanlara, varlığa uzatalım.
Gönlünüzden yardım duygusu eksik olmasın.
Sabırla, sükûtle kalın.
İlim ve edeble kalın.
Tevâzû ve tenezzülle kalın.
Rahmet ve şefkatle kalın.
Sevgiyle ve saygıyla kalın.
Tevekkül ve teslimiyet içinde olun.
Gönlünüzden ilâhi aşk hiç eksik olmasın.
Rahmet duygusu gönlünüzden hiç eksik olmasın.
Şefkat duygusu her dâim sizinle olsun.
Yüzünüzden tebessüm hiç eksik olmasın.
Gönlünüzden tevekkül, teslimiyet hiç eksik olmasın.
Aşkla kalın.
Sevgiyle kalın.
Saygıyla kalın.
Edeble kalın.

İsmail Dinçer

27-03-2026